

Ekspertyza z zakresu branż dominujących w gospodarce regionu w ramach identyfikacji specjalizacji gospodarczej Wielkopolski

Autorzy:

dr Anna Dąbrowska

Izabella Jurkiewicz

Magdalena Cybulska

dr hab. Wojciech Dziemianowicz

Weronika Marchewa

Aleksandra Pecio

Krzysztof Burnicki

Spis treści:

1. Streszczenie	4
2. Summary	6
3. Cele i metodyka badania	8
3.1. Kontekst badania	8
3.2. Cele badania	8
3.3. Metody badawcze	9
3.3.1. Analiza współczynnika lokalizacji LQ	10
3.3.2. Analiza współczynnika Giniego	11
3.3.3. Analiza przesunięć udziałów	11
3.3.4. Analiza przedsiębiorstw wiodących	13
3.3.5. Analiza klastrów i inicjatyw klastrowych	13
4. Branże dominujące i specjalizacja gospodarcza województwa wielkopolskiego	14
4.1. Udziały sekcji w gospodarce województwa	14
4.2. Specjalizacja gospodarcza	19
4.2.1. Wybór branż o dużym potencjale specjalizacji	19
4.2.2. Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	27
4.2.3. Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	39
4.2.4. Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	47
4.2.5. Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	67
4.2.6. Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	74
4.2.7. Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	80
4.2.8. Sekcja F – Budownictwo	86
5. Przedsiębiorstwa wiodące w regionie	96
5.1. Największe firmy w regionie	98
5.2. Najważniejsze firmy z kapitałem międzynarodowym	103
5.3. Najbardziej innowacyjne firmy	115
6. Klastry i inicjatywy klastrowe w województwie wielkopolskim	117
7. Wnioski z badania oraz rekomendacje	130
7.1. Metodyka badań branż dominujących	130
7.2. Branże dominujące i specjalizacje	130
7.3. Branże dominujące a innowacyjność województwa	134

8. Spis źródeł	135
9. Załączniki	137
9.1. Współczynnik lokalizacji	137
9.2. Współczynnik Giniego	164

1. Streszczenie

Niniejsze badanie przeprowadzone zostało na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w ramach przygotowań do aktualizacji inteligentnych specjalizacji regionu. Cel główny badania – **zidentyfikowanie branż gospodarki regionalnej o dużym potencjale rozwoju w województwie** – osiągnięty został poprzez realizację czterech celów szczegółowych:

1. Identyfikacja **dominujących branż**, które obecnie w największym stopniu wpływają na rozwój gospodarczy regionu.
2. Identyfikacja **potencjalne obiecujących dziedzin**, które mogą w przyszłości zadecydować o przewadze konkurencyjnej Wielkopolski.
3. Identyfikacja **przedsiębiorstw wiodących** w regionie.
4. Identyfikacja **obszarów i aktywności inicjatyw klastrowych**.

Podstawową metodą badawczą, która pozwoliła na identyfikację branż dominujących, była analiza statystyczna (dla danych z lat 2013-2018), która obejmowała badanie **współczynnika lokalizacji, dynamikę współczynnika lokalizacji** oraz uzupełniającą **współczynnik Giniego i analizę przesunięć udziałów**. Drugą płaszczyznę badania stanowiły analiza wiodących podmiotów gospodarczych oraz klastrow i inicjatyw klastrowych w województwie wielkopolskim. Źródłem danych dla analizy przedsiębiorstw były ogólnopolskie rankingi, a dla klastrow publikacje naukowe, bazy danych o klastrach, strony internetowe poszczególnych klastrow i artykuły elektroniczne prasy lokalnej.

Analiza przedsiębiorstw pozwoliła zidentyfikować najbardziej innowacyjne firmy (najwięcej z sektora informacji i komunikacji), firmy z kapitałem zagranicznym (największą rolę odgrywa branża przetwórstwa przemysłowego – głównie działy produkcji artykułów spożywczych oraz produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych) oraz największe firmy (pod względem liczby podmiotów dominuje sektor przetwórstwa, pod względem wysokości przychodów handel). Firmy te zlokalizowane są głównie w Poznaniu i powiecie poznańskim.

Analiza klastrow pozwoliła zidentyfikować 16 aktywnych i 24 uśpione inicjatywy (funkcjonowały w przedziale czasowym 2013-2018). Obszarami, w których występuje najwięcej aktywnych powiązań klastrowych jest podregion kaliski i leszczyński, a kolejno m. Poznań (na 20 klastrow, które funkcjonowały w Poznaniu, aktywne pozostały tylko trzy). W analizowanym okresie najwięcej klastrow funkcjonowało w branży IT/ICT oraz w sektorze ochrony środowiska. Zlokalizowane były głównie w Poznaniu. Obecnie najwięcej powiązań funkcjonuje w budownictwie, a kolejno w branży spożywczej, automatyki przemysłowej, transportu i logistyki, ICT oraz ochrony środowiska. Większość klastrow należy uznać za powiązania lokalne.

Przeprowadzone analizy statystyczne, które stanowiły podstawę wyboru branż dominujących, wykazały istnienie dwóch grup w województwie wielkopolskim – branże dominujące i branże rozwijające się (perspektywiczne). Analizy wyjściowej, dokonano na poziomie województwa i w odniesieniu do innych regionów. Na tej podstawie wybrano siedem branż (sekcji PKD 2007), w których widoczny jest duży potencjał Wielkopolski. Branże wybrane jako dominujące reprezentują następujące sekcje: **A, G** oraz **C**. Druga grupa to branże potencjalnie rozwijające się w Wielkopolsce i do nich zaliczyć należy następujące sekcje: **H, N, E** oraz **F**. W dalszej części analizę pogłębiono na niższych poziomach terytorialnych, wskazując na dominujące w danych branżach podregiony oraz charakteryzując ich zróżnicowanie wewnętrzne na poziomie powiatów. Finalnie analizy statystyczne zostały zestawiane z wynikami analiz wiodących przedsiębiorstw i inicjatyw klastrowych, które pozwoliły na wyróżnienie dominujących branż i obszarów ich aktywności (Tabela 1).

Tabela 1. Zidentyfikowane branże dominujące oraz obszary ich koncentracji

Sekcje (PKD)	Podregiony	Powiaty
A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	kaliski, leszczyński, pilski, koniński, poznański	wolsztyński, kościański, leszczyński, kaliski, krotoszyński, gostyński, rawicki, złotowski, wągrowiecki, grodziski, międzychodzki, czarnkowsko-trzcianecki, ostrzeszowski, ostrowski, chodzieski, śremski, słupecki, szamotulski, obornicki, średzki, nowotomyski, pleszewski, koniński, kępiński, jarociński, wrzesiński, gnieźnieński, pilski,
C - przetwórstwo przemysłowe	kaliski, leszczyński, poznański, pilski, koniński,	kępiński, ostrzeszowski, pleszewski, obornicki, średzki, gostyński, nowotomyski, kaliski, ostrowski, czarnkowsko-trzcianecki, chodzieski, wrzesiński, szamotulski,
G - handel, naprawa pojazdów samochodowych	kaliski, koniński, leszczyński	kolski, kępiński, pleszewski, kaliski, międzychodzki
F – budownictwo	koniński, leszczyński, kaliski, pilski, poznański	koniński, słupecki, turecki, rawicki, gostyński, wolsztyński, śremski, wrzesiński, jarociński, leszczyński, czarnkowsko-trzcianecki, nowotomyski, wągrowiecki, grodziski, ostrzeszowski, szamotulski, gnieźnieński, krotoszyński, średzki, obornicki
E - dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	koniński, leszczyński, pilski, poznański	turecki, chodzieski, grodziski, kolski, nowotomyski, wrzesiński, międzychodzki, wągrowiecki, rawicki, szamotulski, słupecki, koniński,
N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	Poznań, poznański	m. Poznań, m. Konin, poznański, gnieźnieński
H - transport i gospodarka magazynowa	koniński, pilski, poznański	pilski, szamotulski, grodziski, kaliski, turecki

*pogrubiono podregiony i powiaty, które osiągały najwyższe wartości wskaźników

Źródło: Opracowanie własne.

Przeprowadzone badanie pozwoliło na postawienie podstawowych wniosków i zalecenie kluczowych rekomendacji w podziale na trzy grupy:

1) **Metodyka badań branż dominujących** – wnioski i rekomendacje, które dotyczą zagadnień metodycznych, które mogą być brane pod uwagę w przypadku projektowania kolejnych badań z obszaru specjalizacji regionu – największym problemem jest wąski zakres ogólnodostępnych statystyk i ograniczona dostępność określonych danych na poziomie podregionów i powiatów. Rekomendowane jest pogłębianie wiedzy o procesach gospodarczych na poziomie podregionów i powiatów – przygotowywanie bazy informacji o szerszym zakresie danych.

2) **Branże dominujące i specjalizacje** – wnioski z przeprowadzonych analiz dla wybranych sekcji PKD, podregionów i powiatów, a także kluczowych przedsiębiorstw i inicjatyw klastrowych. Wskazane sekcje powinny być przedmiotem badań pogłębionych wychodzących znacznie poza dane oficjalnie dostępne w statystyce publicznej. Dla wiodących przedsiębiorstw potrzebne są badania obrazujące regionalne zakorzenienie firm, ich łańcuchów dostaw.

3) **Branże dominujące a innowacyjność województwa** – odniesienie wyników przeprowadzonego badania do inteligentnych specjalizacji regionalnych – przeprowadzone badanie (ze względu na dostępność oraz zakres danych) nie pozwala sformułować twardych wniosków dotyczących ew. modyfikacji inteligentnych specjalizacji województwa wielkopolskiego. Rekomenduje się przygotowanie, we współpracy z Urzędem Statystycznym w Poznaniu, matrycy informacji (powiaty i zmienne charakteryzujące poszczególne działy PKD), które mogą być pozyskiwane przez Urząd Marszałkowski bez naruszenia tajemnicy statystycznej.

2. Summary

The study was carried out at the request of the Marshal Office of the Wielkopolska Region as a part of the process related to actualisation the regional smart specialisations. The main aim of the study was **to identify the industries with the greatest impact on economic development of Wielkopolska region**. For detailed research purposes four detailed aims were formulated:

1. Identification of industries having currently the **biggest impact on economic development of Wielkopolska region**.
2. Identification of “promising” industries, with **possible positive impact on the economic development** of Wielkopolska region in the future.
3. Identification of **leading business companies** in region.
4. Identification of **clusters an clusters initiatives**.

The crucial research method used for identification of industries with the greatest impact on economic development of Wielkopolska region was statistical analysis (2013-2018). The analysis included: location quotient, dynamic of changes of the location quotient and supplementary – **the Gini index and the shift-share analysis**. The second part of the study consist of the analysis of the leading business companies and cluster analysis. The source of data used for identification of main companies were different kind of rankings and for clusters – scientific publications, databases about clusters, websites of individual clusters and local press.

The analysis of companies allows to indicate: the most innovative companies (most of the representing the ICT sector), the most important companies with foreign capital (dominated by the companies representing manufacturing sector – mostly focusing on manufacture of food products and manufacture of rubber and plastic products) and the biggest companies (manufacturing sector – regarding the number of companies and trade – regarding the revenues). The companies are located mainly in Poznań and poznański Subregion.

The cluster analysis indicated 16 active and 24 “inactive” cluster initiatives (functioning between 2013-2018). The clusters are concentrated in Kaliski and Leszczyński Subregions and in Poznań (however among 20 identified clusters only three remain active). The largest number of clusters functioning in the period 2013-2019 represented the IT/ICT industry and the environmental protection sector. There were located mainly in Poznań. Currently, most of the cluster initiatives are in the construction sector, followed by manufacture of food products, industrial automation, transport and logistics, ICT and environmental protection. Most cluster should be considered as local links.

Conducted statistical analysis indicated two main groups of industries with the greatest impact on economic development of Wielkopolska region. First, the industries with highest impact on economic development on Wielkopolska region and second, the “promising” industries. The sectors selected in the first group are represented by the following sections (using the PKD 2007): **A, G and C**. The second group are potentially developing industries in Wielkopolska and the following sections were be included: **H, N, E and F**. The sectors selected at the regional level were described in details, using also the subregional level and the counties level. Finally, statistical analyzes were compiled with the results of analyzes of leading companies and cluster initiatives that allowed to distinguish dominant industries and areas of their activity (Table 2).

Table 2. Main industries (sections) and areas of their concentration

Section (PKD)	Subregions (NUTS 3 level)	Counties (NUTS 4 level)
A – agriculture, forestry, hunting and fishing	kaliski, leszczyński, pilski, koniński, poznański	wolsztyński, kościański, leszczyński, kaliski, krotoszyński, gostyński, rawicki, złotowski, wągrowiecki, grodziski, międzychodzki, czarnkowsko-trzcianecki, ostrzeszowski,

		ostrowski, chodzieski, śremski, słupecki, szamotulski, obornicki, średzki, nowotomyski, pleszewski, koniński, kępiński, jarociński, wrzesiński, gnieźnieński, pilski,
C – manufacturing	kaliski, leszczyński, poznański, pilski, koniński,	kępiński, ostrzeszowski, pleszewski, obornicki, średzki, gostyński, nowotomyski, kaliski, ostrowski, czarnkowsko-trzcianecki, chodzieski, wrzesiński, szamotulski,
G – wholesale and retail trade; repair of motor vehicles including motorcycles	kaliski, koniński, leszczyński	kolski, kępiński, pleszewski, kaliski, międzychodzki
F – construction	koniński, leszczyński, kaliski, pilski, poznański	koniński, słupecki, turecki, rawicki, gostyński, wolsztyński, śremski, wrzesiński, jarociński, leszczyński, czarnkowsko-trzcianecki, nowotomyski, wągrowiecki, grodziski, ostrzeszowski, szamotulski, gnieźnieński, krotoszyński, średzki, obornicki
E – water supply; sewerage, waste management and remediation activities	koniński, leszczyński, pilski, poznański	turecki, chodzieski, grodziski, kolski, nowotomyski, wrzesiński, międzychodzki, wągrowiecki, rawicki, szamotulski, słupecki, koniński,
N – administrative and support service activities	Poznań, poznański	m. Poznań, m. Konin, poznański, gnieźnieński
H – transportation and storage	koniński, pilski, poznański	pilski, szamotulski, grodziski, kaliski, turecki

*bold for subregions and counties with highest values of indicators.

Source: Own calculations.

The study allowed to formulate some conclusions and recommendations related to three main topics:

- 1) Research methodology of industries with the greatest impact on economic development of Wielkopolska region.** Conclusions and recommendations dealing with methodological issues that may be taken into account in the design of subsequent regarding regional specialisations – the biggest challenge is the narrow range of generally available statistics and the limited availability of specific data at the level of subregions and counties. It is recommended to deepen the knowledge about economic processes at the subregional level and counties – preparing a database of information on a wider range of data.
- 2) Industries with the greatest impact on economic development of Wielkopolska region and specialisations.** Conclusions regarding the selected sections of PKD, subregions and counties, as well as key enterprises and cluster initiatives. The indicated sections should be the subject of in-depth studies that go far beyond the data officially available in public statistics. For the leading companies, research is needed to illustrate regional rooting of companies and their supply chains.
- 3) Industries with the greatest impact on economic development of Wielkopolska region and the regional innovativeness.** Comparing the main conclusions of the conducted research with the regional smart specialisations. The study (due to the insufficient availability and scope of data) does not allow to formulate clear conclusions regarding possibly modifications of smart specialisations in Wielkopolska region. It is recommended to prepare, in cooperation with the Statistical Office in Poznań, a database (including variables describing each PKD sections at the level of counties), which can be obtained by the Marshal Office without violating statistical confidentiality.

3. Cele i metodyka badania

3.1. Kontekst badania

W marcu 2015 roku przyjęta została Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020 (RIS3) stanowiąca **główny dokument polityki proinnowacyjnej regionu**. Wyznaczono wówczas **sześć** obszarów priorytetowych – **inteligentnych specjalizacji**, które miały zdecydować o przewadze konkurencyjnej regionu. Do wyróżnionych inteligentnych specjalizacji zaliczono: (1) biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów, (2) wnętrza przyszłości, (3) przemysł jutra, (4) rozwój oparty na ICT, (5) wyspecjalizowane procesy logistyczne oraz (6) nowoczesne technologie medyczne.

W związku z tym, że Samorząd Województwa Wielkopolskiego przygotowuje się obecnie do **aktualizacji strategii** i wyznaczenia kierunków działania na lata po 2020 roku, zasadna wydaje się odpowiedź na pytanie, czy i ewentualnie jak zmieniła się przez te lata sytuacja Wielkopolski w zakresie dominujących branż gospodarki regionalnej. Nadrzędna w obecnej perspektywie Unii Europejskiej **zasada polityki opartej na dowodach** (*ang. evidence based policy*) skłania w stopniu większym niż dotychczas do pełnego i rzetelnego wykorzystania wyników badań naukowych do podejmowania decyzji politycznych, zarówno na poziomie strategicznym, jak i operacyjnym. Dlatego jednym z elementów aktualizacji strategii jest przeprowadzenie badania służącego weryfikacji wcześniejszych założeń.

3.2. Cele badania

Głównym **celem badania** jest **zidentyfikowanie branż gospodarki regionalnej o dużym potencjale rozwoju (potencjale do specjalizacji)**, a następnie opracowanie rekomendacji dotyczących specjalizacji gospodarczych regionu (także w kontekście regionalnych inteligentnych specjalizacji). Należy jednak pamiętać, że **wyłanianie inteligentnych specjalizacji to złożony proces strategiczny** – tzw. proces przedsiębiorczego odkrywania (*ang. entrepreneurial discovery process*), angażujący do współpracy przedsiębiorców, przedstawicieli świata nauki, administracji oraz społeczeństwa. Otrzymane więc wyniki badania opartego na analizie danych zastanych (danych statystycznych oraz literatury przedmiotu) to jeden z wielu elementów całego procesu.

Do **szczegółowych celów badania** należy zaliczyć:

- 1) Identyfikację **branż**, które obecnie w największym stopniu wpływają na rozwój gospodarczy regionu;
- 2) Identyfikację **potencjalne obiecujących dziedzin**, które mogą w przyszłości zdecydować o przewadze konkurencyjnej Wielkopolski;
- 3) Identyfikację **przedsiębiorstw wiodących** (największych, z kapitałem międzynarodowym, najbardziej innowacyjnych) w regionie;
- 4) Identyfikację **obszarów i aktywności inicjatyw klastrowych**.

3.3. Metody badawcze

Badanie branż o dużym potencjale rozwoju oraz ich rozkładu przestrzennego zostało przeprowadzono na podstawie ogólnodostępnych danych statystycznych GUS z wykorzystaniem podstawowych narzędzi ekonomicznych: **(1) współczynnik lokalizacji LQ** (i dynamiki zmian współczynnika lokalizacji LQ), **(2) współczynnika Giniego** oraz **(3) analizy przesunięć udziałów**.

Do tego celu wykorzystano ogólnodostępne dane GUS obejmujące:

- **liczbę podmiotów gospodarczych** zarejestrowanych w systemie REGON w sektorze prywatnym wg sekcji PKD 2007 (na poziomie województwa, podregionów i powiatów);
- **liczbę pracujących/przeciętne zatrudnienie** w gospodarce narodowej według sekcji PKD (na poziomie województwa) oraz grup sekcji PKD 2007 (na poziomie podregionów i powiatów);
- **wartość dodaną brutto** według sekcji PKD 2007 (dla województwa) i grup sekcji (na poziomie podregionów);
- **produkcję sprzedanej przemysłu** według sekcji PKD (dla województwa);
- **nakłady w sektorze przedsiębiorstw na działalność B+R** wg kierunków działalności (dla województwa)¹;
- **nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach** (dla województwa), oddzielnie dla przedsiębiorstw przemysłowych i przedsiębiorstw z sektora usług;
- **zatrudnienie w B+R** (zatrudnieni w B+R/pracujący w B+R) według sektorów instytucjonalnych (dla województwa), personel B+R sektora przedsiębiorstw (na poziomie podregionów)²;
- **zatrudnienie w sektorach wiodących i wysokiej techniki** (*Employment in technology and knowledge-intensive sectors by NUTS 2 regions*) – dane Eurostatu, (dla województwa);
- **nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach** (dla województwa) według sektorów ekonomicznych (PKD 2007);
- **wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach** (dla województwa) według sektorów ekonomicznych (PKD 2007);
- **eksport** (dla województwa) według sektorów ekonomicznych (w miarę dostępności danych GUS).

Dane przedstawiano dla okresu 2013-2018, w zależności od ich dostępności. Pozyskane dane pochodzą z różnych źródeł, ze szczególnym uwzględnieniem statystyki publicznej (Tabela 3).

Tabela 3. Źródła pochodzenia danych statystycznych

Statystyka publiczna w Polsce		
Bank Danych Lokalnych	Roczniki Statystyczne Województw	„Nauka i technika”/dane zamawiane
liczba podmiotów gospodarczych, liczba pracujących, przeciętne zatrudnienie, wartość dodana brutto, nakłady w sektorze przedsiębiorstw na działalność B+R wg kierunków działalności, nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach, zatrudnieni i pracujący w B+R, nakłady inwestycyjne w	produkcja sprzedana przemysłu	personel B+R w sektorze przedsiębiorstw

¹ Z uwagi na obowiązującą tajemnicę statystyczną oraz brak dostępności danych w odniesieniu do poszczególnych sekcji (lub grup sekcji) dane te zostały wykorzystano w ograniczonym zakresie.

² Z uwagi na obowiązującą tajemnicę statystyczną oraz brak dostępności danych w odniesieniu do poszczególnych sekcji (lub grup sekcji) dane te zostały wykorzystano w ograniczonym zakresie.

przedsiębiorstwach oraz wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach		
EUROSTAT		
zatrudnienie w sektorach wiodących i wysokiej techniki		
Izba Celna		
eksport		

Źródło: opracowanie własne.

3.3.1. Analiza współczynnika lokalizacji LQ

Współczynnik lokalizacji LQ (*Location Quotient*) pozwolił na identyfikację specjalizacji gospodarczej, wskazując na średnio wyższą koncentrację danego zjawiska – liczby podmiotów gospodarczych, pracujących czy wartości dodanej niż średnio w tej sekcji w obszarze referencyjnym. Obliczany jest według następującego wzoru:

$$LQ = (E_{ib}^t / E_b^t) / (E_{ir}^t / E_r^t)$$

gdzie:

E_{ib} = zmienna w sektorze i, w obszarze badanym b, w danym okresie t,

E_b = zmienna we wszystkich sektorach w badanym obszarze b, w danym okresie t,

E_{ir} = zmienna w sektorze i, w obszarze referencyjnym r, w danym okresie t,

E_r = zmienna we wszystkich sektorach w obszarze referencyjnym r, w danym okresie t.

Wartość wskaźnika $LQ > 1$ świadczy o wyższej niż średnio w obszarze referencyjnym koncentracji danego zjawiska, $LQ = 1$ o koncentracji jednakowej, zaś $LQ < 1$ o niższym nasileniu analizowanej cechy.

W celu zidentyfikowania **regionalnej specjalizacji** niezbędne jest przyjęcie arbitralnie progu poziomu wskaźnika determinującego koncentrację danego zjawiska. W literaturze przedmiotu pojawiają się różne propozycje poziomu wartości granicznej współczynnika LQ (por. Micek 2008, s. 541-560) w zależności od analizowanego zjawiska (wartość ta waha się od 1,00 j. do 1,25 j., 1,50 j., a nawet 3,00 j., por. Antonowicz 2014, s. 55). Jednak w przypadku identyfikacji specjalizacji gospodarczych przyjmuje się najczęściej próg $LQ = 1,25$. Dlatego w niniejszym badaniu przyjmujemy, że o specjalizacji regionu świadczy wartość $LQ > 1,25$.

Dodatkowo, obliczona została **dynamika wskaźnika współczynnika lokalizacji**. W tym celu wykorzystany zostanie następujący wzór:

$$\Delta LQ = \frac{LQ_{t+1} - LQ_t}{LQ_t}$$

gdzie:

LQ_{t+1} = ostatni rok analizowanego okresu t,

LQ_t = pierwszy rok analizowanego okresu t.

Poszczególne branże zaklasyfikowane zostały do jednej z czterech klas (I-IV) (Wykres 1):

Wykres 1. Macierz rozwoju branż (sekcji PKD) ze względu na poziom i dynamikę wskaźnika lokalizacji

		WARTOŚĆ LQ	
		niska	wysoka
DYNAMIKA LQ	dodatnia	klasa II	klasa I
	ujemna	klasa IV	klasa III

3.3.2. Analiza współczynnika Giniego

Współczynnik Giniego jest miarą koncentracji przestrzennej, najczęściej wykorzystywaną w badaniach ekonometrycznych dotyczących nierównomierności rozkładu dóbr i dochodów. W niniejszym badaniu został on wykorzystany do określenia nierównomierności rozkładu sekcji PKD. W tym celu posłużyliśmy się następującym wzorem:

$$G(y) = \frac{\sum_{i=1}^n (2i - n - 1)y_i}{n^2 \bar{y}}$$

gdzie:

y_i = wartość i-tej obserwacji,

y = średnia wartości wszystkich obserwacji y_i .

$$\bar{y} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n y_i$$

Wartość zerowa współczynnika Giniego świadczy o pełnej równomierności rozkładu, zaś wzrost wartości współczynnika oznacza wzrost nierówności rozkładu (do granicznej wartości 1).

3.3.3. Analiza przesunięć udziałów

Analiza przesunięć udziałów (*shift-share*) jest narzędziem wykorzystywanym do badania zmian gospodarczych w regionie. Istotą tej metody jest dekompozycyjne podejście do zmian gospodarczych uwzględniające trzy składowe:

PO – potencjał badanego obszaru, który określa zmiany analizowanej zmiennej w badanym obszarze przy założeniu, że rozwija się on w tempie zbliżonym do obszaru referencyjnego (zmiany na badanym obszarze wynikają ze zmian w obszarze referencyjnym);

SP – strukturę podmiotów, która pozwala ocenić różnice oraz zmiany w strukturze gospodarki regionalnej. Przedstawia wielkość zmian w danej sekcji dla obszaru badanego w odniesieniu do ogólnej tendencji rozwojowej w obszarze referencyjnym. Dodatnia wartość SP oznacza korzystniejszą strukturę w badanym obszarze niż w obszarze referencyjnym.

KO – konkurencyjność badanego obszaru, która określa różnice między wskaźnikiem wzrostu w badanym obszarze w stosunku do wskaźnika wzrostu dla obszaru referencyjnego. Dodatnia wartość KO oznacza, że w analizowanym okresie w danej sekcji zaobserwowano proporcjonalnie większy wzrost konkurencyjności w badanym obszarze niż w obszarze referencyjnym.

Suma komponentów PO, SP i KO to tzw. przesunięcie całkowite (PC), które odzwierciedla rzeczywistą zmianę w regionie. W badaniu zostanie zastosowany wzór analizy przesunięć w następującej postaci:

$$PC = PO + SP + KO$$

gdzie:

$$PC = \sum E_{ib}^t g_r + \sum E_{ib}^t (g_{ir} - g_r) + \sum E_{ib}^t (g_{ib} - g_{ir})$$

PC - przesunięcie całkowite,

E_{ib} = zmienna w sektorze i, w obszarze badanym b, w danym okresie t,

g_r - wskaźnik zmiennej w całym przemyśle w obszarze referencyjnym

$$g_r = \left(E_r^{t+1} - E_r^t \right) \div E_r^t$$

g_{ir} - wskaźnik zmiennej w przedziale czasowym w sekcji i w obszarze referencyjnym r

$$g_{ir} = \left(E_{ir}^{t+1} - E_{ir}^t \right) \div E_{ir}^t$$

g_{ib} - wskaźnik zmiennej w przedziale czasowym w sekcji i w badanym obszarze b

$$g_{ib} = \left(E_{ib}^{t+1} - E_{ib}^t \right) \div E_{ib}^t$$

gdzie:

E_r = zmienna w obszarze referencyjnym r, w danym okresie t,

E_{ir} = zmienna w sektorze i, w obszarze referencyjnym r, w danym okresie t,

r = obszar referencyjny,

ir = sekcja i w obszarze referencyjnym,

ib = sekcja i w obszarze badanym,

t = pierwszy rok w analizowanym okresie,

t+1 = ostatni rok w analizowanym okresie.

3.3.4. Analiza przedsiębiorstw wiodących

Celem analizy było **wskazanie przedsiębiorstw wiodących w regionie** i ich branż. Pod pojęciem przedsiębiorstw wiodących należy rozumieć przedsiębiorstwa (1) największe, (2) z kapitałem międzynarodowym, (3) najbardziej innowacyjne. Źródłem danych dla tej analizy były ogólnopolskie rankingi.

1. „Lista 2000” – ranking dziennika „Rzeczpospolita” (2013, 2017)
2. Diamenty Forbesa – ranking miesięcznika „Forbes” (2013, 2019)
3. Gazele Biznesu – ranking organizowany przez dziennik „Puls Biznesu” (2013, 2018)
4. List of Major Foreign Investors in Poland (grudzień 2013)
5. List of Major Foreign Investors in Poland (luty 2019)
6. Deloitte Technology Fast 50 CE. (2017, 2018)
7. Ranking najbardziej innowacyjnych firm w Polsce dziennika Rzeczpospolita (2013, 2015)
8. Orły Innowacji” - konkurs dziennika „Rzeczpospolita” (2015, 2017).

Oprócz wykazu wyżej wymienionych kluczowych przedsiębiorstw przeprowadzone zostały analizy branżowe przedsiębiorstw oraz analizy kraju pochodzenia inwestorów.

Otrzymane wyniki zestawiono z wynikami prowadzonych analiz danych statystycznych służących identyfikacji dominujących branż w gospodarce regionu oraz obszarów ich koncentracji.

3.3.5. Analiza klastrów i inicjatyw klastrowych

Analiza została przeprowadzona na podstawie dostępnej literatury przedmiotu oraz wiedzy eksperckiej wykonawcy. Jako punkt wyjścia potraktowane zostały dane zebrane w ramach badania „Raportu z badania branż dominujących w gospodarce regionu w ramach identyfikacji specjalizacji gospodarczej Wielkopolski” z roku 2013.

Zaprezentowana lista powiązań klastrowych jest wynikiem analiz wielu źródeł – stron internetowych klastrów, artykułów w lokalnej i regionalnej prasie elektronicznej, baz danych o klastrach (mapy PARP i European Cluster Collaboration Platform) oraz określonych w Koncepcji Realizacji Badania publikacji naukowych.

Wynikiem przeprowadzonych analiz są dwie listy inicjatyw klastrowych – aktywnych oraz nieaktywnych/uśpionych, które funkcjonowały w badanym przedziale czasowym (2013-2018), ale nie zidentyfikowano przejawów ich aktywności w ostatnim półroczu.

Analiza obejmowała rozmieszczenie geograficzne, zróżnicowanie branżowe oraz zasięg oddziaływania powiązań klastrowych. Finalnie przeprowadzono analizę zgodności branżowej klastrów ze zidentyfikowanymi w niniejszym badaniu branżami dominującymi, ale także regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami oraz specjalizacjami naukowymi województwa.

Otrzymane wyniki zestawiono z wynikami prowadzonych analiz danych statystycznych służących identyfikacji dominujących branż w gospodarce regionu oraz obszarów ich koncentracji.

4. Branże dominujące i specjalizacja gospodarcza województwa wielkopolskiego

4.1. Udziały sekcji w gospodarce województwa

W strukturze gospodarki województwa wielkopolskiego największy udział podmiotów gospodarczych odnotowano w sektorze handlu (sekcja G), a kolejno w sektorze budownictwa (sekcja F). Znacząca w regionie jest także działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M) oraz sektor przemysłu (sekcja C). Wyróżnione sekcje rozwijają się w regionie na prawie takim samym poziomie jak w kraju. Odnotowano jednak nieznaczną przewagę sektora budownictwa (sekcja F), co widoczne jest także na poziomie podregionów (wszystkie podregiony poza Poznaniem osiągają wskaźniki wyższe od średniej krajowej i wojewódzkiej). Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M) najsilniej rozwija się w Poznaniu, przetwórstwo przemysłowe (sekcja C) w podregionach kaliskim, leszczyńskim oraz poznańskim, a handel (sekcja G) w podregionie kaliskim i konińskim (Tabela 4). Warto jednocześnie zaznaczyć, że dla prawie wszystkich wyróżnionych sekcji (poza sekcją G) odnotowano dodatnią dynamikę zmian – dla sekcji C (przetwórstwo przemysłowe) i F (budownictwo) na wyższym poziomie niż ma to miejsce w kraju. Ponadprzeciętną dynamikę zmian (na tle kraju) odnotowano także w sekcji L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości). Jednak jej udział w strukturze gospodarki, względem średniej krajowej jest ciągle na niskim poziomie.

Tabela 4. Liczba podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym wg sekcji PKD (udział w strukturze gospodarki poszczególnych jednostek terytorialnych sekcji PKD w latach 2013 i 2018 oraz zmiana wskaźnika w latach 2013-2018 – 2013=100).

Wyróżnienie		Polska	Wielkopolska	podregiony					
				kaliski	koniński	leszczyński	piłski	poznański	Poznań
Seksja A	2013 %	2,3	3,6	4,7	4,5	8,7	4,1	2,4	0,5
	2018 %	1,7	2,6	3,4	2,1	6,7	3,5	1,8	0,4
	Zmiana	77,6	76,6	78,1	50,3	82,1	88,7	83,7	86,8
Seksja B	2013 %	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	2018 %	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
	Zmiana	102,0	114,5	101,4	112,1	134,8	145,2	121,6	90,8
Seksja C	2013 %	9,3	9,8	11,8	9,1	10,3	9,6	11,6	7,5
	2018 %	8,8	9,4	12,0	9,2	10,0	9,4	10,8	6,4
	Zmiana	101,1	102,3	108,5	107,3	103,4	102,1	105,2	89,1
Seksja D	2013 %	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,3
	2018 %	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,3
	Zmiana	116,6	106,7	107,4	136,8	91,5	111,5	132,1	96,6
Seksja E	2013 %	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,2
	2018 %	0,3	0,3	0,2	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2
	Zmiana	101,4	99,5	91,7	113,3	101,5	94,5	100,7	91,6
Seksja F	2013 %	12,1	13,0	13,4	15,4	15,2	13,9	14,2	9,2
	2018 %	12,7	14,1	14,6	18,5	17,2	14,6	14,5	9,1
	Zmiana	111,7	115,4	116,7	128,5	119,4	110,1	115,3	101,2
Seksja G	2013 %	27,2	27,3	29,2	29,1	26,5	27,2	27,0	26,0
	2018 %	23,5	23,8	26,2	25,4	23,7	23,5	23,5	21,7
	Zmiana	91,6	92,8	95,4	93,4	95,2	90,7	97,7	86,2
Seksja H	2013 %	6,4	6,0	5,3	6,1	5,5	6,5	6,9	5,7
	2018 %	6,4	6,1	5,8	6,6	6,0	7,3	6,5	5,1
	Zmiana	106,0	108,4	116,2	115,2	117,1	116,4	107,0	93,7
Seksja I	2013 %	3,2	2,4	2,2	2,3	2,4	2,6	2,2	2,5
	2018 %	3,2	2,4	2,1	2,3	2,4	2,5	2,2	2,8
	Zmiana	106,8	109,6	103,9	108,5	107,0	102,0	111,4	115,6
Seksja J	2013 %	3,0	2,7	1,8	1,6	1,5	1,6	2,7	5,0
	2018 %	3,9	3,5	2,0	1,8	1,7	2,0	3,5	7,1
	Zmiana	140,1	137,4	117,1	120,1	118,3	132,3	147,8	144,1

Sekcja K	2013 %	3,3	3,1	2,8	3,1	2,3	3,3	2,9	3,9
	2018 %	2,9	2,7	2,5	2,7	2,1	2,8	2,6	3,4
	Zmiana	92,0	94,0	94,3	93,4	96,9	89,3	101,0	90,7
Sekcja L	2013 %	4,4	3,3	2,3	2,8	3,0	4,2	3,0	4,4
	2018 %	5,0	4,0	2,7	3,1	3,6	4,6	3,7	5,6
	Zmiana	119,7	128,3	126,2	120,4	124,9	115,4	138,9	131,4
Sekcja M	2013 %	9,4	9,4	7,4	6,4	6,5	6,8	9,5	14,6
	2018 %	10,6	10,5	8,0	7,1	7,2	7,5	11,1	16,3
	Zmiana	120,1	119,1	115,0	119,0	118,0	116,9	130,7	115,2
Sekcja N	2013 %	2,8	2,9	2,3	2,7	2,2	2,2	3,1	3,7
	2018 %	3,2	3,3	2,6	3,2	2,5	2,7	3,6	4,2
	Zmiana	122,4	123,2	121,7	125,6	123,8	125,9	132,9	116,1
Sekcja O	2013 %	0,4	0,5	0,9	0,8	0,8	0,6	0,3	0,0
	2018 %	0,4	0,4	0,8	0,7	0,8	0,6	0,2	0,0
	Zmiana	98,2	96,8	97,9	96,3	96,3	97,5	95,9	100,0
Sekcja P	2013 %	2,5	2,4	2,3	2,2	2,0	2,7	2,2	2,7
	2018 %	2,6	2,6	2,4	2,2	2,0	2,8	2,6	3,0
	Zmiana	114,2	114,3	108,8	109,1	108,0	108,3	130,1	114,1
Sekcja Q	2013 %	5,2	5,2	4,9	5,2	4,5	5,9	4,5	6,0
	2018 %	5,8	5,7	5,2	5,7	4,7	6,4	5,1	6,7
	Zmiana	118,1	116,5	113,2	118,6	109,8	113,2	127,8	114,5
Sekcja R	2013 %	1,7	1,5	1,6	1,6	1,8	1,5	1,3	1,5
	2018 %	1,7	1,6	1,8	1,6	1,8	1,6	1,4	1,6
	Zmiana	110,8	111,7	114,4	111,6	108,3	109,0	118,5	108,8
Sekcje S i T	2013 %	6,4	6,2	6,6	6,5	6,1	6,5	5,8	6,1
	2018 %	6,9	6,7	7,4	7,0	6,8	7,5	6,2	6,1
	Zmiana	114,3	114,4	119,4	115,6	118,3	120,4	121,0	101,7
Sekcja U	2013 %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2018 %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Zmiana	108,9	112,5	100,0	0,0	100,0	0,0	100,0	125,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dominację sektora przemysłu (sekcja C) i handlu (sekcja G) potwierdza także udział zatrudnienia. W tym przypadku region osiąga na tle Polski wyższe wartości wskaźnika oraz wyższą dynamikę zmian (Tabela 5). Pod względem zatrudnienia wyróżnia się także sekcja P (edukacja) – zarówno udział w strukturze gospodarki jak i dynamika zmian wskaźnika są na podobnym poziomie jak w Polsce – oraz sekcja H (transport i magazynowanie) – udział na podobnym poziomie jak w Polsce oraz najwyższa na tle innych sekcji dynamika zmian in plus. Wysoką dodatnią dynamikę zmian przy jednocześnie ciągle niskiej wartości wskaźnika (względem średniej dla kraju) odnotowano w sekcji N (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca) oraz J (informacja i komunikacja).

Tabela 5. Przeciętne zatrudnienie wg sekcji PKD (udział w strukturze gospodarki Wielkopolski i Polski sekcji PKD w latach 2013 i 2017 oraz zmiana wskaźnika w latach 2013-2017 – 2013=100).

Wyróżnienie		Polska	Wielkopolska	Wyróżnienie		Polska	Wielkopolska
Sekcja A	2013 %	1,5	2,5	Sekcja L	2013 %	1,4	1,1
	2017 %	1,4	2,2		2017 %	1,5	1,1
	Zmiana	104,1	99,3		Zmiana	110,2	116,6
Sekcja C	2013 %	22,9	28,8	Sekcja M	2013 %	3,7	2,8
	2017 %	23,6	28,9		2017 %	3,9	2,8
	Zmiana	112,2	115		Zmiana	116,2	112,1
Sekcja B+D+E	2013 %	4,6	3,3	Sekcja N	2013 %	3,8	2,7
	2017 %	3,8	2,4		2017 %	4,6	3,4
	Zmiana	90	82,2		Zmiana	131	146,7
Sekcja F	2013 %	6,3	6	Sekcja O	2013 %	6,5	4,8
	2017 %	5,9	5,5		2017 %	6	4,1
	Zmiana	101,6	105		Zmiana	99,6	97,7
Sekcja G	2013 %	16	21,9	Sekcja P	2013 %	10,7	9,7
	2017 %	16,2	23,8		2017 %	10,4	9
	Zmiana	110,5	124,7		Zmiana	105,8	105,9

Wyróżnienie		Polska	Wielkopolska	Wyróżnienie		Polska	Wielkopolska
Seksja H	2013 %	6,1	5	Seksja Q	2013 %	6,9	5,2
	2017 %	6,5	6,5		2017 %	6,6	4,7
	Zmiana	116,3	148,8		Zmiana	103,8	103,1
Seksja I	2013 %	1,8	1,2	Seksja R	2013 %	1,2	0,9
	2017 %	1,9	1,2		2017 %	1,2	0,8
	Zmiana	113,9	112,9		Zmiana	104,8	104,6
Seksja J	2013 %	2,2	1,3	Seksja S	2013 %	1,4	1,1
	2017 %	2,5	1,5		2017 %	1,4	1,1
	Zmiana	124,7	131,5		Zmiana	109,8	109,8
Seksja K	2013 %	2,9	1,6				
	2017 %	2,6	1,2				
	Zmiana	96,8	86,4				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Największy udział liczby pracujących odnotowano w sektorze przemysłu (sekcja C) i handlu (sekcja G). Pod tym względem wyróżnia się także sektor rolnictwa (sekcja A). Relatywnie wysokie wyniki widoczne są także w sektorze edukacji (sekcja P) i budownictwa (sekcja F). Wszystkie wyróżnione sekcje rozwijają się na podobnym poziomie i w podobnym tempie jak ma to miejsce w kraju (Tabela 6). Najwyższą dynamikę zmian in plus przy wartości wskaźnika bliskiej średniej krajowej odnotowano w sekcji N (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca).

Tabela 6. Liczba pracujących wg sekcji PKD (udział w strukturze gospodarki Wielkopolski i Polski sekcji PKD w latach 2013 i 2017 oraz zmiana wskaźnika w latach 2013-2017 – 2013=100).

Wyróżnienie		Polska	Wielkopolska	Wyróżnienie		Polska	Wielkopolska
Seksja A	2013 %	17,1	15,6	Seksja K	2013 %	2,6	2,0
	2017 %	15,5	13,9		2017 %	2,3	1,7
	Zmiana	90,9	89,0		Zmiana	91,0	85,0
Seksje B+D	2013 %	2,2	1,2	Seksja L	2013 %	1,4	1,2
	2017 %	1,7	0,8		2017 %	1,5	1,3
	Zmiana	76,4	67,1		Zmiana	102,2	105,8
Seksja C	2013 %	17,3	22,4	Seksja M	2013 %	4,0	3,7
	2017 %	18,0	23,2		2017 %	4,4	4,0
	Zmiana	103,9	103,7		Zmiana	111,4	109,2
Seksja E	2013 %	1,1	1,0	Seksja N	2013 %	3,1	3,0
	2017 %	1,0	1,0		2017 %	3,8	3,7
	Zmiana	96,1	97,6		Zmiana	119,6	125,4
Seksja F	2013 %	5,8	6,2	Seksja O	2013 %	4,6	3,6
	2017 %	5,9	6,4		2017 %	4,2	3,3
	Zmiana	102,1	102,4		Zmiana	92,1	90,2
Seksja G	2013 %	15,3	16,7	Seksja P	2013 %	7,9	7,4
	2017 %	15,3	16,7		2017 %	7,6	7,1
	Zmiana	100,1	100,2		Zmiana	96,6	95,5
Seksja H	2013 %	5,3	5,6	Seksja Q	2013 %	5,8	4,7
	2017 %	5,7	6,4		2017 %	5,7	4,6
	Zmiana	107,9	113,7		Zmiana	99,0	97,5
Seksja I	2013 %	1,8	1,5	Seksja R	2013 %	1,0	0,8
	2017 %	1,9	1,5		2017 %	1,0	0,8
	Zmiana	107,5	99,8		Zmiana	99,9	102,0
Seksja J	2013 %	1,9	1,6	Seksja S, T, U	2013 %	1,9	1,7
	2017 %	2,4	1,8		2017 %	2,0	1,8
	Zmiana	122,4	115,2		Zmiana	107,3	102,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poziomie podregionów największy udział pracujących odnotowano w sektorze rolnictwa (sekcja A) oraz przemysłu i budownictwa (sekcje B, C, D, E, F). W sektorze rolnictwa najwyższe wskaźniki osiągnęły podregiony kaliski, koniński, leszczyński oraz pilski, a w sektorze przemysłu i budownictwa wszystkie

podregiony poza Poznaniem, w którym widoczny jest bardzo wysoki udział sektora handlu i usług (sekcje G, H, I, J oraz sekcje M, N, O, P, Q, R, S, T) (Tabela 7).

Tabela 7. Liczba pracujących wg sekcji PKD (udział w strukturze gospodarki podregionów Wielkopolski sekcji PKD w latach 2013 i 2017 oraz zmiana wskaźnika w latach 2013-2017 – 2013=100).

Wyróżnienie		kaliski	koniński	leszczyński	pilski	poznański	miasto Poznań
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A)	2013 %	29,2	30,5	28,0	25,0	13,9	0,8
	2017 %	26,8	28,9	25,7	22,5	11,9	0,8
	Zmiana	100,6	100,5	99,7	101,3	99,0	102,2
przemysł i budownictwo (sekcje B,C,D,E,F)	2013 %	35,3	31,6	34,4	32,7	41,3	21,4
	2017 %	37,5	32,4	35,6	33,2	40,5	20,0
	Zmiana	116,4	109,0	112,5	114,3	113,0	100,6
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja (sekcja G,H,I,J)	2013 %	14,4	14,7	15,6	16,9	25,5	28,0
	2017 %	15,0	15,5	16,6	20,3	29,6	27,3
	Zmiana	114,5	111,7	115,8	135,4	134,0	104,8
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości (sekcja K,L)	2013 %	1,4	1,8	2,7	2,2	1,8	7,0
	2017 %	1,2	1,6	2,6	1,6	1,3	6,2
	Zmiana	89,9	95,5	102,2	85,3	88,2	95,0
pozostałe usługi (sekcja M,N,O,P,Q,R,S,T)	2013 %	19,7	21,4	19,3	23,3	17,5	42,8
	2017 %	19,6	21,6	19,5	22,3	16,7	45,6
	Zmiana	108,9	106,9	109,9	107,5	110,1	114,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza wartości dodanej brutto również wskazuje na silną dominację sektora handlu (sekcja G) oraz przemysłu (sekcja C). Udział sektorów w gospodarce regionu oraz dynamika zmian wskaźnika są wyższe w województwie niż średnio dla kraju. Względnie wysokie wartości osiąga także sektor budownictwa (sekcja F) i transportu i magazynowania (sekcja H). Sektory te rozwijają się na podobnym poziomie jak w Polsce, choć w przypadku sekcji H odnotowano wysoką dynamikę zmian in plus w regionie – wyższą niż w kraju (Tabela 8).

Tabela 8. Wartość dodana brutto wg sekcji PKD (udział w strukturze gospodarki Wielkopolski i Polski sekcji PKD w latach 2013 i 2016 oraz zmiana wskaźnika w latach 2013-2016 – 2013=100).

Wyróżnienie		Polska	Wielkopolska	Wyróżnienie		Polska	Wielkopolska
Seksja A	2013 %	3,1	4,4	Seksja K	2013	4,3	3,1
	2016 %	2,6	3,7		2016	4,4	3,2
	Zmiana	92,9	96		Zmiana	115,1	119
Seksja B	2013 %	1,8	0,6	Seksja L	2013	4,9	4,4
	2016 %	1,4	0,3		2016	4,9	4,3
	Zmiana	85,8	62,7		Zmiana	111,9	111,9
Seksja C	2013 %	19,8	24,1	Seksja M	2013	5,1	4,5
	2016 %	22	27,2		2016	5,5	4,7
	Zmiana	124,4	128,7		Zmiana	118,8	120,2
Seksja D	2013 %	3,2	2,6	Seksja N	2013	2,1	2
	2016 %	2,7	2,2		2016	2,3	2,3
	Zmiana	95	93,8		Zmiana	121,6	129,5
Seksja E	2013 %	1,1	1,1	Seksja O	2013	5,8	4,9
	2016 %	1,2	1,2		2016	5,6	4,7
	Zmiana	119,6	124,4		Zmiana	109,1	107,8
Seksja F	2013 %	7,6	7,4	Seksja P	2013	4,9	4,6
	2016 %	7,2	6,8		2016	4,7	4,4
	Zmiana	105,9	105,5		Zmiana	107,6	108,8
Seksja G	2013 %	19,2	21	Seksja Q	2013	4,4	3,9
	2016 %	17,6	19		2016	4,4	3,8
	Zmiana	102,5	103,8		Zmiana	111,7	112,8
Seksja H	2013 %	5,6	5,4	Seksja R	2013	0,7	0,6
	2016 %	6,1	6,1		2016	0,7	0,6
	Zmiana	122,7	128,1		Zmiana	119,5	116,1

Wyróżnienie		Polska	Wielkopolska	Wyróżnienie		Polska	Wielkopolska
Seksja I	2013 %	1,2	1	Seksja S	2013	1,5	1,4
	2016 %	1,2	1		2016	1,5	1,4
	Zmiana	113,8	113,6		Zmiana	109,9	113,1
Seksja J	2013 %	3,6	2,6	Seksja T	2013	0,2	0,2
	2016 %	3,9	2,9		2016	0,1	0,1
	Zmiana	119,1	129,4		Zmiana	83,1	83,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W podregionach województwa wielkopolskiego najwyższy udział wartości dodanej brutto odnotowano w sektorze przemysłu (sekcje B, C, D, E), handlu i usług oraz pozostałych usług (sekcje G, H, I, J oraz sekcje M, N, O, P, Q, R, S, T) (Tabela 9). W sektorze pozostałych usług (sekcje M, N, O, P, Q, R, S, T) najwyższe wartości odnotowano w Poznaniu, a w sektorze handlu i usług (sekcje G, H, I, J) w Poznaniu i podregionie poznańskim. WDB w sekcji przemysłu (sekcje B, C, D, E) jest wysokie we wszystkich podregionach poza m. Poznaniem (najwyższe w podregionie kaliskim i poznańskim).

Tabela 9. Wartość dodana brutto wg sekcji PKD (udział w strukturze gospodarki podregionów Wielkopolski sekcji PKD w latach 2013 i 2016 oraz zmiana wskaźnika w latach 2013-2016 – 2013=100).

		kaliski	koniński	leszczyński	piłski	poznański	miasto Poznań
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A)	2013 %	6,0	8,0	6,6	9,3	3,7	0,1
	2016 %	4,9	6,9	5,6	7,9	2,9	0,1
	Zmiana	95,9	96,0	95,9	96,0	96,0	96,3
przemysł (sekcje B,C,D,E)	2013 %	33,2	29,5	30,7	30,3	34,1	20,4
	2016 %	37,8	31,8	33,5	33,3	36,1	20,5
	Zmiana	135,4	120,4	123,9	124,0	129,6	110,2
budownictwo (sekcja F)	2013 %	7,8	7,8	8,9	6,2	7,4	6,8
	2016 %	7,2	8,0	8,6	5,8	6,6	5,8
	Zmiana	109,8	114,4	109,7	106,0	108,8	93,5
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja (sekcje G,H,I,J)	2013 %	24,3	24,4	27,4	22,9	33,9	35,9
	2016 %	23,2	23,4	26,3	22,2	34,0	34,3
	Zmiana	113,2	107,0	109,0	109,4	122,5	104,5
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości (sekcje K,L)	2013 %	7,1	7,9	6,5	7,9	6,1	8,9
	2016 %	6,7	7,8	6,5	7,8	5,8	9,7
	Zmiana	111,4	110,1	112,6	111,5	117,7	118,5
pozostałe usługi (sekcje M,N,O,P,Q,R,S,T)	2013 %	21,6	22,5	19,8	23,5	14,8	28,0
	2016 %	20,2	22,1	19,4	23,0	14,6	29,6
	Zmiana	111,5	109,9	111,2	110,3	120,3	115,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.2. Specjalizacja gospodarcza

4.2.1. Wybór branż o dużym potencjale specjalizacji

Za **branże** gospodarki regionalnej o **dużym potencjale specjalizacji** uznajemy:

- (1) **branże**, które **obecnie** w największym stopniu **wpływają na rozwój gospodarczy regionu**.
- (2) **branże**, które **w przyszłości** mogą **zadecydować o przewadze konkurencyjnej** Wielkopolski.

Dla określenia branż gospodarki regionalnej o dużym potencjale rozwoju przyjęliśmy następujące główne założenia metodyczne:

- (1) **Ocena potencjału Wielkopolski na tle innych.** Zjawiska ekonomiczne charakteryzujące jednostkę przestrzenną powinny być analizowane z zachowaniem odpowiedniej perspektywy porównawczej, daje to bowiem możliwość relatywnego ujęcia skali ich wielkości, natężenia czy koncentracji (por. Antonowicz 2014). W związku z tym w celu identyfikacji branż Wielkopolski o dużym potencjale rozwoju stosujemy porównanie województwa z innymi regionami w Polsce, zaś wielkopolskich podregionów i powiatów – z innymi podregionami i powiatami w Polsce. **Jednostką referencyjną** (przy obliczaniu współczynnika lokalizacji LQ) dla wielkopolskich powiatów i podregionów jest Polska, a nie Wielkopolska, co w praktyce oznacza, że tak zidentyfikowane branże są **konkurencyjne nie tylko w skali regionu, ale także w skali kraju**.
- (2) **Identyfikacja branż na możliwie najbardziej szczegółowym poziomie dostępności danych.** W związku z pewnymi ograniczeniami metody statystycznej (niekompletnością danych w definiowanych zakresach, brakiem danych na odpowiednim poziomie podziału terytorialnego czy brakiem danych na odpowiednim poziomie podziału działalności gospodarczej, por. *Raport z badania branż dominujących w gospodarce regionu...* 2013, s. 7) konieczne było przyjęcie założeń wstępnych.

Punkt wyjścia stanowią:

- w odniesieniu do poziomu danych **dot. podziału działalności gospodarczej: dane dla sekcji PKD**. Bazowanie na danych statystycznych dla grup sekcji w celu określenia branż dominujących może mieć jedynie charakter uzupełniający z uwagi na zbyt duży poziom ogólności.³
- w odniesieniu do poziomu danych **dot. podziału terytorialnego: dane dla województwa**. Bazowanie na danych statystycznych dla poziomu podregionów i/lub powiatów oznaczałoby ograniczenie procesu wyłaniania branż dominujących wyłącznie do danych statystycznych dot. liczby podmiotów gospodarczych.⁴ Niemniej jednak, takie analizy (traktowane raczej jako ocena potencjału do tworzenia klastrów, a nie występowania branż dominujących) także zostały przeprowadzone i przedstawione.

³ Dane bardziej szczegółowe, tzn. dla działów PKD występują wyłącznie w odniesieniu do produkcji sprzedanej przemysłu, co z kolei nie pozwala na identyfikację branż dominujących.

⁴ Dane dot. przeciętnego zatrudnienia, wartości dodanej brutto oraz nakładów inwestycyjnych i środków trwałych w sektorze przedsiębiorstw są dostępne dla podregionów wyłącznie na poziomie grup sekcji. W przypadku powiatów – dostępne są dodatkowo dane dot. nakładów inwestycyjnych i środków trwałych w sektorze przedsiębiorstw dla grup sekcji.

Zgodnie z przedstawionymi głównymi założeniami proces wyłaniania branż dominujących dla województwa wielkopolskiego przeprowadzony był według następującego schematu:

Etap I: Analiza współczynnika lokalizacji LQ (najnowsze dostępne dane) oraz dynamiki współczynnika lokalizacji Δ LQ (2013 – najnowsze dostępne dane) dla województwa wielkopolskiego dla poszczególnych sekcji PKD w odniesieniu do:

- liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym wg sekcji PKD 2007 (2018 i 2013-2018);
- przeciętnego zatrudnienia wg sekcji PKD 2007⁵ (2017 i 2013-2017);
- liczby pracujących wg sekcji PKD 2007⁶ (2017 i 2013-2017);
- wartości dodanej brutto według sekcji PKD 2007 (2016 i 2013-2016) (Tabela 10).

⁵ Bez osób zatrudnionych (uczniów) na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego.

⁶ Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa.

Tabela 10. Współczynniki lokalizacji dla województwa wielkopolskiego w odniesieniu do poszczególnych sekcji PKD 2007

Sekcje PKD 2007	Współczynnik lokalizacji LQ				Dynamika współczynnika lokalizacji Δ LQ			
	Liczba podmiotów gosp. (2018)	Przeciętne zatrudnienie (2017)	Liczba pracujących (2017)	Wartość dodana brutto (2016)	Liczba podmiotów gosp. (2013-2018)	Przeciętne zatrudnienie (2013-2017)	Liczba pracujących (2013-2017)	Wartość dodana brutto (2013-2016)
Sekcja A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1,55	1,53	0,89	1,42	-0,02	-0,10	-0,02	0,01
Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe	1,06	1,23	1,29	1,23	0,01	-0,03	0,00	0,01
Sekcja B. Górnictwo i wydobywanie	1,04	0,63	0,28	0,25	0,12	-0,13	-0,12	-0,29
Sekcja D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0,90		0,75	0,79	-0,09			
Sekcja E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1,02		0,96	0,96	-0,02			
Sekcja F. Budownictwo	1,11	0,93	1,08	0,95	0,03	-0,02	0,00	-0,03
Sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1,01	1,47	1,09	1,08	0,01	0,07	0,00	-0,01
Sekcja H. Transport i gospodarka magazynowa	0,95	0,99	1,12	0,99	0,02	0,21	0,05	0,02
Sekcja I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0,76	0,62	0,79	0,87	0,02	-0,06	-0,07	-0,03
Sekcja J. Informacja i komunikacja	0,91	0,58	0,78	0,75	-0,03	0,00	-0,06	0,06
Sekcja K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0,95	0,47	0,74	0,73	0,02	-0,15	-0,07	0,01
Sekcja L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0,80	0,76	0,88	0,89	0,06	0,00	0,04	-0,02
Sekcja M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,99	0,71	0,91	0,87	-0,01	-0,08	-0,02	-0,01
Sekcja N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1,03	0,75	0,99	0,99	0,00	0,06	0,05	0,04
Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1,13	0,69	0,78	0,82	-0,02	-0,07	-0,02	-0,04
Sekcja P. Edukacja	0,97	0,86	0,93	0,94	-0,01	-0,05	-0,01	-0,01
Sekcja Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0,98	0,71	0,80	0,88	-0,02	-0,06	-0,01	-0,01
Sekcja R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0,92	0,67	0,79	0,83	0,00	-0,05	0,02	-0,05
Sekcja S. Pozostała działalność usługowa	0,97	0,78	0,88	0,98	-0,01	-0,05	-0,04	0,01
Sekcja T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa świadczące usługi na własne potrzeby		bd		0,92		bd		-0,02
Sekcja U. Organizacje i zespoły eksterytorialne		bd		bd		bd		bd

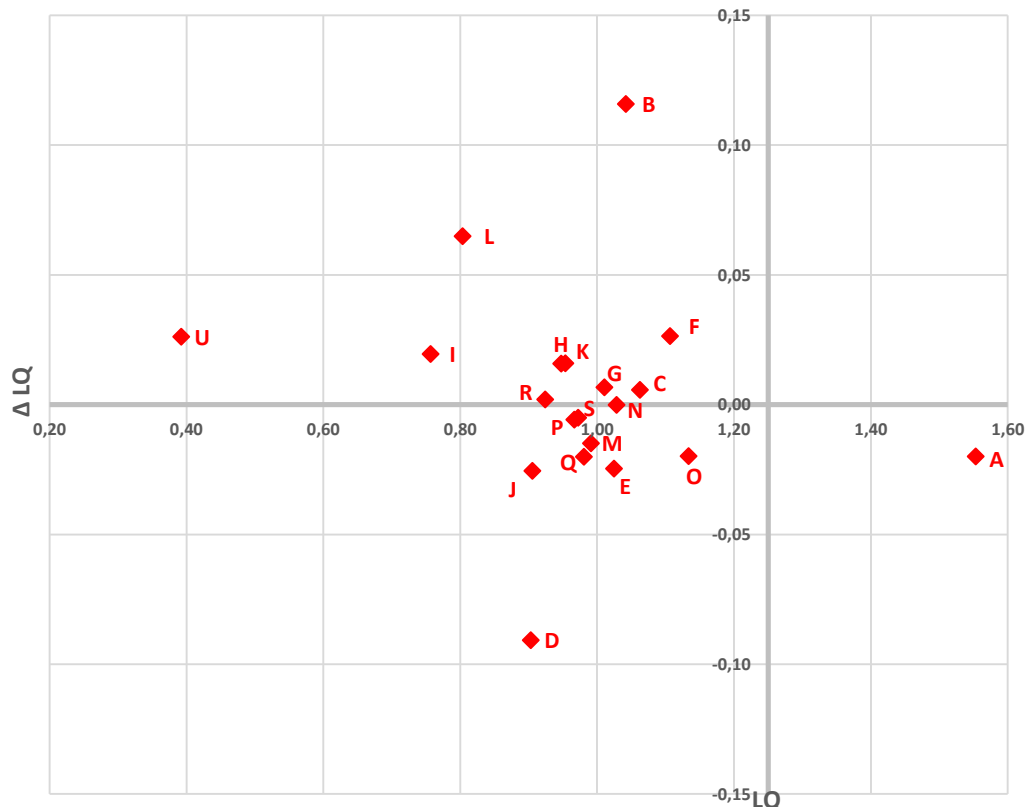
LQ>1,25
LQ>1,00
Δ LQ >0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Etap II: Stworzenie macierzy rozwoju branż (sekcji PKD) ze względu na poziom i dynamikę wskaźnika lokalizacji w odniesieniu do czterech analizowanych wskaźników statystycznych (Wykres 2; Wykres 3; Wykres 4; Wykres 5). Jako wartości graniczne wyznaczające podział na cztery grupy branż przyjęto: dla $LQ = 1,25$, dla $\Delta LQ = 0$.

Analiza współczynnika lokalizacji podmiotów gospodarczych wskazuje na znaczącą dominację sekcji A ($LQ > 1,25$), przy jednocześnie ujemnej dynamice zmiany wskaźnika. Wysoką pozycję zajmują także sekcje B, F, G, C i N, przy $LQ > 1$ oraz $\Delta LQ \geq 0$ (Wykres 2).

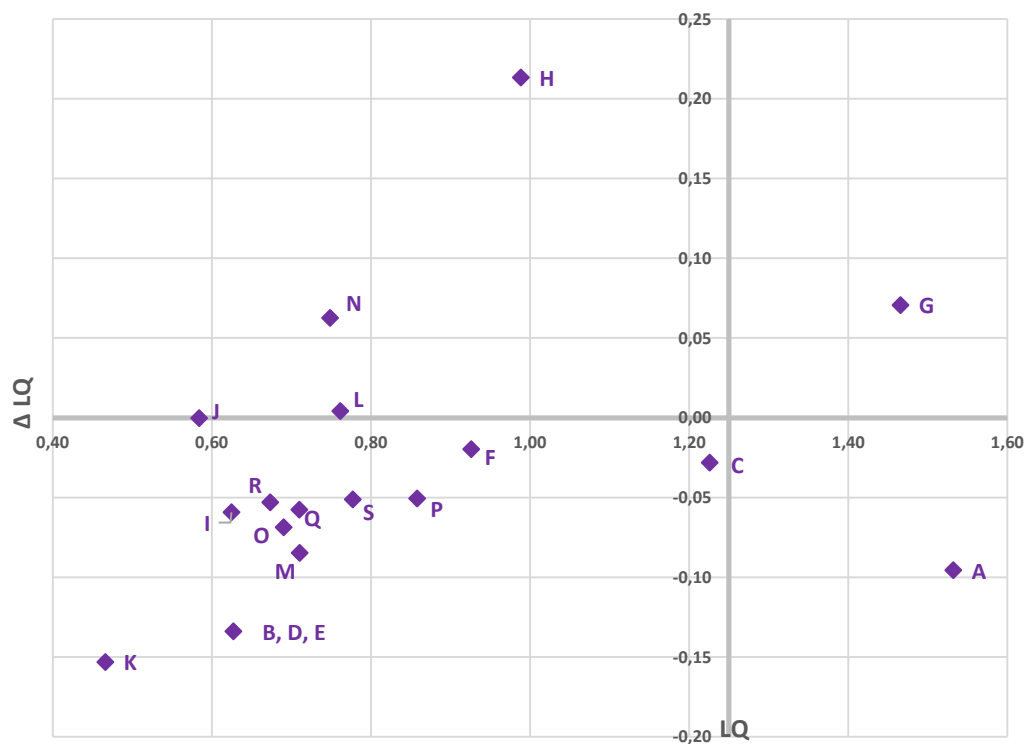
Wykres 2. Macierz rozwoju branż (sekcji PKD) ze względu na poziom i dynamikę wskaźnika lokalizacji dla liczby podmiotów gospodarczych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Współczynnik lokalizacji dla zmiennej przeciętne zatrudnienie wskazuje na silną koncentrację w sekcji G ($LQ > 1,25$, $\Delta LQ > 0$) oraz sekcji A ($LQ > 1,25$, $\Delta LQ < 0$). Relatywnie wysoką wartość wskaźnika osiąga także sekcja C przy $LQ > 1,20$ oraz $\Delta LQ < 0$ (Wykres 3).

Wykres 3. Macierz rozwoju branż (sekcji PKD) ze względu na poziom i dynamikę wskaźnika lokalizacji dla przeciętnego zatrudnienia

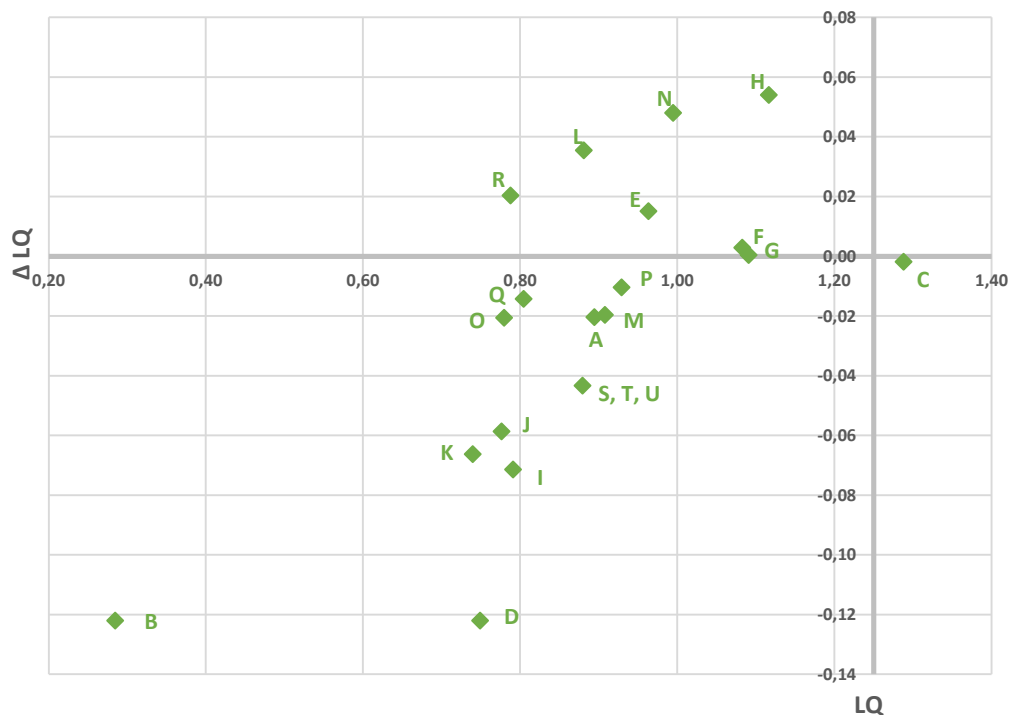

* Dla sekcji T i U – brak danych dot. przeciętnego zatrudnienia.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Współczynnik lokalizacji powyżej 1,25 dla zmiennej liczba pracujących odnotowano jedynie w przypadku sekcji C ($\Delta LQ=0$). Wysokie wartości wskaźnika widoczne są także w przypadku sekcji H, F i G przy $LQ>1$ oraz $\Delta LQ\geq 0$ (Wykres 4).

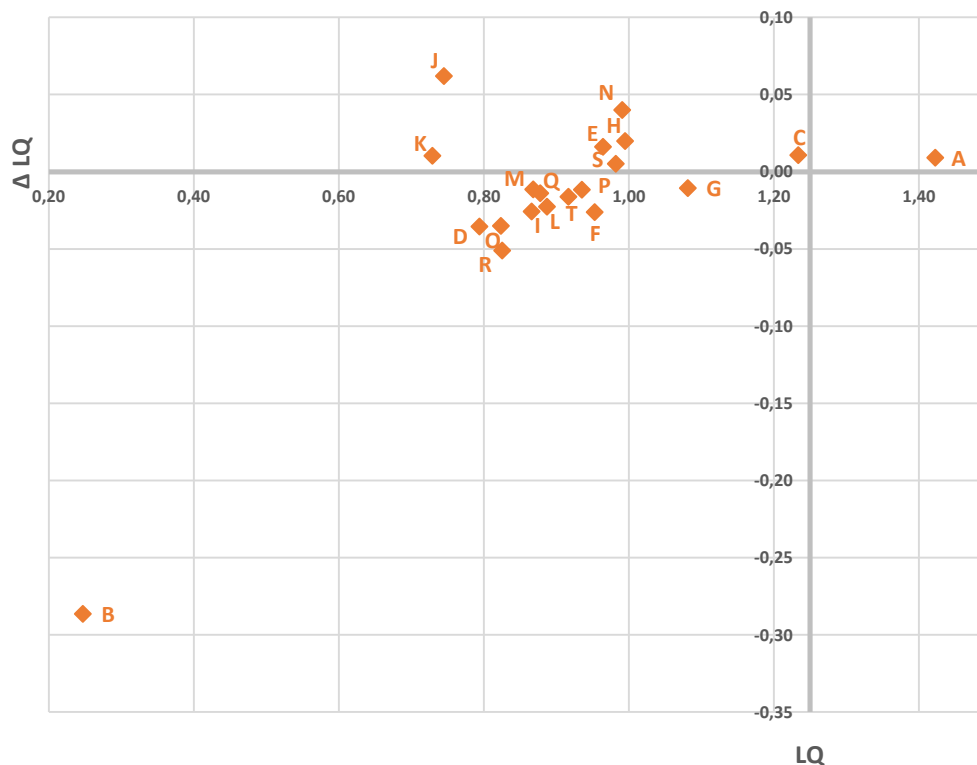
Wykres 4. Macierz rozwoju branż (sekcji PKD) ze względu na poziom i dynamikę wskaźnika lokalizacji dla liczby pracujących

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analiza wskaźnika lokalizacji dla zmiennej wartość dodana brutto wskazuje na znaczącą dominację sekcji A ($LQ > 1,25$, $\Delta LQ > 0$). Wysokie wartości (względem pozostałych sekcji) odnotowano także w przypadku sekcji C ($LQ > 1$, $\Delta LQ > 0$) oraz sekcji G ($LQ > 1$, $\Delta LQ < 0$) (Wykres 5).

Wykres 5. Macierz rozwoju branż (sekcji PKD) ze względu na poziom i dynamikę wskaźnika lokalizacji dla wartości dodanej brutto

* Dla sekcji U – brak danych dla wartości dodanej brutto.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Etap III: Wybór branż o dużym potencjale rozwoju do dalszej szczegółowej analizy. Wybrano dwie grupy branż. Pierwsza charakteryzuje się co najmniej jednym przypadkiem $LQ > 1,25$ w analizie na poziomie województw przy uwzględnieniu zmiennych dotyczących podmiotów gospodarczych, pracujących i wartości dodanej brutto:

- (1) **Sekcja A.** Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo;
- (2) **Sekcja G.** Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle;
- (3) **Sekcja C.** Przetwórstwo przemysłowe.

Druga grupa branż charakteryzuje się co najmniej jedną zmienną wskazującą na znaczącą poprawę sytuacji w skali kraju, a jednocześnie LQ wynosi między 1,00 a 1,25. Do dalszej analizy wyróżniono zatem sekcje:

- (1) **Sekcja H.** Transport i gospodarka magazynowa;
- (2) **Sekcja N.** Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca;
- (3) **Sekcja E.** Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją;
- (4) **Sekcja F.** Budownictwo.

Etap IV: Opis branż o dużym potencjale rozwoju według następującego schematu:

- analiza współczynnika lokalizacji LQ oraz dynamiki współczynnika lokalizacji Δ LQ dla czterech kluczowych wskaźników (liczba podmiotów w sektorze prywatnym, przeciętne zatrudnienie, liczba pracujących oraz wartość dodana brutto) w Wielkopolsce na tle wszystkich województw w Polsce;
- analiza współczynnika lokalizacji LQ oraz dynamiki współczynnika lokalizacji Δ LQ dla dodatkowych zmiennych charakterystycznych dla danej sekcji PKD w województwie wielkopolskim;
- analiza przesunięć shift-share dla dostępnych wskaźników statystycznych (liczba podmiotów w sektorze prywatnym, liczba pracujących, nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach, środki trwałe w przedsiębiorstwach oraz wartość dodana brutto) dla Wielkopolski oraz podregionów;
- analiza współczynnika Giniego dla dostępnych wskaźników statystycznych (liczba podmiotów w sektorze prywatnym, liczba pracujących, nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach, środki trwałe w przedsiębiorstwach oraz wartość dodana brutto) dla Wielkopolski oraz podregionów;
- analiza zróżnicowania wewnętrznego koncentracji poszczególnych sekcji PKD na podstawie LQ oraz Δ LQ dostępnych wskaźników statystycznych na poziomie podregionów i wybór najbardziej wyróżniających się jednostek w województwie wielkopolskim;
- porównanie uzyskanych wyników z analizą LQ i Δ LQ dla liczby podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym na poziomie powiatów w Wielkopolsce;
- zestawienie ogólnopolskie powiatów dla LQ wybranych wskaźników;
- charakterystyka zróżnicowania wewnętrznego podregionów wytypowanych jako kluczowe dla danej sekcji PKD na podstawie wybranych wskaźników dostępnych na poziomie powiatów oraz kluczowych przedsiębiorstw i klastrów w województwie wielkopolskim prowadzących działalność w wytypowanych branżach.

4.2.2. Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

Wielkopolska na tle innych regionów

Analiza ilorazu lokalizacji kluczowych zmiennych opisujących sekcję A (Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) wskazuje na znaczącą koncentrację tego rodzaju działalności na terenie województwa wielkopolskiego. Wysokie wartości współczynnika lokalizacji ($LQ > 1,25$) charakteryzują liczbę podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym oraz przeciętne zatrudnienie (w obu przypadkach nastąpiło jednak osłabienie koncentracji), a także wartość dodaną brutto, w przypadku której w latach 2013-2016 nastąpił nieznaczny wzrost koncentracji w województwie (Tabela 11).

Tabela 11. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo na poziomie regionów

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji A			Przeciętne zatrudnienie w sekcji A			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji A			Wartość dodana brutto w sekcji A		
	LQ 2013	LQ 2018	ΔLQ	LQ 2013	LQ 2017	ΔLQ	LQ 2013	LQ 2017	ΔLQ	LQ 2013	LQ 2016	ΔLQ
Dolnośląskie	0,81	0,75	-0,07	0,87	0,87	0,00	0,51	0,50	-0,01	0,47	0,52	0,10
Kujawsko-Pomorskie	1,20	1,28	0,06	1,53	1,50	-0,02	0,93	0,94	0,01	1,59	1,46	-0,08
Lubelskie	1,20	1,27	0,06	1,46	1,55	0,06	2,25	2,35	0,05	1,95	2,03	0,04
Lubuskie	1,53	1,72	0,12	2,17	2,36	0,09	0,67	0,69	0,03	1,25	1,30	0,04
Łódzkie	0,88	0,97	0,09	0,91	0,89	-0,02	1,13	1,15	0,01	1,22	1,27	0,04
Małopolskie	0,73	0,60	-0,18	0,46	0,43	-0,06	1,26	1,24	-0,02	0,47	0,50	0,07
Mazowieckie	0,72	0,63	-0,13	0,53	0,55	0,02	0,77	0,75	-0,04	0,98	0,93	-0,05
Opolskie	1,67	1,57	-0,06	1,56	1,49	-0,05	0,95	0,97	0,02	1,17	1,15	-0,02
Podkarpackie	0,96	1,09	0,13	0,86	0,86	0,00	1,91	1,96	0,02	0,60	0,59	-0,01
Podlaskie	1,75	1,55	-0,12	1,24	1,23	-0,01	1,85	1,89	0,02	2,77	2,51	-0,09
Pomorskie	0,87	0,86	-0,01	1,15	1,17	0,02	0,51	0,50	-0,03	0,78	0,82	0,06
Śląskie	0,52	0,63	0,22	0,36	0,39	0,07	0,36	0,38	0,04	0,26	0,28	0,07
Świętokrzyskie	0,79	0,91	0,14	1,02	1,04	0,02	1,93	2,00	0,04	1,41	1,54	0,09
Warmińsko-Mazurskie	2,00	2,00	0,00	2,64	2,72	0,03	0,98	1,00	0,03	2,09	2,19	0,05
Wielkopolskie	1,58	1,55	-0,02	1,69	1,53	-0,10	0,91	0,89	-0,02	1,41	1,42	0,01
Zachodniopomorskie	1,27	1,50	0,18	2,13	2,26	0,06	0,57	0,58	0,02	1,17	1,16	-0,01

LQ > 1,25 **LQ > 1,00** **$\Delta LQ > 0$**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Województwo wielkopolskie charakteryzuje wysoki współczynnik LQ dla nakładów inwestycyjnych na środki trwałe oraz wartości brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach w sekcji A. W drugim przypadku w latach 2013-2017 nastąpiło jednak osłabienie koncentracji (Tabela 12).

Tabela 12. Dodatkowe dane charakteryzujące sekcję A w województwie wielkopolskim

Wyróżnienie	Współczynnik lokalizacji		
	LQ 2013	LQ 2017	ΔLQ
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na środki trwałe w sekcji A	1,90	2,29	0,21
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach w sekcji A	2,40	1,91	-0,20

LQ > 1,25 **LQ > 1,00** **$\Delta LQ > 0$**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jednocześnie należy zauważyć, że w latach 2013-2018 zmalała liczba podmiotów gospodarczych w sekcji A w województwie (o 3279 podmiotów, czyli ok. 23%), co wpisuje się w ogólnopolski trend dla tej sekcji (Tabela 13). Na podstawie analizy shift-share możemy stwierdzić, że głównym komponentem tej negatywnej zmiany był fakt, że sekcja A w Polsce rozwijała się znacznie wolniej niż inne sekcje gospodarki (SP). Marginalne znaczenie dla spadku liczby podmiotów miał także poziom konkurencyjności województwa wielkopolskiego (KO). Z kolei dynamiczny rozwój gospodarki w całym kraju (PO) odpowiedzialny był za wzrost liczby podmiotów w sekcji A w Wielkopolsce (o 855 podmiotów), który jednak nie równoważył spadków wynikających z dwóch pozostałych komponentów – KO i SP.⁷

Strukturalnie za zmiany w liczbie podmiotów gospodarczych w Wielkopolsce odpowiadał głównie spadek podmiotów w podregionie konińskim (1265 podmiotów, co stanowiło blisko 50% całości spadku, podczas gdy w innych podregionach spadek liczby podmiotów kształtuje się na poziomie 11-22%). W przypadku wszystkich podregionów główną odpowiedzialność za obserwowane zmiany ponosi słabszy rozwój sekcji A względem innych sekcji gospodarczych w kraju (czyli komponent związany ze zmianą struktury podmiotów w gospodarce). Co jednak warto podkreślać w kontekście potencjału sekcji A w województwie – w przypadku wszystkich podregionów (poza konińskim) obserwujemy delikatny, ale pozytywny wpływ konkurencyjności obszaru na liczbę przedsiębiorstw.

Nieco inaczej kształtowała się sytuacja w kontekście liczby pracujących, która mimo obserwowanego znacznego spadku liczby podmiotów gospodarczych, utrzymywała się na względnie stabilnym poziomie (delikatny wzrost liczby pracujących we wszystkich podregionach poza leszczyńskim i poznańskim). Ponadto, na poziomie regionu rosły nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (odwrotnie niż w sekcji A w kraju), malała zaś – wartość środków trwałych w przedsiębiorstwach (podczas gdy w Polsce utrzymywała się na stabilnym poziomie) oraz wartość dodana brutto (choć spadała w tempie mniejszym niż średnio w Polsce). Warto jednak bliżej przyjrzeć się źródłom tych zmian. Podobnie, jak w przypadku innych analizowanych wskaźników dotyczących tej sekcji - trendy ogólnopolskie rozwoju gospodarczego zasadniczo pozytywnie wpływają na ich wartość, zaś zmieniająca się na niekorzyść sekcji A struktura gospodarcza w kraju – negatywnie.

Tabela 13. Analiza shift-share dla sekcji A

Sekcja A	Wielkopolska	Podregiony					
		kaliski	koniński	leszczyński	pilski	poznański	M. Poznań
liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (2013, 2018)							
SUMA PC	-3279,00	-624,00	-1265,00	-861,00	-158,00	-300,00	-71,00
Człon I PO	855,33	174,55	155,59	294,12	85,50	112,78	32,78
Człon II SP	-3986,90	-813,63	-725,25	-1370,97	-398,55	-525,70	-152,81
Człon III KO	-147,43	15,08	-695,34	215,85	155,04	112,91	49,02
liczba pracujących (2013, 2017)							
SUMA PC	642,00	343,00	285,00	-120,00	339,00	-245,00	40,00
Człon I PO	15511,73	4342,07	3911,15	3359,86	1901,76	1861,10	135,79
Człon II SP	-14853,14	-4157,72	-3745,09	-3217,21	-1821,01	-1782,08	-130,03
Człon III KO	-16,60	158,64	118,94	-262,65	258,26	-324,02	34,23
nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (2013, 2017)							
SUMA PC	45412,00	-14563,00	6733,00	25365,00	37770,00	2086,00	-11979,00
Człon I PO	63086,88	11228,06	6493,73	12839,01	17536,18	10103,76	4886,13
Człon II SP	-127422,59	-22678,39	-13116,01	-25932,18	-35419,50	-20407,53	-9868,98
Człon III KO	109747,71	-3112,67	13355,28	38458,16	55653,32	12389,77	-6996,15

⁷ Oznacza to, że gdyby wyłącznie komponent PO oddziaływał na sytuację gospodarczą w Wielkopolsce, mielibyśmy wówczas do czynienia z realnym wzrostem liczby podmiotów gospodarczych w sekcji A.

środki trwałe w przedsiębiorstwach (2013, 2017)

SUMA PC	-814731,00	87594,00	63236,00	-421200,00	446255,00	5012,00	-995628,00
Człon I PO	1374969,91	118015,71	84169,50	435255,10	175659,99	234610,62	327258,98
Człon II SP	-1344198,98	-115374,60	-82285,84	-425514,38	-171728,84	-229360,19	-319935,14
Człon III KO	-845501,93	84952,89	61352,34	-430940,72	442323,84	-238,43	-1002951,84

wartość dodana brutto (2013, 2016)

SUMA PC	-253,00	-53,00	-62,00	-51,00	-45,00	-41,00	-1,00
Człon I PO	737,24	153,78	180,84	147,19	130,83	121,42	3,18
Człon II SP	-1182,41	-246,63	-290,04	-236,07	-209,84	-194,74	-5,09
Człon III KO	192,17	39,86	47,20	37,88	34,00	32,32	0,92

PC – suma całkowita zmian, PO – potencjał badanego obszaru na tle obszaru referencyjnego, SP – struktura przedsiębiorstw funkcjonujących w badanym obszarze, KO – konkurencyjność badanego obszaru.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zróźnicowanie wewnętrzne koncentracji sekcji A

Z analizy współczynnika Giniego (stanowiącego miarę nierówności rozkładu zmiennej) wynika, że zarówno pod względem liczby podmiotów gospodarczych, liczby pracujących w sekcji A, jak i wartości dodanej brutto mamy w Wielkopolsce do czynienia z dość równomiernym rozkładem (Tabela 14). Oznacza to pośrednio, że o sile sekcji A w województwie wielkopolskim decyduje w miarę równomiernie potencjał tej branży w poszczególnych podregionach. W ramach poszczególnych podregionów (za wyjątkiem podregionu poznańskiego) – także obserwujemy równomierność rozkładu zmiennych. Dane dotyczące dużej rozpiętości nakładów inwestycyjnych oraz środków trwałych w przedsiębiorstwach w układzie powiatowym (dla Wielkopolski i podregionów – leszczyńskiego oraz poznańskiego) należy analizować z dużą ostrożnością z uwagi na fakt dość dużych rocznych wahań tych wskaźników.

Tabela 14. Współczynnik Giniego dla sekcji A

Sektory PKD 2007	Wielkopolska				Podregiony (rozkład powiatowy)									
	rozkład podregionalny		rozkład powiatowy		kaliski		koniński		leszczyński		pilski		poznański	
	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018
liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (2013, 2018)														
OGÓŁEM	0,18	0,18	0,46	0,46	0,22	0,20	0,19	0,19	0,15	0,14	0,22	0,21	0,50	0,51
Sekcja A	0,32	0,32	0,31	0,35	0,30	0,33	0,23	0,27	0,34	0,37	0,13	0,11	0,30	0,32
liczba pracujących (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,12	0,12	0,39	0,39	0,14	0,14	0,18	0,17	0,39	0,41	0,13	0,12	0,53	0,52
Sekcja A	0,31	0,31	0,29	0,29	0,25	0,25	0,29	0,29	0,16	0,17	0,19	0,19	0,43	0,43
nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,27	0,21	0,58	0,56	0,21	0,23	0,17	0,28	0,60	0,57	0,16	0,14	0,67	0,65
Sekcja A	0,22	0,33	0,53	0,57	0,54	0,48	0,36	0,42	0,46	0,56	0,31	0,37	0,66	0,53
środki trwałe w przedsiębiorstwach (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,29	0,27	0,62	0,61	0,20	0,18	0,22	0,19	0,60	0,64	0,22	0,18	0,64	0,62
Sekcja A	0,30	0,26	0,59	0,49	0,25	0,27	0,41	0,42	0,52	0,52	0,47	0,31	0,74	0,61
wartość dodana brutto (2013, 2016)														
OGÓŁEM	0,21	0,21												
Sekcja A	0,23	0,23												

Gini $\geq$ 0,45, Gini $\leq$ 0,15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poziomie dwóch podregionów – kaliskiego oraz leszczyńskiego – zanotowana została wysoka koncentracja ($LQ > 1,25$) w zakresie wszystkich analizowanych wskaźników dla sekcji A (Tabela 15). W podregionie pilskim nieco niższą wartość odnotowano dla liczby pracujących, zaś w podregionie konińskim w przypadku wartości brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (nastąpiło także osłabienie koncentracji w latach 2013-2017). Należy również zwrócić uwagę na bardzo wysokie wyniki osiągane przez podregion pilski oraz leszczyński dla wskaźników dotyczących środków trwałych w przedsiębiorstwach.

W dalszej części analizy skupiono się na tych czterech wyraźnie wyróżniających się podregionach, choć warto zauważyć również wysokie wartości współczynnika lokalizacji dla nakładów oraz wartości środków trwałych w podregionie poznańskim. Ponadto, należy zauważyć, że w wytypowanych podregionach w przypadku niektórych zmiennych zanotowano ujemną dynamikę współczynnika lokalizacji.

Tabela 15. Współczynnik LQ w sekcji A na poziomie podregionów

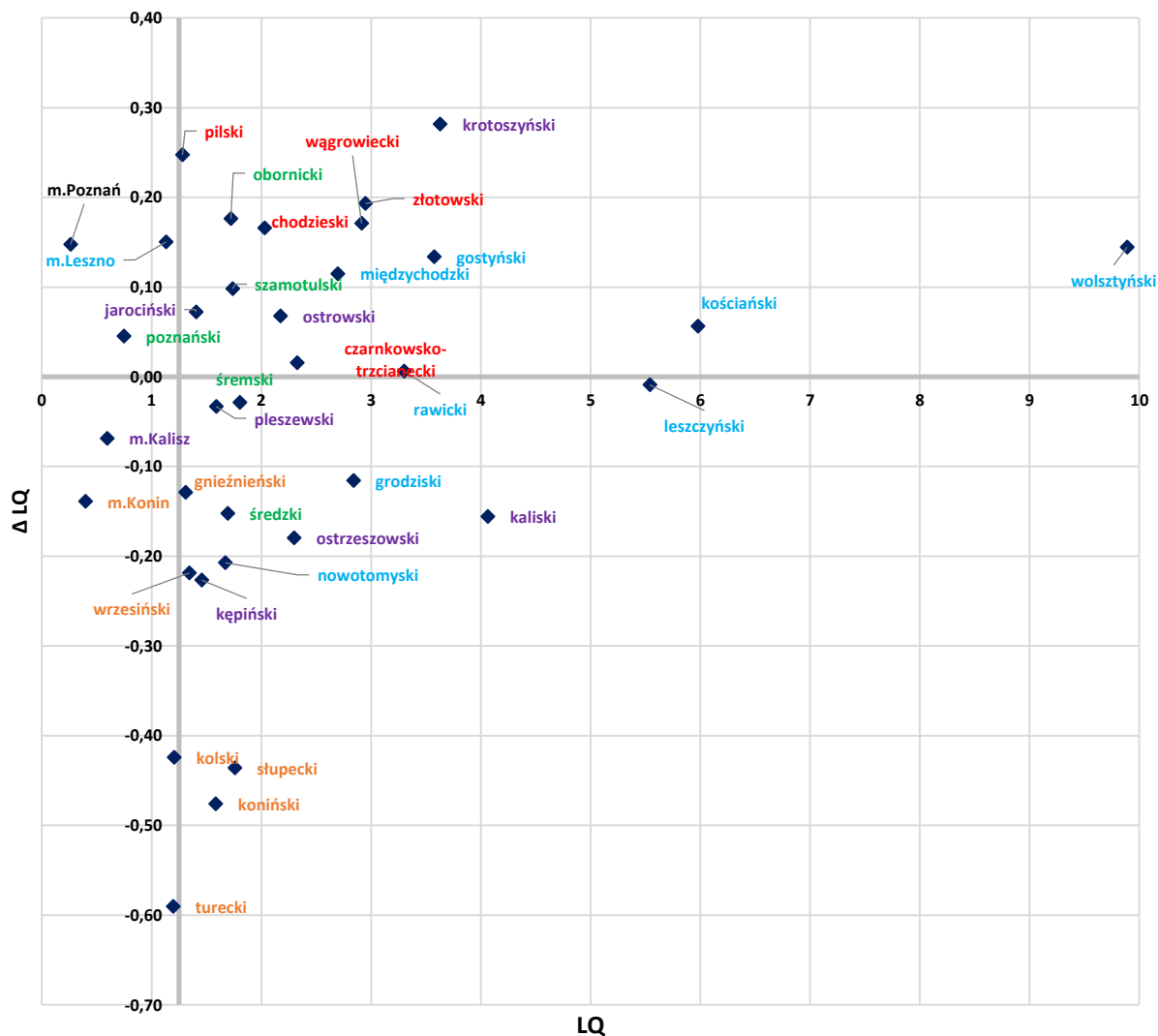
Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym wpisanych do rejestru REGON w sekcji A			Liczba pracujących w sekcji A			Wartość dodana brutto w sekcji A			Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na środki trwałe w sekcji A			Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach w sekcji A		
	LQ 2013	LQ 2018	ΔLQ	LQ 2013	LQ 2017	ΔLQ	LQ 2013	LQ 2016	ΔLQ	LQ 2013	LQ 2017	ΔLQ	LQ 2013	LQ 2017	ΔLQ
podregion															
kaliski	2,07	2,07	0,00	1,36	1,34	-0,02	1,92	1,87	-0,03	2,08	1,78	-0,15	1,75	1,92	0,10
koniński	1,97	1,26	-0,36	1,42	1,44	0,01	2,54	2,63	0,04	1,61	1,94	0,20	1,04	0,97	-0,07
leszczyński	3,83	4,05	0,06	1,31	1,28	-0,02	2,12	2,16	0,02	3,41	4,14	0,21	7,63	5,52	-0,28
pilski	1,82	2,11	0,16	1,17	1,13	-0,04	2,97	3,04	0,02	7,63	9,53	0,25	4,13	6,20	0,50
poznański	1,04	1,06	0,02	0,65	0,59	-0,08	1,18	1,11	-0,06	1,42	1,45	0,02	1,86	1,54	-0,17
m. Poznań	0,23	0,26	0,15	0,04	0,04	0,02	0,02	0,02	0,06	0,46	0,29	-0,36	1,64	0,49	-0,70

LQ > 1,25	LQ > 1,00	$\Delta LQ > 0$
---------------------	---------------------	--------------------------------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analiza koncentracji podmiotów gospodarczych sektora prywatnego prowadzących działalność w sekcji A zasadniczo potwierdza wybór kluczowych podregionów. Trzy powiaty charakteryzujące się najwyższą koncentracją przedsiębiorstw należą do podregionu leszczyńskiego, a kolejne dwa do podregionu kaliskiego (Wykres 6). Zauważyć jednak należy, że przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sekcji A w znacznym stopniu koncentrują się na obszarze całego województwa wielkopolskiego. Wysokimi wartościami współczynnika lokalizacji ($LQ > 1,25$) charakteryzuje się aż 28 powiatów należących do wszystkich podregionów (poza miastem Poznań), choć jednocześnie duża ich część zanotowała regres w zakresie koncentracji w latach 2013-2018.

Wykres 6. Macierz rozwoju sekcji A w powiatach województwa wielkopolskiego ze względu na poziom i dynamikę wskaźnika lokalizacji (liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym – sekcja A)

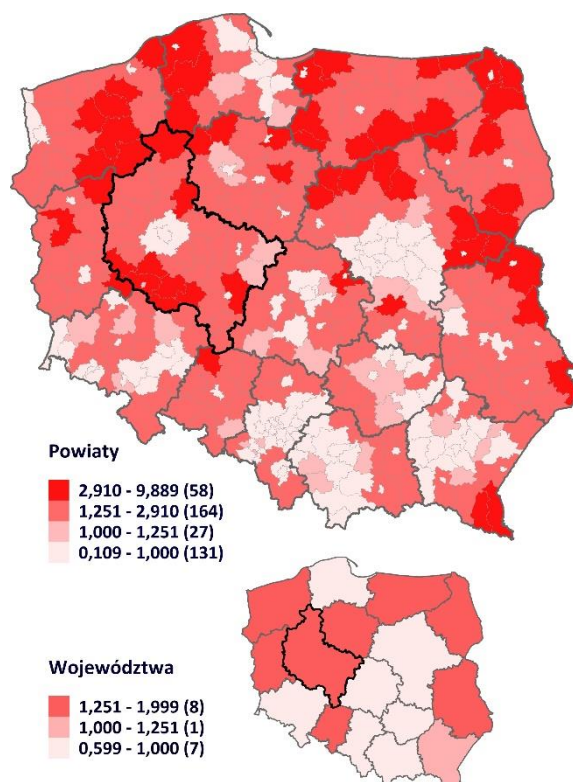

podregiony: leszczyński; poznański; kaliski; koniński; pilski; m. Poznań

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

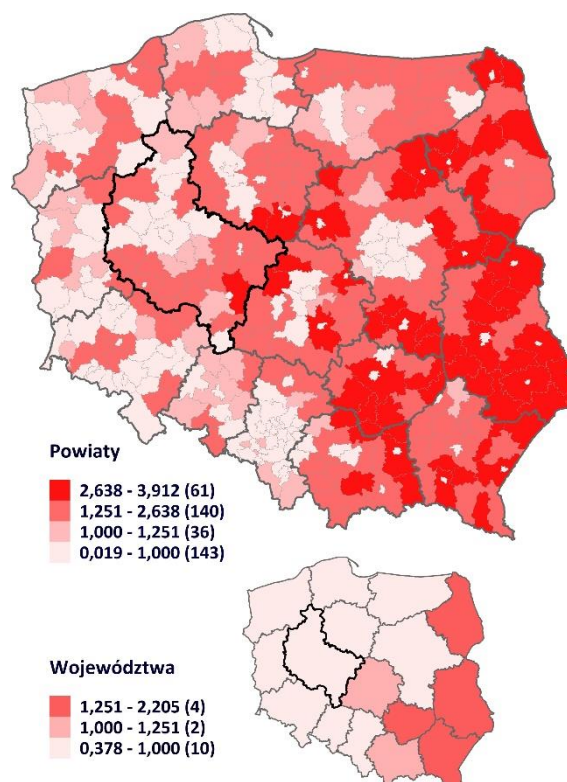
Województwo wielkopolskie charakteryzuje się znaczącą liczbą powiatów o wartości $LQ > 1,25$ w skali całego kraju, zarówno pod względem liczby podmiotów prywatnych w sekcji A (Mapa 1), jak i pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (Mapa 2).

Mapa 1. Liczba podmiotów w sektorze prywatnym w sekcji A (wskaźniki lokalizacji w 2018 r.) – tło ogólnopolskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Mapa 2. Pracujący w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (wskaźniki lokalizacji w 2017 r.) – tło ogólnopolskie

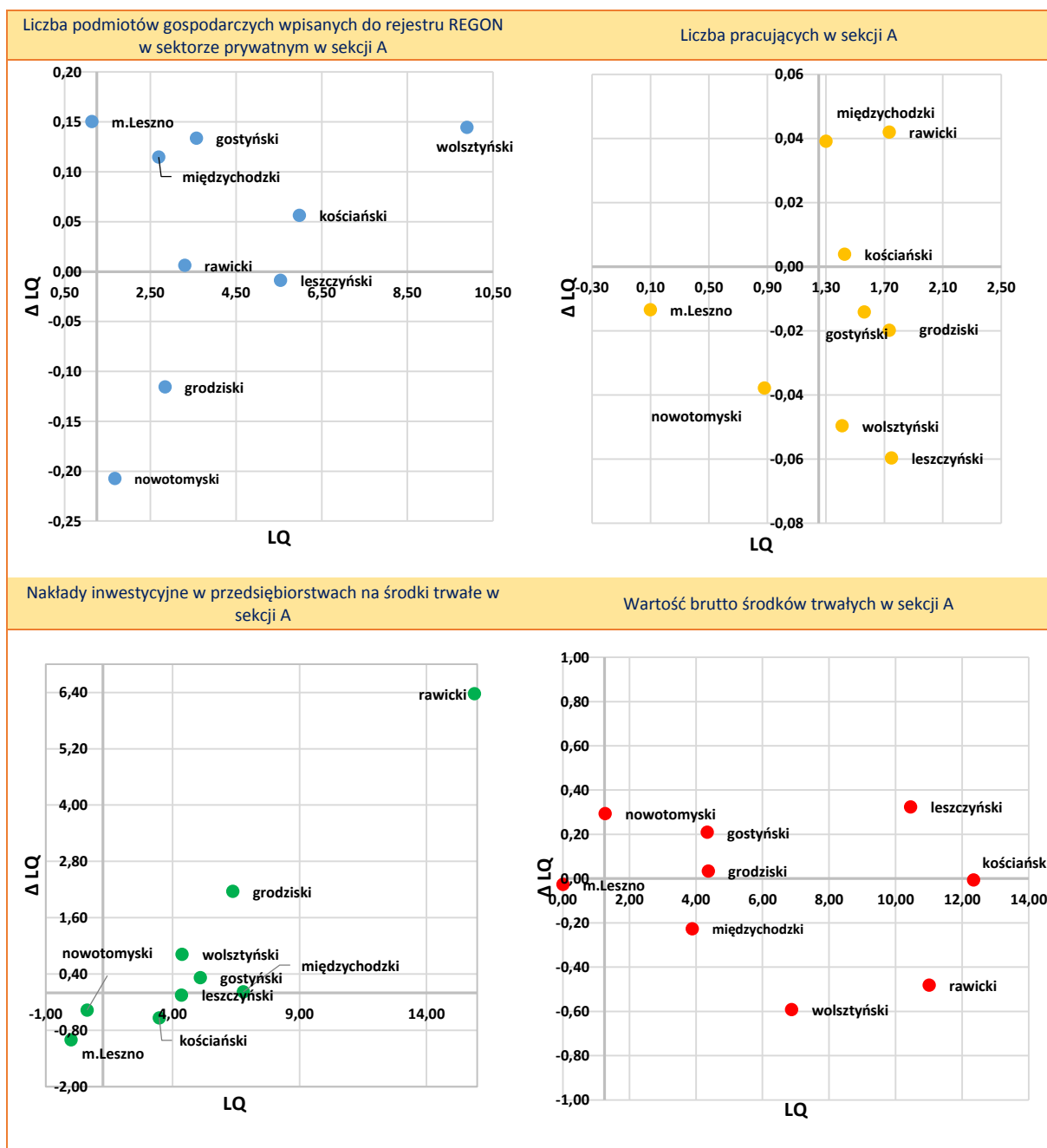

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podregion leszczyński

Najsilniej rozwiniętym podregionem w zakresie sekcji Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo jest podregion leszczyński. Osiem tworzących go powiatów (z dziewięciu) osiąga $LQ > 1,25$ w zakresie liczby podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym należących do sekcji A, a wśród pięciu z nich nastąpiło wzmocnienie koncentracji. Zdecydowanie najsilniej w tym zestawieniu prezentuje się powiat wolsztyński (Wykres 7). W przypadku pozostałych wskaźników istotnych dla tej sekcji relatywnie dobrze wypadają wszystkie powiaty podregionu leszczyńskiego, za wyjątkiem m. Leszna (niski LQ dla wszystkich zmiennych) oraz powiatu nowotomyskiego, w którym zanotowano niską koncentrację pracujących oraz nakładów na środki trwałe. Jednocześnie trzeba mieć na uwadze, że w niektórych powiatach zanotowano obniżenie koncentracji w przynajmniej jednej zmiennej. Wysoką koncentracją nakładów inwestycyjnych na środki trwałe wyróżnia się powiat rawicki.

Wykres 7. Współczynnik LQ w sekcji A w powiatach podregionu leszczyńskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Znaczenie podregionu leszczyńskiego w zakresie działalności w sekcji A potwierdza także analiza zlokalizowanych w nim podmiotów gospodarczych (Tabela 16). Co prawda, żadne z przedsiębiorstw prowadzących taką działalność z siedzibą w całym województwie wielkopolskim nie należy do wiodących firm regionu, to jednak zlokalizowana w powiecie rawickim (gmina Rawicz) spółka zajmująca się uprawami rolnymi, chowem i hodowlą zwierząt zalicza się do szerokiego grona największych przedsiębiorstw w Wielkopolsce. W powiecie wolsztyńskim natomiast zlokalizowana jest firma z kapitałem międzynarodowym.

Tabela 16. Kluczowe przedsiębiorstwa w Wielkopolsce w sekcji A w podregionie leszczyńskim

Lp.	podmiot	gmina	dział PKD 2007
1	Fermy Drobiu Woźniak Sp. z o.o.	Rawicz	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową
2	Limax Kompost Sp. z o.o.	Siedlec	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową

Źródło: opracowanie własne.

W podregionie leszczyńskim (w Lesznie) funkcjonuje także Klaster Spożywczy Leszczyńskie Smaki, który zrzesza lokalnych producentów działających w branży rolno-spożywczej (Tabela 17).

Tabela 17. Klastery w podregionie leszczyńskim (sekcja A)

lp	nazwa	liczba	gmina	branża
1.	Klaster Spożywczy Leszczyńskie Smaki	23	Leszno	Przetwórstwo rolno spożywcze

Źródło: opracowanie własne.

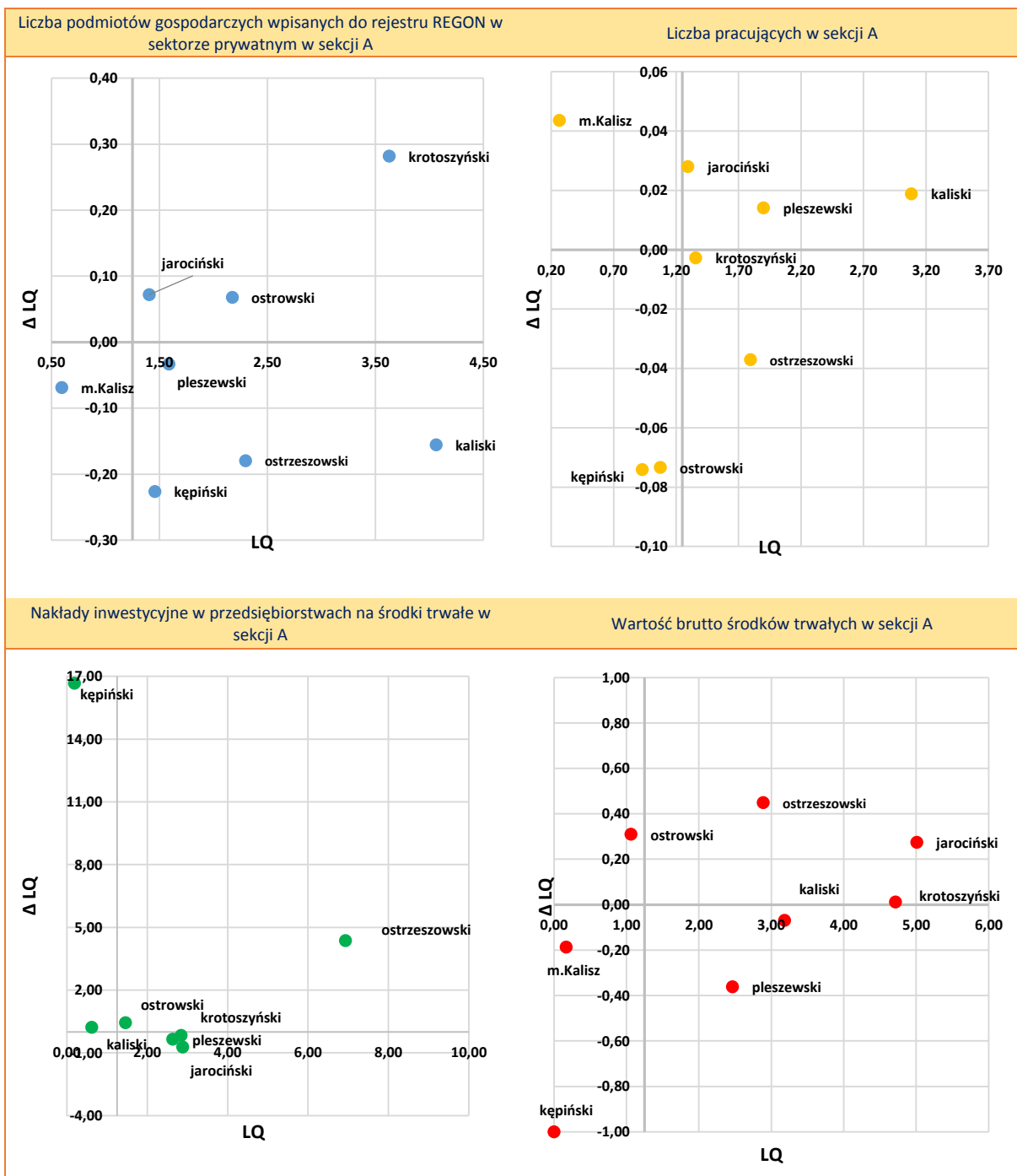
Podregion kaliski

Zróźnicowanie wewnętrzne podregionu kaliskiego wykazuje podobną specyfikę. W przypadku liczby podmiotów gospodarczych należących do sekcji A zdecydowanie najślabiej wypada m. Kalisz, zaś pozostałe powiaty podregionu zanotowały $LQ > 1,25$. Najwyższą koncentracją przedsiębiorstw wykazał się powiat kaliski, jednak biorąc pod uwagę zmianę w latach 2013-2018, jako silnie wyróżniający się należy wskazać powiat krotoszyński (Wykres 8).

W przypadku pozostałych zmiennych kluczowych dla opisu sekcji A wyniki uzyskane w poszczególnych powiatach podregionu są zróżnicowane i trudno wskazać zdecydowanie wyróżniające się jednostki, bowiem pośród wszystkich nie znalazł się powiat, który charakteryzowałby się wysoką koncentracją ($LQ > 1,25$) i dodatnią zmianą w zakresie wszystkich analizowanych wskaźników. W zakresie liczby pracujących wyróżnia się powiat kaliski, a w przypadku nakładów na środki trwałe – powiat ostrzeszowski.

Negatywnie w zakresie wszystkich zmiennych wyróżnia się natomiast m. Kalisz oraz powiat kępiński (w jego przypadku zwraca jednak uwagę wysoka dodatnia zmiana LQ dla nakładów na środki trwałe).

Wykres 8. Współczynnik LQ w sekcji A w powiatach podregionu kaliskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podobnie również, jak w przypadku podregionu leszczyńskiego, w podregionie kaliskim zlokalizowana jest prowadząca działalność rolniczą firma zaliczana do największych w regionie (niewyróżniający się powiat ostrowski) oraz przedsiębiorstwo z kapitałem zagranicznym w dominującym w sektorze rolnictwa powiecie krotoszyńskim (Tabela 18).

Tabela 18. Kluczowe przedsiębiorstwa w sekcji A w Wielkopolsce w podregionie kaliskim

Lp.	podmiot	gmina	dział PKD 2007
1	SZUH Kótek Rolniczych	Odolanów	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową
2	Holpol-Compost Sp. z o.o.	Koźmin Wielkopolski	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową

Źródło: Opracowanie własne.

W podregionie kaliskim (w Kaliszu) funkcjonuje także aktywny Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski, który zrzesza lokalnych producentów działających w branży rolno-spożywczej (Tabela 19).

Tabela 19. Klastry w podregionie kaliskim (sekcja A)

lp	nazwa	liczba	gmina	branża
1.	Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski	46	Kalisz	Przetwórstwo rolno spożywcze

Źródło: opracowanie własne.

Podregion pilski

Podregion pilski wykazuje niewielkie zróżnicowanie wewnętrzne pod względem koncentracji działalności należących do sekcji A. Wszystkie powiaty charakteryzują się wysokim współczynnikiem ($LQ > 1,25$) lokalizacji podmiotów gospodarczych i we wszystkich przypadkach zanotowany został także jej wzrost w latach 2013-2018. Najwyższa koncentracja przedsiębiorstw wystąpiła w powiecie złotowskim (Wykres 9). Wszystkie powiaty tego podregionu charakteryzują się także wysoką lub bardzo wysoką koncentracją w zakresie nakładów inwestycyjnych na środki trwałe (wyróżniający się powiat pilski) oraz wartości brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (zwłaszcza powiat złotowski). Dwa powiaty – czarnkowsko-trzcianecki oraz wągrowiecki – zanotowały wysoki współczynnik koncentracji we wszystkich wziętych pod uwagę wskaźnikach. Pozostałe jednostki nieco gorzej wypadają w zakresie liczby pracujących w sekcji A.

Wykres 9. Współczynnik LQ w sekcji A w powiatach podregionu pilskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podregion koniński

Z ciekawą sytuacją mamy do czynienia w podregionie konińskim, w którym pomimo relatywnie dużego skupienia przedsiębiorstw prowadzących działalność zaliczaną do sekcji A w czterech powiatach (najwyższa koncentracja w powiecie słupeckim), we wszystkich jednostkach nastąpiła wyraźnie negatywna zmiana koncentracji (Wykres 10), podobnie zresztą jak w całym podregionie. Podregion koniński jest zatem wciąż jedną z wiodących jednostek dla sekcji A, ale w ostatnim czasie nastąpił wyraźny regres.

Biorąc pod uwagę wszystkie analizowane wskaźniki najlepiej prezentuje się powiat słupecki, który zanotował $LQ > 1,25$ we wszystkich zmiennych.

Wykres 10. Współczynnik LQ w sekcji A w powiatach podregionu konińskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.2.3. Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

Wielkopolska na tle innych regionów

Województwo wielkopolskie na tle innych regionów cechuje znacząca koncentracja sektora handlu (Tabela 20). Choć wskaźnik LQ podmiotów gospodarczych jest relatywnie niski, Wielkopolska jest jednym regionem, który osiągnął wartość $LQ > 1,25$ (dla zmiennej przeciętne zatrudnienie). Warto jednocześnie podkreślić, że tylko w przypadku Wielkopolski wskaźnik LQ dla wszystkich czterech zmiennych wynosi ponad 1.

Tabela 20. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji G

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle)			Przeciętne zatrudnienie w sektorze handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sektorze handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle			Wartość dodana brutto w sektorze handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,96	0,95	-0,01	0,91	0,86	-0,05	1,01	0,99	-0,02	0,85	0,86	0,00
Kujawsko-Pomorskie	1,02	1,03	0,00	0,98	0,97	-0,01	1,03	1,04	0,01	1,05	1,11	0,06
Lubelskie	1,10	1,09	-0,01	1,00	0,94	-0,06	0,76	0,77	0,02	1,02	1,06	0,04
Lubuskie	1,02	1,01	0,00	0,78	0,78	0,00	1,05	1,04	-0,01	0,88	0,89	0,02
Łódzkie	1,09	1,11	0,01	0,91	0,96	0,05	0,98	0,99	0,01	1,02	1,02	0,00
Małopolskie	0,96	0,95	-0,01	1,19	1,11	-0,07	0,98	0,98	0,00	1,05	1,03	-0,01
Mazowieckie	0,98	0,98	0,00	1,10	1,10	0,00	1,12	1,13	0,01	1,02	1,01	-0,01
Opolskie	0,96	1,01	0,05	0,75	0,73	-0,03	0,89	0,90	0,01	0,90	0,92	0,03
Podkarpackie	1,05	1,05	0,00	0,95	0,93	-0,03	0,78	0,80	0,02	1,01	1,02	0,01
Podlaskie	1,01	1,02	0,02	0,99	0,97	-0,02	0,86	0,88	0,02	1,05	1,10	0,05
Pomorskie	0,84	0,81	-0,04	0,84	0,82	-0,03	1,06	1,02	-0,04	0,93	0,90	-0,04
Śląskie	1,10	1,12	0,02	0,78	0,80	0,02	1,07	1,04	-0,02	0,99	0,98	-0,01
Świętokrzyskie	1,20	1,22	0,02	0,97	0,91	-0,07	0,81	0,84	0,04	1,04	1,09	0,04
Warmińsko-Mazurskie	0,87	0,86	-0,01	0,75	0,71	-0,05	0,92	0,91	-0,02	0,90	0,89	-0,01
Wielkopolskie	1,00	1,01	0,01	1,37	1,47	0,07	1,09	1,09	0,00	1,09	1,08	-0,01
Zachodniopomorskie	0,90	0,91	0,02	0,84	0,83	-0,01	1,07	1,03	-0,03	1,02	1,01	-0,01

LQ>1,25

LQ>1,00

Δ LQ >0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poza powyższymi zmiennymi w regionie odnotowano również współczynnik $LQ > 1,25$ dla zmiennych przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw i nakłady inwestycyjne na środki trwałe oraz relatywnie wysoki współczynnik LQ (1,13) dla wartości brutto środków trwałych (Tabela 21). Dla wszystkich zmiennych widoczny jest wzrost wskaźnika w latach 2013-2017. Należy jednak zaznaczyć, że dane, które dotyczą nakładów inwestycyjnych i wartości brutto środków trwałych nie opisują jedynie sekcji G.

Tabela 21. Dodatkowe dane charakteryzujące sekcję G w województwie Wielkopolskim

Wyróżnienie	Współczynnik lokalizacji		
	LQ 2013	LQ 2017	ΔLQ
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na środki trwałe – handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	0,91	1,27	0,40
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach – handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	1,08	1,13	0,05
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw – handel; naprawa pojazdów samochodowych (2013/2018)	1,38	1,51	0,10

$LQ > 1,25$	$LQ > 1,00$	$\Delta LQ > 0$
----------------------------------	----------------------------------	--------------------------------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analiza shift-share dla sekcji G (ew. grupy sekcji G-J) pozwala na pewne obserwacje w odniesieniu do sytuacji w Wielkopolsce. Po pierwsze, w analizowanym okresie 2013-2018 maleje liczba podmiotów gospodarczych w sekcji G (choć spadek jest mniejszy niż w skali Polski), przy jednoczesnym wzroście liczby pracujących, nakładów inwestycyjnych, środków trwałych w przedsiębiorstwach i wartości dodanej brutto (dla grupy sekcji G-J) (Tabela 22). Spadek liczby podmiotów w tej sekcji dotyczy wszystkich podregionów (choć w wartościach bezwzględnych najbardziej „ucierpiał” Poznań, w 50% odpowiadając za zmiany w całym województwie).

Po drugie, źródeł tej negatywnej zmiany w liczbie podmiotów gospodarczych należy upatrywać przede wszystkim w zmianie znaczenia tej sekcji w strukturze kraju (SP), pozostałe dwa komponenty – ogólny poziom gospodarki w kraju (PO) oraz konkurencyjność obszaru (KO) powinny skutkować wzrostem liczby przedsiębiorstw. Wyższa konkurencyjność obszaru dotyczy Wielkopolski, zaś w układzie podregionów – wszystkich, poza Miastem Poznań i (w mniejszym stopniu) – podregionem pilskim. Szczególnie pozytywnie pod tym względem wyróżnia się podregion poznański.

Po trzecie, pozostałe dane (analizowane w układzie grup sekcji) wskazują na poprawę sytuacji w całej grupie sekcji, jednak niemożliwe jest stwierdzenie, jaki udział ma w tym sekcja G.

Tabela 22. Analiza shift-share dla sekcji G (ew. grupy sekcji G, H, I, J)

Sekcja G	Wielkopolska	Podregiony					
		kaliski	koniński	leszczyński	pilski	poznański	M. Poznań
liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (2013, 2018)							
SUMA PC	-7661,00	-821,00	-1084,00	-706,00	-851,00	-489,00	-3710,00
Człon I PO	6484,02	1085,91	1011,42	893,56	560,60	1287,92	1644,61
Człon II SP	-15432,10	-2584,49	-2407,19	-2126,69	-1334,24	-3065,28	-3914,21
Człon III KO	1287,09	677,58	311,78	527,13	-77,36	1288,36	-1440,40
liczba pracujących [sekcje G-J] (2013, 2017)							
SUMA PC	6121	5393	5355	3668	9802	13539	43878
Człon I PO	2142	1887	1874	1284	3430	4737	15353
Człon II SP	1990	1753	1741	1192	3186	4401	14263
Człon III KO	1990	1753	1741	1192	3186	4401	14263
nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach [sekcje G-J] (2013, 2017)							
SUMA PC	2303541,0	250931,0	322799,0	397746,0	74199,0	586267,0	671599,0
Człon I PO	520243,9	87264,5	41921,2	37899,8	19473,9	135435,8	198248,8
Człon II SP	-175375,0	-29417,0	-14131,7	-12776,1	-6564,7	-45655,6	-66830,0
Człon III KO	1958672,1	193083,5	295009,5	372622,3	61289,8	496486,8	540180,2
środki trwałe w przedsiębiorstwach [sekcje G-J] (2013, 2017)							
SUMA PC	15612883,0	423934,0	200614,0	339424,0	288796,0	9724146,0	4635969,0
Człon I PO	9288529,2	739585,5	444545,1	514895,9	560644,9	2765835,8	4263022,0
Człon II SP	356509,7	28386,6	17062,4	19762,6	21518,5	106157,5	163622,1
Człon III KO	5967844,1	-344038,0	-260993,5	-195234,5	-293367,4	6852152,7	209324,9
wartość dodana brutto [sekcje G-J] (2013, 2016)							
SUMA PC	4557,000	699,000	328,000	465,000	256,000	2134,000	675,000
Człon I PO	4999,726	621,465	554,518	607,111	321,910	1117,626	1777,095
Człon II SP	-1269,761	-157,831	-140,829	-154,186	-81,754	-283,839	-451,322
Człon III KO	827,036	235,366	-85,690	12,075	15,844	1300,213	-650,773

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zróźnicowanie wewnętrzne koncentracji sekcji G

Analiza współczynnika Giniego dla sekcji G wskazuje na równomierny rozkład analizowanych zmiennych (w szczególności liczby podmiotów gospodarczych)⁸ w układzie podregionów i raczej nierównomierny rozkład – w układzie powiatów (Tabela 23). Świadczyć to może pośrednio o tym, że o sile sekcji G w Wielkopolsce decydują wybrane powiaty zlokalizowane w różnych podregionach. W ramach poszczególnych podregionów (za wyjątkiem podregionu poznańskiego we wszystkich analizowanych wskaźnikach oraz podregionu leszczyńskiego – w przypadku liczby pracujących, nakładów inwestycyjnych oraz środków trwałych dla grupy sekcji G, H, I, J) – obserwujemy równomierność rozkładu zmiennych.

⁸ Pozostałe zmienne analizowane są dla grupy sekcji G-J. Brak możliwości dezagregacji tych danych powoduje utrudnione wnioskowanie dla poszczególnych sekcji należącej do tej grupy.

Tabela 23. Współczynnik Giniego dla sekcji G (ew. grupy sekcji G, H, I, J)

Sekcje PKD 2007	Wielkopolska				Podregiony (rozkład powiatowy)									
	rozkład podregionalny		rozkład powiatowy		kaliski		koniński		leszczyński		pilski		poznański	
	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018
liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (2013, 2018)														
OGÓŁEM	0,18	0,18	0,46	0,46	0,22	0,20	0,19	0,19	0,15	0,14	0,22	0,21	0,50	0,51
Sekcja G	0,17	0,16	0,46	0,44	0,23	0,21	0,20	0,19	0,15	0,13	0,22	0,21	0,51	0,52
liczba pracujących (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,12	0,12	0,39	0,39	0,14	0,14	0,18	0,17	0,39	0,41	0,13	0,12	0,53	0,52
Sekcje G, H, I, J	0,24	0,22	0,58	0,57	0,27	0,25	0,20	0,20	0,59	0,62	0,13	0,16	0,55	0,52
nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,27	0,21	0,58	0,56	0,21	0,23	0,17	0,28	0,60	0,57	0,16	0,14	0,67	0,65
Sekcje G, H, I, J	0,39	0,33	0,72	0,71	0,34	0,39	0,34	0,43	0,75	0,72	0,20	0,24	0,72	0,70
środki trwałe w przedsiębiorstwach (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,29	0,27	0,62	0,61	0,20	0,18	0,22	0,19	0,60	0,64	0,22	0,18	0,64	0,62
Sekcje G, H, I, J	0,47	0,49	0,80	0,81	0,27	0,32	0,40	0,40	0,79	0,81	0,12	0,22	0,75	0,75
wartość dodana brutto (2013, 2016)														
OGÓŁEM	0,21	0,21												
Sekcje G, H, I, J	0,30	0,30												

Gini $\geq$ 0,45, Gini $\leq$ 0,15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Relatywnie wysokie wartości współczynnika ($LQ > 1$) dla zmiennej liczba podmiotów gospodarczych osiągają podregiony kaliski, koniński i leszczyński. Wskazane podregiony cechuje dodatnia dynamika wskaźnika. Co warto zauważyć osiągają również wysokie wyniki LQ i ΔLQ przy zmiennej uzupełniającej – nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na środki trwałe.⁹ W regionie wielkopolskim nie zidentyfikowano jednak podregionu, który wyróżniałby się znacząco wysokim współczynnikiem lokalizacji ($LQ > 1,25$) podmiotów gospodarczych, z tego względu dalsze analizy będą prowadzone bezpośrednio na poziomie wszystkich powiatów województwa (Tabela 24).

⁹ Kluczową zmienną, która pozwala na wybór podregionów (dominujących w sekcji G) do dalszych analiz jest liczba podmiotów gospodarczych. Pozostałe zmienne traktowane są jak dane uzupełniające, ze względu na fakt, że dotyczą grup sekcji.

Tabela 24. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji G na poziomie podregionów

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle			Liczba pracujących w sektorze handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja			Wartość dodana brutto (sekcje G,H,I,J) handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja			Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na środki trwałe w sektorze handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia;			Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach w sektorze: handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ
podregion															
kaliski	1,07	1,11	0,04	0,77	0,75	-0,02	0,82	0,81	-0,02	0,94	1,19	0,27	0,73	0,62	-0,15
koniński	1,07	1,08	0,01	0,78	0,78	-0,01	0,83	0,82	-0,02	0,6	1,07	0,78	0,37	0,26	-0,29
leszczyński	0,97	1,01	0,04	0,83	0,83	0	0,93	0,92	-0,01	0,58	1,11	0,9	0,6	0,53	-0,12
piłski	1	1	0	0,9	1,02	0,13	0,78	0,77	-0	0,49	0,53	0,09	0,88	0,74	-0,15
poznański	0,99	1	0,01	1,36	1,48	0,09	1,15	1,18	0,03	1,1	1,42	0,29	1,46	1,78	0,22
m. Poznań	0,95	0,92	-0,03	1,49	1,37	-0,08	1,22	1,19	-0,02	1,08	1,58	0,46	1,42	1,55	0,09

LQ>1,25

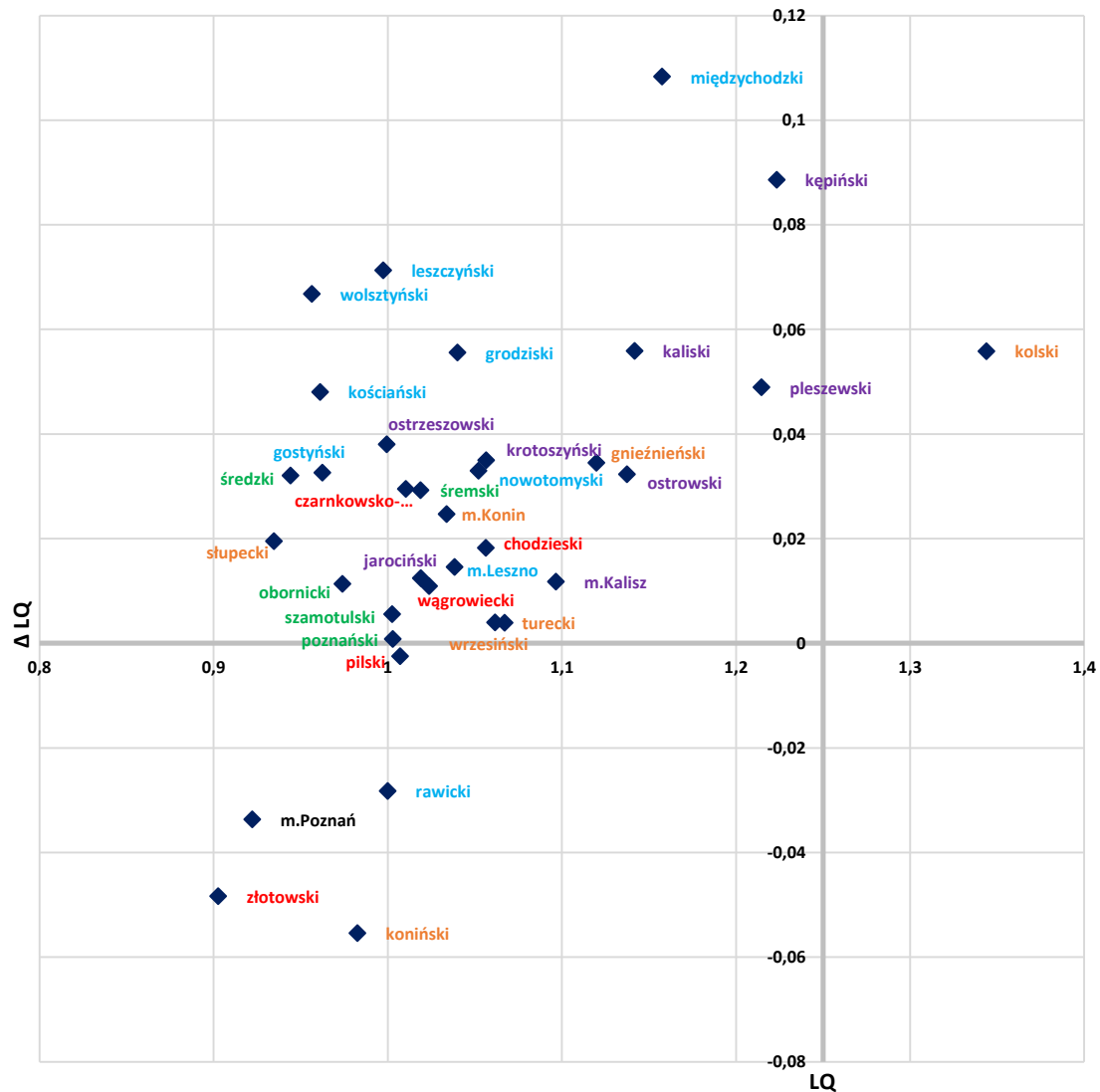
LQ>1,00

Δ LQ >0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zdecydowana większość powiatów osiąga współczynnik LQ podmiotów gospodarczych powyżej 1 oraz zmianę in plus wskaźnika w latach 2013-2018. Jedynie powiat kolski (podregion koniński) osiągnął wartość LQ>1,25, a przy tym Δ LQ>0. Do relatywnie silnych zaliczyć można także powiaty podregionu kaliskiego (kępiski, pleszewski, kaliski) oraz powiat międzychodzki (podregion leszczyński) (Wykres 11). Najniższe wartości LQ w regionie osiągnęły powiaty złotowski i m. Poznań, które cechuje także zmiana in minus wskaźnika w latach 2013-2018.

Wykres 11. Macierz rozwoju sekcji G w powiatach województwa wielkopolskiego ze względu na poziom i dynamikę wskaźnika lokalizacji (liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym – sekcja G)

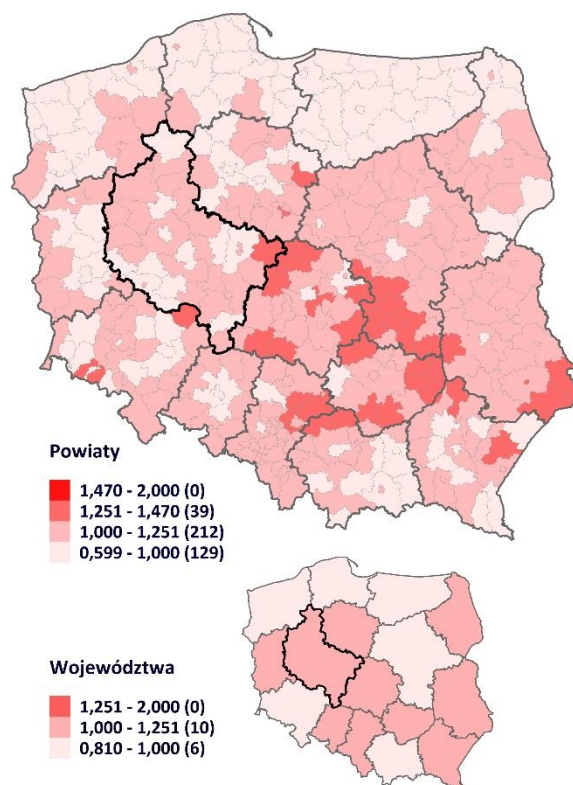

podregiony: leszczyński; poznański; kaliski; koniński; pilski; m. Poznań

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W skali kraju województwo wielkopolskie charakteryzuje się dużą liczbą powiatów o relatywnie wysokim współczynniku lokalizacji ($LQ > 1$), przy czym należy zauważyć, że powiaty o najwyższych wartościach LQ kumulują się we wschodniej części Polski (Mapa 1 Mapa 3).

**Mapa 3. Liczba podmiotów w sektorze prywatnym w sekcji G
(wskaźniki lokalizacji w 2018 r.) – tło ogólnopolskie**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analiza kluczowych przedsiębiorstw w regionie wielkopolskim wykazała, że pomimo małej koncentracji podmiotów gospodarczych w sekcji G w powiecie poznańskim i mieście Poznań to właśnie tam zlokalizowane są największe firmy z branży. (Tabela 25). Znacznie mniejszy udział wiodących w regionie przedsiębiorstw funkcjonuje w powiatach podregionu kaliskiego, konińskiego i leszczyńskiego.

Tabela 25. Kluczowe przedsiębiorstwa w Wielkopolsce w sektorze handlu i naprawy pojazdów samochodowych

lp.	podmiot	podregion	gmina	dział PKD 2007
1	Dino Polska SA	kaliski	Krotoszyn	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
2	PHP Agro Efekt sp. z o.o.	kaliski	Perzów	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
3	Przedsiębiorstwo Handlowe A-T SA	kaliski	Krotoszyn	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
4	Frapo-Dystrybucja sp. z o.o.	koniński	Konin	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
5	Grene Sp. z o.o.	koniński	Stare Miasto	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
6	Konimpex sp. z o.o.	koniński	Konin	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
7	PHUP Gniezno sp. z o.o. Hurtownia sp.k.	koniński	Gniezno	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
8	Salzgitter Mannesmann Stahlhandel	koniński	Słupca	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
9	WATIS SP. Z O.O.	koniński	Strzałkowo	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
10	Firma Frankiewicz sp. z o.o.	leszczyński	Grodzisk Wielkopolski	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
11	Kaczmarek Electric SA	leszczyński	Wolsztyn	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
12	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Alicja Sp. z o.o.	leszczyński	Rawicz	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
13	PW Pieprzyk sp. z o.o.	leszczyński	Rawicz	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami

14	Aris Polska sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
15	Audio SAT Sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
16	Autostrada Wielkopolska II SA	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
17	Bodo Moller Chemie Polska Sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
18	Dalgety Agra sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
19	Duda Cars SA	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
20	Agrii Polska sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
21	GSK Services sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
22	KDWT SA	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
23	Komputronik SA GK	m. Poznań	Poznań	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
24	Pepco Poland Sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
25	Perschmann Sp. Z o. o.	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
26	Pfeifer&Langen Marketing sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
27	Piotr i Paweł SA GK	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
28	Pneuhage Serwis Opon Sp. z o. o.	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
29	Schiever Polska Sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
30	Selgros Sp. z o. o	m. Poznań	Poznań	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
31	Transgourmet Polska sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
32	Volkswagen Group Polska sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
33	Philips Lighting Poland sp. z o.o.	piłski	Piła	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
34	Apart sp. z o.o.	poznański	Suchy Las	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
35	Auto Handel Centrum Krotoski Cichy Spółka Jawna	poznański	Tarnowo Podgórne	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
36	Bart Kwiaty Sp. Zo.o.	poznański	Suchy Las	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
37	Buderus Technika Grzewcza Sp. z o. o.	poznański	Tarnowo Podgórne	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
38	Eurocash S.A.	poznański	Komorniki	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
39	Griltex Sp. z o.o.	poznański	Suchy Las	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
40	Grundfos Pompy Sp. z o.o.	poznański	Tarnowo Podgórne	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
41	Grupa Muszkieterów	poznański	Tarnowo Podgórne	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
42	Italcomma Sp.z o.o.	poznański	Dopiewo	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
43	ITM Polska Sp. z o. o.	poznański	Tarnowo Podgórne	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
44	Jeronimo Martins Polska SA	poznański	Kostrzyn	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
45	John Deere Polska sp. z o.o.	poznański	Suchy Las	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
46	Lidl sp. z o.o. sp.k	poznański	Tarnowo Podgórne	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
47	PROFIPOL Sp. z o. o.	poznański	Tarnowo Podgórne	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
48	Samsung Electronics Manufacturing Poland Sp.z o o.	poznański	Wronki	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
49	The Lorenz Bahlsen Snack-World sp. z o.o.	poznański	Tarnowo Podgórne	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami

Źródło: Opracowanie własne.

W większości powiązań klastrowych, które funkcjonowały i funkcjonują w regionie, wśród zrzeszonych członków znajdują się przedstawiciele sektora handlu. Klasyry obecnie aktywne, w których zrzeszonych jest najwięcej takich przedsiębiorstw zlokalizowane są w podregionie kaliskim (branża spożywcza, automatyka przemysłowa), leszczyńskim (branża spożywcza, poligrafia), poznańskim (IT i budownictwo) i Poznaniu (branża metalowa)(Tabela 56). W latach 2013-2018 takich powiązań klastrowych funkcjonowało więcej (branża meblarska, tworzyw sztucznych), głównie w Poznaniu. Obecnie klasyry te są nieaktywne.

Tabela 26. Klastry w Wielkopolsce powiązane z sektorem handlu

lp	nazwa	liczba	podregion	gmina	branża
1	Klaster Poligraficzno-Reklamowy w Lesznie	41	leszczyński	Leszno	Poligrafia, reklama, informatyka
2	Klaster Spożywczy Leszczyńskie Smaki	23	leszczyński	Leszno	Przetwórstwo rolno-spożywcze
3	Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski	46	kaliski	Kalisz	Przetwórstwo rolno-spożywcze,
4	Stowarzyszenie Klaster Kotlarski	35	kaliski	Pleszew	Ciepłownictwo, automatyka i podzespoły elektroniczne
5	E-Commerce connections	63	poznański	Bytkowo	Know how dla e-commerce (obsługa sklepów internetowych)
6	Klaster Przetwórców Szkła Budowlanego	34	poznański	Tarnowo Podgórne	Obróbka szkła, produkcja szyb, budownictwo i architektura
7	Ostrowski Klaster Automatyki	10	kaliski	Ostrów Wielkopolski	Automatyka przemysłowa / przemysł metalowy
8	Polski Klaster Innowacyjnych Technologii Kuźniczych „HEFAJSTOS”	39	m. Poznań	Poznań	Technologie kuźnicze,
9	Swarzędzki Klaster Producentów Mebli (nieaktywny)	20	poznański	Swarzędz	Przemysł meblarski
10	Zachodni Klaster Tworzyw Sztucznych Plastikopolis (nieaktywny)	18	m. Poznań	Poznań	Przemysł tworzyw sztucznych
11	Wielkopolski Klaster Mebel Design (nieaktywny)	10	m. Poznań	Poznań	Przemysł meblowy
12	Klaster Meblowy Południowej Wielkopolski (nieaktywny)	Brak informacji	kaliski	Kępno	Przemysł meblarski

Źródło: Opracowanie własne.

4.2.4. Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe

Wielkopolska na tle innych regionów

Analiza ilorazu lokalizacji kluczowych zmiennych opisujących sekcję C prowadzi do wniosku, że województwo wielkopolskie jest regionem silnie uprzemysłowionym. Najwyższe wartości wskaźnika koncentracji przetwórstwa przemysłowego ($LQ > 1,25$) występują w województwie w przypadku przeciętnego zatrudnienia (wykazuje niewielkie osłabienie koncentracji w latach 2013-2017) i liczby pracujących (iloraz lokalizacji na tym samym poziomie w latach 2013 i 2017) (Tabela 27). Również wartość dodana brutto w przetwórstwie przemysłowym w województwie wielkopolskim osiąga poziom LQ bliski 1,25.

Tabela 27. Współczynnik lokalizacji LQ w sektorze przemysłu na poziomie regionów

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (przetwórstwo przemysłowego)			Przeciętne zatrudnienie w sektorze przetwórstwa przemysłowego			Liczba pracujących (faktyczne miejsca pracy) w sektorze przetwórstwa przemysłowego			Wartość dodana brutto w sektorze przetwórstwa przemysłowego		
	LQ_{2013}	LQ_{2018}	ΔLQ	LQ_{2013}	LQ_{2017}	ΔLQ	LQ_{2013}	LQ_{2017}	ΔLQ	LQ_{2013}	LQ_{2016}	ΔLQ
Dolnośląskie	0,84	0,84	0,00	1,05	1,02	-0,03	1,15	1,12	-0,03	1,35	1,23	-0,09
Kujawsko-Pomorskie	1,01	1,03	0,01	1,22	1,22	0,00	1,20	1,20	0,00	1,20	1,18	-0,02
Lubelskie	0,89	0,90	0,02	0,80	0,82	0,03	0,61	0,61	0,01	0,77	0,77	0,00
Lubuskie	0,88	0,87	-0,01	1,29	1,31	0,02	1,33	1,31	-0,02	1,30	1,31	0,01
Łódzkie	1,32	1,29	-0,02	1,16	1,13	-0,03	1,14	1,14	0,00	1,07	1,06	-0,01
Małopolskie	1,08	1,08	0,00	0,91	0,93	0,02	0,82	0,84	0,02	0,91	0,88	-0,03
Mazowieckie	0,88	0,83	-0,06	0,62	0,61	-0,02	0,68	0,66	-0,03	0,64	0,65	0,01
Opolskie	0,99	1,05	0,06	1,20	1,21	0,00	1,22	1,20	-0,01	1,24	1,23	-0,01
Podkarpackie	1,08	1,12	0,03	1,22	1,23	0,01	1,00	1,03	0,03	1,25	1,26	0,01
Podlaskie	0,91	0,93	0,01	0,95	0,98	0,02	0,76	0,79	0,05	0,88	0,88	0,01
Pomorskie	1,19	1,17	-0,01	1,07	1,09	0,02	1,11	1,09	-0,02	1,09	1,12	0,02

Śląskie	1,05	1,09	0,04	1,14	1,18	0,04	1,17	1,21	0,03	1,11	1,17	0,05
Świętokrzyskie	1,02	1,06	0,04	1,08	1,10	0,02	0,84	0,84	0,00	0,95	0,94	-0,01
Warmińsko-Mazurskie	0,91	0,93	0,03	1,22	1,25	0,03	1,18	1,21	0,02	1,09	1,12	0,02
Wielkopolskie	1,06	1,06	0,01	1,26	1,23	-0,03	1,29	1,29	0,00	1,22	1,23	0,01
Zachodniopomorskie	0,88	0,92	0,05	1,07	1,08	0,01	1,00	1,00	0,01	0,81	0,84	0,04

LQ>1,25	LQ>1,00	Δ LQ >0
-------------------	-------------------	-------------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poza omówionymi wyżej cechami regionu, wskazującymi znaczącą koncentrację sekcji C w Wielkopolsce, z pozostałych zmiennych opisujących tę sekcję jedynie nakłady na działalność innowacyjną przekraczają wartość LQ>1,25 (Tabela 28). Zwraca uwagę fakt, że tylko w przypadku nakładów inwestycyjnych oraz zatrudnienia w B+R nastąpiło zwiększenie wartości LQ w latach 2013-2017 (wskaźniki te opisują jednak nie tylko przetwórstwo przemysłowe, a są łączone z innymi sekcjami). Województwo wielkopolskie nie wyróżnia się także w zatrudnieniu w produkcji wysokiej technologii¹⁰. W przypadku tego wskaźnika nastąpiło jednak nieznaczne wzmocnienie koncentracji w latach 2014-2018.

Tabela 28. Dodatkowe dane charakteryzujące sekcję C w województwie Wielkopolskim

Wyróżnienie	Współczynnik lokalizacji		
	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ
Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych	1,39	1,26	-0,09
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na środki trwałe – przemysł i budownictwo	0,98	1,00	0,02
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach – przemysł i budownictwo	1,05	0,96	-0,09
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw – przetwórstwo przemysłowe (2013/2018)	1,17	1,09	-0,07
Zatrudnieni w B+R w sektorze przemysłu (B, C, D, E) (2013/2015)	0,75	1,09	0,45
Pracujący w B+R w sektorze przemysłu (B, C, D, E) (2016)	brak danych	1,02	-
Produkcja sprzedana przemysłu	1,10	1,09	-0,01
Zatrudnienie w produkcji wysokiej technologii (2014/2018)	0,51	0,55	0,08

LQ>1,25	LQ>1,00	Δ LQ >0
-------------------	-------------------	-------------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS i EUROSTAT.

Dominującymi działami w sekcji przetwórstwa przemysłowego (LQ>1,25) są: produkcja artykułów spożywczych, napojów, wyrobów tekstylnych, papieru i wyrobów z papieru, urządzeń elektrycznych, pojazdów samochodowych, mebli oraz produkcja pozostałych wyrobów (Tabela 29). Warto zauważyć, że spośród dominujących branż jedynie w dziale produkcji mebli odnotowano wzrost wartości LQ w latach 2013-2017.

Największy współczynnik LQ odnotowano dla podmiotów zatrudniających od 500-999 (dodatnia Δ LQ) oraz 50-249 (ujemna Δ LQ) pracowników. Dla obu grup współczynnik LQ>1,25. Ponad to dodatnią dynamikę wskaźnika odnotowano także dla podmiotów zatrudniających powyżej 1000 pracowników (przy LQ na poziomie 0,83). W przemyśle dominują więc przedsiębiorstwa średnie i duże.

¹⁰ Produkcja wysokich technologii obejmuje następujące działy sekcji C: Produkcję podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych, Produkcję komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych oraz Produkcję statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn.

Tabela 29. Współczynnik lokalizacji LQ dla produkcji sprzedanej przemysłu (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób)

Produkcja sprzedana przemysłu wg działów PKD	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ
Przetwórstwo przemysłowe	1,10	1,09	-0,01
Produkcja artykułów spożywczych	1,37	1,25	-0,09
Produkcja napojów	2,58	2,50	-0,03
Produkcja wyrobów tekstylnych	1,88	1,69	-0,10
Produkcja odzieży	0,57	0,47	-0,17
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	0,41	0,33	-0,20
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	1,23	1,12	-0,09
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	1,37	1,35	-0,01
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1,09	1,12	0,02
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	0,47	0,67	0,44
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	1,13	1,00	-0,12
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,80	0,75	-0,06
Produkcja metali	0,18	0,26	0,41
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	0,75	0,72	-0,04
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	0,10	0,34	2,34
Produkcja urządzeń elektrycznych	2,16	1,81	-0,16
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	1,09	0,92	-0,15
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	1,48	1,48	0,00
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	0,71	0,55	-0,22
Produkcja mebli	2,42	2,53	0,05
Pozostała produkcja wyrobów	1,71	1,53	-0,11
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	0,32	0,33	0,06
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (sekcja B, C, D, E). Podmioty o liczbie zatrudnionych:	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ
49 osób i mniej	0,87	0,75	-0,14
50–249	1,27	1,27	0,00
250–499	1,08	1,02	-0,06
500–999	1,31	1,42	0,08
1000 osób i więcej	0,79	0,83	0,05

LQ>1,25
LQ>1,00
Δ LQ >0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Sektor przedsiębiorstw przemysłowych koncentruje nakłady przeznaczone na działalność innowacyjną głównie na zakup maszyn i urządzeń z importu (LQ>1,25, Δ LQ>0). Istotny jest również zakup oprogramowania, który co prawda osiąga niższy współczynnik lokalizacji, ale widoczny jest najwyższy wzrost wartości wskaźnika w latach 2013-2017 (Tabela 30).

Tabela 30. Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych według rodzajów działalności innowacyjnej

Wyróżnienie	Współczynnik lokalizacji		
	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ
działalność badawczo rozwojowa (B+R)	0,54	0,70	0,29
zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych	2,01	brak danych	-
zakup oprogramowania	0,58	1,09	0,88
nakłady inwestycyjne na środki trwałe ogółem	1,09	0,96	-0,12
nakłady inwestycyjne na środki trwałe - budynki i lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej oraz grunty	0,79	0,52	-0,34
nakłady inwestycyjne na środki trwałe - maszyny i urządzenia techniczne ogółem	1,20	1,18	-0,02
nakłady inwestycyjne na środki trwałe - maszyny i urządzenia techniczne z importu	0,99	1,31	0,32
szkolenia personelu związane bezpośrednio z wprowadzaniem innowacji produktowych lub procesowych	0,74	brak danych	-
marketing związany z wprowadzeniem nowych lub istotnie ulepszonych produktów	2,02	0,93	-0,54

LQ>1,25
LQ>1,00
Δ LQ >0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2017 roku wartość eksportu województwa wielkopolskiego sięgnęła prawie 92,6 mld zł. Eksport trzech grup produktów stanowił prawie 50% całego eksportu województwa (pojazdy nieszynowe oraz ich części i akcesoria (HS 87) – 20,18%; meble; pościel, materace, stelaże pod materace, poduszki itp.; lampy i oprawy oświetleniowe; reklamy świetlne znaki informacyjne itp.; budynki prefabrykowane (HS 94) – 15,20% oraz reaktory jądrowe, kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne; ich części (HS 84) – 11,01%). Dwie pierwsze z wymienionych grup produktowych charakteryzuje ponadto wysoki stopień koncentracji w województwie, na tle Polski (Tabela 31), a w przypadku eksportu mebli i innych artykułów z grupy HS 94 konkurencyjność województwa wzrosła w latach 2013-2017.

Trzy pierwsze miejsca w rankingu uwzględniającym wartość współczynnika lokalizacji zajmują grupy towarów, których eksport stanowi niewielką część całości eksportu z regionu, przy czym wartości LQ w 2017 roku są tu niższe niż w 2013.

Tabela 31. Współczynnik lokalizacji LQ w działach HS – eksport produktów przemysłowych

Działy HS o najwyższej wartości współczynnika lokalizacji	Współczynnik lokalizacji			Udział w eksporcie Wielkopolski (2017)
	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	%
Parasole, parasole przeciwsłoneczne, laski, stołki myśliwskie, bicze, szpicruty i ich części (HS 66)	6,13	4,21	-1,92	0,06
Instrumenty muzyczne; części i akcesoria do takich artykułów (HS 92)	6,27	3,35	-2,92	0,05
Artykuły z kamienia, gipsu, cementu, azbestu, miki lub podobnych materiałów (HS 68)	3,27	2,85	-0,41	1,48
Meble; pościel, materace, stelaże pod materace, poduszki itp.; lampy i oprawy oświetleniowe; reklamy świetlne znaki informacyjne itp.; budynki prefabrykowane (HS 94)	2,42	2,59	0,17	15,20
Produkty farmaceutyczne (HS 30)	3,91	2,46	-1,45	4,74
Wyroby ze słomy, z esparto lub pozostałych materiałów do wyplatania; wyroby koszykarskie oraz wyroby z wikliny (HS 46)	1,69	2,27	0,59	0,03
Produkty przemysłu młynarskiego; sól; skrobie; inulina; gluten pszenny (HS 11)	1,55	2,11	0,55	0,29
Produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone (HS 05)	2,59	2,10	-0,48	0,29
Kawa, herbata, mate (herbata paragwajska) i przyprawy (HS 09)	1,92	1,80	-0,12	0,46
Produkty mleczarskie; jaja ptasie; miód naturalny; jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone (HS 04)	1,50	1,78	0,28	2,15
Nasiona i owoce oleiste; ziarna, nasiona i owoce różne; rośliny przemysłowe lub lecznicze; słoma i pasza (HS 12)	1,88	1,75	-0,13	0,31
Pojazdy nieszynowe oraz ich części i akcesoria (HS 87)	1,79	1,70	-0,10	20,18
Substancje białkowe; skrobie modyfikowane; kleje; enzymy (HS 35)	1,15	1,64	0,49	0,19
Ekstrakty garbników lub środków barwiących i ich pochodne; garbniki i pochodne; barwniki, pigmenty; farby i lakiery; kit i inne masy uszczelniające; atramenty (HS 32)	1,88	1,29	-0,60	0,60
Tkaniny specjalne; materiały włókiennicze igłowe, koronki; tkaniny obiciowe; pasmanteria; hafty (HS 58)	2,32	1,28	-1,03	0,03
Papier i tektura; artykuły z masy papierniczej, papieru lub tektury (HS 48)	0,78	1,26	0,48	2,39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Izby Celnej.

Analiza shift-share wyraźnie potwierdza pozytywne zmiany rozwojowe w Wielkopolsce w odniesieniu do sekcji C (ew. grupy sekcji B-F), przejawiające się wzrostem wartości wszystkich analizowanych wskaźników (zarówno na poziomie regionu, jak i wszystkich podregionów) (Tabela 32). Widoczne jest jednak pewne zróżnicowanie w tym zakresie między poszczególnymi podregionami. Przede wszystkim niekorzystnie wyróżnia się Miasto Poznań, charakteryzujące się niższą konkurencyjnością obszaru (KO) w przypadku wszystkich analizowanych wskaźników. Pozostałe podregiony odznaczają się zdecydowanie wyższą konkurencyjnością, przełamującą przykładowo niekorzystny trend spadku udziału tej sekcji w strukturze gospodarki w kraju (w przypadku liczby podmiotów gospodarczych).

Tabela 32. Analiza shift-share dla sekcji C (ew. grupy sekcji B, C, D, E, F)

Seksja C	Wielkopolska	Podregiony					
		kaliski	koniński	leszczyński	piłski	poznański	M. Poznań
liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (2013, 2018)							
SUMA PC	879,00	611,00	380,00	193,00	69,00	472,00	-846,00
Człon I PO	2326,74	437,42	318,04	348,19	198,83	551,18	473,08
Człon II SP	-1919,48	-360,86	-262,37	-287,24	-164,03	-454,70	-390,27
Człon III KO	471,74	534,44	324,33	132,05	34,20	375,52	-928,81
liczba pracujących [sekcje B-F] (2013, 2017)							
SUMA PC	38859	11765	4959	7068	4850	9904	313
Człon I PO	25078	5252	4047	4122	2484	5553	3619
Człon II SP	1279	268	206	210	127	283	185
Człon III KO	12502	6245	706	2735	2239	4068	-3491
nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach [sekcje B-F] (2013,2017)							
SUMA PC	2136274,00	277462,00	376265,00	398973,00	389245,00	541520,00	152809,00
Człon I PO	1249306,38	213302,55	181304,41	171669,01	101572,65	280220,07	301237,69
Człon II SP	238741,37	40761,93	34647,12	32805,80	19410,45	53549,81	57566,26
Człon III KO	648226,26	23397,52	160313,47	194498,19	268261,90	207750,12	-205994,95
środki trwałe w przedsiębiorstwach [sekcje B-F] (2013, 2017)							
SUMA PC	31255467,00	4792754,00	11136771,00	4358545,00	2592766,00	4898388,00	3476243,00
Człon I PO	19280547,61	2778747,44	3872783,38	2229233,85	1578709,64	4079818,48	4741254,83
Człon II SP	1874154,64	270106,56	376451,70	216691,41	153457,57	396576,43	460870,97
Człon III KO	10100764,75	1743900,00	6887535,92	1912619,74	860598,79	421993,10	-1725882,80
wartość dodana brutto (2013, 2016)							
SUMA PC	9848,000	2508,000	1524,000	1324,000	825,000	2736,000	931,000
Człon I PO	4030,230	762,183	460,393	626,878	372,738	1063,974	744,064
Człon II SP	4338,366	820,457	495,592	674,806	401,236	1145,321	800,952
Człon III KO	1479,404	925,360	568,015	22,316	51,026	526,704	-614,017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zróżnicowanie wewnętrzne koncentracji sekcji C

W województwie wielkopolskim (przede wszystkim w układzie podregionów, w mniejszym stopniu w układzie powiatów) obserwujemy równomierny rozkład liczby podmiotów gospodarczych w sekcji C oraz wartości dodanej brutto (Tabela 33). Większe zróżnicowanie dotyczy liczby pracujących (ale tylko w układzie powiatowym), nakładów inwestycyjnych i środków trwałych w przedsiębiorstwach, należy jednak pamiętać, że te dane odnoszą się do całej grupy obejmującej sekcje B-F. Wśród podregionów o największym poziomie wewnętrznego zróżnicowania należy wyróżnić – podregion poznański, a także podregion leszczyński.

Tabela 33. Współczynnik Giniego dla sekcji C (ew. grupy sekcji B, C, D, E, F)

Sekcje PKD 2007	Wielkopolska				Podregiony (rozkład powiatowy)									
	rozkład podregionalny		rozkład powiatowy		kaliski		koniński		leszczyński		pilski		poznański	
	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018
liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (2013, 2018)														
OGÓŁEM	0,18	0,18	0,46	0,46	0,22	0,20	0,19	0,19	0,15	0,14	0,22	0,21	0,50	0,51
Sekcja C	0,17	0,16	0,42	0,40	0,18	0,18	0,21	0,19	0,17	0,17	0,16	0,16	0,49	0,50
liczba pracujących (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,12	0,12	0,39	0,39	0,14	0,14	0,18	0,17	0,39	0,41	0,13	0,12	0,53	0,52
Sekcje B, C, D, E, F	0,14	0,15	0,38	0,38	0,18	0,21	0,19	0,20	0,46	0,47	0,17	0,16	0,47	0,44
nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,27	0,21	0,58	0,56	0,21	0,23	0,17	0,28	0,60	0,57	0,16	0,14	0,67	0,65
Sekcje B, C, D, E, F	0,18	0,13	0,53	0,50	0,24	0,24	0,20	0,21	0,55	0,52	0,20	0,18	0,64	0,61
środki trwałe w przedsiębiorstwach (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,29	0,27	0,62	0,61	0,20	0,18	0,22	0,19	0,60	0,64	0,22	0,18	0,64	0,62
Sekcje B, C, D, E, F	0,19	0,19	0,55	0,53	0,21	0,21	0,30	0,20	0,53	0,53	0,33	0,30	0,56	0,54
wartość dodana brutto (2013, 2016)														
OGÓŁEM	0,21	0,21												
Sekcje B, C, D, E, F	0,17	0,16												

Gini $\geq$ 0,45, Gini $\leq$ 0,15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Kluczowymi zmiennymi, które pozwoliły na wybór podregionów (dominujących w sekcji C) do dalszych analiz jest liczba podmiotów gospodarczych oraz wartość dodana brutto. Pozostałe zmienne traktowane są jak dane uzupełniające, ze względu na fakt, że dotyczą grup sekcji (sekcja B, C, D, E i F).

Na poziomie podregionów wartości współczynnika lokalizacji $LQ > 1,25$ dla prawie wszystkich zmiennych odnotowano w podregionie kaliskim (Tabela 34). Warto jednak zauważyć, że przemysł rozwija się intensywnie w całym regionie. Wartość współczynnika $LQ > 1,25$ dla zmiennej wartość dodana brutto osiągnęły podregiony poznański, leszczyński i pilski. Podregion koniński charakteryzuje natomiast relatywnie wysoka wartość współczynnika lokalizacji podmiotów gospodarczych i wartości dodanej brutto ($LQ > 1$) oraz dodatnia dynamika wskaźnika LQ dla prawie wszystkich zmiennych. Jedynie w Poznaniu odnotowano $LQ < 1$ oraz $\Delta LQ < 0$, dla większości zmiennych. Pogłębionej analizie zostało więc poddane 5 podregionów (wszystkie oprócz miasta Poznań).

Tabela 34. Współczynnik lokalizacji LQ w sektorze przemysłu na poziomie podregionów

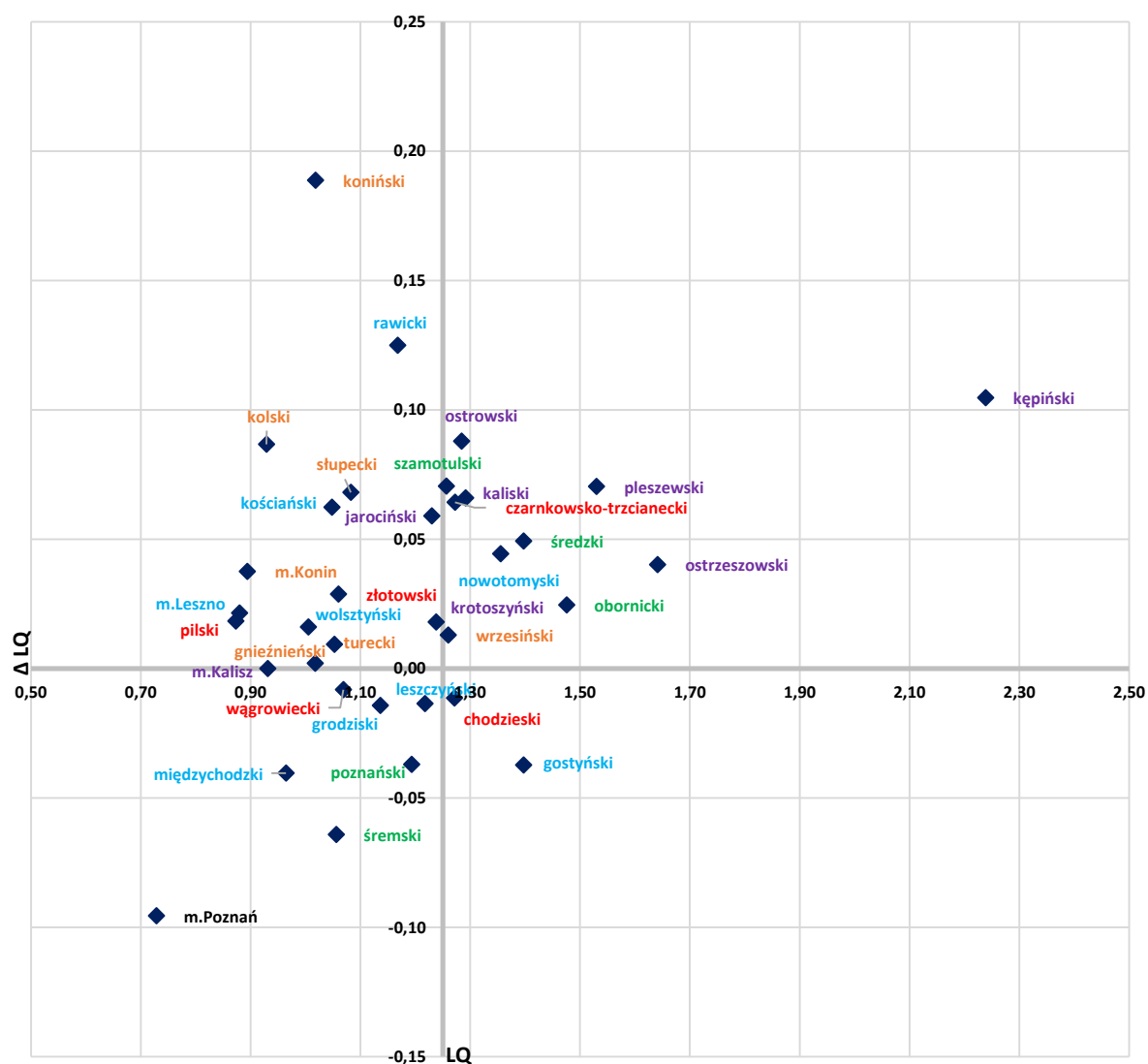
Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (przetwórstwo przemysłowe)			Liczba pracujących w sektorze przemysłu i budownictwa			Wartość dodana brutto w sektorze przetwórstwa przemysłowego			Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na środki trwałe w sektorze przemysłu i budownictwa			Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach w sektorze przemysłu i budownictwa		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ
podregion															
kaliski	1,27	1,36	0,07	1,31	1,38	0,06	1,51	1,58	0,05	1,11	1,03	-0,07	1,20	1,26	0,05
koniński	0,98	1,03	0,05	1,17	1,20	0,02	1,03	1,15	0,12	1,26	1,15	-0,09	1,40	1,49	0,06
leszczyński	1,11	1,14	0,02	1,27	1,31	0,03	1,43	1,41	-0,01	1,28	1,05	-0,17	1,14	1,25	0,10
piłski	1,04	1,06	0,02	1,21	1,23	0,01	1,34	1,34	0,00	1,24	1,23	0,00	1,08	1,12	0,04
poznański	1,24	1,22	-0,02	1,53	1,49	-0,02	1,63	1,56	-0,04	1,10	0,97	-0,12	0,94	0,80	-0,15
m. Poznań	0,81	0,73	-0,10	0,79	0,74	-0,07	0,76	0,72	-0,06	0,79	0,70	-0,12	0,69	0,70	0,01

LQ>1,25	LQ>1,00	Δ LQ >0
---------	---------	---------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wybór dominujących w sektorze przetwórstwa przemysłowego podregionów potwierdza analiza LQ podmiotów gospodarczych na poziomie powiatów. Poza miastem Poznań w każdym podregionie, przynajmniej w jednym powiecie odnotowano $LQ > 1,25$ oraz $\Delta LQ > 0$ (Wykres 1). Jednocześnie warto zauważyć, że zdecydowana większość powiatów w regionie charakteryzuje dodatnia dynamika zmian i względnie wysoki na tle innych sekcji współczynnik lokalizacji ($LQ > 1$). W zestawieniu wszystkich powiatów najsilniej prezentują się powiaty podregionu kaliskiego.

Wykres 12. Macierz rozwoju sekcji C w powiatach województwa wielkopolskiego ze względu na poziom i dynamikę wskaźnika lokalizacji (liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym – sekcja C)

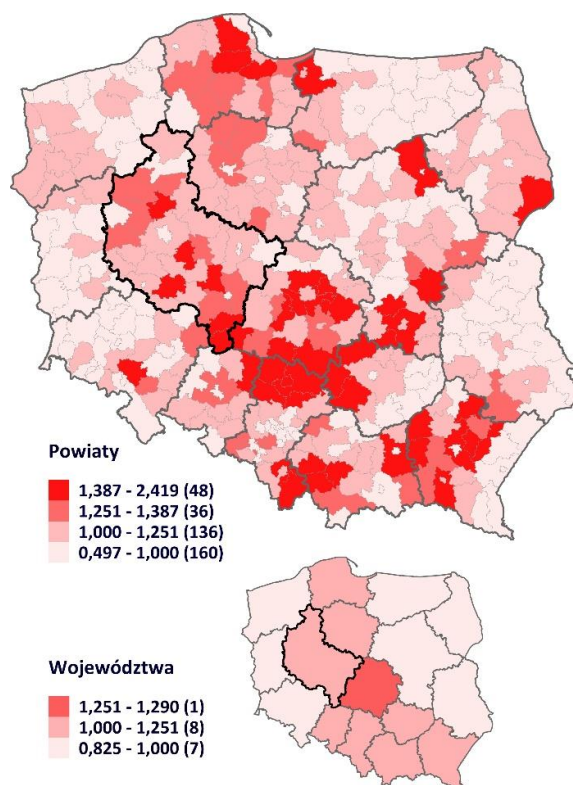

*podregiony: leszczyński; poznański; kaliski; koniński; pilski; m. Poznań

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

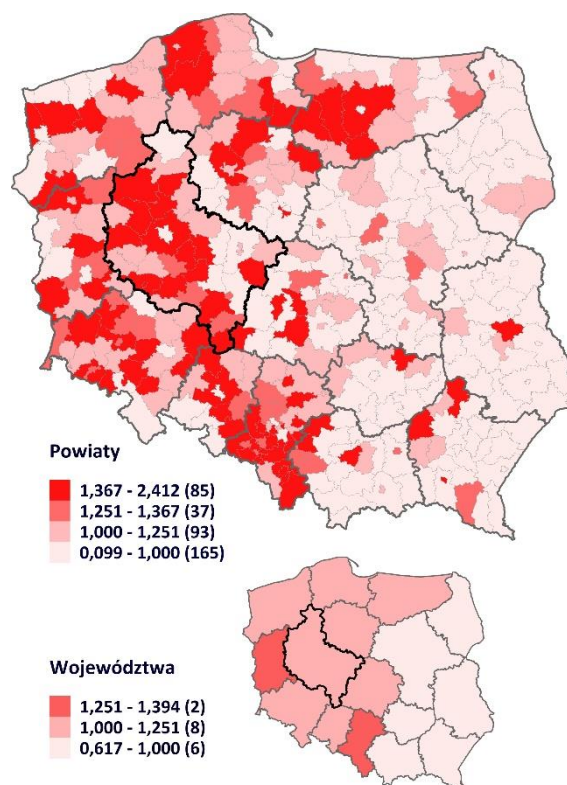
Porównując wartości wskaźnika lokalizacji w skali ogólnopolskiej na poziomie powiatów można zauważyć, że tylko pięć powiatów regionu należy do grupy o najwyższej wartości wskaźnika LQ w przypadku liczby podmiotów (Mapa 4). Z kolei analiza LQ w zakresie liczby pracujących wykazuje znacznie większą liczbę powiatów zaliczanych do najwyższej klasy w Polsce (Mapa 5). Specyfika danych o liczbie pracujących (bez zakładów do 9 pracujących) pokazuje, że województwo wielkopolskie (znaczna część powiatów) charakteryzuje się wysokim nasyceniem przedsiębiorstw niezaliczanych do grupy mikro.

Mapa 4. Liczba podmiotów w sektorze prywatnym w sekcji C (wskaźniki lokalizacji w 2018 r.) – tło ogólnopolskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Mapa 5. Pracujący w przemyśle i budownictwie (wskaźniki lokalizacji w 2017 r.) – tło ogólnopolskie

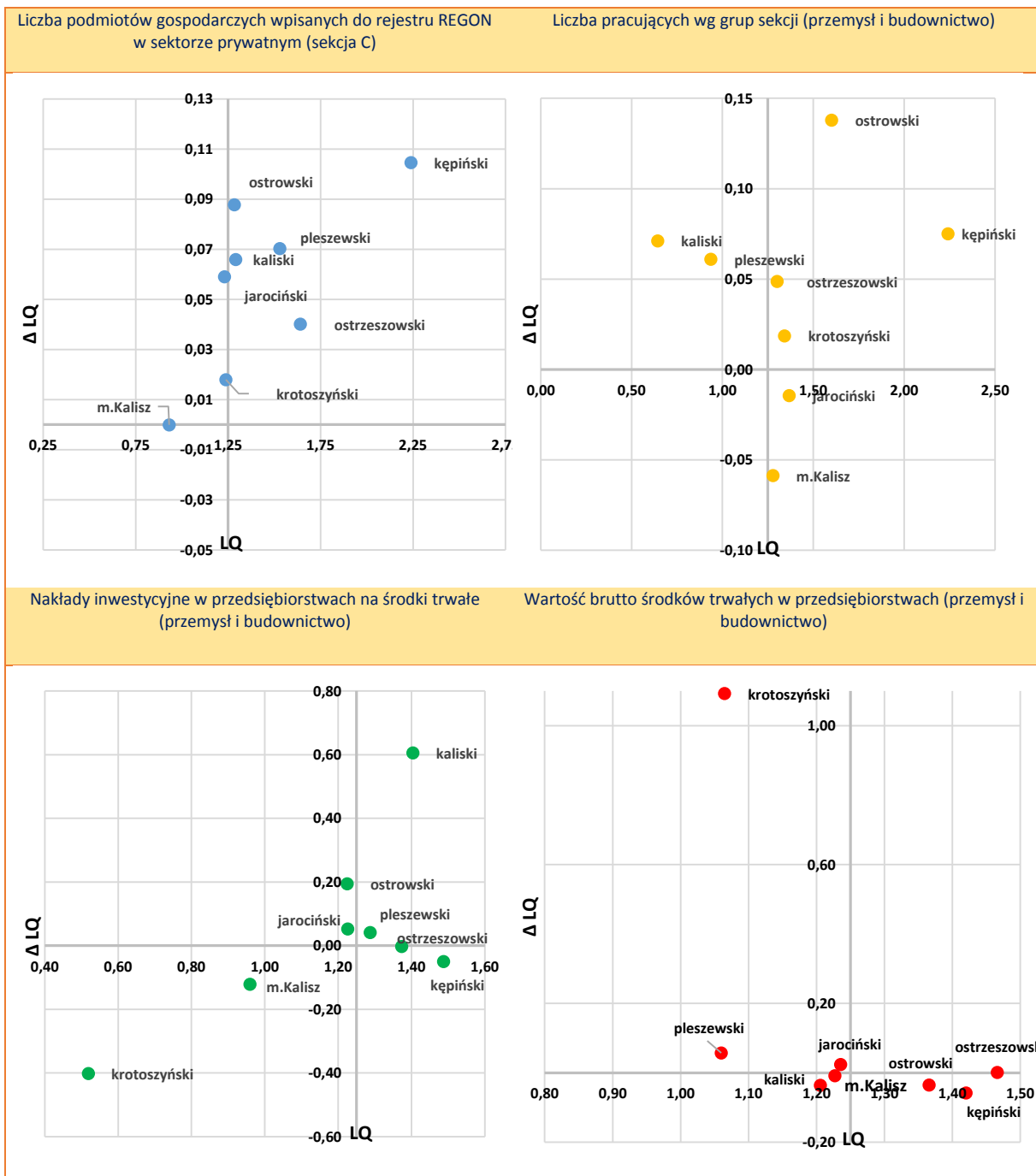
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podregion Kaliski

Wyniki przeprowadzonych analiz współczynnika LQ wskazują, że przetwórstwo przemysłowe w największym stopniu rozwija się w podregionie kaliskim (Tabela 34). Prawie wszystkie powiaty podregionu osiągają wartość $LQ > 1$ i $\Delta LQ > 0$ dla zmiennej podmioty gospodarcze w sekcji C. Przy pozostałych wskaźnikach wyniki są bardziej zróżnicowane, szczególnie w zakresie dynamiki zmian (należy jednak pamiętać, że uwzględniają one także sektor budownictwa). Każdy z powiatów osiąga $LQ > 1,25$ przynajmniej przy jednej zmiennej.

Na podstawie przeprowadzonej analizy LQ do najsilniejszych powiatów zaliczyć można powiat ostrowski, kępiński i ostrzeszowski. Pozostałe powiaty również uzyskują pozytywne wyniki. Warto jednak zauważyć, że m. Kalisz i powiat kaliski, w którym prężnie rozwija się przemysł lotniczy oraz spożywczy wypadają na tle innych powiatów przeciętnie.

Wykres 13. Współczynnik LQ w sektorze przetwórstwa przemysłowego w powiatach podregionu kaliskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W podregionie kaliskim kluczowe przedsiębiorstwa zlokalizowane są w powiecie ostrowskim, ostrzeszowskim, krotoszyńskim, pleszewskim i Kaliszu (Tabela 35). W pewnym stopniu pokrywa się to więc z przeprowadzoną analizą współczynnika lokalizacji. Działalność firm w podregionie ukierunkowana jest głównie na produkcję dla branży lotniczej, motoryzacyjnej, budowlanej i dla przemysłu ogółem. W podregionie liderami są także przedstawiciele branży spożywczej, chemicznej oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych.

Tabela 35. Kluczowe przedsiębiorstwa w Wielkopolsce w sektorze przetwórstwa przemysłowego w podregionie kaliskim

Lp.	podmiot	gmina	dział PKD 2007
1.	DMG MORI Polska Sp. z o.o.	Pleszew	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
2.	Dossche Sp. z o. o.	Kalisz	Produkcja artykułów spożywczych
3.	Dyrup Sp. z o. o.	Ostrów Wielkopolski	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
4.	FAE EMA-ELFA Sp. z o.o.	Ostrzeszów	Produkcja urządzeń elektrycznych
5.	Famot Pleszew Sp. z o.o.	Pleszew	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
6.	Leoni Autokabel Polska Sp. z o. o.	Ostrzeszów	Produkcja urządzeń elektrycznych
7.	Mahle Behr sp. z o.o.	Ostrów Wielkopolski	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
8.	Mahle Polska Sp. z o. o.	Krotoszyn	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
9.	MB Aerospace Technologies (Poland) Sp. z o.o.	Kalisz	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
10.	Plettac Distribution Sp. z o.o.	Ostrzeszów	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
11.	Pratt & Whitney Kalisz Sp. z o. o.	Kalisz	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego
12.	SFB Polska Sp. z o.o.	Ostrzeszów	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
13.	Starpac Sp. z o. o.	Zduny	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
14.	Vac Aero Kalisz Sp. z o.o.	Kalisz	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W podregionie działają obecnie cztery klastry, w tym dwa regionalne (w branży spożywczej i przemyśle lotniczym) oraz dwa lokalne, działające w obszarze automatyki przemysłowej (Tabela 36). Działalność klastrów pokrywa się ze zidentyfikowanymi obszarami działalności wiodących firm podregionu.

Tabela 36. Klastry przemysłowe w podregionie Kaliskim

Lp.	nazwa	gmina	liczba członków	branża
1.	Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski	Kalisz	46	Przetwórstwo rolno-spożywcze,
2.	Stowarzyszenie Klaster Kotlarski	Pleszew	35	Ciepłownictwo, automatyka i podzespoły elektroniczne
3.	Wielkopolski Klaster Lotniczy	Kalisz	6	Przemysł lotniczy/lotnictwo
4..	Ostrowski Klaster Automatyki	Ostrów Wielkopolski	10	Automatyka przemysłowa / przemysł metalowy
5.	Klaster Meblowy Południowej Wielkopolski (nieaktywny)	Kępno	Brak informacji	Przemysł meblarski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podregion koniński

W podregionie konińskim największa koncentracja w sekcji przetwórstwa przemysłowego występuje w powiecie wrzesińskim. Przy wszystkich analizowanych zmiennych powiat osiąga $LQ > 1,25$ i jedynie przy nakładach inwestycyjnych ujemną wartość ΔLQ (Wykres 14). Pozostałe powiaty osiągają zróżnicowane wyniki przy analizowanych zmiennych. Warto jednak zauważyć, że choć przy zmiennej liczba podmiotów gospodarczych osiągają wartość współczynnika lokalizacji $LQ < 1,25$, charakteryzuje je dodatnia dynamika w latach 2013-2018. Zauważalne jest także w przypadku wszystkich powiatów $LQ > 1,25$ dla wartości dodanej brutto (należy jednak pamiętać, że jest to wskaźnik prezentowany dla sekcji C i F łącznie).

Wykres 14. Współczynnik LQ w sektorze przetwórstwa przemysłowego w powiatach podregionu konińskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Znaczący udział w przetwórstwie przemysłowym powiatu wrzesińskiego potwierdza także lista kluczowych przedsiębiorstw zlokalizowanych w podregionie konińskim. W powiecie rozwijane są różne branże m.in. produkcja papieru, pojazdów samochodowych, metalu, wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych i komputerów. Koncentracja liderów w sektorze przetwórstwa przemysłowego widoczna

jest także w powiecie gnieźnieńskim i tureckim. Podobnie jak w przypadku powiatu wrzesińskiego w powiatach tych nie dominuje konkretna branża (Tabela 37).¹¹

Tabela 37. Kluczowe przedsiębiorstwa w Wielkopolsce w sektorze przetwórstwa przemysłowego w podregionie konińskim

Lp.	podmiot	gmina	dział PKD 2007
1	Aquila Września Sp. z o.o.	Września	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
2	Benteler Automotive Poland Sp. z o.o.	Września	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
3	Ecotherm Polska Sp. z o.o.	Gniezno	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
4	Flex Films Europa Sp. z o.o.	Września	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
5	Gestamp Polska sp. z o.o.	Września	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
6	Gonvarri Polska Sp. z o.o.	Września	Produkcja metali
7	Grupa Velux	Gniezno	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
8	Inalfa Roof Systems Polska Sp. z o.o.	Września	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
9	Mckeen Beef Ubojnia sp. z o.o.	Dobra	Produkcja artykułów spożywczych
10	Mikroma S.A.	Września	Produkcja urządzeń elektrycznych
11	Mleczarnia "Turek" Sp. z o.o.	Turek	Produkcja artykułów spożywczych
12	NB Polska Sp. z o.o.	Gniezno	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
13	Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	Koło	Produkcja artykułów spożywczych
14	Panasonic Energy Poland S.A.	Gniezno	Produkcja urządzeń elektrycznych
15	Paroc Polska Sp. z o.o.	Trzemeszno	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
16	PPHU Konspol-Bis sp. z o.o.	Słupca	Produkcja artykułów spożywczych
17	Profim Sp z o.o.	Turek	Produkcja mebli
18	Sanitec Koło Sp. z o.o.	Koło	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
19	Stomil Sp. z o.o.	Nekla	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
20	Tex Year Industries Inc	Gniezno	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
21	Trepko Sp. z o.o.	Gniezno	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
22	Union Knopf Polska Sp. z o.o.	Turek	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
23	Vpk Polska Sp. z o.o.	Września	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
24	Wheelabrator Schlich Sp. z o.o.	Września	Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych
25	ZPM Biernacki sp. z o.o.	Golina	Produkcja artykułów spożywczych

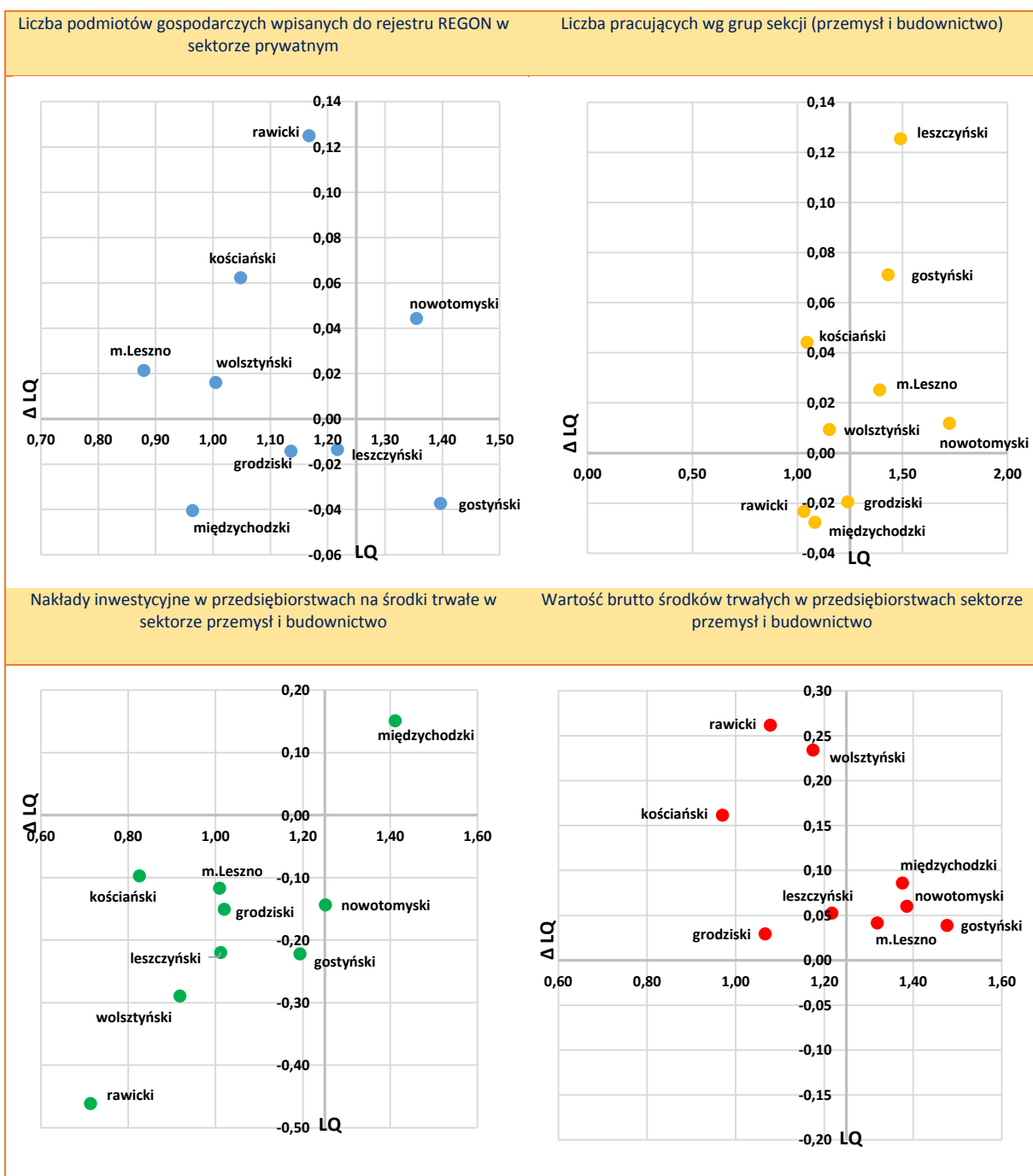
Źródło: Opracowanie własne.

Podregion leszczyński

W podregionie leszczyńskim najwyższą wartość współczynnika lokalizacji podmiotów gospodarczych (1,35), przy jednocześnie dodatniej dynamice zmiany odnotowano w powiecie nowotomyskim (Wykres 15). W przypadku pozostałych zmiennych, które przedstawiają bardzo zróżnicowane rankingi, powiat również osiąga wysokie wartości. W podregionie warto wyróżnić także powiat gostyński, w którym choć odnotowano spadek wskaźnika LQ podmiotów gospodarczych w latach 2013-2018, w 2018r. osiągnął najwyższą wartość LQ (1,40). Relatywnie dobra pozycja powiatu widoczna jest także przy współczynniku lokalizacji pozostałych zmiennych.

¹¹ Na obszarze podregionu nie zidentyfikowano przemysłowych powiązań klastrowych.

Wykres 15. Współczynnik LQ w sektorze przetwórstwa przemysłowego w powiatach podregionu leszczyńskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analiza współczynnika lokalizacji jest zgodna z analizą kluczowych przedsiębiorstw zlokalizowanych w podregionie leszczyńskim. Liderzy przetwórstwa przemysłowego zlokalizowani są głównie w powiecie leszczyńskim, nowotomyskim i gostyńskim (Tabela 38). Do głównych gałęzi przetwórstwa w podregionie zalicza się przemysł drzewny, meblarski i papierniczy, spożywczy, metalowy, motoryzacyjny oraz produkcję urządzeń elektrycznych.

Tabela 38. Kluczowe przedsiębiorstwa w Wielkopolsce w sektorze przetwórstwa przemysłowego w podregionie leszczyńskim

Lp.	podmiot	gmina	dział PKD 2007
1	Aesculap Chifa Sp. z o. o.	Nowy Tomyśl	Pozostała produkcja wyrobów
2	Agro Rydzyna sp. z o.o.	Rydzyna	Produkcja artykułów spożywczych
3	Ardagh Glass Sp. z o.o	Gostyń	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
4	Euro-Comfort sp. z o.o.	Leszno	Produkcja wyrobów tekstylnych
5	Fabryka Mebli Tapicerowanych Christianapol Sp. z o. o.	Międzychód	Produkcja mebli
6	Firestone Industrial Products Poland Sp. z o.o.	Wolsztyn	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
7	H.J.Heinz Polska S.A.	Krobia	Produkcja artykułów spożywczych
8	Mann+Hummel Ft Poland Sp z o.o. Sp. k.	Gostyń	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
9	Nordzucker Polska S.A	Opalenica	Produkcja artykułów spożywczych
10	PAS Polska Sp. Z o o	Opalenica	Produkcja urządzeń elektrycznych
11	Phoenix Contact Wielkopolska,	Nowy Tomyśl	Produkcja urządzeń elektrycznych
12	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe PALIMEX Sp. z o. o	Włoszakowice	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
13	Rawibox S.A.	Rawicz	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
14	SEWS Polska Sp. z o. o.	Leszno	Produkcja urządzeń elektrycznych
15	Storteboom Hamrol Sp. z o. o.	Granowo	Produkcja artykułów spożywczych
16	Thermod Polska Sp. Z o.o.	Grodzisk Wielkopolski	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
17	Werner Kenkel sp. z o.o.	Włoszakowice	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
18	WILKA Polska Sp. z o.o	Leszno	Produkcja metali
19	WINKHAUS Polska Beteiligungs Sp. z o.o. sp. k.	Rydzyna	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
20	Wix-Filtron (Filtron) sp. z o.o.	Gostyń	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli

Źródło: Opracowanie własne.

W podregionie funkcjonują dwa klastry odzwierciedlające obszary działalności kluczowych firm w branży przetwórstwa przemysłowego – klaster poligraficzny i spożywczy. Oba powiązania o charakterze lokalnym działają na rzecz wzrostu gospodarczego podregionu leszczyńskiego (Tabela 39).

Tabela 39. Klastry przemysłowe w podregionie leszczyńskim

Lp.	nazwa	liczba członków	gmina	branża
1.	Klaster Poligraficzno-Reklamowy w Lesznie	41	Leszno	Poligrafia, reklama, informatyka
2.	Klaster Spożywczy Leszczyńskie Smaki	23	Leszno	Przetwórstwo rolno-spożywcze

Źródło: Opracowanie własne.

Podregion pilski

W podregionie pilskim w sektorze przetwórstwa przemysłowego dominuje powiat czarnkowsko-trzcianecki, który pod względem liczby podmiotów gospodarczych osiągnął w 2018 r. współczynnik $LQ > 1,25$, a jednocześnie charakteryzował się najwyższą dodatnią dynamiką zmiany (Wykres 16). Powiat osiągnął wysoki współczynnik lokalizacji przy wszystkich analizowanych czterech zmiennych i jedynie przy dynamice zmiany LQ dla wartości dodanej brutto osiągnął wynik nieznacznie mniejszy od 0. W podregionie wyróżnia się także powiat chodzieski, w którym odnotowano wysokie wartości LQ dla sekcji C w przypadku wszystkich zmiennych, jednak przy liczbie podmiotów gospodarczych (czyli wskaźniku, który jako jedyny przedstawia wartości tylko dla sekcji C) odnotowano ujemną dynamikę współczynnika ($\Delta LQ < 0$).

Wykres 16. Współczynnik LQ w sektorze przetwórstwa przemysłowego w powiatach podregionu pilskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Silną pozycję powiatu czarnkowsko-trzcieńskiego potwierdza lokalizacja wiodących przedsiębiorstw w podregionie pilskim. Prawie 50 % z nich zlokalizowano jest w powiecie czarnkowsko-trzcieńskim, gdzie dominuje przemysł drzewny, meblarski i metalowy (Tabela 40). W pozostałych powiatach funkcjonują pojedyncze przedsiębiorstwa, zaliczane do kluczowych w regionie.¹²

¹² W podregionie pilskim nie zidentyfikowano inicjatyw klastrowych powiązanych z przemysłem.

Tabela 40. Kluczowe przedsiębiorstwa w Wielkopolsce w sektorze przetwórstwa przemysłowego w podregionie pilskim

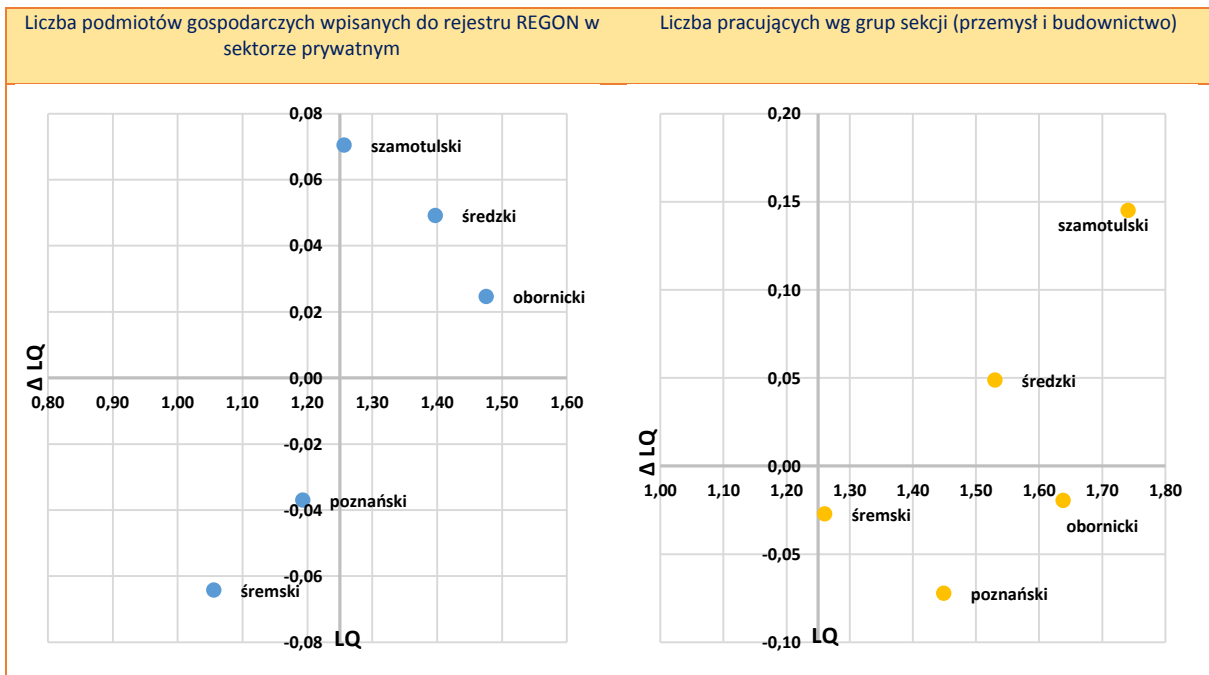
Lp.	podmiot	gmina	dział PKD 2007
1	Amcor Flexibles Złotów Sp. z o.o.	Złotów	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
2	Europol Meble Polska Sp. z o.o. Sp. k.	Chodzież	Produkcja mebli
3	Horstmann Budowa Urządzeń i Technika Ekologiczna Sp. z o. o.	Wągrowiec	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
4	Marmite S.A.	Zakrzewo	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
5	Philips Lighting Poland	Piła	Produkcja urządzeń elektrycznych
6	Polfurnitur Sp. z o. o.	Białośliwie	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
7	Sapa Aluminium Sp. z o. o.	Trzcianka	Produkcja metali
8	Seaking Poland Ltd. Sp. z o.o.	Czarnków	Produkcja mebli
9	STEICO CEE Sp. z o.o.	Czarnków	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
10	Thule Automotive Poland Sp. z o.o.	Krzyż Wielkopolski	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
11	Thule Sp. z o. o.	Wieleń	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń

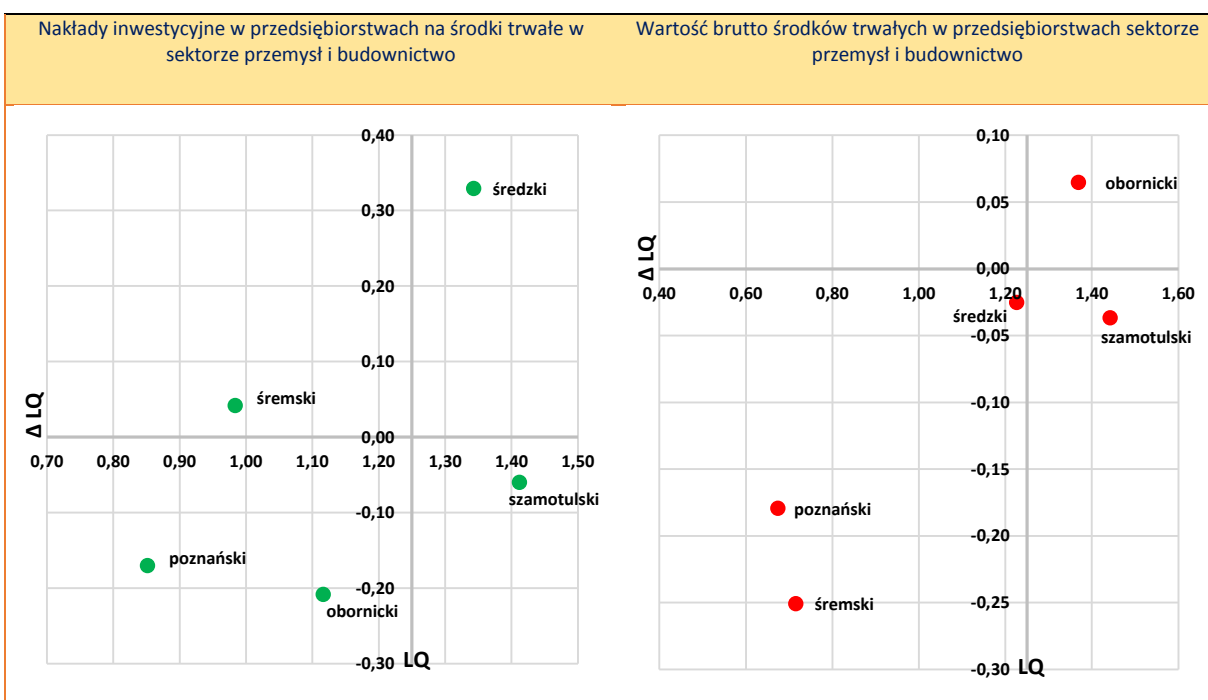
Źródło: Opracowanie własne.

Podregion Poznański

Podregion poznański uważany jest za najbardziej rozwinięty obszar w sektorze przemysłowym, choć jak pokazały analizy współczynnika lokalizacji, na poziomie podregionów ustępuje miejsca podregionowi kaliskiemu. W podregionie poznańskim w przetwórstwie przemysłowym dominują powiaty szamotulski, średzki i obornicki, które osiągają $LQ > 1,25$ oraz charakteryzują się dodatnią dynamiką współczynnika (dla liczby podmiotów gospodarczych). Wskazane powiaty osiągają także względnie wysokie wartości LQ pozostałych zmiennych, choć dosyć zróżnicowane (należy pamiętać, że pozostałe trzy zmienne uwzględniają także sektor budownictwa). Najniższe wartości LQ odnotowano w powiatach poznańskim i śremskim (Wykres 17).

Wykres 17. Współczynnik LQ w sektorze przetwórstwa przemysłowego w powiatach podregionu poznańskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analiza LQ dla podregionów województwa wielkopolskiego wykazała, że sektor przetwórstwa przemysłowego dominuje w podregionie kaliskim, a podregion poznański plasuje się na drugim miejscu. Warto jednak zauważyć, że pod względem liczby przedsiębiorstw wiodących zlokalizowanych w poszczególnych podregionach to właśnie powiat poznański jest liderem (w podregionie zlokalizowanych jest ponad 50 przedsiębiorstw). Ponadto choć z analizy współczynnika lokalizacji w poszczególnych powiatach podregionu wynika, że powiat poznański należy do najsłabszych, to właśnie w nim funkcjonuje prawie 90 % kluczowych przedsiębiorstw (Tabela 41). W powiecie (jak i w całym podregionie) zidentyfikowano m.in. działalność w zakresie przemysłu spożywczego, motoryzacyjnego, maszynowego, elektronicznego, elektromaszynowego, chemicznego, meblarskiego i metalowego.

Tabela 41. Kluczowe przedsiębiorstwa w Wielkopolsce w sektorze przetwórstwa przemysłowego w podregionie poznańskim

Lp.	podmiot	gmina	dział PKD 2007
1	Eurocash S.A	Komorniki	Produkcja artykułów spożywczych
2	Agrifirm Polska Sp. z o.o.	Szamotuły	Produkcja artykułów spożywczych
3	Akzo Nobel Industrial Coatings Sp. z o. o.	Kostrzyn	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
4	AL-KO KOBER Sp. z o. o.	Tarnowo Podgórne	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
5	Amica SA	Wronki	Produkcja urządzeń elektrycznych
6	Andreas Stihl Sp. z o. o.	Tarnowo Podgórne	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
7	Arjohuntleigh Polska Sp. z o. o.	Komorniki	Pozostała produkcja wyrobów
8	Awak Sp. z o.o.	Buk	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
9	BASF Coatings Services Sp. z o.o.	Swarzędz	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
10	BASF Poliuretany Polska Sp. z o.o.	Śrem	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
11	Blum Polska Sp. z o.o.	Swarzędz	Produkcja mebli
12	CEDC International sp. z o.o.	Oborniki	Produkcja napojów

13	Dendro Poland Sp. z o. o.	Rogoźno	Produkcja mebli
14	Donauchem Polska Sp. z o.o.	Rokietnica	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
15	Flamco Polska Sp. z o.o.	Suchy Las	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
16	Good Food Products Sp. z o.o.	Dopiewo	Produkcja artykułów spożywczych
17	Hansgrohe Sp. z o.o.	Tarnowo Podgórne	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
18	Hempel Paints (Poland) Sp. z o.o.	Buk	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
19	Herding Polska Sp. z o.o.	Tarnowo Podgórne	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
20	Herlitz Sp. z o. o.	Tarnowo Podgórne	Pozostała produkcja wyrobów
21	Hilding Anders Polska Sp. z o. o.	Murowana Goślina	Produkcja mebli
22	Hochland Polska Sp. z o. o.	Kaźmierz	Produkcja artykułów spożywczych
23	Hörmann Polska sp. z o.o.	Komorniki	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
24	Hunter Douglas Fabrication Sp. z o.o.	Suchy Las	Produkcja wyrobów tekstylnych
25	Ima Polska Sprzedaż i Serwis Sp. z o. o.	Środa Wielkopolska	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
26	Imperial Tobacco Polska SA	Tarnowo Podgórne	Produkcja wyrobów tytoniowych
27	Inline Poland Sp. z o. o.	Murowana Goślina	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
28	Kadefarm Sp. Z o. o.	Tarnowo Podgórne	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
29	Karl Knauer Poland Sp. Z. o. o.	Pniewy	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
30	Kimball Electronics Poland	Tarnowo Podgórne	Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych
31	Kingspan Environmental Sp. z o.o.	Rokietnica	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
32	Luvena SA	Luboń	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
33	Magna Automotive (Poland) sp. z o.o.	Tarnowo Podgórne	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
34	Man Bus Polska sp. z o.o.	Tarnowo Podgórne	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
35	MC - Bauchemie Sp. z o. o.	Środa Wielkopolska	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
36	Nordenia Polska Poznań Sp. z o. o.	Dopiewo	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
37	Novol Sp. z o. o.	Komorniki	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
38	Provital Polska Sp. z o.o.	Luboń	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
39	Samsung Electronics Poland Manufacturing sp. z o.o.	Wronki	Produkcja urządzeń elektrycznych
40	Schattdecor sp. z o.o.	Tarnowo Podgórne	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
41	Scm Group Polska Sp. z o.o.	Suchy Las	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń
42	Solaris Bus & Coach SA	Czerwonak	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
43	Strouss Cafe Poland Sp. z o. o.	Tarnowo Podgórne	Produkcja artykułów spożywczych
44	Tente sp. z o. o.	Czerwonak	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
45	TFP sp. z o.o.	Kórnik	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
46	The Lorenz Bahlsen Snack-World Sp. z o.o.	Tarnowo Podgórne	Produkcja artykułów spożywczych
47	Vedag Sp. z oo.	Środa Wielkopolska	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
48	Vibracoustic Polska sp. z o.o.	Komorniki	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
49	Wavin Polska SA	Buk	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
50	Zakłady Drobiarskie Koziegłowy sp. z o.o.	Koziegłowy	Produkcja artykułów spożywczych
51	Zeelandia Sp. z o. o.	Tarnowo Podgórne	Produkcja artykułów spożywczych

Źródło: Opracowanie własne.

Obecnie w podregionie poznańskim funkcjonuje ogólnopolski Klaster Przetwórców Szkła Budowlanego (jego działalność wpisuje się zarówno do sekcji przemysłu jak i budownictwa). W badanej perspektywie czasowej (2013-2018) funkcjonował także Klaster Producentów Mebli, jednak w nie zidentyfikowano żadnych przejawów aktywności klastra od dłuższego czasu (Tabela 42).

Tabela 42. Klasy przemysłowe w podregionie poznańskim

lp	nazwa	liczba	gmina	branża
1.	Klaster Przetwórców Szkła Budowlanego	34	Tarnowo Podgórne	Obróbka szkła, produkcja szyb, budownictwo i architektura
2.	Swarzędzki Klaster Producentów Mebli (nieaktywny)	20	Swarzędz	Przemysł meblarski

Źródło: Opracowanie własne.

4.2.5. Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa

Wielkopolska na tle innych regionów

Analiza ilorazu lokalizacji czterech zmiennych wykazała, że sektor transportu i magazynowania w Wielkopolsce nie jest tak silnie rozwinięty, jak w innych regionach i osiąga wartości przeciętne (Tabela 43). Jedynie dla liczby pracujących w sektorze współczynnik lokalizacji wyniósł 1,12. Jednocześnie region wielkopolski jest jednym z dwóch w skali całego kraju, w którym odnotowano dla wszystkich zmiennych wzrost dynamiki wskaźnika. Nie jest więc sektorem dominującym, ale niewątpliwie jest sektorem rozwijającym się.

Tabela 43. Współczynnik lokalizacji LQ w sektorze transportu i gospodarki magazynowej na poziomie regionów

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (transport i gospodarka magazynowa)			Przeciętne zatrudnienie w sektorze przetwórstwa transportu i gospodarki magazynowej			Liczba pracujących (faktyczne miejsca pracy) w sektorze transportu i gospodarki magazynowej			Wartość dodana brutto w sektorze transportu i gospodarki magazynowej		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,91	0,87	-0,05	0,55	0,56	0,02	0,97	0,99	0,02	0,78	0,81	0,04
Kujawsko-Pomorskie	1,05	1,08	0,03	0,66	0,77	0,18	0,95	0,94	-0,01	0,91	0,90	-0,01
Lubelskie	1,09	1,13	0,04	0,72	0,76	0,05	0,80	0,80	0,00	1,08	1,04	-0,04
Lubuskie	1,08	1,12	0,04	0,93	1,03	0,10	1,26	1,29	0,02	1,16	1,12	-0,04
Łódzkie	0,99	1,03	0,04	0,69	0,78	0,13	0,97	1,02	0,05	0,88	0,90	0,03
Małopolskie	1,02	1,01	-0,01	0,60	0,66	0,09	0,83	0,82	-0,01	0,98	0,96	-0,02
Mazowieckie	0,99	0,96	-0,03	2,06	1,79	-0,13	1,16	1,11	-0,04	1,10	1,13	0,02
Opolskie	0,81	0,84	0,04	0,68	0,79	0,16	0,95	0,95	0,00	0,93	0,87	-0,06
Podkarpackie	1,07	1,09	0,02	0,51	0,56	0,09	0,66	0,65	-0,02	0,89	0,85	-0,05
Podlaskie	1,15	1,17	0,02	0,63	0,66	0,05	0,81	0,78	-0,04	0,99	0,97	-0,02
Pomorskie	1,03	1,05	0,02	0,92	0,95	0,04	1,23	1,17	-0,05	1,28	1,25	-0,02
Śląskie	1,02	1,01	-0,01	0,71	0,76	0,07	1,09	1,09	0,00	0,92	0,94	0,01
Świętokrzyskie	1,04	1,06	0,02	0,63	0,64	0,02	0,79	0,77	-0,02	0,98	0,92	-0,06
Warmińsko-Mazurskie	0,94	0,94	0,00	0,49	0,50	0,03	0,86	0,78	-0,08	0,89	0,85	-0,05
Wielkopolskie	0,93	0,95	0,02	0,81	0,99	0,21	1,06	1,12	0,05	0,98	0,99	0,02
Zachodniopomorskie	1,03	1,03	0,01	0,85	0,91	0,08	1,25	1,35	0,07	1,19	1,16	-0,03

LQ>1,25 LQ>1,00 Δ LQ >0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poza powyższymi zmiennymi¹³ w regionie odnotowano również współczynnik $LQ > 1,25$ dla nakładów inwestycyjnych na środki trwałe oraz relatywnie wysoki współczynnik LQ (1,13) dla wartości brutto środków trwałych. W obu przypadkach widoczny jest wzrost wskaźnika w latach 2013-2017. Jednocześnie dane te nie opisują jedynie sekcji H, dlatego nie można wnioskować, że wysokie wartości wynikają jedynie z działalności w sektorze transportu i magazynowania.

Tabela 44. Dodatkowe dane charakteryzujące sekcję H w województwie Wielkopolskim

Wyróżnienie	Współczynnik lokalizacji		
	LQ 2013	LQ 2017	ΔLQ
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na środki trwałe handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	0,91	1,27	0,40
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	1,08	1,13	0,05

LQ > 1,25

LQ > 1,00

$\Delta LQ > 0$

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analiza przesunięć pozwoliła na następujące obserwacje (Tabela 45):

- w latach 2013-2018 liczba podmiotów gospodarczych w sekcji H wzrosła w województwie o blisko 2000, za sprawą wzrostu liczby podmiotów we wszystkich podregionach za wyjątkiem Miasta Poznań. Wśród źródeł tych zmian należy upatrywać przede wszystkim korzystną sytuację gospodarczą w Polsce (i ogólny wzrost liczby podmiotów we wszystkich sekcjach), jak i dużą konkurencyjność w tej sekcji regionu i poszczególnych podregionów (poza Poznaniem).
- w analizowanym okresie obserwowany był także wzrost liczby pracujących, nakładów inwestycyjnych i środków trwałych w przedsiębiorstwach, a także wartości dodanej brutto dla grupy sekcji G-J. Ponownie na te zmiany wpływały przede wszystkim ogólna dobra sytuacja gospodarcza w kraju oraz konkurencyjność Wielkopolski i większości jej podregionów (mniejsza konkurencyjnością odznacza się Miasto Poznań, a także w przypadku niektórych wskaźników – koniński).

¹³ Dwa działy sekcji H (Transport wodny oraz Transport lotniczy) zaliczają się także do szeroko pojmowanego sektora usług wiodzących (dodatkowo sekcje: J, K, M, O, P, Q, R oraz działy 78 i 80 sekcji N). Województwo wielkopolskie nie wyróżnia się w zakresie tych działalności w skali kraju – w 2018 roku LQ zatrudnienia na poziomie 0,90 – jednak wysoki stopień agregacji tych danych nie pozwala na wnioskowanie na temat znaczenia zatrudnienia we wskazanych działach sekcji H. Przy uwzględnieniu wyłącznie wiodzących usług rynkowych (działy 50 i 51 sekcji H, działy 69-71 i 73-74 sekcji M oraz 78 i 80 sekcji N) Wielkopolska również wypada przeciętnie ($LQ = 0,92$ jednak przy dodatniej zmianie 0,11 w latach 2013-2018).

Tabela 45. Analiza shift-share dla sekcji H (ew. grupy sekcji (ew. grupy sekcji G, H, I, J))

Sekcja H	Wielkopolska	Podregiony					
		kaliski	koniński	leszczyński	piłski	poznański	M. Poznań
liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (2013, 2018)							
SUMA PC	1935,00	519,00	530,00	518,00	362,00	375,00	-369,00
Człon I PO	1415,08	196,39	213,76	184,83	134,98	327,27	357,85
Człon II SP	-30,16	-4,19	-4,56	-3,94	-2,88	-6,98	-7,63
Człon III KO	550,09	326,80	320,80	337,11	229,90	54,70	-719,22
liczba pracujących [sekcje G-J] (2013, 2017)							
SUMA PC	36527	4241	3023	4036	6215	15934	3078
Człon I PO	15353	2142	1887	1874	1284	3430	4737
Człon II SP	14263	1990	1753	1741	1192	3186	4401
Człon III KO	6911	110	-617	422	3739	9318	-6060
nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach [sekcje G-J] (2013, 2017)							
SUMA PC	2303541,0	250931,0	322799,0	397746,0	74199,0	586267,0	671599,0
Człon I PO	520243,9	87264,5	41921,2	37899,8	19473,9	135435,8	198248,8
Człon II SP	-175375,0	-29417,0	-14131,7	-12776,1	-6564,7	-45655,6	-66830,0
Człon III KO	1958672,1	193083,5	295009,5	372622,3	61289,8	496486,8	540180,2
środki trwałe w przedsiębiorstwach [sekcje G-J] (2013, 2017)							
SUMA PC	15612883,0	423934,0	200614,0	339424,0	288796,0	9724146,0	4635969,0
Człon I PO	9288529,2	739585,5	444545,1	514895,9	560644,9	2765835,8	4263022,0
Człon II SP	356509,7	28386,6	17062,4	19762,6	21518,5	106157,5	163622,1
Człon III KO	5967844,1	-344038,0	-260993,5	-195234,5	-293367,4	6852152,7	209324,9
wartość dodana brutto [sekcje G-J] (2013, 2016)							
SUMA PC	4557,000	699,000	328,000	465,000	256,000	2134,000	675,000
Człon I PO	4999,726	621,465	554,518	607,111	321,910	1117,626	1777,095
Człon II SP	-1269,761	-157,831	-140,829	-154,186	-81,754	-283,839	-451,322
Człon III KO	827,036	235,366	-85,690	12,075	15,844	1300,213	-650,773

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zróźnicowanie wewnętrzne koncentracji sekcji H

Współczynnik Giniego dla sekcji H wskazuje na dużą równomierność rozkładu liczby podmiotów gospodarczych w podregionach Wielkopolski, oraz na umiarkowaną – w układzie powiatowym (Tabela 46).

Większe zróźnicowanie dotyczy liczby pracujących (ale tylko w układzie powiatowym), nakładów inwestycyjnych i środków trwałych w przedsiębiorstwach, należy jednak pamiętać, że te dane odnoszą się do całej grupy obejmującej sekcje B-F. Wśród podregionów o największym poziomie wewnętrznego zróźnicowania należy wyróżnić – podregion poznański, a także podregion leszczyński.

Tabela 46. Współczynnik Giniego dla sekcji H (ew. grupy sekcji G, H, I, J)

Sekcje PKD 2007	Wielkopolska				Podregiony (rozkład powiatowy)									
	rozkład podregionalny		rozkład powiatowy		kaliski		koniński		leszczyński		pilski		poznański	
	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018
liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (2013, 2018)														
OGÓŁEM	0,18	0,18	0,46	0,46	0,22	0,20	0,19	0,19	0,15	0,14	0,22	0,21	0,50	0,51
Sekcja H	0,18	0,15	0,49	0,46	0,28	0,26	0,22	0,21	0,15	0,16	0,27	0,25	0,52	0,52
liczba pracujących (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,12	0,12	0,39	0,39	0,14	0,14	0,18	0,17	0,39	0,41	0,13	0,12	0,53	0,52
Sekcje G, H, I, J	0,24	0,22	0,58	0,57	0,27	0,25	0,20	0,20	0,59	0,62	0,13	0,16	0,55	0,52
nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,27	0,21	0,58	0,56	0,21	0,23	0,17	0,28	0,60	0,57	0,16	0,14	0,67	0,65
Sekcje G, H, I, J	0,39	0,33	0,72	0,71	0,34	0,39	0,34	0,43	0,75	0,72	0,20	0,24	0,72	0,70
środki trwałe w przedsiębiorstwach (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,29	0,27	0,62	0,61	0,20	0,18	0,22	0,19	0,60	0,64	0,22	0,18	0,64	0,62
Sekcje G, H, I, J	0,47	0,49	0,80	0,81	0,27	0,32	0,40	0,40	0,79	0,81	0,12	0,22	0,75	0,75
wartość dodana brutto (2013, 2016)														
OGÓŁEM	0,21	0,21												
Sekcje G, H, I, J	0,30	0,30												

Gini $\geq$ 0,45, Gini $\leq$ 0,15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Relatywnie wysokie wartości współczynnika ($LQ > 1$) dla zmiennej liczba podmiotów gospodarczych osiągają podregiony koniński, pilski (w którym $\Delta LQ > 1$) oraz poznański (który osiąga także bardzo wysokie wartości LQ pozostałych zmiennych). Mając jednak na uwadze, że w regionie wielkopolskim nie zidentyfikowano podregionu, który wyróżniałby się znacząco wysokim współczynnikiem lokalizacji ($LQ > 1,25$) podmiotów gospodarczych, dalsze analizy będą prowadzone bezpośrednio na poziomie wszystkich powiatów województwa (Tabela 47)¹⁴.

¹⁴ Kluczową zmienną, która pozwala na wybór podregionów (dominujących w sekcji H) do dalszych analiz jest liczba podmiotów gospodarczych. Pozostałe zmienne traktowane są jak dane uzupełniające, ze względu na fakt, że dotyczą grup sekcji.

Tabela 47. Współczynnik lokalizacji LQ w sektorze transportu i magazynowania na poziomie podregionów

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (transport i gospodarka magazynowa)			Liczba pracujących w sektorze handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja			Wartość dodana brutto (sekcje G,H,I,J) handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja			Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na środki trwałe w sektorze handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia;			Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach w sektorze: handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ
podregion															
kaliski	0,83	0,90	0,09	0,77	0,75	-0,02	0,82	0,81	-0,02	0,94	1,19	0,27	0,73	0,62	-0,15
koniński	0,96	1,03	0,08	0,78	0,78	-0,01	0,83	0,82	-0,02	0,6	1,07	0,78	0,37	0,26	-0,29
leszczyński	0,86	0,95	0,11	0,83	0,83	0	0,93	0,92	-0,01	0,58	1,11	0,9	0,6	0,53	-0,12
pilski	1,02	1,14	0,11	0,9	1,02	0,13	0,78	0,77	-0	0,49	0,53	0,09	0,88	0,74	-0,15
poznański	1,07	1,02	-0,05	1,36	1,48	0,09	1,15	1,18	0,03	1,1	1,42	0,29	1,46	1,78	0,22
m. Poznań	0,88	0,80	-0,09	1,49	1,37	-0,08	1,22	1,19	-0,02	1,08	1,58	0,46	1,42	1,55	0,09

LQ>1,25

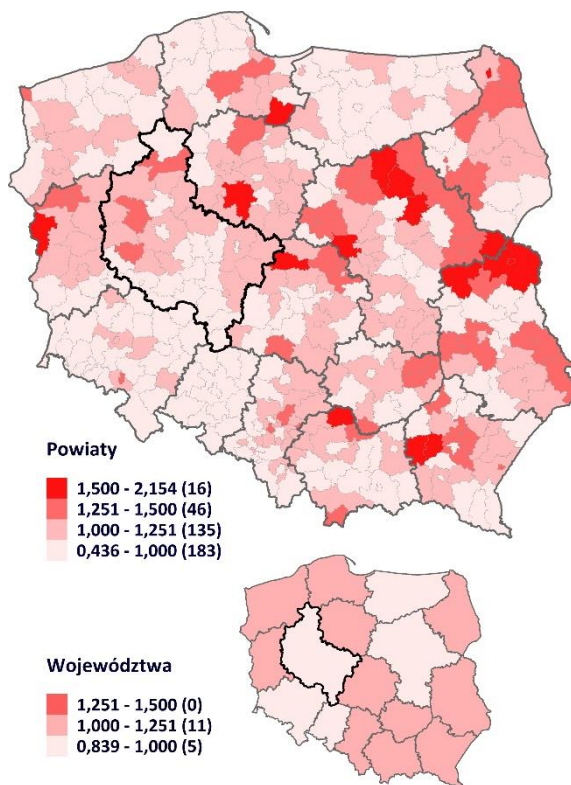
LQ>1,00

Δ LQ >0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Większość powiatów województwa wielkopolskiego należy do grupy ciągle rozwijających sektor transportu i magazynowania – osiągają współczynnik $LQ < 1,25$, a jednocześnie wykazują dodatnią wartość ΔLQ (Wykres 18). Do powiatów, które osiągnęły wartość $LQ > 1,25$ i jednocześnie cechuje je dodatnia dynamika zmiany współczynnika należą powiat grodziski (podregion leszczyński) i pilski (podregion pilski). Wysokie wyniki osiągają także powiat kaliski ($LQ = 1,25$ i $\Delta LQ > 1$) oraz szamotulski (podregion poznański), który cechuje współczynnik lokalizacji wyższy od 1,25 oraz brak zmian wartości LQ w latach 2013-2018. Najwyższą dodatnią zmianę odnotowano w powiecie tureckim (podregion koniński), którego wartość LQ obecnie wynosi 1,23. Z wymienionych pięciu najsilniejszych powiatów każdy zlokalizowany jest w innym podregionie.

**Mapa 6. Liczba podmiotów w sektorze prywatnym w sekcji H
(wskaźniki lokalizacji w 2018 r.) – tło ogólnopolskie**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powyższa analiza współczynnika lokalizacji częściowo pokrywa się z analizą kluczowych przedsiębiorstw działających w sektorze transportu i gospodarki magazynowej. Zidentyfikowano przedsiębiorstwa w powiatach pilskim, szamotulskim i kaliskim, które osiągnęły najwyższą wartość LQ. Liderzy branży zlokalizowani są także w powiecie poznańskim, ostrzeszowskim oraz w Poznaniu (Tabela 48).

Tabela 48. Kluczowe przedsiębiorstwa w Wielkopolsce w sektorze transportu i gospodarki magazynowej

lp.	podmiot	podregion	gmina	dział PKD 2007
1	ADECON Sp. z o.o. Sp.K	kaliski	Lisków	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport
2	Boekestijn Transport Sp.z o.o.	poznański	Pniewy	Transport lądowy oraz transport rurociągowy
3	Grupa Raben	poznański	Kórnik	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport
4	H.Essers Transport Company Poland Sp. z o. o.	pilski	Piła	Transport lądowy oraz transport rurociągowy
5	Imperial Logistics Sp. z o.o	poznański	Swarzędz	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport
6	INTER-CAR Sp. z o.o	poznański	Suchy Las	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport
7	Kuehne & Nagel Sp. z o. o	poznański	Kórnik	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport
8	Link sp. z o.o.	kaliski	Ostrzeszów	Transport lądowy oraz transport rurociągowy
9	Schrader Internationale Logistic sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Działalność pocztowa i kurierska
10	Transalliance Polska Sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Transport lądowy oraz transport rurociągowy

Źródło: Opracowanie własne.

W regionie wielkopolskim obecnie funkcjonują trzy klastry powiązane z sektorem transportu i gospodarki magazynowej – zlokalizowany w Kaliszu klaster lotniczy o zasięgu regionalnym, lokalny klaster e-commerce connections z siedzibą w powiecie poznańskim, który specjalizuje się w usługach dla e-biznesu, w tym także logistyką i magazynowaniem oraz Wielkopolski Klaster Reczny z Poznania (o zasięgu lokalnym) mający na celu m.in. rozwój transportu wodnego w regionie. W badanej perspektywie czasowej (2013-2018) w regionie funkcjonował także klaster kolejowy oraz klaster transportowo-logistyczny. Obecnie jednak klastry te nie są aktywne (Tabela 49).

Tabela 49. Klastry z sektora transportu i gospodarki magazynowej

lp	nazwa	liczba członków	podregion	gmina	branża
1.	Wielkopolski Klaster Lotniczy	6	kaliski	Kalisz	Przemysł lotniczy/lotnictwo
2.	E-Commerce connections	63	poznański	Bytkowo	e-commerce –logistyka, magazynowanie dla sklepów internetowych)
3.	Wielkopolski Klaster Reczny	11	m. Poznań	Poznań	Transport wodny/turystyka
4.	Wielkopolski Klaster Kolejowy (nieaktywny)	26	m. Poznań	Poznań	Przemysł maszynowy
5.	Zachodni Klaster Transportowo Logistyczny (nieaktywny)	13	m. Poznań	Poznań	Transport i logistyka

Źródło: Opracowanie własne.

4.2.6. Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

Wielkopolska na tle innych regionów

Analiza współczynnika lokalizacji podmiotów gospodarczych wykazała relatywnie wysoką pozycję województwa wielkopolskiego (przy $LQ > 1$). W przypadku pozostałych trzech zmiennych region osiągnął $LQ < 1$ i w rankingu województw plasował się znacznie niżej (Tabela 50). Warto jednak zauważyć, że przy wspomnianych trzech zmiennych odnotowano w latach 2013-2017 zmianę in plus. Można więc postawić wniosek, że nie jest to dla Wielkopolski branża dominująca, a perspektywiczna.

Tabela 50. Współczynnik lokalizacji LQ w sektorze przemysłu na poziomie regionów

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca)			Przeciętne zatrudnienie w sektorze działalności w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca			Liczba pracujących (faktyczne miejsca pracy) w sektorze działalności w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca			Wartość dodana brutto w sektorze działalności w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,96	1,02	0,06	2,02	1,91	-0,06	1,55	1,40	-0,09	1,35	1,35	0,00
Kujawsko-Pomorskie	1,01	0,95	-0,06	0,93	0,71	-0,23	0,98	0,94	-0,03	0,84	0,75	-0,11
Lubelskie	0,79	0,81	0,03	0,29	0,31	0,07	0,44	0,37	-0,14	0,55	0,53	-0,03
Lubuskie	0,88	0,88	0,00	1,49	0,96	-0,35	1,19	1,15	-0,04	0,65	0,66	0,02
Łódzkie	0,85	0,87	0,02	1,27	1,25	-0,02	1,10	1,11	0,00	1,11	1,21	0,09
Małopolskie	0,99	1,00	0,01	0,77	0,83	0,08	0,85	0,79	-0,07	0,86	0,90	0,05
Mazowieckie	1,27	1,27	0,00	1,28	1,41	0,10	1,07	1,22	0,14	1,31	1,31	0,00
Opolskie	0,93	0,98	0,06	0,69	0,56	-0,19	0,94	0,75	-0,21	1,18	1,07	-0,09
Podkarpackie	0,82	0,82	0,00	0,82	0,70	-0,15	0,70	0,73	0,03	0,64	0,72	0,13
Podlaskie	0,79	0,76	-0,04	0,45	0,38	-0,16	0,58	0,57	-0,02	0,54	0,51	-0,07
Pomorskie	0,92	0,94	0,02	0,84	0,79	-0,07	1,12	1,13	0,01	0,98	0,96	-0,02
Śląskie	0,95	0,93	-0,02	0,83	0,87	0,06	1,23	1,21	-0,01	0,93	0,89	-0,04
Świętokrzyskie	0,71	0,72	0,01	0,45	0,54	0,19	0,66	0,64	-0,03	0,65	0,57	-0,12

Warmińsko-Mazurskie	0,95	0,92	-0,04	0,67	0,67	-0,01	0,89	0,82	-0,07	0,66	0,61	-0,08
Wielkopolskie	1,03	1,03	0,00	0,70	0,75	0,06	0,95	0,99	0,05	0,95	0,99	0,04
Zachodniopomorskie	1,13	1,02	-0,10	0,69	0,55	-0,20	1,02	0,92	-0,10	0,81	0,76	-0,07

LQ>1,25	LQ>1,00	Δ LQ >0
---------	---------	---------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dla pozostałych zmiennych¹⁵ opisujących działalność w zakresie usług administrowania współczynnik LQ<1. Warto zauważyć, że dla zmiennej przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw odnotowano zmianę in plus w latach 2013-2017, co może świadczyć o potencjale do rozwoju sektora (Tabela 51). W przypadku pozostałych dwóch zmiennych zmiana ta była ujemna, jednak dane te zbierane są dla grup sekcji (pozostałe usługi).

Tabela 51. Dodatkowe dane charakteryzujące sekcję N w województwie Wielkopolskim

Wyróżnienie	Współczynnik lokalizacji		
	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na środki trwałe – I pozostałe usługi	1,04	0,65	-0,38
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach – pozostałe usługi	0,90	0,82	-0,09
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw – administrowanie i działalność wspierająca (2013/2018)	0,58	0,64	0,11

LQ>1,25	LQ>1,00	Δ LQ >0
---------	---------	---------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analiza shift-share dla sekcji N nie pozwoliła na zbyt rozbudowane obserwacje dotyczące Wielkopolski i wielkopolskich podregionów, co wynikało w głównej mierze z braku dostępności danych na odpowiednim poziomie dezagregacji. Można jedynie stwierdzić, że liczba podmiotów gospodarczych reprezentujących sekcję N wzrosła w Wielkopolsce o ponad 2500, z czego blisko połowa podmiotów pochodziła z podregionu poznańskiego i Miasta Poznań (Tabela 52). W największym stopniu źródłem wzrostu liczby podmiotów dla województwa był fakt, że znaczenie tej sekcji w skali kraju się zwiększyło (mierzone udziałem sekcji w strukturze gospodarki).

Tabela 52. Analiza shift-share dla sekcji N (ew. grupy sekcji M, N, O, P, Q, R, S)

Sekcja N	Wielkopolska	Podregiony					
		kaliski	koniński	leszczyński	piłski	poznański	M. Poznań
liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (2013, 2018)							
SUMA PC	2586,00	306,00	396,00	284,00	193,00	785,00	622,00
Człon I PO	681,82	86,05	94,68	73,03	45,50	145,87	236,69
Człon II SP	1816,32	229,24	252,21	194,54	121,22	388,58	630,53
Człon III KO	87,86	-9,29	49,11	16,44	26,28	250,55	-245,22
liczba pracujących [sekcje M-S] (2013, 2017)							
SUMA PC	3564	2611	3131	1821	3261	14455	28843
Człon I PO	2932	2749	2313	1769	2351	7235	19349
Człon II SP	648	607	511	391	519	1598	4274
Człon III KO	-16	-745	307	-339	390	5622	5219

¹⁵ Dodatkowe informacje na temat zatrudnienia w sektorze usług wiodochłonnych (w tym wybranych działów sekcji N) znajdują się w rozdziale poświęconym sekcji H.

nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach [sekcje M-S] (2013,2017)							
SUMA PC	-167432,0	11886,0	-25188,0	36457,0	10711,0	69428,0	-270726,0
Człon I PO	205831,0	22874,2	14467,1	10628,0	4492,1	14520,2	138849,6
Człon II SP	-56332,9	-6260,3	-3959,4	-2908,7	-1229,4	-3973,9	-38001,0
Człon III KO	-316930,1	-4727,8	-35695,6	28737,7	7448,3	58881,8	-371574,5
środki trwałe w przedsiębiorstwach [sekcje M-S] (2013, 2017)							
SUMA PC	2975465,0	232386,0	202293,0	239624,0	99771,0	1340948,0	860443,0
Człon I PO	2426157,5	222475,2	209543,6	142523,6	125518,3	277148,4	1448948,5
Człon II SP	898669,1	82406,7	77616,7	52791,9	46493,0	102658,1	536702,7
Człon III KO	-349361,7	-72495,9	-84867,3	44308,5	-72240,3	961141,5	-1125208,2
wartość dodana brutto [sekcje M-S] (2013, 2016)							
SUMA PC	4339,000	538,000	428,000	417,000	288,000	843,000	1825,000
Człon I PO	3705,143	550,400	509,456	438,744	330,499	487,807	1388,237
Człon II SP	237,300	35,251	32,629	28,100	21,167	31,242	88,911
Człon III KO	396,557	-47,651	-114,084	-49,844	-63,666	323,951	347,851

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zróżnicowanie wewnętrzne koncentracji sekcji N

Współczynnik Giniego dla sekcji N (oraz grupy sekcji M-S) wskazuje na dość dużą nierównomierność rozkładu analizowanych zmiennych w wielkopolskich powiatach oraz nieco mniejszą – w wielkopolskich podregionach (Tabela 53). Największe rozpiętości w układzie powiatowym obserwowane są w podregionie poznańskim. Z uwagi na fakt, że dane dotyczące innych zmiennych niż liczba podmiotów gospodarczych analizowane są w układzie grupy obejmującej siedem sekcji, należy je traktować z dużą ostrożnością.

Tabela 53. Współczynnik Giniego dla sekcji N (ew. grupy sekcji M, N, O, P, Q, R, S)

Sektory PKD 2007	Wielkopolska				Podregiony (rozkład powiatowy)									
	rozkład podregionalny		rozkład powiatowy		kaliski		koniński		leszczyński		piłski		poznański	
	2013	2016/2017/ 2018	2013	2016/2017/ 2018	2013	2016/2017/ 2018	2013	2016/2017/ 2018	2013	2016/2017/ 2018	2013	2016/2017/ 2018	2013	2016/2017/ 2018
liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (2013, 2018)														
OGÓŁEM	0,18	0,18	0,46	0,46	0,22	0,20	0,19	0,19	0,15	0,14	0,22	0,21	0,50	0,51
Sekcja N	0,29	0,28	0,58	0,56	0,27	0,26	0,29	0,29	0,21	0,14	0,25	0,21	0,54	0,57
liczba pracujących (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,12	0,12	0,39	0,39	0,14	0,14	0,18	0,17	0,39	0,41	0,13	0,12	0,53	0,52
Sekcja M, N, O, P, Q, R, S	0,25	0,27	0,53	0,54	0,23	0,23	0,16	0,17	0,34	0,37	0,06	0,07	0,61	0,61
nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (2013,2017)														
OGÓŁEM	0,27	0,21	0,58	0,56	0,21	0,23	0,17	0,28	0,60	0,57	0,16	0,14	0,67	0,65
Sekcja M, N, O, P, Q, R, S	0,57	0,44	0,83	0,77	0,50	0,56	0,53	0,43	0,60	0,52	0,38	0,44	0,74	0,65
środki trwałe w przedsiębiorstwach (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,29	0,27	0,62	0,61	0,20	0,18	0,22	0,19	0,60	0,64	0,22	0,18	0,64	0,62
Sekcja M, N, O, P, Q, R, S	0,48	0,46	0,77	0,77	0,36	0,36	0,26	0,29	0,56	0,67	0,25	0,26	0,68	0,68
wartość dodana brutto (2013, 2016)														
OGÓŁEM	0,21	0,21												
Sekcja M, N, O, P, Q, R, S	0,25	0,26												

Gini $\geq 0,45$, Gini $\leq 0,15$

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analiza współczynnika LQ na poziomie podregionów wskazuje na znaczącą przewagę miasta Poznań. Podregion osiągnął współczynnik LQ podmiotów na poziomie 1,30 (przy zmianie wartości współczynnika in minus w latach 2013-2018). Pozostałe zmienne uzupełniające (na poziomie grup sekcji) także przedstawiają silną pozycję Poznania (Tabela 54). Relatywnie wysoki współczynnik LQ podmiotów gospodarczych widoczny jest także w powiecie poznańskim (1,12). Warto także zauważyć, że 4 z 6 podregionów osiągnęły dodatnią wartość Δ LQ. Ze względu na fakt, że prócz podregionu m. Poznań nie zidentyfikowano innego, który osiągnął $LQ > 1,25$ poniższa pogłębiona analiza dotyczy będzie wszystkich powiatów.

Tabela 54. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji N na poziomie podregionów

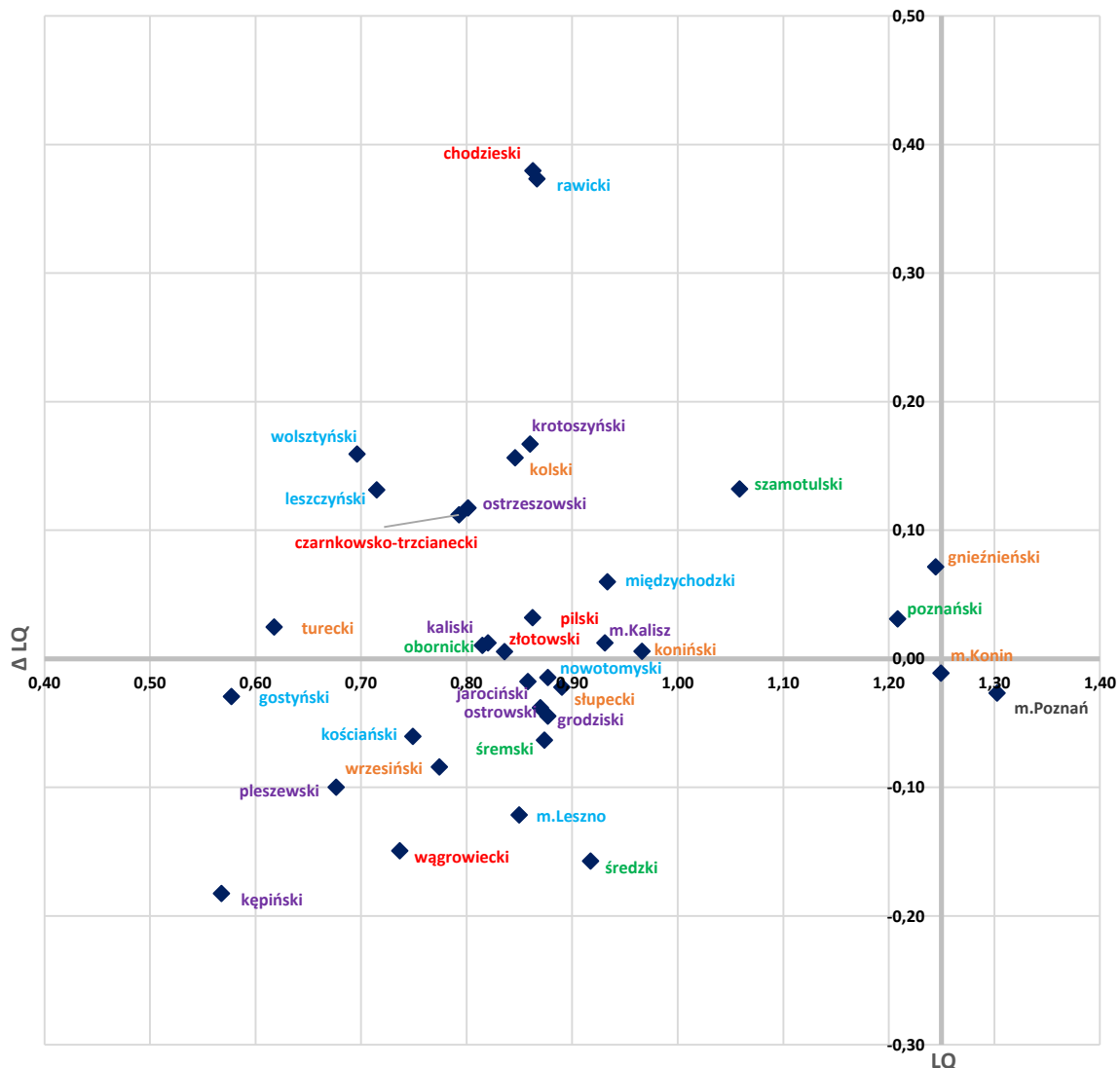
Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca)			Liczba pracujących (pozostałe usługi)			Wartość dodana brutto (pozostałe usługi)			Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na środki trwałe (pozostałe usługi)			Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (pozostałe usługi)		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ
podregion															
kaliski	0,83	0,82	-0,01	0,68	0,67	-0,02	0,87	0,82	-0,07	0,71	0,63	-0,12	0,70	0,62	-0,12
koniński	0,97	0,99	0,02	0,74	0,74	-0,01	0,91	0,89	-0,02	0,60	0,28	-0,54	0,55	0,41	-0,26
leszczyński	0,77	0,78	0,01	0,67	0,66	0,00	0,80	0,78	-0,03	0,48	0,49	0,02	0,53	0,53	0,00
piłski	0,79	0,82	0,04	0,81	0,76	-0,06	0,95	0,93	-0,03	0,33	0,30	-0,10	0,63	0,53	-0,16
poznański	1,09	1,12	0,02	0,61	0,57	-0,06	0,60	0,59	-0,02	0,34	0,46	0,33	0,47	0,63	0,34
m. Poznań	1,34	1,30	-0,03	1,48	1,56	0,05	1,14	1,19	0,05	2,20	1,18	-0,47	1,55	1,44	-0,07

LQ > 1,25	LQ > 1,00	Δ LQ > 0
---------------------	---------------------	--------------------------------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Miasto Poznań jako jedyne na tle innych powiatów osiągnęło współczynnik LQ podmiotów gospodarczych powyżej 1,25, przy jednoczesnym spadku wartości wskaźnika w latach 2013-2017. Relatywnie wysokie wyniki osiągnęło miasto Konin oraz powiat poznański i gnieźnieński (w których odnotowano także zmianę in plus współczynnika). Pozostałe powiaty (prócz powiatu szamotulskiego) osiągnęły wartość $LQ < 1$. Jedynie połowę z nich cechuje dodatnia zmiana wskaźnika ($\Delta LQ > 0$) (Wykres 19).

Wykres 19. Macierz rozwoju sekcji N w powiatach województwa wielkopolskiego ze względu na poziom i dynamikę wskaźnika lokalizacji (liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym – sekcja N)

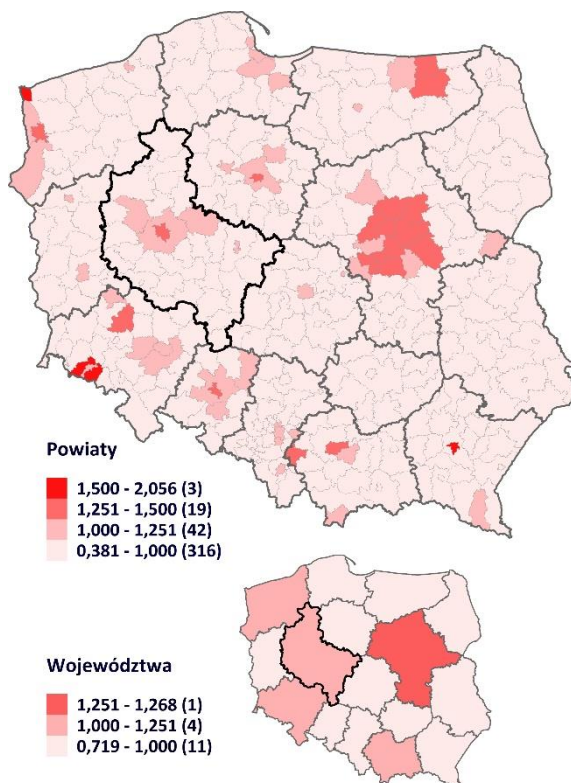

podregiony: leszczyński; poznański; kaliski; konin; pilski; m. Poznań

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ogólnopolskie zestawienie powiatów w zakresie współczynnika LQ dla sekcji N ukazuje charakterystyczną dla dużej części kraju koncentrację podmiotów tej branży w otoczeniu miejskim (Mapa 7). Miasto Poznań wypadło relatywnie dobrze, choć nie kwalifikuje się do grupy powiatów o najwyższym współczynniku lokalizacji w kraju.

**Mapa 7. Liczba podmiotów w sektorze prywatnym w sekcji N
(wskaźniki lokalizacji w 2018 r.) – tło ogólnopolskie**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na liście kluczowych przedsiębiorstw zlokalizowanych w regionie firmy zajmujące się działalnością w zakresie usług administrowania i działalnością wspierającą zajmują marginalną rolę. Nie wynika to jednak ze słabości regionu, a ze specyfiki sektora, w którym udział dużych przedsiębiorstw, z kapitałem zagranicznym, bądź takich, które prowadzą działalność innowacyjną jest marginalny. W Wielkopolsce zidentyfikowano dwa przedsiębiorstwa z sekcji N, które zaliczane są do kluczowych w regionie. Oba zlokalizowane są w Poznaniu (Tabela 55).

Tabela 55. Kluczowe przedsiębiorstwa w Wielkopolsce w sektorze usług administrowania i działalność wspierająca

lp.	podmiot	gmina	dział PKD 2007
1	McKinsey EMEA Shared Services Poznań Sp. z o.o.	Poznań	Działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej
2	Grecos Holiday sp. z o.o.	Poznań	Działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane

Źródło: Opracowanie własne.

W regionie wielkopolskim funkcjonuje pięć klastrów, których działalność wpisuje się sekcję N. Zlokalizowane są w 4 podregionach (Tabela 56). Działają w branży poligraficznej, IT oraz turystycznej. W Poznaniu funkcjonuje także Wielkopolskie Centrum Klasteringu, które prowadzi działalność wspierającą dla członków zrzeszonych w innych klastrach z regionu.

W badanej perspektywie czasowej (2013-2018) funkcjonowały także 2 klastry z branży IT, zlokalizowane w Poznaniu. Obecnie klastry te nie są aktywne.

Tabela 56. Klustry w Wielkopolsce powiązane z sektorem usług administrowania i działalność wspierająca

lp	nazwa	liczba	podregion	gmina	branża
1	Klaster Poligraficzno-Reklamowy w Lesznie	41	leszczyński	Leszno	Poligrafia, reklama, informatyka
2	E-Commerce connections	63	poznański	Bytkowo	e-commerce –usługi dla e-biznesu
3	Klaster Turystyczny Północnej Wielkopolski „Dolina Noteci”	brak informacji	piłski	Piła	Turystyka
4	Stowarzyszenie Wielkopolskie Centrum Klasteringu	118	m. Poznań	Poznań	Szkolenia, opracowywanie wniosków o dotacje, badania, technologie, informacje,
5	Wielkopolski Klaster Rzemny	11	m. Poznań	Poznań	Transport/turystyka
6	Klaster Archiwizacji Cyfrowej	11	m. Poznań	Poznań	Długoterminowa archiwizacja danych
7	Wielkopolski Klaster IT w Ubezpieczeniach sp. z o.o.	4?	m. Poznań	Poznań	IT

Źródło: Opracowanie własne.

4.2.7. Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Wielkopolska na tle innych regionów

Analiza zmiennych charakteryzujących sekcję E (Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją) wskazuje na rozproszenie jej w skali kraju, co może wynikać ze specyfiki zaliczanych do niej działalności. Spośród kluczowych wskaźników, województwo wielkopolskie dobrze wypada na tle innych regionów w zakresie koncentracji podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym, wartość współczynnika lokalizacji nie przekracza jednak 1,25. Warto również zwrócić uwagę na nieznaczne wzmocnienie koncentracji w zakresie wartości dodanej brutto oraz liczby pracujących (Tabela 57).

Tabela 57. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji E			Przeciętne zatrudnienie w grupie sekcji B, D, E			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji E			Wartość dodana brutto w sekcji E		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,88	0,87	-0,01	1,11	1,21	0,09	1,17	1,17	0,00	1,03	1,07	0,04
Kujawsko-Pomorskie	1,18	1,18	0,00	0,52	0,62	0,19	1,16	1,16	0,00	1,11	1,14	0,02
Lubelskie	0,86	0,88	0,03	1,44	1,67	0,16	0,75	0,83	0,10	0,99	1,01	0,02
Lubuskie	1,24	1,11	-0,10	0,48	0,58	0,21	1,30	1,34	0,03	1,19	1,19	0,00
Łódzkie	0,99	1,03	0,04	1,21	1,22	0,00	1,00	0,95	-0,05	1,02	0,98	-0,04
Małopolskie	0,93	0,87	-0,06	0,80	0,74	-0,08	0,91	0,88	-0,04	1,06	1,15	0,08
Mazowieckie	0,98	1,00	0,02	0,60	0,66	0,10	0,78	0,75	-0,04	0,70	0,69	-0,01
Opolskie	0,83	0,74	-0,11	0,61	0,70	0,15	1,14	1,17	0,02	1,22	1,19	-0,03
Podkarpackie	0,74	0,73	-0,01	0,60	0,68	0,14	0,80	0,83	0,04	1,18	1,17	0,00
Podlaskie	0,84	1,05	0,25	0,56	0,64	0,13	0,79	0,84	0,07	0,89	0,96	0,07
Pomorskie	0,89	0,78	-0,12	0,65	0,66	0,02	1,03	0,99	-0,05	1,03	0,98	-0,05
Śląskie	1,20	1,23	0,02	2,71	2,48	-0,09	1,28	1,29	0,01	1,21	1,15	-0,05
Świętokrzyskie	1,62	2,08	0,29	0,79	0,93	0,18	0,87	0,92	0,06	1,11	1,15	0,04
Warmińsko-Mazurskie	0,99	0,92	-0,07	0,62	0,76	0,23	1,25	1,38	0,11	1,32	1,32	0,00
Wielkopolskie	1,05	1,02	-0,02	0,72	0,63	-0,13	0,95	0,96	0,02	0,95	0,96	0,02
Zachodniopomorskie	0,86	0,83	-0,03	0,56	0,66	0,17	1,35	1,32	-0,02	1,19	1,22	0,03

LQ>1,25 LQ>1,00 Δ LQ >0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Działalność związana z sekcją E nie koncentruje znaczących zysków w województwie wielkopolskim. Wielkopolska wypada słabo w zakresie produkcji sprzedanej¹⁶ we wszystkich działach sekcji związanej z dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami oraz rekultywacją (Tabela 58).

Tabela 58. Współczynnik lokalizacji LQ dla produkcji sprzedanej przemysłu w sekcji E (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób)

Wyróżnienie	Współczynnik lokalizacji		
	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	0,73	0,65	-0,11
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	0,21	0,26	0,23
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	-	-	-
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	0,67	0,54	-0,20

LQ>1,25 LQ>1,00 Δ LQ >0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W kontekście analizy przesunięć dla sekcji E warto zwrócić uwagę na fakt, że liczba podmiotów gospodarczych w skali województwie w zasadzie się nie zmieniła (spadek o sześć podmiotów, przy czym w podregionie konińskim przybyło 30 podmiotów, podczas gdy w Poznaniu ubyło 21 podmiotów) (Tabela 59). Ponadto, w podregionie konińskim obserwuje się proporcjonalnie większy wzrost konkurencyjności (KO) sekcji E niż w Polsce.

Tabela 59. Analiza shift-share dla sekcji E (ew. grupy sekcji B, C, D, E, F)

Seksja E	Wielkopolska	Podregiony					
		kaliski	koniński	leszczyński	piłski	poznański	M. Poznań
liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (2013, 2018)							
SUMA PC	-6,00	-13,00	30,00	3,00	-7,00	2,00	-21,00
Człon I PO	75,72	9,54	13,82	12,29	7,77	17,00	15,29
Człon II SP	-58,78	-7,41	-10,73	-9,54	-6,03	-13,20	-11,87
Człon III KO	-22,93	-15,13	26,91	0,25	-8,74	-1,80	-24,42
liczba pracujących [sekcje B-F] (2013, 2017)							
SUMA PC	38859	11765	4959	7068	4850	9904	313
Człon I PO	25078	5252	4047	4122	2484	5553	3619
Człon II SP	1279	268	206	210	127	283	185
Człon III KO	12502	6245	706	2735	2239	4068	-3491
nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach [sekcje B-F] (2013,2017)							
SUMA PC	2136274,00	277462,00	376265,00	398973,00	389245,00	541520,00	152809,00
Człon I PO	1249306,38	213302,55	181304,41	171669,01	101572,65	280220,07	301237,69
Człon II SP	238741,37	40761,93	34647,12	32805,80	19410,45	53549,81	57566,26
Człon III KO	648226,26	23397,52	160313,47	194498,19	268261,90	207750,12	-205994,95
środki trwałe w przedsiębiorstwach [sekcje B-F] (2013, 2017)							
SUMA PC	31255467,00	4792754,00	11136771,00	4358545,00	2592766,00	4898388,00	3476243,00

¹⁶ Szersza charakterystyka całej produkcji sprzedanej przemysłu (według wielkości przedsiębiorstwa) oraz wskaźników dotyczących całego sektora przemysłu (sekcje B, C, D i E) znajduje się w rozdziale poświęconym sekcji C.

Człon I PO	19280547,61	2778747,44	3872783,38	2229233,85	1578709,64	4079818,48	4741254,83
Człon II SP	1874154,64	270106,56	376451,70	216691,41	153457,57	396576,43	460870,97
Człon III KO	10100764,75	1743900,00	6887535,92	1912619,74	860598,79	421993,10	-1725882,80
wartość dodana brutto [sekcje B-F] (2013, 2016)							
SUMA PC	10235,000	2710,000	1376,000	1543,000	912,000	3008,000	686,000
Człon I PO	5991,694	1045,737	844,308	876,899	513,221	1366,236	1345,293
Człon II SP	1730,841	302,086	243,898	253,313	148,256	394,669	388,619
Człon III KO	2512,465	1362,177	287,794	412,788	250,523	1247,095	-1047,912

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zróżnicowanie wewnętrzne koncentracji sekcji E

W województwie wielkopolskim (przede wszystkim w układzie podregionów, w mniejszym stopniu w układzie powiatów) obserwujemy równomierny rozkład liczby podmiotów gospodarczych w sekcji E (Tabela 60). Podobny wniosek dotyczy także liczby pracujących oraz wartości dodanej brutto w układzie podregionów (z tym, że dane te odnoszą się już do całej grupy sekcji B-F).

Tabela 60. Współczynnik Giniego dla sekcji E (ew. grupy sekcji B, C, D, E, F)

Seksje PKD 2007	Wielkopolska				Podregiony (rozkład powiatowy)									
	rozkład podregionalny		rozkład powiatowy		kaliski		koniński		leszczyński		piłski		poznański	
	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018
liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (2013, 2018)														
OGÓŁEM	0,18	0,18	0,46	0,46	0,22	0,20	0,19	0,19	0,15	0,14	0,22	0,21	0,50	0,51
Seksja E	0,14	0,16	0,43	0,44	0,28	0,31	0,15	0,20	0,20	0,19	0,16	0,16	0,49	0,50
liczba pracujących (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,12	0,12	0,39	0,39	0,14	0,14	0,18	0,17	0,39	0,41	0,13	0,12	0,53	0,52
Seksje B, C, D, E, F	0,14	0,15	0,38	0,38	0,18	0,21	0,19	0,20	0,46	0,47	0,17	0,16	0,47	0,44
nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,27	0,21	0,58	0,56	0,21	0,23	0,17	0,28	0,60	0,57	0,16	0,14	0,67	0,65
Seksje B, C, D, E, F	0,18	0,13	0,53	0,50	0,24	0,24	0,20	0,21	0,55	0,52	0,20	0,18	0,64	0,61
środki trwałe w przedsiębiorstwach (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,29	0,27	0,62	0,61	0,20	0,18	0,22	0,19	0,60	0,64	0,22	0,18	0,64	0,62
Seksje B, C, D, E, F	0,19	0,19	0,55	0,53	0,21	0,21	0,30	0,20	0,53	0,53	0,33	0,30	0,56	0,54
wartość dodana brutto (2013, 2016)														
OGÓŁEM	0,21	0,21												
Seksje B, C, D, E, F	0,17	0,16												

Gini $\geq$ 0,45, Gini $\leq$ 0,15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ze względu na małą dostępność danych dotyczących sekcji E na poziomie podregionów, wybór i analiza najbardziej wyróżniających się jednostek są znacząco utrudnione. W zakresie liczby podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym najsilniejsza koncentracja ($LQ > 1,25$) wystąpiła w podregionie konińskim (Tabela 61). Pozostałe wskaźniki nie mogą w pełni służyć do weryfikacji koncentracji działalności sekcji E.

Tabela 61. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji E na poziomie podregionów

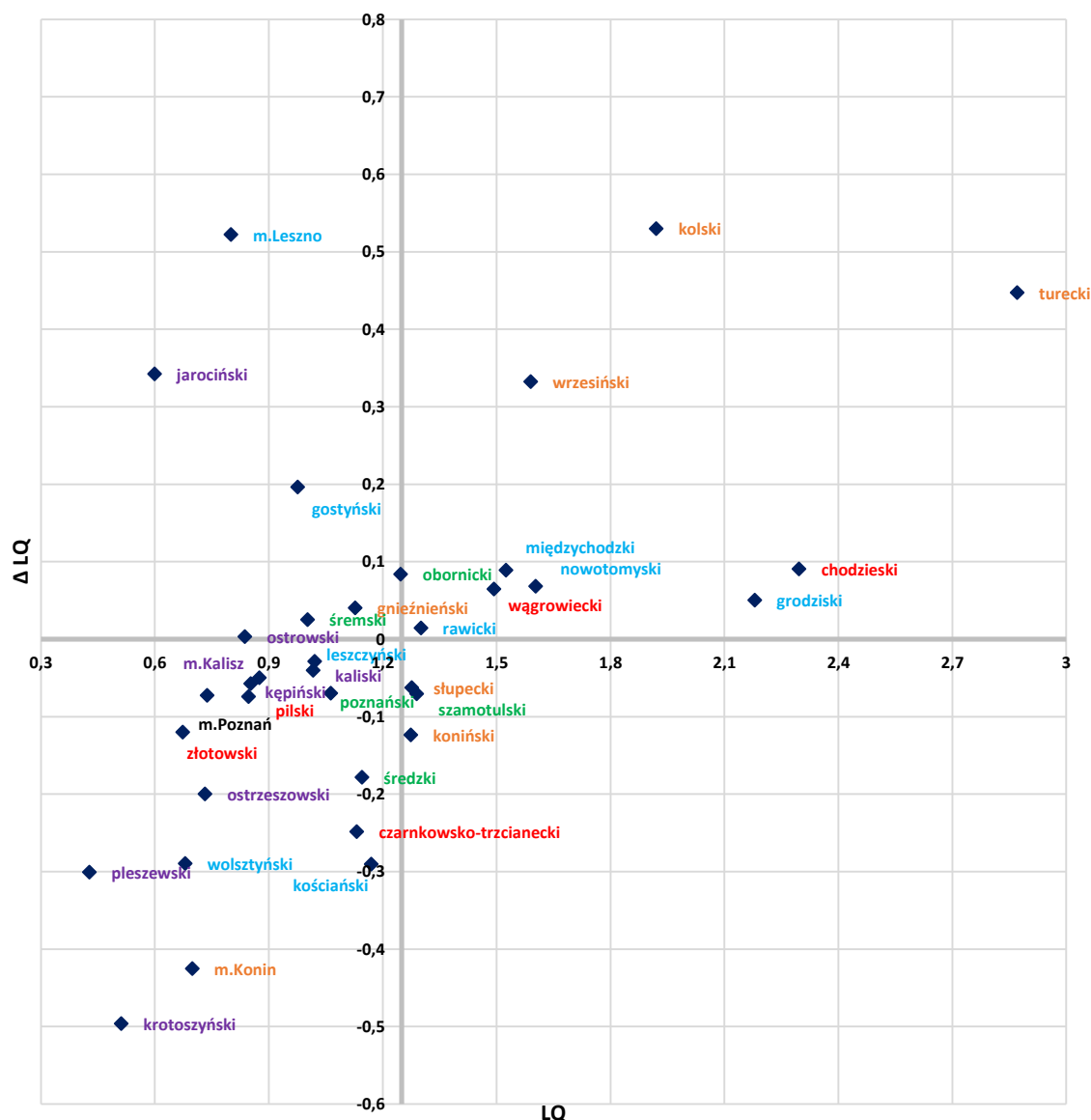
Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym wpisanych do rejestru REGON w sekcji E			Liczba pracujących w sektorze przemysł i budownictwo (B, C, D, E, F)			Wartość dodana brutto (B, C, D, E)			Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na środki trwałe w sektorze przemysł i budownictwo (B,C,D,E,F)			Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach w sektorze przemysł i budownictwo (B,C,D,E,F)		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ
podregion															
kaliski	0,85	0,76	-0,10	1,31	1,38	0,06	1,28	1,38	0,08	1,11	1,03	-0,07	1,20	1,26	0,05
koniński	1,31	1,45	0,11	1,17	1,20	0,02	1,14	1,16	0,02	1,26	1,15	-0,09	1,40	1,49	0,06
leszczyński	1,20	1,20	0,00	1,27	1,31	0,03	1,18	1,23	0,04	1,28	1,05	-0,17	1,14	1,25	0,10
pilski	1,24	1,17	-0,06	1,21	1,23	0,01	1,17	1,22	0,04	1,24	1,23	0,00	1,08	1,12	0,04
poznański	1,17	1,10	-0,06	1,53	1,49	-0,02	1,31	1,32	0,00	1,10	0,97	-0,12	0,94	0,80	-0,15
m. Poznań	0,79	0,74	-0,07	0,79	0,74	-0,07	0,79	0,75	-0,04	0,79	0,70	-0,12	0,69	0,70	0,01

LQ>1,25	LQ>1,00	Δ LQ >0
-------------------	-------------------	-------------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W dwunastu powiatach województwa wielkopolskiego wartość współczynnika lokalizacji dla podmiotów gospodarczych sektora prywatnego przekroczyła 1,25, a w dziewięciu z nich dodatnia była również zmiana w latach 2013-2018. Najlepiej wypadł powiat turecki (podregion koniński), jednak w zestawieniu najlepszych powiatów znalazły się także jednostki należące do podregionu leszczyńskiego i pilskiego. Szczególną uwagę warto tu zwrócić na powiat chodzieski (podregion pilski), który osiągnął drugi wynik w zestawieniu wszystkich powiatów województwa (Wykres 20).

Wykres 20. Macierz rozwoju sekcji E w powiatach województwa wielkopolskiego ze względu na poziom i dynamikę wskaźnika lokalizacji (liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym – sekcja E)

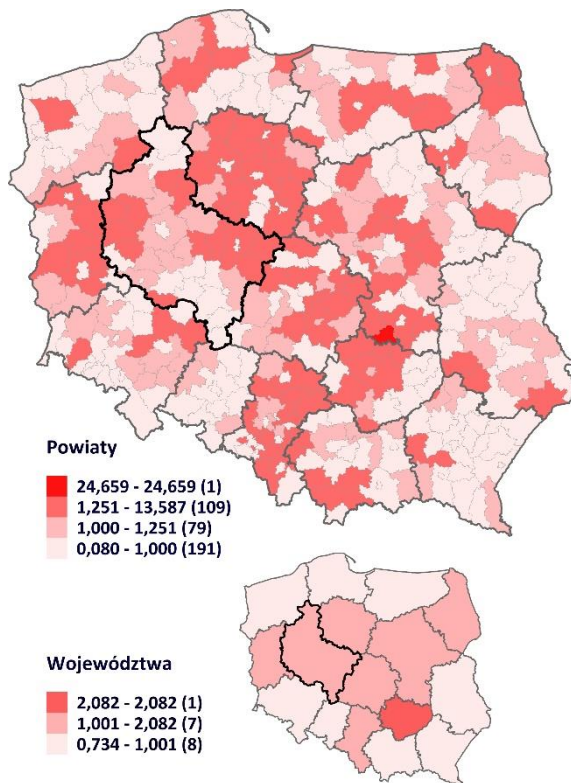
podregiony: leszczyński; poznański; kaliski; koniński; pilski; m. Poznań

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W podregionie konińskim zdecydowanie należy wyróżnić powiaty: turecki, kolski oraz wrzesiński, w których LQ znacząco przekroczył wartość 1,25. We wszystkich wymienionych powiatach nastąpiło także nasilenie koncentracji podmiotów gospodarczych należących do sekcji E. Wysoka koncentracja przedsiębiorstw reprezentujących analizowany sektor wystąpiła również w powiatach konińskim oraz słupeckim.

Biorąc pod uwagę porównanie ogólnopolskie (Mapa 8) możemy zauważyć, że powiaty należące do podregionu konińskiego, a częściowo także innych podregionów w województwie, charakteryzują się wysoką koncentracją działalności zaliczanej do sekcji E także w skali kraju.

**Mapa 8. Liczba podmiotów w sektorze prywatnym w sekcji E
(wskaźniki lokalizacji w 2018 r.) – tło ogólnopolskie**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sekcji E nie wyróżniają się jednak znacząco w skali regionu i w podregionie konińskim nie znalazło się żadne przedsiębiorstwo, które można zaliczyć do grona kluczowych firm w Wielkopolsce. Wśród największych firm prowadzących działalność zaliczaną do sekcji E znalazło się natomiast przedsiębiorstwo zlokalizowane w Poznaniu (Tabela 62).

Tabela 62. Kluczowe przedsiębiorstwa w sekcji E w Wielkopolsce

Lp.	podmiot	Gmina	dział PKD 2007
1	Aquanet SA GK	Poznań	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody

Źródło: Opracowanie własne.

Zarówno w podregionie konińskim, jak i na terenie całego województwa nie ma natomiast firm z kapitałem zagranicznym prowadzących działalność w sekcji E oraz aktywnych klastrów w obszarze badanych działalności. Dwa nieaktywne obecnie klastry firm utworzone zostały w Poznaniu i podregionie leszczyńskim (Tabela 63).

Tabela 63. Klastry sekcji E w Wielkopolsce

Lp.	nazwa	liczba członków	branża	gmina
1	Wielkopolski Klaster Wodny (nieaktywny)	12	Wod-kan, ochrona środowiska	Leszno
2	Waste-Klaster (nieaktywny)	81	Gospodarka odpadami	Poznań

Źródło: Opracowanie własne.

4.2.8. Sekcja F – Budownictwo

Wielkopolska na tle innych regionów

Analiza zmiennych dotyczących budownictwa (sekcja F) pozwala sytuować województwo wielkopolskie relatywnie wysoko w skali kraju w zakresie koncentracji ($LQ > 1$) podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym oraz osób pracujących. W przypadku przedsiębiorstw należących do sektora prywatnego warto również zwrócić uwagę na pozytywną zmianę współczynnika lokalizacji w latach 2013-2018 (Tabela 64). Sektora nie można zaliczyć jednak do wiodących, a potencjalnie rozwijających się w województwie.

Tabela 64. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji Budownictwo

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym wpisanych do rejestru REGON w sekcji F			Przeciętne zatrudnienie w sekcji F			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji F			Wartość dodana brutto w sekcji F		
	LQ 2013	LQ 2018	ΔLQ	LQ 2013	LQ 2017	ΔLQ	LQ 2013	LQ 2017	ΔLQ	LQ 2013	LQ 2016	ΔLQ
Dolnośląskie	1,01	0,99	-0,02	0,89	0,88	-0,02	1,03	1,00	-0,03	0,94	0,95	0,01
Kujawsko-Pomorskie	1,00	1,03	0,03	1,09	1,06	-0,03	1,03	1,02	-0,01	1,03	1,02	0,00
Lubelskie	1,02	1,06	0,04	1,04	1,01	-0,03	0,73	0,76	0,03	0,95	0,94	-0,01
Lubuskie	1,06	1,17	0,10	0,80	0,88	0,09	0,90	0,97	0,08	0,87	0,85	-0,02
Łódzkie	0,87	0,87	-0,01	0,80	0,79	-0,02	0,80	0,76	-0,05	0,85	0,83	-0,02
Małopolskie	1,14	1,16	0,02	1,25	1,26	0,01	1,17	1,16	0,00	1,27	1,25	-0,02
Mazowieckie	0,83	0,77	-0,07	0,86	0,87	0,02	0,92	0,95	0,03	0,91	0,92	0,02
Opolskie	1,16	1,13	-0,02	1,30	1,43	0,10	1,24	1,34	0,08	1,02	1,07	0,06
Podkarpackie	1,07	1,12	0,05	1,06	1,04	-0,02	0,82	0,81	0,00	1,00	0,98	-0,03
Podlaskie	1,06	1,13	0,06	1,05	1,18	0,13	0,83	0,90	0,08	0,95	1,00	0,06
Pomorskie	1,06	1,07	0,02	1,19	1,28	0,08	1,24	1,27	0,03	1,08	1,10	0,01
Śląskie	0,97	0,93	-0,04	1,10	1,03	-0,06	1,12	1,03	-0,08	1,02	1,03	0,00
Świętokrzyskie	1,12	1,13	0,01	1,17	1,12	-0,04	0,92	0,90	-0,01	1,20	1,15	-0,04
Warmińsko-Mazurskie	0,99	1,05	0,05	1,00	0,99	0,00	0,97	0,97	0,00	0,98	0,98	-0,01
Wielkopolskie	1,08	1,11	0,03	0,94	0,93	-0,02	1,08	1,08	0,00	0,98	0,95	-0,03
Zachodniopomorskie	1,09	1,09	0,00	1,00	1,04	0,04	1,12	1,14	0,02	1,23	1,23	0,00

LQ>1,25 LQ>1,00 $\Delta LQ > 0$

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Biorąc pod uwagę dodatkowe wskaźniki dla Budownictwa, należy zauważyć, że województwo wielkopolskie nie wyróżnia się pod względem przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw prowadzących działalność w sekcji F. Współczynnik lokalizacji wykazał niski poziom także dla nakładów inwestycyjnych na środki trwałe oraz wartości brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach. W dwóch ostatnich przypadkach wskaźnik dotyczy jednak także przemysłu, dlatego nie pozwala na wyciągnięcie istotnych wniosków, a pokazuje jedynie słabość całego sektora (Tabela 65).

Tabela 65. Dodatkowe dane charakteryzujące sekcję F w województwie wielkopolskim

Wyróżnienie	Współczynnik lokalizacji		
	LQ 2013	LQ 2017	ΔLQ
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w sekcji F (LQ 2013/2018)	0,84	0,75	-0,12

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na środki trwałe w sektorze przemysłu i budownictwa (B, C, D, E, F)	1,05	0,96	-0,09
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach w sektorze przemysłu i budownictwa (B, C, D, E, F)	0,98	1,00	0,02

LQ>1,25	LQ>1,00	Δ LQ >0
---------	---------	---------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analiza shift-share wskazuje na wyraźny wzrost liczby podmiotów gospodarczych sekcji F w Wielkopolsce (Tabela 66). Szczególnie dużo podmiotów przybyło w podregionie konińskim, zdecydowanie najmniej – w samym Poznaniu i podregionie pilskim. Co jednak istotne, na zmiany w tym zakresie pozytywnie wpływały wszystkie trzy czynniki: ogólny rozwój gospodarczy, korzystne zmiany udziału sekcji F w strukturze gospodarki kraju, jak i konkurencyjność sekcji F w Wielkopolsce. Warto zwrócić uwagę na podregion koniński, w którym wzrost liczby podmiotów w największej mierze kształtowany jest przez wysoką konkurencyjność tego sektora w podregionie w odniesieniu do poziomu w Polsce.

Tabela 66. Analiza shift-share dla sekcji F (ew. grupy sekcji B, C, D, E, F)

Sekcja F	Wielkopolska	Podregiony					
		kaliski	koniński	leszczyński	piłski	poznański	M. Poznań
liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (2013, 2018)							
SUMA PC	7769,00	1351,00	2498,00	1637,00	475,00	1692,00	116,00
Człon I PO	3093,45	495,95	535,46	514,91	286,97	675,40	584,76
Człon II SP	2802,61	449,32	485,12	466,50	259,99	611,90	529,78
Człon III KO	1872,95	405,72	1477,42	655,59	-71,95	404,70	-998,54
liczba pracujących [sekcje B-F] (2013, 2017)							
SUMA PC	38859	11765	4959	7068	4850	9904	313
Człon I PO	25078	5252	4047	4122	2484	5553	3619
Człon II SP	1279	268	206	210	127	283	185
Człon III KO	12502	6245	706	2735	2239	4068	-3491
nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach [sekcje B-F] (2013,2017)							
SUMA PC	2136274,00	277462,00	376265,00	398973,00	389245,00	541520,00	152809,00
Człon I PO	1249306,38	213302,55	181304,41	171669,01	101572,65	280220,07	301237,69
Człon II SP	238741,37	40761,93	34647,12	32805,80	19410,45	53549,81	57566,26
Człon III KO	648226,26	23397,52	160313,47	194498,19	268261,90	207750,12	-205994,95
środki trwałe w przedsiębiorstwach [sekcje B-F] (2013, 2017)							
SUMA PC	31255467,00	4792754,00	11136771,00	4358545,00	2592766,00	4898388,00	3476243,00
Człon I PO	19280547,61	2778747,44	3872783,38	2229233,85	1578709,64	4079818,48	4741254,83
Człon II SP	1874154,64	270106,56	376451,70	216691,41	153457,57	396576,43	460870,97
Człon III KO	10100764,75	1743900,00	6887535,92	1912619,74	860598,79	421993,10	-1725882,80
wartość dodana brutto [sekcje B-F] (2013, 2016)							
SUMA PC	584,000	166,000	215,000	163,000	44,000	182,000	-186,000
Człon I PO	1238,930	198,605	176,015	196,723	86,831	244,727	336,029
Człon II SP	-621,645	-99,652	-88,317	-98,708	-43,568	-122,794	-168,606
Człon III KO	-33,285	67,047	127,302	64,985	0,737	60,067	-353,423

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zróżnicowanie wewnętrzne koncentracji sekcji F

Współczynnik Giniego wskazuje na dużą równomierność rozkładu liczby podmiotów gospodarczych sekcji F w województwie (Tabela 67), co znajduje dalej potwierdzenie w macierzy rozwoju sekcji F w powiatach województwa wielkopolskiego (Wykres 21). Podobne obserwacje dotyczą liczby pracujących oraz wartości dodanej brutto, ale te dane odnoszą się już do całej grupy sekcji B-F.

Tabela 67. Współczynnik Giniego dla sekcji F (ew. grupy sekcji B, C, D, E, F)

Sekcje PKD 2007	Wielkopolska				Podregiony (rozkład powiatowy)									
	rozkład podregionalny		rozkład powiatowy		kaliski		koniński		leszczyński		pilski		poznański	
	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018	2013	2016/2017/2018
liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (2013, 2018)														
OGÓŁEM	0,18	0,18	0,46	0,46	0,22	0,20	0,19	0,19	0,15	0,14	0,22	0,21	0,50	0,51
Sekcja F	0,12	0,12	0,38	0,37	0,19	0,19	0,20	0,22	0,14	0,14	0,17	0,16	0,44	0,44
liczba pracujących (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,12	0,12	0,39	0,39	0,14	0,14	0,18	0,17	0,39	0,41	0,13	0,12	0,53	0,52
Sekcje B, C, D, E, F	0,14	0,15	0,38	0,38	0,18	0,21	0,19	0,20	0,46	0,47	0,17	0,16	0,47	0,44
nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,27	0,21	0,58	0,56	0,21	0,23	0,17	0,28	0,60	0,57	0,16	0,14	0,67	0,65
Sekcje B, C, D, E, F	0,18	0,13	0,53	0,50	0,24	0,20	0,20	0,21	0,55	0,52	0,20	0,18	0,64	0,61
środki trwałe w przedsiębiorstwach (2013, 2017)														
OGÓŁEM	0,29	0,27	0,62	0,61	0,20	0,18	0,22	0,19	0,60	0,64	0,22	0,18	0,64	0,62
Sekcje B, C, D, E, F	0,19	0,19	0,55	0,53	0,21	0,21	0,30	0,20	0,53	0,53	0,33	0,30	0,56	0,54
wartość dodana brutto (2013, 2016)														
OGÓŁEM	0,21	0,21												
Sekcje B, C, D, E, F	0,17	0,16												

Gini $\geq$ 0,45, Gini $\leq$ 0,15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poziomie podregionów, biorąc pod uwagę dwie kluczowe zmienne¹⁷, najlepiej wypadają podregion koniński oraz podregion leszczyński. W obu przypadkach silna koncentracja ($LQ > 1,25$) wystąpiła dla liczby przedsiębiorstw w sekcji F, przy jednoczesnym jej wzmocnieniu w latach 2013-2018. Pomimo, że współczynnik lokalizacji dla wartości dodanej brutto nie przekroczył w tych podregionach 1,25, to należy zauważyć jego wzrost w latach 2013-2016 (Tabela 68).

¹⁷ W zakresie analizy wewnątrzregionalnej za kluczowe dla sekcji F należy uznać zmienne dotyczące liczby przedsiębiorstw oraz wartości dodanej brutto.

Tabela 68. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji Budownictwo na poziomie podregionów

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym wpisanych do rejestru REGON w sekcji F			Liczba pracujących w sekcji przemysł i budownictwo (B, C, D, E, F)			Wartość dodana brutto w sekcji F			Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na środki trwałe w sektorze przemysł i budownictwo (B,C,D,E,F)			Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach w sektorze przemysł i budownictwo (B, C, D, E, F)		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ
podregion															
kaliski	1,10	1,15	0,04	1,31	1,38	0,06	1,03	1,00	-0,02	1,11	1,03	-0,07	1,20	1,26	0,05
koniński	1,27	1,45	0,14	1,17	1,20	0,02	1,02	1,11	0,08	1,26	1,15	-0,09	1,40	1,49	0,06
leszczyński	1,26	1,35	0,07	1,27	1,31	0,03	1,17	1,20	0,02	1,28	1,05	-0,17	1,14	1,25	0,10
piłski	1,15	1,15	0,00	1,21	1,23	0,01	0,81	0,81	-0,01	1,24	1,23	0,00	1,08	1,12	0,04
poznański	1,17	1,14	-0,03	1,53	1,49	-0,02	0,98	0,92	-0,06	1,10	0,97	-0,12	0,94	0,80	-0,15
m. Poznań	0,76	0,71	-0,07	0,79	0,74	-0,07	0,89	0,81	-0,10	0,79	0,70	-0,12	0,69	0,70	0,01

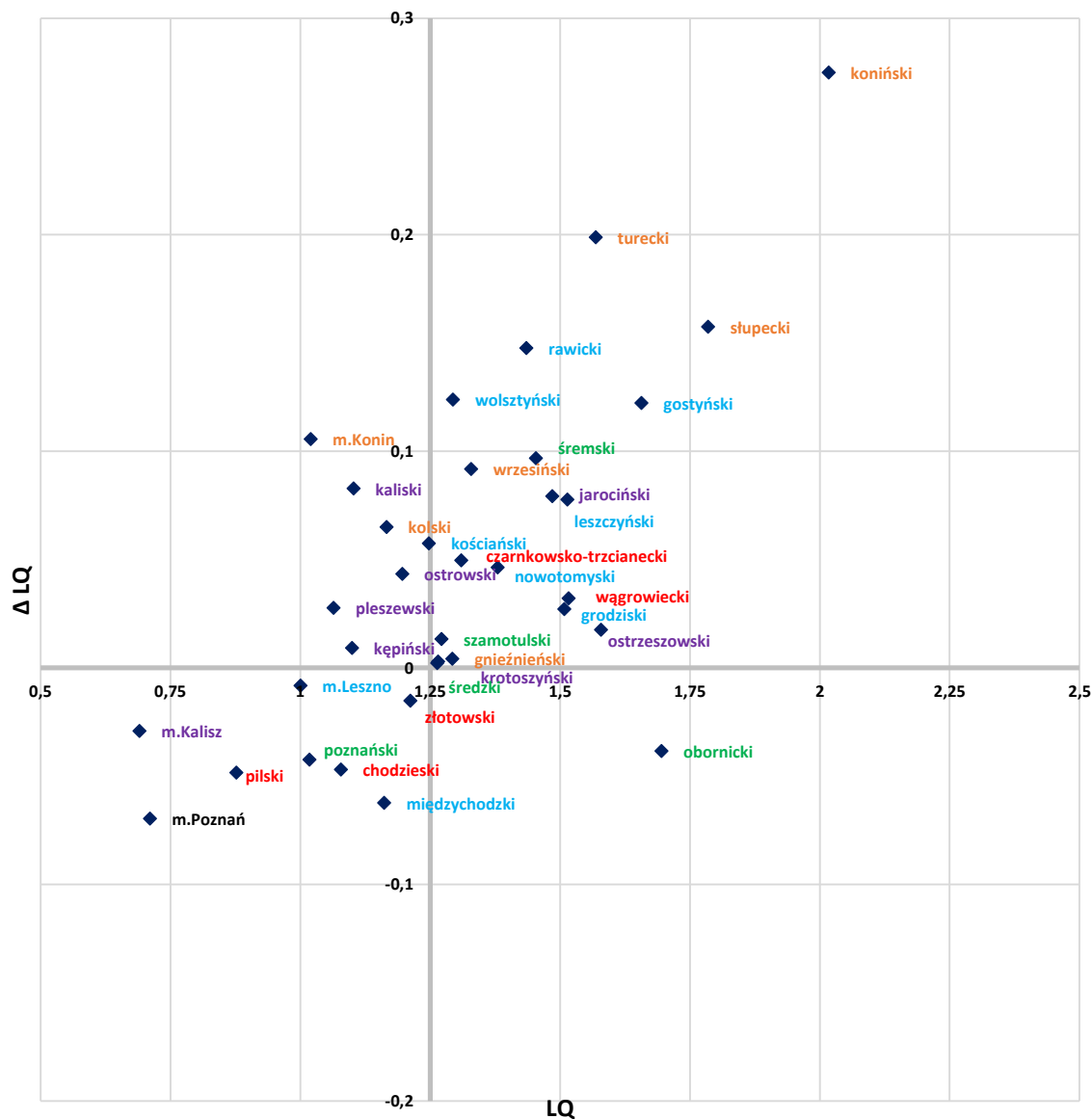
LQ>1,25 LQ>1,00 Δ LQ >0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zestawienie wszystkich powiatów województwa wielkopolskiego potwierdza zwłaszcza silną pozycję podregionu konińskiego. Dwa powiaty o najwyższym współczynniku lokalizacji to powiat koniński oraz słupecki zlokalizowane w jego granicach (Wykres 21).

Należy jednak zwrócić uwagę, że działalność budowlana charakteryzuje się stosunkowo dużym rozproszeniem wewnątrz województwa. Oprócz wyżej wymienionych jednostek i sześciu powiatów podregionu leszczyńskiego, wysoką koncentracją podmiotów gospodarczych z branży budowlanej charakteryzuje się także dziewięć innych powiatów należących do pozostałych podregionów (wyłączając m. Poznań).

Wykres 21. Macierz rozwoju sekcji F w powiatach województwa wielkopolskiego ze względu na poziom i dynamikę wskaźnika lokalizacji (liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym – sekcja F)

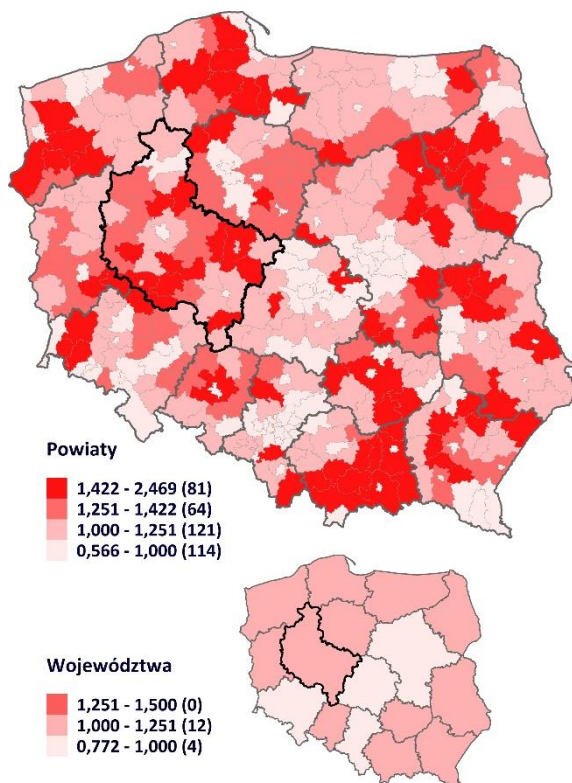

podregiony: leszczyński; poznański; kaliski; koniński; pilski; m. Poznań

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powiaty województwa wielkopolskiego wypadają dobrze także w porównaniu ogólnopolskim (Mapa 9). Część jednostek m.in. podregionu konińskiego czy leszczyńskiego kwalifikuje się do najwyższej w skali kraju klasy współczynnika lokalizacji.

**Mapa 9. Liczba podmiotów w sektorze prywatnym w sekcji F
(wskaźniki lokalizacji w 2018 r.) – tło ogólnopolskie**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

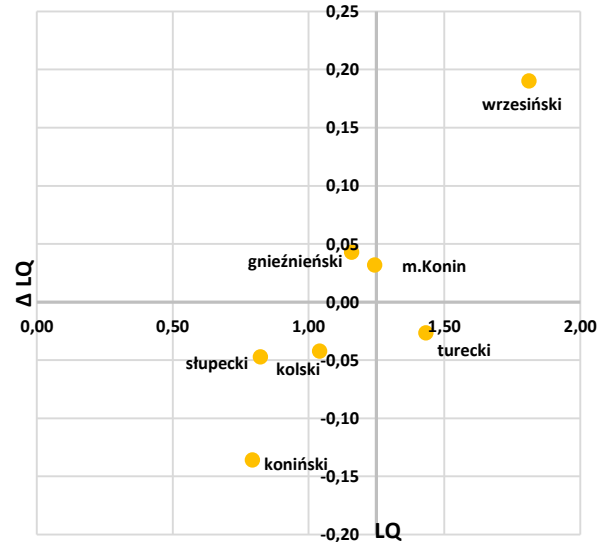
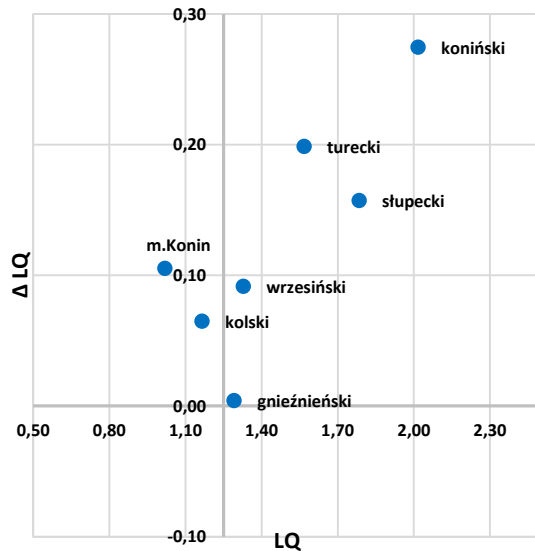
Podregion koniński

W podregionie konińskim najwyższe skupienie przedsiębiorstw należących do sekcji F występuje w powiecie konińskim ($LQ > 2$). Warto jednak zwrócić uwagę, że wysokim współczynnikiem lokalizacji charakteryzują się także cztery inne powiaty (słupecki, turecki, wrzesiński, gnieźnieński) i we wszystkich jednostkach nastąpiła jego pozytywna zmiana w latach 2013-2018. Pozostałe zmienne dotyczą sektora przemysłu i budownictwa (5 sekcji), dlatego nie pozwalają na wyciągnięcie pewnych wniosków na temat koncentracji budownictwa w poszczególnych powiatach. W powiecie tureckim oraz wrzesińskim zanotowana została wysoka wartość współczynnika lokalizacji ($LQ > 1,25$) w pozostałych trzech zmiennych (Wykres 22).

Wykres 22. Współczynnik LQ w sekcji Budownictwo w powiatach podregionu konińskiego

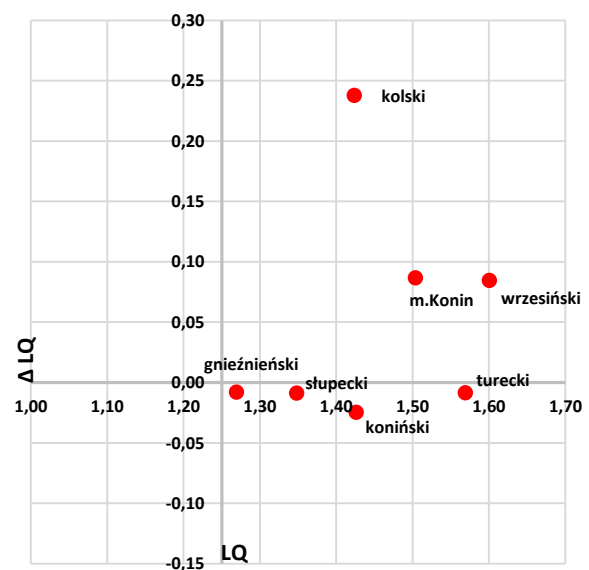
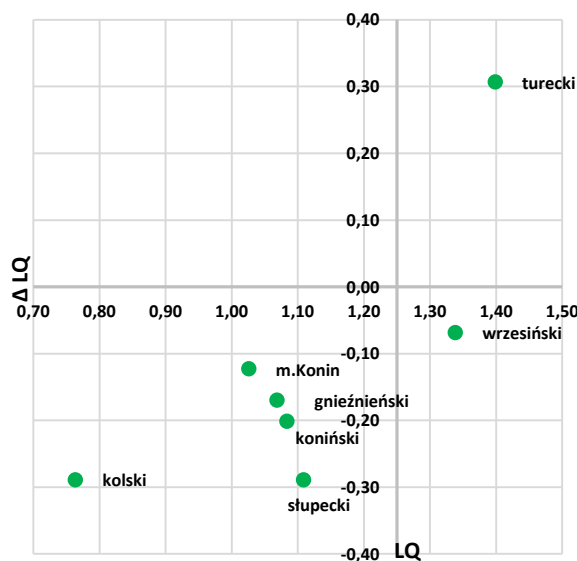
Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym (sekcja F)

Liczba pracujących wg grup sekcji (przemysł i budownictwo)

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na środki trwałe w sektorze przemysł i budownictwo

Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach sektorze przemysł i budownictwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podregion koniński, pomimo dużej koncentracji przedsiębiorstw prowadzących działalność zaliczaną do sekcji F, nie charakteryzuje się obecnością wyróżniających się podmiotów gospodarczych branży budowlanej. Na terenie podregionu zlokalizowany jest obecnie wygaszony klaster, którego działalność koncentrowała się na budownictwie termooszczędnym (Tabela 69). Klaster zasięgiem obejmował firmy z podregionu konińskiego i kaliskiego.

Tabela 69. Klasyfikacja sektora F w podregionie konińskim

Lp.	Nazwa	liczba członków	branża	gmina
1	Euro-Centrum Klaster Technologii Niskoenergetycznych (nieaktywny)	12	Budownictwo termooszczędne, termomodernizacje, fotowoltaika	M. Konin

Źródło: Opracowanie własne.

Podregion leszczyński

W podregionie leszczyńskim sześć powiatów zanotowało $LQ > 1,25$ dla liczby przedsiębiorstw w sektorze prywatnym i we wszystkich tych jednostkach nastąpił jego wzrost w latach 2013-2018. Najwyższy współczynnik lokalizacji charakteryzował powiat gostyński (Wykres 23).

Biorąc pod uwagę dodatkowe wskaźniki (dla 5 sekcji) należy wyróżnić powiat nowotomyski, który charakteryzował się wysokim współczynnikiem lokalizacji dla wszystkich zmiennych.

Wykres 23. Współczynnik LQ w sekcji Budownictwo w powiatach podregionu leszczyńskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podobnie, jak w podregionie konińskim, w podregionie leszczyńskim również nie gromadzą się liczne firmy wyróżniające się w skali regionu. Do takich zaliczyć można jedynie przedsiębiorstwo z kapitałem zagranicznym z siedzibą w gminie Osieczna (Tabela 70).

Tabela 70. Kluczowe przedsiębiorstwa w sekcji F w podregionie leszczyńskim

Lp.	podmiot	gmina	dział PKD 2007
1	Kan-Bud Sp. z o. o.	Osieczna	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków

Źródło: Opracowanie własne.

W podregionie (w Lesznie) działa natomiast jeden aktywny klaster zrzeszający przedsiębiorstwa z branży budowlanej. Zasięgiem klaster obejmuje głównie podregion leszczyński (Tabela 71).

Tabela 71. Klasyfikacja sektora F w podregionie leszczyńskim

Lp.	nazwa	liczba członków	branża	gmina
1	Leszczyński Klaster Budowlany	34	Budowlana	M. Leszno

Źródło: Opracowanie własne.

Jak się okazuje, najbardziej znaczące dla regionu przedsiębiorstwa z branży budowlanej zlokalizowane są w centralnej części województwa m. Poznań i podregion poznański (Tabela 72). Warto w tym miejscu podkreślić, że Poznań na tle wszystkich podregionów osiągnął najniższe wartości LQ, a podregion poznański przeciętne.

Tabela 72. Pozostałe kluczowe przedsiębiorstwa w sekcji F w województwie wielkopolskim

Lp.	podmiot	gmina	dział PKD 2007
2	A2 Strada Sp. z o.o.	Poznań	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
3	Züblin Sp. z o.o.	Poznań	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
4	Democo Poland Sp. z o.o.	Tarnowo Podgórne	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
5	PHCP Sp. z o.o.	Poznań	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
6	Colas Kruszywa Sp. z o.o.	Dopiewo	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
7	Colas Polska Sp. z o.o.	Dopiewo	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
8	Bis Plettac sp. z o.o.	Ostrzeszów	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
9	Echterhoff4Polska Sp. z o.o.	Poznań	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
10	Uesa Solar Sp. z o.o.	Poznań	Roboty budowlane specjalistyczne
11	PBG SA GK	Tarnowo Podgórne	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
12	Goldbeck Sp. z o.o.	Komorniki	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
13	Torpol SA GK	Poznań	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
14	Autostrada Wielkopolska SA	Poznań	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
15	Trasko-Inwest sp. z o.o.	Ostrzeszów	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków

Źródło: Opracowanie własne.

Analogicznie, powiązania klastrowe w sektorze budownictwa w największym stopniu rozwijały się w Poznaniu. Obecnie w mieście działa jeden aktywny klaster o zasięgu ponadregionalnym. W powiecie poznańskim funkcjonuje natomiast Klaster Przetwórców Szkła Budowlanego (Tabela 73). Pozostałe dwa klasyfikacje są obecnie nieaktywne.

Tabela 73. Pozostałe klasyfikacje sektora F w województwie wielkopolskim

Lp.	nazwa	liczba członków	branża	gmina
1	Wielkopolski Klaster Firm Projektowo-wykonawczych Archiprojekt (nieaktywny)	12	Budowlana	m. Poznań
2	Wielkopolski Klaster Innowacyjny Dom (nieaktywny)	17	Budownictwo	m. Poznań
3	Klaster Przetwórców Szkła Budowlanego	34	Obróbka szkła, produkcja szyb, budownictwo i architektura	Tarnowo Podgórne
4	Wielkopolska Izba Budownictwa - klaster budowlany	52	Budownictwo	m. Poznań

Źródło: Opracowanie własne.

5. Przedsiębiorstwa wiodące w regionie

Celem analizy przeprowadzonej w tym rozdziale było wskazanie przedsiębiorstw wiodących w regionie i ich branż. Pod pojęciem przedsiębiorstw wiodących należy rozumieć przedsiębiorstwa największe, z udziałem kapitału międzynarodowego oraz najbardziej innowacyjne. Źródłem danych dla tej analizy były ogólnopolskie rankingi. Otrzymane wyniki zestawiono z wynikami prowadzonych analiz danych statystycznych służących identyfikacji dominujących branż w gospodarce regionu. Ponadto, otrzymane wyniki porównano z wynikami „Raportu z badania branż dominujących w gospodarce regionu w ramach identyfikacji specjalizacji gospodarczej Wielkopolski” z roku 2013. Poniżej w tabeli zostały zaprezentowane przedsiębiorstwa wiodące województwa wielkopolskiego (Tabela 74). Wybrano je na podstawie przynależności do co najmniej trzech zestawień (spośród czterech możliwych: Lista przedsiębiorstw największych 2019, Lista przedsiębiorstw z kapitałem międzynarodowym 2019, Lista przedsiębiorstw innowacyjnych 2019 oraz Lista przedsiębiorstw wiodących 2013).

Tabela 74. Przedsiębiorstwa wiodące w Wielkopolsce

Przedsiębiorstwa wiodące w Wielkopolsce									
lp.	podmiot	lokalizacja		branża		Podmiot wyróżniony w zestawieniu			
		podregion	gmina	sekcja PKD 2007	dział PKD 2007	Lista przedsiębiorstw największych 2019	Lista przedsiębiorstw z kapitałem międzynarodowym 2019	Lista przedsiębiorstw innowacyjnych 2019	Lista przedsiębiorstw wiodących 2013
1.	Aesculap Chifa Sp. z o.o.	leszczyński	Nowy Tomyśl	Przetwórstwo przemysłowe	Pozostała produkcja wyrobów	tak	tak	nie	tak
2.	Agri Plus Sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych	tak	tak	nie	tak
3.	Aluplast sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	tak	tak	nie	tak
4.	Ardagh Glass Sp. z o.o.	leszczyński	Gostyń	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	tak	tak	nie	tak
5.	Dossche Sp. z o.o.	kaliski	Kalisz	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych	tak	tak	nie	Tak
6.	Duni Sales Poland Sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja papieru i wyrobów z papieru	tak	tak	nie	Tak
7.	Eurocash SA GK	poznański	Komorniki	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	tak	tak	nie	Tak
8.	Exide Technologies SA	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja urządzeń elektrycznych	tak	tak	nie	Tak
9.	GlaxoSmithKline Pharmaceuticals SA	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych	tak	tak	nie	Tak

					wyrobów farmaceutycznych				
10.	Grupa Raben	poznański	Kórnik	Transport i gospodarka magazynowa	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	tak	tak	nie	Tak
11.	Kimball Electronics Poland Sp. z o. o.	poznański	Tarnowo Podgórne	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja urządzeń elektrycznych	tak	tak	nie	Tak
12.	Kompania Piwowarska SA	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja napojów	tak	tak	nie	Tak
13.	Kuehne & Nagel sp. z o.o.	poznański	Kórnik	Transport i gospodarka magazynowa	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	tak	tak	nie	Tak
14.	Lidl Polska Sklepy Spożywcze Spółka z o.o. Sp. K.	poznański	Tarnowo Podgórne	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	tak	tak	nie	Tak
15.	Lisner Sp. z o. o.	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych	tak	tak	nie	Tak
16.	Luvena SA	poznański	Luboń	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	tak	nie	tak	Tak
17.	Mahle Polska sp. z o.o.	kaliski	Krotoszyn	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	tak	tak	nie	Tak
18.	Man Bus Polska sp. z o.o.	poznański	Tarnowo Podgórne	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	tak	tak	nie	Tak
19.	Nivea Polska Sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	tak	tak	nie	Tak
20.	Novol Sp. z o. o.	poznański	Komorniki	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	tak	nie	tak	Tak
21.	Pfeifer & Langen Marketing Sp. z o.o	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych	tak	tak	nie	Tak
22.	Philips Lighting Poland Sp. z o. o.	piłski	Piła	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja urządzeń elektrycznych	tak	tak	nie	Tak
23.	Pratt And Whitney Kalisz Sp. z o.o.	kaliski	Kalisz	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	tak	tak	nie	Tak
24.	Samsung Electronics Manufacturing Poland Sp. z o. o.	poznański	Wronki	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	tak	tak	nie	Tak
25.	Sapa Aluminium Sp. z o. o.	piłski	Trzcianka	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metali	tak	tak	nie	Tak
26.	Selgros Sp. z o. o.	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	tak	tak	nie	Tak
27.	SKF Polska SA	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	tak	tak	nie	Tak

28.	Steico CEE Sp. z o. o.	piłski	Czarnków	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	tak	tak	nie	Tak
29.	The Lorenz Bahlsen Snack-World sp. z o.o.	poznański	Tarnowo Podgórne	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami	tak	tak	nie	Tak
30.	Trepko Sp. z o. o.	koniński	Gniezno	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	tak	tak	nie	Tak
31.	Vac Aero Kalisz Sp. z o. o.	kaliski	Kalisz	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	tak	tak	nie	Tak
32.	Volkswagen Poznań Sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	tak	tak	nie	Tak
33.	Wavin Polska S.A.	poznański	Buk	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<	tak	tak	nie	Tak
34.	Wix-Filtron sp. z o.o.	leszczyński	Gostyń	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	tak	tak	nie	Tak
35.	Wrigley Poland Sp. z o. o.	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych	tak	tak	nie	Tak
36.	Wyborowa SA	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja napojów	tak	tak	nie	Tak

Źródło: Opracowanie własne.

5.1. Największe firmy w regionie

Lista największych firm w Wielkopolsce powstała na podstawie analizy następujących źródeł:

- 1) „Lista 2000” – ranking dziennika „Rzeczpospolita” (2013, 2017);
- 2) Diamenty Forbesa – ranking miesięcznika „Forbes” (2013, 2019);
- 3) Gazele Biznesu – ranking dziennika „Puls Biznesu” (2013, 2018).

W wymienionych rankingach zidentyfikowano 1011 firm znajdujących się na terenie Wielkopolski. Poniżej przedstawiono jedynie największe firmy, których roczne przychody ze sprzedaży wyniosły powyżej 450 mln zł (Tabela 75). Dla każdej z firm wskazano jej lokalizację, przychody ze sprzedaży oraz branżę wg PKD 2007 (sekcję oraz dział).

Tabela 75. Największe przedsiębiorstwa w Wielkopolsce

Największe przedsiębiorstwa w Wielkopolsce						
lp.	podmiot	lokalizacja		przychody ze sprzedaży (w mln zł)	branża	
		podregion	gmina		sekcja PKD 2007	dział PKD 2007
1.	Jeronimo Martins Polska SA	poznański	Kostrzyn	48166,2	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
2.	Eurocash SA GK	poznański	Komorniki	23100,0	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
3.	Volkswagen Poznań sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	16161,4	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
4.	Lidl sp. z o.o. sp.k	poznański	Tarnowo Podgórne	16048,6	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
5.	Volkswagen Group Polska sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	13154,5	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
6.	Enea SA GK	m. Poznań	Poznań	11661,3	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
7.	Żabka Polska sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	7200,0	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem
8.	Grupa Muszkietierów	poznański	Tarnowo Podgórne	7100,0	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
9.	Philips Lighting Poland sp. z o.o.	pilski	Piła	6932,9	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
10.	Imperial Tobacco Polska SA	poznański	Tarnowo Podgórne	5183,2	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów tytoniowych
11.	GlaxoSmithKline Pharmaceuticals SA	m. Poznań	Poznań	4528,5	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
12.	Dino Polska SA	kaliski	Krotoszyn	4501,3	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
13.	Pepco Poland Sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	4176,6	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
14.	Kompania Piwowarska SA	m. Poznań	Poznań	4154,9	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja napojów
15.	Selgros sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	3275,5	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
16.	Samsung Electronics Poland Manufacturing sp. z o.o.	poznański	Wronki	3161,0	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja urządzeń elektrycznych
17.	Transgourmet Polska sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	3086,0	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
18.	KDWT SA	m. Poznań	Poznań	2955,0	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
19.	Arctic Paper Kostrzyn SA GK	m. Poznań	Poznań	2952,8	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych
20.	Zespół Elektrowni PAK SA GK	koniński	Konin	2443,1	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
21.	Grupa Raben sp. z o.o	poznański	Kórnik	2282,4	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

22.	Grupa Velux	koniński	Gniezno	1917,3	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
23.	Komputronik SA GK	m. Poznań	Poznań	1886,2	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
24.	PBG SA GK	poznański	Tarnowo Podgórne	1869,1	Budownictwo	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
25.	Solaris Bus & Coach SA	poznański	Czerwonak	1851,1	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
26.	Man Bus Polska sp. z o.o.	poznański	Tarnowo Podgórne	1696,5	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
27.	CEDC International sp. z o.o.	poznański	Oborniki	1656,4	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja napojów
28.	Piotr i Paweł SA GK	m. Poznań	Poznań	1645,0	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
29.	Amica SA	poznański	Wronki	1583,3	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja urządzeń elektrycznych
30.	Fermy Drobiu Woźniak Sp. z o.o.	leszczyński	Rawicz	1516,1	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową
31.	PC Guard SA GK	m. Poznań	Poznań	1481,2	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	Badania naukowe i prace rozwojowe
32.	Auto Handel Centrum Krotoski Cichy Spółka Jawna	poznański	Tarnowo Podgórne	1468,5	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
33.	Pfeifer & Langen Polska SA	m. Poznań	Poznań	1451,5	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
34.	Exide Technologies SA	m. Poznań	Poznań	1370,6	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja urządzeń elektrycznych
35.	Mahle Polska sp. z o.o.	kaliski	Krotoszyn	1318,2	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
36.	Gestamp Polska sp. z o.o.	koniński	Września	1312,0	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
37.	Mahle Behr sp. z o.o.	kaliski	Ostrów Wielkopolski	1298,1	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
38.	Mars Polska sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	1271,4	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
39.	Magna Automotive (Poland) sp. z o.o.	poznański	Tarnowo Podgórne	1226,7	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
40.	Wyborowa SA	m. Poznań	Poznań	1197,1	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja napojów
41.	Agri Plus sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	1171,4	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową
42.	Dalgety Agra sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	1141,0	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
43.	Frapo-Dystrybucja sp. z o.o.	koniński	Konin	1091,5	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
44.	PHUP Gniezno sp. z o.o. Hurtownia sp.k.	koniński	Gniezno	1090,9	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
45.	Pfeifer&Langen Marketing sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	1067,3	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
46.	Wrigley Poland sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	1044,3	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
47.	ZPM Biernacki sp. z o.o.	koniński	Golina	1023,2	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
48.	Kimball Electronics Poland	poznański	Tarnowo Podgórne	1018,4	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych
49.	Agrii Polska sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	1008,8	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
50.	Sun Garden Polska Sp. z o.o. Spółka Komandytowa	koniński	Malanów	992,3	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem
51.	Colian Holding SA GK	kaliski	Opatówek	962,9	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem
52.	GSK Services sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	911,5	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami

53.	Euro-Comfort sp. z o.o.	leszczyński	Leszno	812,0	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów tekstylnych
54.	John Deere Polska sp. z o.o.	poznański	Suchy Las	795,0	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
55.	Nordzucker Polska SA	leszczyński	Opalenica	786,9	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
56.	Storteboom Hamrol Sp. z o.o.	leszczyński	Granowo	775,9	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
57.	Goldbeck Sp. z o.o.	poznański	Komorniki	759,2	Budownictwo	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
58.	Przedsiębiorstwo Handlowe A-T SA	kaliski	Krotoszyn	754,2	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
59.	Torpol SA GK	m. Poznań	Poznań	752,2	Budownictwo	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
60.	Vibracoustic Polska sp. z o.o.	poznański	Komorniki	728,8	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
61.	Aesculap Chifa sp. z o.o.	leszczyński	Nowy Tomyśl	725,8	Przetwórstwo przemysłowe	Pozostała produkcja wyrobów
62.	The Lorenz Bahlsen Snack-World sp. z o.o.	poznański	Tarnowo Podgórne	722,2	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
63.	Autostrada Wielkopolska II SA	m. Poznań	Poznań	709,0	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
64.	Elektrownia Pątnów II sp. z o.o.	koniński	Konin	708,3	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
65.	Duda Cars SA	m. Poznań	Poznań	708,1	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
66.	Lisner sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	705,9	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
67.	Kuehne & Nagel sp. z o.o.	poznański	Kórnik	694,3	Transport i gospodarka magazynowa	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport
68.	Steico sp. z o.o.	pilski	Czarnków	664,8	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
69.	KWB Konin SA	koniński	Kleczew	659,0	Górnictwo i wydobywanie	Wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu)
70.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Alicja Sp. z o.o.	leszczyński	Rawicz	657,6	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
71.	Veolia Energia Poznań SA	m. Poznań	Poznań	650,6	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
72.	Wix-Filtron sp. z o.o.	leszczyński	Gostyń	647,4	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
73.	Piotr i Paweł Zachód sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	636,1	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
74.	PHP Agro Efekt sp. z o.o.	kaliski	Perzów	622,1	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
75.	Exalo Drilling SA	pilski	Piła	619,8	Górnictwo i wydobywanie	Działalność usługowa wspomagająca górnictwo i wydobywanie
76.	Famot Pleszew sp. z o.o.	kaliski	Pleszew	616,5	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
77.	Autostrada Wielkopolska SA	m. Poznań	Poznań	611,0	Budownictwo	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
78.	Konimpex sp. z o.o.	koniński	Konin	604,6	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
79.	Agro Rydzyna sp. z o.o.	leszczyński	Rydzyna	601,2	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
80.	Nivea Polska sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	600,1	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
81.	Pekabex Bet SA	m. Poznań	Poznań	596,0	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych

82.	Werner Kenkel sp. z o.o.	leszczyński	Włoszakowice	593,8	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
83.	Phoenix Contact Wielkopolska,	leszczyński	Nowy Tomyśl	588,7	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja urządzeń elektrycznych
84.	Trasko-Inwest sp. z o.o.	kaliski	Ostrzeszów	587,8	Budownictwo	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
85.	Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	koniński	Koło	570,8	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
86.	Aris Polska sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	568,8	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
87.	McKeen Beef Ubojnia sp. z o.o.	koniński	Dobra	558,9	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
88.	PPHU Konspol-Bis sp. z o.o.	koniński	Słupca	552,0	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
89.	Grecos Holiday sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	541,2	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	Działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane
90.	Schattdecor sp. z o.o.	poznański	Tarnowo Podgórne	535,1	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
91.	SKF Polska SA	m. Poznań	Poznań	524,1	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
92.	Aluplast sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	518,5	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
93.	TFP sp. z o.o.	poznański	Kórnik	508,9	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
94.	Dossche sp. z o.o.	kaliski	Kalisz	502,4	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
95.	BA Glass Poland sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	496,5	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
96.	Apart sp. z o.o.	poznański	Suchy Las	492,5	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
97.	Aquanet SA GK	m. Poznań	Poznań	488,2	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody
98.	PW Pieprzyk sp. z o.o.	leszczyński	Rawicz	486,9	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
99.	SZUH Kótek Rolniczych	kaliski	Odolanów	480,0	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową
100.	Firma Frankiewicz sp. z o.o.	leszczyński	Grodzisk Wielkopolski	471,1	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
101.	Dalkia Poznań Zespół Elektrociepłowni SA	m. Poznań	Poznań	466,7	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
102.	Salzgitter Mannesmann Stahlhandel	koniński	Słupca	466,5	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
103.	Kaczmarek Electric SA	leszczyński	Wolsztyn	465,7	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
104.	Zakłady Drobiarskie Koziegłowy sp. z o.o.	poznański	Koziegłowy	463,9	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
105.	Wavin Polska SA	poznański	Buk	461,1	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
106.	WATIS SP. Z O.O.	koniński	Strzałkowo	457,9	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
107.	Link sp. z o.o.	kaliski	Ostrzeszów	457,8	Transport i gospodarka magazynowa	Transport lądowy oraz transport rurociągowy

Źródło: Opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie branżowe największych firm w regionie (Tabela 76).

Tabela 76. Branże wiodące największych firm w regionie.

Branża	Liczba firm w województwie	Liczba firm w podregionach
Przetwórstwo przemysłowe	46	m. Poznań: 14 poznański: 13 leszczyński: 8 koniński: 6 kaliski: 4 pilski: 1
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	36	m. Poznań: 15 poznański: 8 koniński: 5 leszczyński: 4 kaliski: 3 pilski: 1
Budownictwo	5	m. Poznań: 2 poznański: 2 kaliski: 1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	5	m. Poznań: 3 koniński: 2
Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	4	m. Poznań: 2 koniński: 1 kaliski: 1
Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	3	kaliski: 1 m. Poznań: 1 leszczyński: 1
Transport i gospodarka magazynowa	2	poznański: 1 kaliski: 1
Górnictwo i wydobywanie	2	pilski: 1 koniński: 1
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	poznański: 1
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	m. Poznań: 1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	m. Poznań: 1
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	poznański: 1

Źródło: Opracowanie własne.

5.2. Najważniejsze firmy z kapitałem międzynarodowym

Przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym w Wielkopolsce wyróżnione zostały na podstawie list głównych inwestorów zagranicznych w Polsce przygotowywanej przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu:

1. List of Major Foreign Investors in Poland (grudzień 2013);
2. List of Major Foreign Investors in Poland (luty 2019).

Dla każdej z firm wskazano jej lokalizację, nazwę inwestora oraz kraj pochodzenia kapitału, a także branżę wg PKD 2007 (Tabela 77).

Tabela 77. Przedsiębiorstwa z kapitałem międzynarodowym w Wielkopolsce

Przedsiębiorstwa z kapitałem międzynarodowym w Wielkopolsce							
lp.	podmiot	inwestor	kraj pochodzenia kapitału	lokalizacja		branża	
				podregion	gmina	sekcja PKD 2007	dział PKD 2007
1.	Donauchem Polska Sp. z o.o.	Donau Chemie Gruppe	Austria	poznański	Rokietnica	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
2.	GoodMills Polska Sp. z o.o.	Inwestor GoodMills	Austria	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
3.	A2 Strada Sp. z o.o.	STRABAG SE	Austria	m. Poznań	Poznań	Budownictwo	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
4.	Züblin Sp. z o.o.	STRABAG SE	Austria	m. Poznań	Poznań	Budownictwo	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
5.	Flamco Polska Sp. z o.o.	VOESTALPINE AG	Austria	poznański	Suchy Las	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
6.	Blum Polska Sp. z o.o.	Julius Blum GmbH	Austria	poznański	Swarzędz	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja mebli
7.	TPA Horwath Sztuba Kaczmarek Sp. z o.o.	Tpa Horwath Wirtschaftsprüfung GmbH	Austria	m. Poznań	Poznań	Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem
8.	Firestone Industrial Products Poland Sp. z o.o.	Bridgestone Corporation	Belgia	leszczyński	Wolsztyn	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
9.	Democo Poland Sp. z o.o.	Democo Poland Sp. z o.o.	Belgia	poznański	Tarnowo Podgórne	Budownictwo	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
10.	Dossche Sp. z o.o.	Dossche	Belgia	kaliski	Kalisz	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
11.	Vpk Polska Sp. z o.o.	Vpk Packaging Group Nv	Belgia	koniński	Września	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
12.	Aquila Września Sp. z o.o.	Vpk Packaging Group Nv	Belgia	koniński	Września	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
13.	H.Essers Transport Company Poland Sp. z o.o.	H.Essers	Belgia	pilski	Piła	Transport i gospodarka magazynowa	Transport lądowy oraz transport rurociągowy
14.	Aluflexpack Polska Sp. z o.o.	Aluflexpack Novi	Chorwacja	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
15.	Malta Decor S.A.	Kronospan Holdings Ltd.	Cypr	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
16.	Malta Trading Sp. z o.o.	Kronospan Holdings Ltd.	Cypr	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
17.	Good Food Products Sp. z o.o.	HARTENBERG HOLDING	Czechy	poznański	Dopiewo	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
18.	Grene Sp. z o.o.	Chr. C. Grene A/S	Dania	koniński	Stare Miasto	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
19.	Dyrup Sp. z o.o.	Dyrup	Dania	kaliski	Ostrów Wielkopolski	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
20.	Hunter Douglas Fabrication Sp. z o.o.	Hunter Douglas Group	Dania	poznański	Suchy Las	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów tekstylnych
21.	Awak Sp. z o.o.	Icopal A/S	Dania	poznański	Buk	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
22.	Vedag Sp. z o.o.	Icopal A/S	Dania	poznański	Środa Wielkopolska	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
23.	Zet Kwadrat Sp. z o.o.	Icopal A/S	Dania	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
24.	Wavin Metalplast - Buk Sp. z o.o.	Nordisk Wavin A/S	Dania	poznański	Buk	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
25.	Q-Partners Sp. z o.o.	Q Partners	Dania	poznański	Suchy Las	Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem
26.	Trepko Sp. z o.o.	Trepko A/S	Dania	koniński	Gniezno	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
27.	NB Polska Sp. z o.o.	Velux A/S	Dania	koniński	Gniezno	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych

28.	DFDS POLSKA SP Z O O	DFDS Group	Dania	m. Poznań	Poznań	Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem
29.	Grundfos Pompy Sp. z o.o.	GRUNDFOS Holding A/S	Dania	poznański	Tarnowo Podgórne	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
30.	PHCP Sp. z o.o.	HCP A/S	Dania	m. Poznań	Poznań	Budownictwo	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
31.	Hempel Paints (Poland) Sp. z o.o.	HEMPEL A/S	Dania	poznański	Buk	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
32.	Lantmannen Unibake	Lantmannen Unibake Poland Sp. z o.o.	Dania	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
33.	Wavin Polska S.A.	Nordisk Wavin A/S	Dania	poznański	Buk	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
34.	Wheelabrator Schlick Sp. z o.o.	Nordican Group	Dania	koniński	Września	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych
35.	Mesera Poland Sp. z o.o.	Mesera	Finlandia	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
36.	Paroc Polska Sp. z o.o.	Paroc Group	Finlandia	koniński	Trzemeszno	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
37.	HT Laser Sp. z o.o.	Teiskonen OY	Finlandia	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
38.	Mleczarnia "Turek" Sp. z o.o.	Bongrain	Francja	koniński	Turek	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
39.	Colas Kruszywa Sp. z o.o.	Colas S.A.	Francja	poznański	Dopiewo	Budownictwo	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
40.	Colas Polska Sp. z o.o.	Colas S.A.	Francja	poznański	Dopiewo	Budownictwo	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
41.	Elektroskandia Polska Sp. z o.o.	Grupa REXEL	Francja	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja urządzeń elektrycznych
42.	Mikroma S.A.	M2P Group S.A.	Francja	koniński	Września	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja urządzeń elektrycznych
43.	Pernod Ricard Polska S.A.	Pernod Ricard S.A.	Francja	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja napojów
44.	Wyborowa Company S.A.	Pernod Ricard S.A.	Francja	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja napojów
45.	Rawibox S.A.	Sical S.A.	Francja	leszczyński	Rawicz	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
46.	AGF Ubezpieczenia na Życie S.A.	TU Allianz Polska S.A.	Francja	m. Poznań	Poznań	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego
47.	Schiever Polska Sp. z o.o.	Groupe Schiever	Francja	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
48.	ITM Polska Sp. z o.o.	Itm Entreprises S.A.S.	Francja	poznański	Tarnowo Podgórne	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
49.	Slodownia Soufflet Polska Sp. z o.o.	Malteries Soufflet S.A.	Francja	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja napojów
50.	Transalliance Polska Sp. z o.o.	Transalliance Group	Francja	m. Poznań	Poznań	Transport i gospodarka magazynowa	Transport lądowy oraz transport rurociągowy
51.	PROFIPOL Sp. z o.o.	Antzoulatos Group	Grecja	poznański	Tarnowo Podgórne	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
52.	Santander Consumer Bank S.A.	Banco Santander Central Hispano	Hiszpania	m. Poznań	Poznań	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych
53.	BZ WBK Asset Management SA	Banco Santander Central Hispano	Hiszpania	m. Poznań	Poznań	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych
54.	Gonvarri Polska Sp. z o.o.	GONVARRI CORPORACION FINANCIERA SL	Hiszpania	koniński	Września	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metali
55.	Provital Polska Sp. z o.o.	PROVITAL GROUP	Hiszpania	poznański	Luboń	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
56.	BZ WBK Asset Management SA	Banco Santander Central Hispano	Hiszpania	m. Poznań	Poznań	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych
57.	Wix - Filtron Sp. z o.o.	AFFINIA NETHERLANDS HOLDING B V	Holandia	leszczyński	Gostyń	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
58.	Prima Sara Lee Coffee & Tea Poland Sp. z o.o.	D.E Master Blenders 1753	Holandia	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
59.	Eurocash S.A.	Eurocash; SPV – Politra B.V.	Holandia	poznański	Komorniki	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
60.	Ecotherm Polska Sp. z o.o.	Kingspan Holding Netherlands BV	Holandia	koniński	Gniezno	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
61.	Kingspan Environmental Sp. z o.o.	Kingspan Holding Netherlands BV	Holandia	poznański	Rokietnica	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych

62.	Grupa Allegro Sp. z o.o	MIH Allegro B.V.	Holandia	m. Poznań	Poznań	Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
63.	Eurocash S.A.	Politra B.V.	Holandia	poznański	Komorniki	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
64.	Raben Logistics Sp. z o.o	Raben Group B.V.	Holandia	poznański	Kórnik	Transport i gospodarka magazynowa	Transport lotniczy oraz transport drogowy
65.	Raben Transport Sp. z o.o.	Raben Group B.V.	Holandia	poznański	Kórnik	Transport i gospodarka magazynowa	Transport lotniczy oraz transport drogowy
66.	Grupa Raben	Raben Group B.V.	Holandia	poznański	Kórnik	Transport i gospodarka magazynowa	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport
67.	Raben Management Services Sp. z o.o.	Raben Group B.V.	Holandia	poznański	Kórnik	Transport i gospodarka magazynowa	Transport lotniczy oraz transport drogowy
68.	C & C Partners Telecom Sp. z o.o	Twentshe Kabel Holding	Holandia	leszczyński	Leszno	Informacja i komunikacja	Telekomunikacja
69.	Strouss Cafe Poland Sp. z o.o.	Union Caffè Confectionary Group BV	Holandia	poznański	Tarnowo Podgórne	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
70.	Polfurnitur Sp. z o.o.	Veneer Design International b.v. Haaksbergen Holandia	Holandia	pilski	Białośliwie	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
71.	Volkswagen Poznań Sp. z o.o.	Volkswagen International Finance N.V.	Holandia	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
72.	Zeelandia Sp. z o.o.	Zeelandia International Holding B.V.	Holandia	poznański	Tarnowo Podgórne	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
73.	Agrifirm Polska Sp. z o.o.	Agrifirm Group	Holandia	poznański	Szamotuły	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
74.	Ba Glass Poland Sp. z o.o.	BA GLASS B.V.	Holandia	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
75.	Bartels Polska Sp. z o.o.	Bartels B.V.	Holandia	m. Poznań	Poznań	Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	Działalność w zakresie architektury i inżynierii; Badania i analizy techniczne
76.	Bart Kwiaty Sp. Zo.o.	BJ van Duyvenvoorde	Holandia	poznański	Suchy Las	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
77.	Boekestijn Transport Sp. z o.o.	Boekestijn Transport Service	Holandia	poznański	Pniewy	Transport i gospodarka magazynowa	Transport lotniczy oraz transport drogowy
78.	Holpol-Compost Sp. z o.o.	CNC	Holandia	kaliski	Koźmin Wielkopolski	Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową
79.	Forbo Flooring B V Sp. z o.o.	Forbo Flooring B.V.	Holandia	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków
80.	Akzo Nobel Industrial Coatings Sp. z o.o.	Ici Omicron B V	Holandia	poznański	Kostrzyn	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
81.	Inalfa Roof Systems Polska Sp. z o.o.	Inalfa Roof Systems B.V.	Holandia	koniński	Września	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
82.	INTER-CAR Sp. z o.o	Intercar Brunssum B.V.	Holandia	poznański	Suchy Las	Transport i gospodarka magazynowa	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport
83.	Intercondis Poland Sp. z o.o.	Intercondis	Holandia	m. Poznań	Poznań	Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem
84.	Limax Kompost Sp. z o.o.	LIMAX B.V.	Holandia	leszczyński	Siedlec	Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową
85.	Mann+Hummel Ft Poland Sp. z o.o. Sp. k.	MANN+HUMME L FT	Holandia	leszczyński	Gostyń	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
86.	Novaform Polska Sp. z o.o.	Novaform Vastgoedontwik kelaars B.V.	Holandia	m. Poznań	Poznań	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
87.	Philips Lighting Poland	Royal Philips Electronics N.V.	Holandia	pilski	Piła	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja urządzeń elektrycznych
88.	Essel Propack Polska Sp. z o.o.	Essel Group	Indie	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
89.	Flex Films Europa Sp. z o.o.	UFLEX LIMITED	Indie	koniński	Września	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
90.	Strauss Cafe Poland Sp. z o.o.	Strauss Group Ltd	Izrael	poznański	Tarnowo Podgórne	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
91.	Bridgestone Poznań Sp. z o.o.	Bridgestone Corporation	Japonia	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
92.	Sews-Polska Sp. z o.o.	SUMITOMO CORPORATION	Japonia	leszczyński	Leszno	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metali
93.	Chapman Ice Cream Poland Sp. z o.o.	Chapman Ice Cream	Kanada	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Transport lotniczy
94.	Pratt & Whitney Kalisz Sp. z o.o.	Pratt & Whitney Canada	Kanada	kaliski	Kalisz	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego

95.	Kan-Bud Sp. z o. o.	Northgate Industries Ltd.	Kanada	leszczyński	Osieczna	Budownictwo	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
96.	Vac Aero Kalisz Sp. z o.o.	VAC AERO INTERNATIONAL Inc.	Kanada	kaliski	Kalisz	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
97.	MB Aerospace Technologies (Poland) Sp. z o.o.	MB Aerospace Technologies	Kanada	kaliski	Kalisz	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
98.	Samsung Electronics Manufacturing Poland Sp. z o.o.	Samsung Electronics Co. LTD	Korea	poznański	Wronki	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
99.	Eurovita Sp. z o. o.	Europar-Ven Company Establishment	Liechtenstein	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja napojów
100.	Terravita Sp. z o. o.	Terravita Holding Establishment	Liechtenstein	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
101.	Eurovita Sp. z o. o.	Europar-Ven Company Establishment	Liechtenstein	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja napojów
102.	Ardagh Glass Sp. z o.o.	Ardagh Glass Holding GmbH	Luksemburg	leszczyński	Gostyń	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
103.	AL-KO KOBER Sp. z o. o.	Al-KO KOBER AG	Niemcy	poznański	Tarnowo Podgórne	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
104.	Stomil Sp. z o. o.	ALLIGATOR Ventilfabrik GmbH	Niemcy	koniński	Nekla	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
105.	Plettac Distribution Sp. z o.o.	Altrad-Baumann GmbH	Niemcy	kaliski	Ostrzeszów	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
106.	Aluplast Polska Sp. z o. o.	ALUPLAST GmbH	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
107.	Aesculap Chifa Sp. z o. o.	B. Braun Melsungen AG	Niemcy	leszczyński	Nowy Tomyśl	Przetwórstwo przemysłowe	Pozostała produkcja wyrobów
108.	BASF Coatings Services Sp. z o.o.	BASF AG	Niemcy	poznański	Swarzędz	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
109.	BASF Poliuretany Polska Sp. z o.o.	BASF AG	Niemcy	poznański	Śrem	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
110.	Nivea Polska sp. z o.o.	Beiersdorf AG	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
111.	Bis Plettac sp. z o.o.	Bilfinger Berger AG	Niemcy	kaliski	Ostrzeszów	Budownictwo	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
112.	Bodo Moller Chemie Polska Sp. z o.o.	BODO MOLLER CHEMIE GMBH	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
113.	Buderus Technika Grzewcza Sp. z o. o.	Buderus HT	Niemcy	poznański	Tarnowo Podgórne	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
114.	Nordenia Polska Poznań Sp. z o. o.	Enpac	Niemcy	poznański	Dopiewo	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
115.	Starpac Sp. z o. o.	Enpac	Niemcy	kaliski	Zduny	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
116.	Horstmann Budowa Urządzeń i Technika Ekologiczna Sp. z o. o.	Friedhelm Bernhard Horstmann	Niemcy	pilski	Wągrowiec	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
117.	Famot Pleszew Sp. z o.o.	Gildemeister AG	Niemcy	kaliski	Pleszew	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
118.	WINKHAUS Polska Beteiligungs Sp. z o.o. sp. k.	Grupa Winkhaus	Niemcy	leszczyński	Rydzyna	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
119.	Hansgrohe Sp. z o.o.	HANS GROHE INTERNATIONAL GMBH	Niemcy	poznański	Tarnowo Podgórne	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
120.	Herlitz Sp. z o. o.	Herlitz AG	Niemcy	poznański	Tarnowo Podgórne	Przetwórstwo przemysłowe	Pozostała produkcja wyrobów
121.	Fabryka Urządzeń Przemysłowych Sp. z o. o.	Heye International GmbH	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
122.	Hochland Polska Sp. z o. o.	Hochland AG	Niemcy	poznański	Kaźmierz	Przetwórstwo przemysłowe	Transport lotniczy
123.	Hormann Legnica Sp. z o.o.	Hörmann Holding GmbH & Co. KG	Niemcy	poznański	Komorniki	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
124.	Ima Polska Sprzedaż i Serwis Sp. z o. o.	IMA Klessmann GmbH	Niemcy	poznański	Środa Wielkopolska	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
125.	Schrader Internationale Logistic sp. z o.o.	Jens Schrader, Kerstin Schrader	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Transport i gospodarka magazynowa	Działalność pocztowa i kurierska

126.	Kuehne & Nagel Sp. z o.o.	Kuehne&Nagel Beteiligungs AG	Niemcy	poznański	Kórnik	Transport i gospodarka magazynowa	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport
127.	Leoni Autokabel Polska Sp. z o.o.	LEONI AG	Niemcy	kaliski	Ostrzeszów	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja urządzeń elektrycznych
128.	Mahle Polska Sp. z o.o.	MAHLE	Niemcy	kaliski	Krotoszyn	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
129.	MAN BUS Sp. z o.o.	MAN Nutzfahrzeuge AG	Niemcy	poznański	Tarnowo Podgórne	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
130.	Fabryka Mebli Tapicerowanych Christianapol Sp. z o.o.	Nordica Polstermobel Beteiligung	Niemcy	leszczyński	Międzychód	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja mebli
131.	Nordzucker Polska S.A.	Nordzucker AG	Niemcy	leszczyński	Opalenica	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
132.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Palimex Sp. z o.o.	PALETTEN SERVICE HAMBURG BETEILIGUNGS GMBH	Niemcy	leszczyński	Włoszakowice	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
133.	Europol Meble Polska Sp. z o.o. Sp. k.	PBV POLIPOL BETEILIGUNGS UND VERWALTUNGS GMBH	Niemcy	piłski	Chodzież	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja mebli
134.	Pfeifer & Langen Marketing Sp. z o.o.	Pfeifer und Langen	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
135.	Pneuhage Serwis Opon Sp. z o.o.	Pneuhage Management GmbH & CO. KG	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych
136.	Polychem Systems Sp. z o.o.	Polychem Isolierhandel GmbH	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
137.	SFB Polska Sp. z o.o.	SFB Group	Niemcy	kaliski	Ostrzeszów	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
138.	Andreas Stihl Sp. z o.o.	STIHL International GmbH	Niemcy	poznański	Tarnowo Podgórne	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
139.	Tente sp. z o.o.	TENTE ROLLEN GMBH	Niemcy	poznański	Czerwonak	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
140.	The Lorenz Bahlsen Snack-World Sp. z o.o.	The Lorenz Bahlsen Snack-World GmbH & Co KG Germany;	Niemcy	poznański	Tarnowo Podgórne	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
141.	ThyssenKrupp Steel Europe AG	ThyssenKrupp AG	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
142.	Selgros Sp. z o.o.	TransGourmet Holding	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
143.	Union Knopf Polska Sp. z o.o.	Union Knopf GmbH	Niemcy	koniński	Turek	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
144.	WILKA Polska Sp. z o.o.	WILKA Schliesstechnik GmbH	Niemcy	leszczyński	Leszno	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metali
145.	ADECON Sp. z o.o. Sp.K	ADECON Logistics GmbH	Niemcy	kaliski	Lisków	Transport i gospodarka magazynowa	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport
146.	Arvato Polska	Bertelsmann SE & Co. KGaA	Niemcy	poznański	Komorniki	Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem
147.	BTC Business Technology Consulting Sp. z o.o.	BTC Business Technology Consulting	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem
148.	DMG MORI Polska Sp. z o.o.	DMG Mori Seiki AG	Niemcy	kaliski	Pleszew	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
149.	DMG/MORI Seiki Polska Sp. Z O.O.	DMG Mori Seiki AG	Niemcy	kaliski	Pleszew	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
150.	Kadefarm Sp. Z o.o.	Dr. Kade GmbH	Niemcy	poznański	Tarnowo Podgórne	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
151.	Ostrowski Zakład Ciepłowniczy S. A.	E.ON SE	Niemcy	kaliski	Ostrów Wielkopolski	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
152.	Sydkraft TERM Spółka z o.o.	E.ON SE	Niemcy	piłski	Złotów	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

153.	Echterhoff4Polska Sp. z o.o.	Echterhoff Bau-Gruppe	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Budownictwo	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
154.	Kreisel Technika Budowlana Sp. z o.o.	Fixit TM Holding GmbH	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
155.	Herding Polska Sp. z o.o.	Herding Holding GmbH	Niemcy	poznański	Tarnowo Podgórne	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
156.	Perschmann Sp. Z o.o.	Hoffmann Group	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
157.	Hörmann Polska sp. z o.o.	Hormann Europa Beteiligungs GmbH	Niemcy	poznański	Komorniki	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
158.	Imperial Logistics Sp. z o.o.	Imperial Industrial Logistics GmbH	Niemcy	poznański	Swarzędz	Transport i gospodarka magazynowa	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport
159.	Karl Knauer Poland Sp. Z. o. o.	Karl Knauer KG	Niemcy	poznański	Pniewy	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
160.	Lidl Polska Sklepy Spożywcze Spółka z o.o. Spółka Komandytowa	Lidl Stiftung	Niemcy	poznański	Tarnowo Podgórne	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
161.	MC - Bauchemie Sp. z o.o.	MC-Bauchemie Müller GmbH & Co. KG	Niemcy	poznański	Środa Wielkopolska	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
162.	PAS Polska Sp. Z o.o.	PAS Deutschland GmbH	Niemcy	leszczyński	Opalenica	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja urządzeń elektrycznych
163.	Pfeifer & Langen Holding Sp. z o.o.	Pfeifer & Langen GmbH & Co. KG	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
164.	Gazomet Sp.z o.o.	RMG Regel + Messtechnik GmbH	Niemcy	leszczyński	Rawicz	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
165.	Schulte - Technika Grzewcza Sp. z o.o.	Schulte GmbH	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
166.	Audio SAT Sp. z o.o.	Siemens AG	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
167.	Steico Cee Sp. z o.o.	Steico Group	Niemcy	pilski	Czarnków	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
168.	Uesa Solar Sp. z o.o.	UESA GmbH	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Budownictwo	Roboty budowlane specjalistyczne
169.	Volkswagen Group Polska Sp. z o.o.	Volkswagen AG	Niemcy	m. Poznań	Poznań	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych
170.	Benteler Automotive Poland Sp. z o.o.	Benteler International Aktiengesellschaft	Niemcy	koniński	Września	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
171.	Borregaard Poland sp.z o.o.	Borregaard	Norwegia	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
172.	Centrum Usług Informatycznych Roche	ROCHE FINANCE	Szwajcaria	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
173.	SFS Intec Sp. z o.o.	SFS intec Holding AG	Szwajcaria	m. Poznań	Poznań	Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	Działalność w zakresie architektury i inżynierii; Badania i analizy techniczne
174.	Amcors Flexibles Złotów Sp. z o.o.	Amcors Ltd	Szwajcaria	pilski	Złotów	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
175.	Sanitec Koło Sp. z o.o.	Geberit Grup	Szwajcaria	koniński	Koło	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
176.	Roche Polska Sp. z o.o.	Grupa Roche	Szwajcaria	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
177.	Seaking Poland Ltd. Sp. z o.o.	Seaking AG	Szwajcaria	pilski	Czarnków	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja mebli
178.	Duni Sales Poland Sp. z o.o.	Duni AB	Szwecja	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
179.	Duni EFF Sp. z o.o.	Duni AB	Szwecja	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
180.	Sydskraft Złotów Sp. z o.o.	E.ON Sverige AB	Szwecja	pilski	Złotów	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
181.	Sydskraft TERM Spółka z o.o.	E.ON Sverige AB	Szwecja	pilski	Złotów	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

						do układów klimatyzacyjnych	
182.	Ostrowski Zakład Ciepłowniczy S. A.	E.ON Sverige AB	Szwecja	kaliski	Ostrów Wielkopolski	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
183.	Sapa Aluminium Sp. z o.o.	Granges A.B.	Szwecja	pilski	Trzcianka	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metali
184.	Hilding Anders Polska Sp. z o.o.	Hilding Anders International AB	Szwecja	poznański	Murowana Goślina	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja mebli
185.	Dendro Poland Sp. z o.o.	IKANO SA.	Szwecja	poznański	Rogoźno	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja mebli
186.	Europejski oddział IKEA Business Service Center (BSC)	IKEA	Szwecja	m. Poznań	Poznań	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne
187.	Marmite S.A.	Marmite AB	Szwecja	pilski	Zakrzewo	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
188.	Lantmännen Axa Poland Sp. z o.o.	Svenska Lantmännen	Szwecja	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
189.	Thule Automotive Poland Sp. z o.o.	Thule Holding AB	Szwecja	pilski	Krzyż Wielkopolski	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
190.	Thule Sp. z o.o.	Thule Holding AB	Szwecja	pilski	Wieleń	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
191.	SKF Polska S.A.	Ab Skf	Szwecja	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
192.	Engcon Poland Sp z o.o.	Engcon Holding AB	Szwecja	poznański	Buk	Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem
193.	Arjohuntleigh Polska Sp. z o.o.	Getinge Group	Szwecja	poznański	Komorniki	Przetwórstwo przemysłowe	Pozostała produkcja wyrobów
194.	Thermod Polska Sp. z o.o.	Lagercrantz Group	Szwecja	leszczyński	Grodzisk Wielkopolski	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
195.	Sweco Consulting sp. z o.o.	Sweco	Szwecja	m. Poznań	Poznań	Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	Działalność w zakresie architektury i inżynierii; Badania i analizy techniczne
196.	Tex Year Industries Inc	Tex Year Europe Sp.z o o	Tajwan	koniński	Gniezno	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
197.	Ciber Polska Sp. z o.o.	Ciber	USA	m. Poznań	Poznań	Informacja i komunikacja	Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana
198.	H.J.Heinz Polska S.A.	H.J Heinz Company	USA	leszczyński	Krobia	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
199.	Kimball Electronics Poland Sp. z o.o.	Kimball Electronics Group	USA	poznański	Tarnowo Podgórne	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja urządzeń elektrycznych
200.	McKinsey EMEA Shared Services Poznań Sp. z o.o.	McKinsey & Company	USA	m. Poznań	Poznań	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	Działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej
201.	Inline Poland Sp. z o.o.	SIRAP GEMA S P A	USA	poznański	Murowana Goślina	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych<
202.	Agri Plus Sp. z o.o.	Smithfield Foods	USA	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
203.	Tequila Polska Sp. z o.o.	TBWA	USA	m. Poznań	Poznań	Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	Reklama, badanie rynku i opinii publicznej
204.	Wrigley Poland Sp. z o.o.	Wm. Wrigley Jr. Company	USA	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
205.	Griltex Sp. z o.o.	DuPont	USA	poznański	Suchy Las	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
206.	Exide Technologies S.A.	Exide Transportation Holding Europe S.L	USA	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja urządzeń elektrycznych
207.	Newell Poland Services Sp. Z o.o.	Newell Rubbermaid	USA	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Pozostała produkcja wyrobów
208.	Newell Poland Sp. z o.o.	Newell Rubbermaid	USA	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Pozostała produkcja wyrobów
209.	Pratt And Whitney Kalisz Sp. z o.o.	United Technologies Corporation	USA	kaliski	Kalisz	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego
210.	Propex Services Group Sp. Z o.o.	Propex Services Group	USA	m. Poznań	Poznań	Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	Działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe
211.	Pfeifer & Langen Holding Sp. z o.o.	British Sugar Overseas (BSO) Ltd.	Wielka Brytania	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
212.	GSK Services Sp. z o.o.	Glaxo SmithKline	Wielka Brytania	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych

213.	Glaxo SmithKline Pharmaceuticals S.A.	Glaxo SmithKline	Wielka Brytania	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
214.	Lisner Sp. z o. o	Homann Feinkost GmbH	Wielka Brytania	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja artykułów spożywczych
215.	Panasonic Energy Poland S.A.	Panasonic Europe Ltd	Wielka Brytania	koniński	Gniezno	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja urządzeń elektrycznych
216.	Kompania Piwowarska S.A	SABMiller Plc	Wielka Brytania	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja napojów
217.	SEWS Polska Sp. z o. o.	Sumitomo Electric Wiring System Europe Ltd.	Wielka Brytania	leszczyński	Leszno	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja urządzeń elektrycznych
218.	FAE EMA-ELFA Sp. z o.o.	Cantoni Group	Włochy	kaliski	Ostrzeszów	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja urządzeń elektrycznych
219.	Italcomma Sp. z o.o.	Italcomma	Włochy	poznański	Dopiewo	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
220.	Scm Group Polska Sp. z o.o.	Scm Group	Włochy	poznański	Suchy Las	Przetwórstwo przemysłowe	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń
221.	Tac Finedile Di Pace. Sp. z o.o.	Tac Finedile Di Pace	Włochy	m. Poznań	Poznań	Przetwórstwo przemysłowe	Pozostała produkcja wyrobów

Źródło: Opracowanie własne.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie branżowe najważniejszych firm z kapitałem międzynarodowym w regionie (Tabela 78).

Tabela 78. Branże wiodące najważniejszych firm w regionie z kapitałem zagranicznym.

Branża wg sekcji PKD	Liczba firm w województwie	Branża wg działu PKD	Liczba firm w podregionach
Przetwórstwo przemysłowe	150	10 - Produkcja artykułów spożywczych: 21 22 - Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych: 19 25 - Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń: 13 28 - Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana: 12 27 - Produkcja urządzeń elektrycznych: 10 17 - Produkcja papieru i wyrobów z papieru: 8 20 - Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych: 8 23 - Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych: 8 16 - Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania: 7 21 - Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych: 7 11 - Produkcja napojów: 6 29 - Produkcja pojazdów samochodów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli: 6 31 - Produkcja mebli: 6 32 - Pozostała produkcja wyrobów: 6 24 - Produkcja metali: 4 51 - Transport lotniczy: 3 30 - Produkcja pozostałego sprzętu transportowego: 2 13 - Produkcja wyrobów tekstylnych: 1 26 - Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych: 1 33 - Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń: 1	m. Poznań: 48 poznański: 43 koniński: 18 kaliski: 15 leszczyński: 16 pilski: 10
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli	17	46 - Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami: 10 47 - Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi: 4 45 - Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych: 2 37 - Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków: 1	poznański: 9 m. Poznań: 7 koniński: 1

Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	13	70 - Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem: 7 71 - Działalność w zakresie architektury i inżynierii; Badania i analizy techniczne: 3 73 - Reklama, badanie rynku i opinii publicznej: 1 74 - Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna: 1 69 - Działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe: 1	m. Poznań: 10 poznański: 3
Transport i gospodarka magazynowa	12	49 - Transport lądowy oraz transport rurociągowy: 6 52 - Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport: 5 53 - Działalność pocztowa i kurierska: 1	poznański: 8 m. Poznań: 2 kaliski: 1 pilski: 1
Budownictwo	10	42 - Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej: 5 41 - Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków: 4 43 - Roboty budowlane specjalistyczne: 1	m. Poznań: 5 poznański: 3 leszczyński: 1 kaliski: 1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych	6	35 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych: 6	pilski: 3 kaliski: 2 leszczyński: 1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6	64 - Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych: 4 65 - Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego: 1 66 - Działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne: 1	m. Poznań: 6
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	68 - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości: 2	m. Poznań: 1 poznański: 1
Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	2	1 - Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową: 2	kaliski: 1 leszczyński: 1
Informacja i komunikacja	2	61 - Telekomunikacja: 1 62 - Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana: 1	leszczyński: 1 m. Poznań: 1
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	82 - Działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej: 1	m. Poznań: 1

Źródło: Opracowanie własne.

Na liście głównych inwestorów zagranicznych przygotowanej przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu przedsiębiorstwa z Wielkopolski w 2013 roku stanowiły 8%, a w 2019 – 7,2%. Najwięcej firm z kapitałem międzynarodowym w Wielkopolsce znajdowało się w Poznaniu. Były to 82 przedsiębiorstwa, które stanowiły 37% wszystkich firm z kapitałem zagranicznym w województwie. Na drugim miejscu uplasował się podregion poznański z 66 firmami (niecałe 30% wszystkich firm z kapitałem międzynarodowym). W podregionach leszczyńskim i kaliskim znajdowało się po 20 firm z kapitałem zagranicznym, w podregionie konińskim – 19, a w pilskim – 15. Najważniejszą branżą we wszystkich podregionach było przetwórstwo przemysłowe. Należało do niej aż 68% przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym. Główni inwestorzy pochodzili z Niemiec (38%), Holandii (14%), Szwecji (9%) i Danii (8%).

Poniższa tabela przedstawia liczbę firm w branżach wg PKD oraz kraj pochodzenia inwestorów w podziale na podregiony (Tabela 79).

Tabela 79. Liczba firm wg sekcji PKD oraz kraj pochodzenia inwestorów.

Podregion	Liczba firm	Liczba firm w branżach wg PKD	Kraj pochodzenia inwestorów
m. Poznań	81	Przetwórstwo przemysłowe: 48 Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna: 10 Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli: 7 Działalność finansowa i ubezpieczeniowa: 6 Budownictwo: 5 Transport i gospodarka magazynowa: 2 Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca: 1 Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości: 1 Informacja i komunikacja: 1	Niemcy: 19 USA: 9 Holandia: 8 Francja: 7 Szwecja: 6 Wielka Brytania: 5 Austria, Dania: 4 Hiszpania, Liechtenstein, Szwajcaria: 3 Cypr, Finlandia: 2 Chorwacja, Indie, Japonia, Kanada, Norwegia, Włochy: 1
poznański	66	Przetwórstwo przemysłowe: 42 Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli: 9 Transport i gospodarka magazynowa: 8 Budownictwo: 3 Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna: 3 Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości: 1	Niemcy: 24 Holandia: 14 Dania: 8 Szwecja: 4 Francja, USA: 3 Austria, Włochy: 2 Belgia, Czechy, Grecja, Hiszpania, Izrael, Korea: 1
leszczyński	20	Przetwórstwo przemysłowe: 15 Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych: 2 Budownictwo: 1 Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo: 1	Niemcy: 8 Holandia: 4 Belgia, Francja, Japonia, Kanada, Luksemburg, Szwecja, USA, Wielka Brytania: 1
kaliski	20	Przetwórstwo przemysłowe: 16 Budownictwo: 1 Informacja i komunikacja: 1 Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo: 1 Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych: 1 Transport i gospodarka magazynowa: 1	Niemcy: 11 Kanada: 3 Belgia, Dania, Holandia, Szwecja, USA, Włochy: 1
koniński	19	Przetwórstwo przemysłowe: 18 Handel hurtowy i detaliczny; naprawa samochodów osobowych i motocykli: 1	Dania: 4 Niemcy: 3 Belgia, Francja, Holandia: 2 Finlandia, Hiszpania, Indie, Szwajcaria, Tajwan, Wielka Brytania: 1
pilski	15	Przetwórstwo przemysłowe: 11 Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych: 3 Transport i gospodarka magazynowa: 1	Szwecja: 6 Niemcy: 4 Holandia, Szwajcaria: 2 Belgia: 1

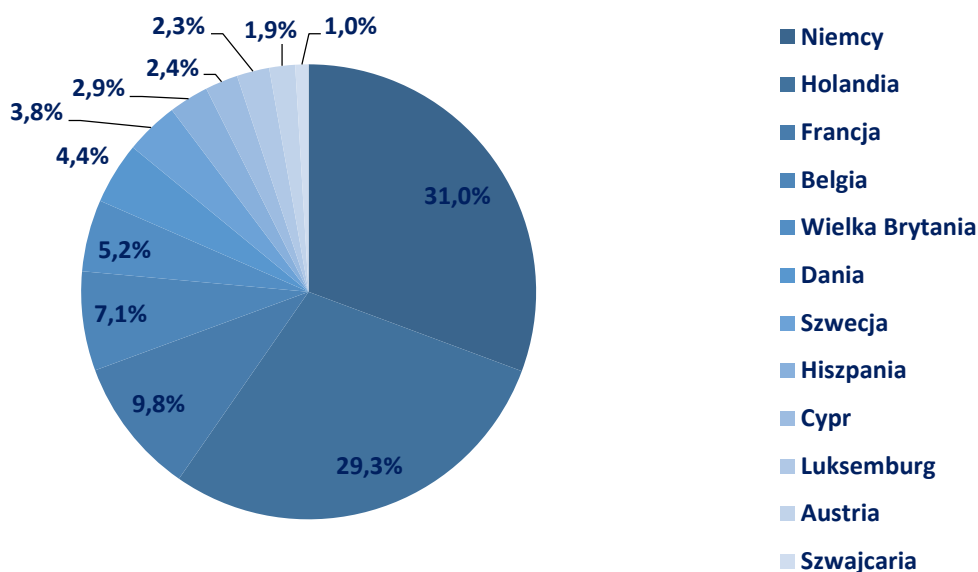
Źródło: Opracowanie własne.

Analiza danych GUS

Wg danych GUS w 2013 roku w Wielkopolsce znajdowały się 2302 firmy z udziałem kapitału zagranicznego. Pracowało w nich 233,6 tys. osób, czyli 14,3% ogółu pracujących w tych firmach w kraju. Prawie 60% spośród wielkopolskich firm z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób. Przedsiębiorstwa małe stanowiły 21%, a średnie – 13%. Najmniej firm należało do kategorii największych przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 250 osób (jedynie 6% podmiotów). Wielkopolskie przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym stanowiły 8,8% wszystkich firm z kapitałem zagranicznym w Polsce, co uplasowało województwo na czwartej

pozycji. Inwestorzy zagraniczni ulokowali w Wielkopolsce 15 048,5 mln zł, czyli 8,3% całego kapitału zagranicznego w kraju, dzięki czemu województwo zajęło trzecie miejsce wśród wszystkich województw. Najwięcej kapitału ulokowali inwestorzy niemieccy – 4072,6 mln zł oraz holenderscy – 3848,7 mln zł (Wykres 24). Wartość importu w podmiotach z kapitałem zagranicznym w województwie wielkopolskim wyniosła 14,3%, natomiast wartość eksportu 18,8%. Liczba podmiotów, w których wartość kapitału zagranicznego przekroczyła 1 mln USD wyniosła 336, co stanowiło 14,6% firm z udziałem kapitału zagranicznego w Wielkopolsce.

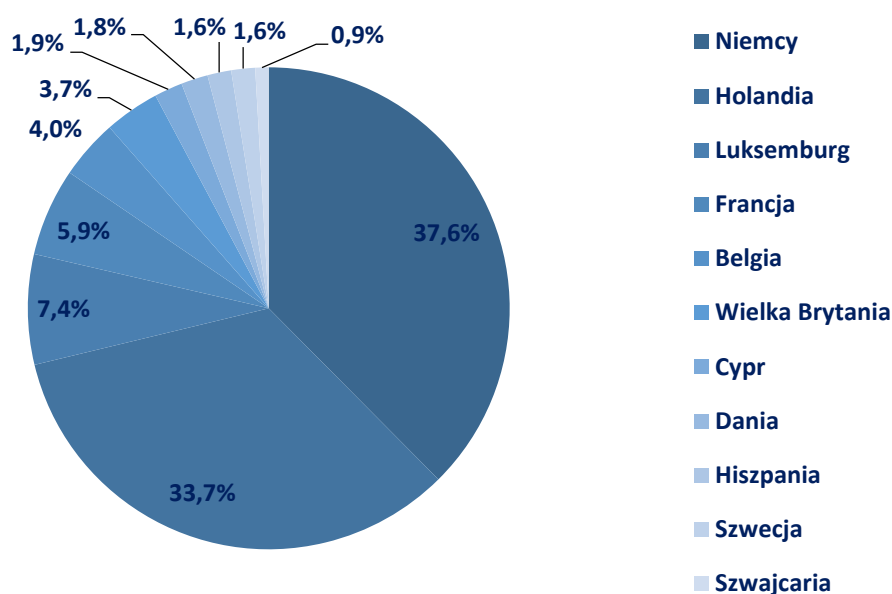
Wykres 24. Struktura pochodzenia kapitału zagranicznego w Wielkopolsce w 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne.

Wg danych GUS w 2017 roku w Wielkopolsce swoją siedzibę miało 1991 firm z kapitałem zagranicznym. Zatrudniono w nich 305,6 tys. osób, czyli 15,8% ogółu pracujących w tych firmach w kraju. Większość wielkopolskich firm z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły mikroprzedsiębiorstwa (52,1%). Przedsiębiorstwa małe i średnie stanowiły odpowiednio 22,3% oraz 16,8% tych firm. Najmniej firm należało do kategorii największych przedsiębiorstw (8,8%). Wielkopolskie przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym stanowiły 9% wszystkich firm z kapitałem zagranicznym w Polsce, co uplasowało województwo na trzecim miejscu. Inwestorzy zagraniczni ulokowali w Wielkopolsce 23 484,3 mln zł, dzięki czemu województwo znalazło się na trzeciej pozycji w kraju – z udziałem kapitału równym 11,9%. Najwięcej kapitału ulokowali inwestorzy niemieccy – 8028,1 mln zł oraz holenderscy – 7188,6 mln zł (Wykres 25). Spośród wszystkich podmiotów z kapitałem zagranicznym w Polsce, największy odsetek podmiotów dokonujących zakupów z importu stanowiły jednostki z siedzibą na terenie województwa wielkopolskiego (57,8%). Podmioty z Wielkopolski miały również duży udział w wartości eksportu ogółem – 14,2%. Liczba podmiotów, w których wartość kapitału zagranicznego przekroczyła 1 mln USD wyniosła 25, co stanowiło 1,3% firm z udziałem kapitału zagranicznego w Wielkopolsce.

Wykres 25. Struktura pochodzenia kapitału zagranicznego w Wielkopolsce w 2017 r.

Źródło: Opracowanie własne.

5.3. Najbardziej innowacyjne firmy

Lista najbardziej innowacyjnych firm w regionie powstała na podstawie analizy następujących rankingów:

- 1) „Deloitte Technology Fast 50 Central Europe” (2017, 2018);
- 2) Ranking najbardziej innowacyjnych firm w Polsce dziennika „Rzeczpospolita” (2013, 2015);
- 3) „Orły Innowacji” - konkurs dziennika „Rzeczpospolita” (2015, 2017).

Dla każdej z firm wskazano jej lokalizację oraz branżę wg PKD 2007 (Tabela 80).

Tabela 80. Przedsiębiorstwa innowacyjne w Wielkopolsce

Przedsiębiorstwa innowacyjne w Wielkopolsce					
lp.	podmiot	lokalizacja		branża	
		podregion	gmina	sekcja PKD 2007	dział PKD 2007
1.	Grupa Tense Sp. z o.o. Sp. k.	m. Poznań	Poznań	Informacja i komunikacja	Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana
2.	TenderHut S.A.	m. Poznań	Poznań	Informacja i komunikacja	Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana
3.	Traffic Trends Sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	Reklama, badanie rynku i opinii publicznej
4.	Qpony.pl Sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	Reklama, badanie rynku i opinii publicznej
5.	Vercom S.A.	m. Poznań	Poznań	Informacja i komunikacja	Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana

6.	STX Next Sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Informacja i komunikacja	Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana
7.	Netguru Sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Informacja i komunikacja	Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana
8.	10Clouds Sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
9.	Profim Sp. z o. o.	koniński	Turek	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja mebli
10.	Novol Sp. z o. o.	poznański	Komorniki	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
11.	TFP Sp. z o. o.	poznański	Kórnik	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja papieru i wyrobów z papieru
12.	Luvana SA	poznański	Luboń	Przetwórstwo przemysłowe	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych
13.	Easy Solar	m. Poznań	Poznań	Informacja i komunikacja	Działalność portali internetowych
14.	Instytut Metali Nieżelaznych	m. Poznań	Poznań	Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	Badania naukowe i prace rozwojowe

Źródło: Opracowanie własne.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie branżowe najbardziej innowacyjnych firm w regionie (Tabela 81).

Tabela 81. Branże wiodące w najbardziej innowacyjnych firmach regionu.

Branża	Liczba firm w województwie	Liczba firm w podregionach
Informacja i komunikacja	6	m. Poznań: 6
Przetwórstwo przemysłowe	4	poznański: 3 koniński: 1
Działalność naukowa, profesjonalna i techniczna	3	m. Poznań: 3
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1	m. Poznań: 1

Źródło: Opracowanie własne.

6. Klastry i inicjatywy klastrowe w województwie wielkopolskim

Analiza została przeprowadzona na podstawie dostępnej literatury przedmiotu oraz wiedzy eksperckiej wykonawcy. Jako punkt wyjścia potraktowane zostały dane zebrane w ramach badania „Raportu z badania branż dominujących w gospodarce regionu w ramach identyfikacji specjalizacji gospodarczej Wielkopolski” z roku 2013. W tym miejscu warto zaznaczyć, że w zasadzie nie ma źródeł informacji, które na dzień dzisiejszy wskazywałyby aktywne klastry. Zaprezentowana lista powiązań klastrowych jest wynikiem analiz wielu źródeł. Należy przy tym przyjąć pewien margines błędu ze względu na rozbieżność informacji w różnych źródłach.

Punktem wyjścia do analizy klastrow i inicjatyw klastrowych powinna być informacja, że forma współpracy przedsiębiorstw, jakim są powiązania klastrowe obecnie zanika. Zjawisko to nie dotyczy jedynie regionu Wielkopolski, ale cały kraj. W 2013 r. zidentyfikowano 29 aktywnych klastrow w województwie. Wyniki analiz przeprowadzonych na potrzeby niniejszego badania wskazują, że obecnie aktywnych jest zaledwie 17 klastrow. Jednakże na potrzeby niniejszego badania analizy będą dotyczyły zarówno aktywnych klastrow jak i tych nieaktywnych/uśpionych, które funkcjonowały między 2013 a 2019 r., bowiem zanik klastrow nie świadczy o tym, że branże, które reprezentowały nie są dominujące. Bardziej uzasadnionym wnioskiem jest brak aktywności klastrow ze względu na brak środków na finansowanie ich działalności. Świadczy o tym fakt, że wśród wszystkich zidentyfikowanych klastrow, które działały między 2013 a 2019 r. (zarówno aktywnych jak i nieaktywnych) prawie 90 % powstało w latach 2007-2013, kiedy to w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego wsparcie ukierunkowane było na rozwój inicjatyw klastrowych, a od 2014 r. liczba klastrow zaczęła sukcesywnie spadać. Należy przy tym zaznaczyć, że wsparcie dla klastrow perspektywie 2014-2020 istniało w programach krajowych jednak wsparcie to adresowane było do klastrow krajowych i ponadregionalnych, podczas gdy w regionie wielkopolskim prawie wszystkie klastry miały charakter lokalny. Uzależnienie rozwoju klastrow od środków finansowych potwierdzają również nowopowstające klastry – są to przede wszystkim klastry energetyczne, które obecnie mają możliwość pozyskania wsparcia finansowego.

Finalnie w ramach przeprowadzonych analiz zidentyfikowano 17 klastrow aktywnych oraz 23 nieaktywne/uśpione, które funkcjonowały badanym przedziale czasowym¹⁸. Jak wspomniano zakres analizy w poprzednim badaniu ze względu na dostęp do źródeł był znacznie szerszy. Jednocześnie analizy te dotyczyły prawie w 90 % klastrow, które pojawiają się w niniejszym badaniu. W związku z tym pewne wnioski można uznać za ciągle obowiązujące. Poniżej znajdują się te, które w ramach przeprowadzonych analiz udało się zweryfikować¹⁹:

- **(...) Można stwierdzić, że klastry obejmują swym zasięgiem praktycznie większość subregionów** – obecnie klastry znajdują się we wszystkich podregionach, a najwięcej zlokalizowanych jest w podregionie kaliskim (o czym w dalszej części analizy).
- **(...) W grupie klastrow w Wielkopolsce daje się wskazać takie, które zasługują na miano lokalnych oraz regionalnych** – wniosek ten możliwy był do zweryfikowania tylko dla niecałych

¹⁸ Klastry nieaktywne/uśpione to klastry, które funkcjonowały w przedziale czasowym 2013-2018r., ale nie przejawiały aktywności w ostatnim półroczu (i wcześniej). Zidentyfikowane zostały na podstawie stron internetowych klastrow, artykułów w lokalnej i regionalnej prasie elektronicznej oraz wskazanych w koncepcji realizacji badania publikacjach naukowych. Ze względu na brak wiarygodnych źródeł danych należy założyć pewien margines błędu w przedstawionej liście inicjatyw klastrowych.

¹⁹ Cytaty zaczerpnięte z *Raportu z badania branż dominujących w gospodarce regionu w ramach identyfikacji specjalizacji gospodarczej Wielkopolski* (2013), Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Poznań.

60% zidentyfikowanych klastrów. Jeśli bierzemy pod uwagę procentowy udział przedsiębiorstw z podregionu, to rzeczywiście w większości są to firmy lokalne. Jednak w niektórych klastrach widoczny jest zasięg ponadlokalny, regionalny, a nawet ponadregionalny (o czym w dalszej części analizy).

- **(...) Jednostki sfery B+R w sieciach to podmioty z miasta Poznania, Podobnie instytucje otoczenia biznesu są zlokalizowane zasadniczo w mieście Poznaniu lub w powiecie poznańskim** – biorąc pod uwagę klastry, które funkcjonowały w latach 2013-2019 wniosek jest jak najbardziej aktualny – przeważnie były to jednostki naukowe i IOB z Poznania. Jeśli jednak patrzymy przez pryzmat obecnie aktywnych klastrów, należy mocniej podkreślić udział regionalnych IOB i uczelni z miasta Kalisz, czy Leszno.
- **(...) W kilku przypadkach kooperantami są również partnerzy zagraniczni** – wniosek aktualny zarówno biorąc pod uwagę wszystkie badane klastry, jak i tylko te aktywne. Część klastrów, choć takiej współpracy nie prowadzi zadeklarowało chęć nawiązania partnerstwa zagranicznego.
- **(...) W sieciach dominują firmy mikro, małe i średnie, w przeważającej części z polskim kapitałem. Członkami klastrów są również instytucje otoczenia biznesu, podmioty sfery B+R oraz instytucje samorządu terytorialnego** – w zasadzie wniosek ten jest ciągle aktualny warto jednak zaznaczyć, że współpracę z IOB i sferą B+R deklarują prawie wszystkie klastry, natomiast mniejsza ich liczba zwraca uwagę na współpracę z JST.
- **(...) Uruchomienie inicjatywy klastrowej może być wynikiem oddolnych działań podmiotów zainteresowanych współpracą (tzw. podejście oddolne) lub być wynikiem działań odgórnych podejmowanych przez władze publiczne (tzw. podejście odgórne). Analiza inicjatyw klastrowych w Wielkopolsce pokazała, że większość z nich jest efektem podejścia oddolnego** – wniosek ciągle aktualny. Prawie 70 % spośród wszystkich badanych klastrów powstało w wyniku działań oddolnych. Wśród klastrów aktywnych udział ten jest na podobnym poziomie.
- **(...) Należy wskazać w większym stopniu związki o charakterze bieżącym, „tu i teraz” aniżeli relacje o charakterze strategicznym** – wniosek jest dosyć ciężki do zweryfikowania ze względu na brak odpowiednich danych. Jednak biorąc pod uwagę, że wiele inicjatyw powstało tylko w celu pozyskania dofinansowania (trend powszechny w całym kraju nie tylko w regionie) oraz obecną liczbę klastrów aktywnych – 17 przy 29 w 2013 r., można założyć, że przeważały związki o charakterze bieżącym.

Poniżej znajduje się lista wszystkich klastrów aktywnych oraz nieaktywnych/uśpionych funkcjonujących w latach 2013-2019 (Tabela 82, Tabela 83).

Tabela 82. Lista klastrów aktywnych w województwie wielkopolskim

Klasy w Wielkopolsce								
lp.	nazwa klastra	rok utworzenia	liczba członków	koordynator	lokalizacja		branża	profil działalności
					podregion	gmina		
1.	Klaster Poligraficzno-Reklamowy w Lesznie	2007	41	Zarząd Stowarzyszenia	leszczyński	Leszno	Poligrafia, reklama, informatyka	Klaster zrzesza przedsiębiorstwa z branży poligraficznej i reklamowej, które świadczą usługi z zakresu reklamy i marketingu, produkcji: gadżetów, folii reklamowych, pieczętek, wizytówek, ulotek i szyldów, kartonów i wyrobów z papieru, opakowań wielomateriałowych i odlewów ze szkła akrylowego oraz innych produktów z tworzyw sztucznych. Jednym z celów klastra jest zapewnienie zrzeszonym podmiotom wyspecjalizowanej kadry, do czego przyczynić się ma współpraca ze szkołami poligraficznymi, a także przygotowanie programu kształcenia technika cyfrowych procesów graficznych. W strukturze klastra dominują mikro przedsiębiorstwa (37). KLASTER OZNACZONY BRĄZOWĄ ETYKIETĄ KLASTER ZOSTAŁ WYRÓŻNIONY W BENCHMARKINGU POLSKICH KLASTRÓW (BADANIACH REALIZOWANYCH NA ZLECENIE PARP CO 4 LATA) W 2014 I 2018 R.
2.	Klaster Spożywczy Leszczyńskie Smaki	2010	23	Leszczyńskie Centrum Biznesu Sp. z o.o.	leszczyński	Leszno	Przetwórstwo rolnospożywcze	Klaster zrzesza lokalne firmy z branży rolnospożywczej, uczelnie wyższe, IOB, instytucje naukowo-badawcze, oraz władze samorządowe. Członkowie klastra zlokalizowani są w południowo-zachodniej części regionu. Celem klastra jest współpraca wszystkich ww. podmiotów, która przyczynić się ma do wzrostu innowacyjności i konkurencyjności przemysłu rolnospożywczego w podregionie leszczyńskim. Potrzeba utworzenia sformalizowanej platformy współpracy była wynikiem wielomiesięcznych analiz, które wskazywały branżę spożywczą, jako kluczową dla rozwoju podregionu leszczyńskiego. Firmy z branży powinny nie tylko konkurować ze sobą, ale także utworzyć powiązania kooperacyjne poprzez wymianę informacji i doświadczeń oraz rozwój nowych technologii. Działania klastra finansowane są z różnych źródeł. W strukturze klastra przeważają mikro przedsiębiorstwa (16). Klaster współpracuje z partnerami zagranicznymi z Austrii i Niemiec. KLASTER ZOSTAŁ WYRÓŻNIONY W BENCHMARKINGU POLSKICH KLASTRÓW (BADANIACH REALIZOWANYCH NA ZLECENIE PARP CO 4 LATA) W 2014 I 2018 R.
3.	Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski	2009	46	Zarząd Stowarzyszenia (wiceprezes) = dyrektor Regionalnej Izby Gospodarczej w Kaliszu,	kaliski	Kalisz	Przetwórstwo rolnospożywcze,	Klaster zajmuje się produkcją żywności, dodatków do żywności, kosmetyków naturalnych i suplementów diety. Posiada hurtownie żywności, zajmuje się także konfekcjonowaniem i dystrybucją. Klaster zajmuje się także produkcją i dystrybucją maszyn – rolniczych i do produkcji żywności. Wśród członków klastra dominują przedsiębiorstwa małe (17) i średnie (9). Klaster współpracuje z partnerami zagranicznymi z Niemiec, Austrii, Czech, Danii, Estonii, Finlandii, Grecji, Hiszpanii, Irlandii, Litwy i Mongolii. KLASTER ZOSTAŁ WYRÓŻNIONY W BENCHMARKINGU POLSKICH KLASTRÓW (BADANIACH REALIZOWANYCH NA ZLECENIE PARP CO 4 LATA) W 2014 R.
4.	Leszczyński Klaster Budowlany	2010	34	Urząd Miasta Leszna	leszczyński	Leszno	Branża budowlana,	Klaster zrzesza firmy z branży budowlanej w podregionie leszczyńskim. Firmy zrzeszone w klastrze oferują innowacyjne i energooszczędne rozwiązania budowlane. Dodatkowo klaster zapewnia klientom bezpłatną usługę doradczą. Klaster powstał z inicjatywy miasta Leszno w ramach projektu „Utworzenie sieci firm w sektorze budownictwa w południowo-zachodniej Wielkopolsce jako szansa wzrostu ich konkurencyjności i innowacyjności” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013. Projekt zakładał rozwój nie tylko firm z branży budowlanej, ale także IOB, szkół leszczyńskich oraz promocję samego miasta. Projekt zakończył się w 2013r. Klaster działa do dziś jako zrzeszanie firm oferujących usługi budowlane i doradcze. Wśród członków klastra przeważają przedsiębiorstwa mikro (17) i małe (9). KLASTER ZOSTAŁ WYRÓŻNIONY W BENCHMARKINGU POLSKICH KLASTRÓW (BADANIACH REALIZOWANYCH NA ZLECENIE PARP CO 4 LATA) W 2014 R.
5.	Stowarzyszenie Klaster Kotlarski	2009	35	Zarząd Stowarzyszenia	kaliski	Pleszew	Ciepłownictwo, automatyka i podzespoły elektroniczne (przemysł metalowy/prze	Klaster zrzesza podmioty z branży kotlarskiej w powiecie pleszewskim. Klaster współpracował m.in. z innymi producentami węgla, Instytutem Chemicznego Przerobu Węgla w Gliwicach oraz Politechniką Śląską w Gliwicach. Klaster brał udział w projektach „Bezpieczna kotłownia” wraz z PZU Życie oraz „Wielkopolskie Klasy na rzecz innowacyjności” organizowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w ramach projektu „Regionalne sieci innowacji i promocji innowacji w regionie”.

							myst elektroniczny)	W ramach klastra powstawały różne konsorcja badawcze. Na chwilę obecną są trzy konsorcja, które mają za zadanie opracowanie i przebadanie różnych kotłów. W najbliższym czasie planowane jest powołanie kolejnych dwóch. Początkowo powiązanie funkcjonowało jako niesformalizowany klastrowy następnie zmieniono je na stowarzyszenie.
6.	Wielkopolski Klastrowy Lotniczy	2009	6	Zarząd Stowarzyszenia, Przedsiębiorców Przemysłu Lotniczego „Wielkopolski Klastrowy Lotniczy”,	kaliski	Kalisz	Przemysł lotniczy/lotnictwo	Klastrowy zrzesza najważniejsze przedsiębiorstwa przemysłu lotniczego w województwie. Klastrowy został założony w celu tworzenia lepszych warunków dla firm przemysłu lotniczego, wypracowania nowych rozwiązań, projektów i wynalazków (i promocji ich za granicą), a także w skali lokalnej wspierania inicjatyw, które przysłużą się do wzrostu konkurencyjności firm branży lotniczej. Klastrowy działa w sektorze przemysłu lotniczego oraz dziedzinach pokrewnych. Członkowie klastra współpracują z partnerami zagranicznymi z Niemiec i Kanady.
7.	E-Commerce connections	2011	63	Menadżer eCommerce Connections Sp z o.o	poznański	Bytkowo	Know how dla e-commerce – IT/ICT, inne usługi dla biznesu (prawne, finansowe, consulting, logistyka, technologia, magazynowanie)	Klastrowy zrzesza firmy świadczące usługi IT i ICT dla e-biznesu, a także firmy zajmujące się spedycją towarów sklepów internetowych. Działalność klastra obejmuje także usługi magazynowania oraz wysyłki i obsługi zwrotu towarów sklepów internetowych. Założeniem klastra jest przekazanie polskim e-sklepom nowych rozwiązań technologicznych oraz świadczenie usług, które umożliwią im lepsze funkcjonowanie na rynku. Głównym celem jest wykorzystanie korzyści biznesowych płynących z utworzonej platformy współpracy – pozyskiwanie kontaktów, wzrost kwalifikacji oraz ekspansja na zagraniczne rynki. Klastrowy współpracuje z partnerami zagranicznymi z Norwegii.
8.	Klastrowy Przetwórców Szkła Budowlanego	2011	34	Stowarzyszenie Przetwórców w Szkła Budowlanego,	poznański	Tarnobrzeg	Obróbka szkła, produkcja szyb, budownictwo i architektura	Klastrowy zrzesza firmy zajmujące się przetwórstwem szkła. Klastrowy swoim członkom oferuje m.in. usługi badawcze, prawne, promocyjne, szkoleniowo-doradcze, a także zakupy grupowe. Klastrowy nie posiada własnego produktu – działa na zasadzie łańcucha wartości. Celem klastra jest maksymalne wykorzystanie korzyści płynących z powiązania kooperacyjnego (współpraca pomiędzy firmami, ale także współpraca z instytucjami badawczo-naukowymi i IOB). Członkowie klastra współpracują z partnerami zagranicznymi z Niemiec.
9.	Klastrowy Turystyczny Północnej Wielkopolski „Dolina Noteci”	2009	Brak informacji	Brak informacji	piłski	Piła	Turystyka	Klastrowy powstał z inicjatywy powiatu pińskiego, czarnkowsko-trzcianeckiego, chodzieskiego i złotowskiego. Celem klastra jest promocja podregionu pińskiego po przez wykorzystanie potencjału turystycznego Noteci. Założeniem klastra jest promowanie naturalnego atutu podregionu, jakim jest Dolina Noteci oraz prowadzenie innowacyjnej polityki samorządowej. Działania te mają spowodować wzrost gospodarczy podregionu. Klastrowy w 2015 r. wygrał konkurs na realizację zadań publicznych (ogłoszony przez UM Województwa Wielkopolskiego).
10.	Ostrowski Klastrowy Automatyki	2009	10	INTECH-ZAP Sp. z o.o.	kaliski	Ostrow Wielkopolski	Automatyka przemysłowa / przemysł metalowy	Klastrowy powstał z inicjatywy firm, które kontynuują działalność Zakładów Automatyki Przemysłowej w Ostrowie Wielkopolskim. Celem klastra było utrzymanie 50 letniej tradycji ZAPs, a przy tym dzięki zawiązanej kooperacji, wzrost konkurencyjności i innowacyjności firm na rynkach krajowych i zagranicznych oraz wzmocnienie powiązań na linii biznes-nauka.
11.	Stowarzyszenie Wielkopolskie Centrum Klastrowingu	2013	118	Prezes stowarzyszenia	m. Poznań	Poznań	Szkolenia, opracowywanie wniosków o dotacje, badania, technologie, informacje, Integrowanie przedstawicieli branż: spożywczej, meblarskiej, ICT, logistycznej i in.	Założeniem Wielkopolskiego Centrum Klastrowingu jest pełnienie funkcji platformy współpracy klastrowej w regionie – WCK jest miejscem spotkań, wymiany doświadczeń, informacji i dyskusji przedstawicieli inicjatyw klastrowych z regionu. Działalność WCK oparta jest na tworzeniu łańcuchów wartości w kontekście polityki RIS. WCK wspiera inicjatywy klastrowe (również te będące w fazie początkującej), które dążą do wykreowania warunków społeczno-gospodarczych sprzyjających ich rozwojowi. Klastrowy zajmuje się także tworzeniem bazy informacji wspomagających działania uczestników inicjatyw klastrowych.
12.	Klastrowy IT Leszno	Brak informacji	10	Leszczyńskie Centrum Biznesu Sp. z o.o	leszczyński	Leszno	IT/ICT	Klastrowy zrzesza podmioty z branży IT. Współpracuje z jednostkami naukowo-badawczymi, IOB, jednostkami samorządu terytorialnego i uczelniami. Ma na celu wzrost konkurencyjności i innowacyjności zrzeszonych członków poprzez nawiązanie sieci współpracy, która przyczyni się do kreowania i wprowadzania nowych rozwiązań i produktów. Klastrowy ma na celu także poprawę wizerunku podregionu leszczyńskiego.
13.	Turecki Klastrowy Energii, Czysta Energia	2018	22	UM Turek	koniński	Turek	Energetyka	Klastrowy został założony w celu wzrostu udziału OZE w produkcji energii, a w konsekwencji również ochrony środowiska. Finalnie działania klastra doprowadzić ma do samowystarczalności energetycznej powiatu tureckiego. Klastrowy zrzesza przedstawicieli różnych środowisk – biznesu, JST, B+R, oświaty i IOB
14.	Zielona Energia Konin	2018	Brak informacji	Przedsiębiorstwo Wodociągów i	koniński	Konin	Energetyka	Klastrowy zrzesza podmioty z branży energetycznej. Celem klastra jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego miasta Konina poprzez wykorzystanie potencjału energetycznego, szczególnie powiązanego z OZE. Budowana sieć powiązań ma przyczynić się do pozytywnych zmian w zakresie zrównoważonej energii i niskoemisyjnej gospodarki

				Kanalizacji Sp. z o.o				
15.	Wielkopolski Klaster Rzecznicy	2015	11	Brak informacji	m.Poznań	Poznań	Transport/turys- tyka	Do klastra przynależy miasto Poznań, gminy powiatu poznańskiego oraz Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej. Jego celem jest rozwój transportu oraz turystyki na rzekach Wielkopolski, po przez wykreowanie sieci powiązań biznesu, JST, IOB i uczelni wyższych.
16.	Wielkopolska Izba Budownictwa - klaster budowlany	2010	52	Wielkopolska Izba Budownictwa	m.Poznań	Poznań	budownictwo	Wielkopolska Izba Budownictwa – największa w Polsce organizacja samorządu gospodarczego zreszta i reprezentuje interesy przedstawicieli branży budowlanej. Do Izby przynależą nie tylko firmy z regionu, ale także z regionów sąsiednich. Izba zajmuje się promocją firm z branży, doradztwem, opiniowaniem projektów, współpracą (z JST, jednostkami organizacji państwowej, organizacjami i firmami zagranicznymi), prowadzeniem szkoleń, pełnieniem funkcji informacyjnych (o zrzeszonych firmach, dostępnych materiałach i technologiach).
17.	Polski Klaster Innowacyjnych Technologii Kućniczych „HEFAJSTOS”	2013	39	Instytut Obróbki Plastycznej w Poznaniu	m. Poznań	Poznań	Technologie kuźnicze, przemysł metalowy	Misją klastra jest integracja podmiotów z branży wytwórczej, szczególnie w zakresie technologii kuźniczych. Działania klastra opierają się na identyfikacji potrzeb branży (w tym nowych rozwiązań) oraz utworzeniu sieci powiązań na linii nauka-biznes. Wśród członków klastra dominują przedsiębiorstwa (25) i jednostki naukowe (11). Uczestnicy klastra znajdują się w 9 województwach: dolnośląskim, podkarpackim, świętokrzyskim, wielkopolskim, opolskim, lubuskim, śląskim, małopolskim i mazowieckim. Klaster współpracuje z partnerami zagranicznymi z Czech i Niemiec.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 83. Lista klastrów nieaktywnych/uśpionych w województwie wielkopolskim (brak aktywności w ostatnim półroczu)

Klasy w Wielkopolsce (nieaktywne)								
lp.	nazwa klastra	rok utworzenia	liczba członków	koordynator	lokalizacja		branża	profil działalności
					podregion	gmina		
1.	Wielkopolski Klaster Teleinformatyczny	2008	73	Zarząd Stowarzyszenia	m. Poznań	Poznań	ICT	Klaster działa w branży IT i ICT. Zrzeszeni w inicjatywie członkowie prowadzą działalność m.in. z zakresu produkcji, dystrybucji i serwisowania sprzętu oraz tworzenia sieci IT i ICT, a także działalność szkoleniowo- doradczą oraz outsourcing z zakresu IT. W klastrze dominują mikro- i małe przedsiębiorstwa Klaster współpracuje z partnerami zagranicznymi KLASTER ZOSTAŁ WYRÓŻNIONY W BENCHMARKINGU POLSKICH KLASTRÓW (BADANIACH REALIZOWANYCH NA ZLECENIE PARP CO 4 LATA) W 2014 I 2018 R. KLASTER OZNACZONY BRĄZOWĄ ETYKIETĄ
2.	Stowarzyszenie Bioregion Wielkopolska / BIOREGION Wielkopolska / Bio Region - Wielkopolska	2011	23	Zarząd Stowarzyszenia oraz YouNick (dotychczas Nickel Technology Park Poznań),	poznański	Suchy Las	Biotechnologia , medycyna, Life Science,	Klaster działa w branżach: biotechnologia, medycyna oraz life science. Realizował usługi proinnowacyjne, informacyjne, finansowe i księgowe, szkoleniowe i doradcze oraz środowiskowe dla podmiotów z biosektora. W ramach działania klastra zrealizowano projekt Bio-Tech-Med, który wzmocnił potencjał innowacyjny przedsiębiorstw funkcjonujących w ww. branżach poprzez ich współpracę z instytucjami naukowymi, IOB, władzami samorządowymi i innymi organizacjami branżowymi. Wśród członków klastra dominują przedsiębiorstwa (17). KLASTER ZOSTAŁ WYRÓŻNIONY W BENCHMARKINGU POLSKICH KLASTRÓW (BADANIACH REALIZOWANYCH NA ZLECENIE PARP CO 4 LATA) W 2014 R.
3.	Euro-Centrum Klaster Technologii Niskoenergetycznych	2013	12	Nuvarro Sp. z o. o.	koniński	Konin	Budownictwo termooszczędne, termomodernizacja, fotowoltaika	Inicjatywa była wynikiem projektu „Wzrost konkurencyjności konińskich i kaliskich firm poprzez utworzenie Klastra Technologii Niskoenergetycznych”, współfinansowanego z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. Klaster zrzeszał podmioty świadczące usługi w branży budownictwa energooszczędnego (m.in. termomodernizacja, wykorzystanie OZE, fotowoltaika). Wśród członków klastra dominowały przedsiębiorstwa (10).
4.	Swarzędzki Klaster Producentów Mebli	2011	20	Cech Stolarzy Swarzędzkiego Zarząd Stowarzyszenia,	poznański	Swarzędz	Przemysł meblarski	Klaster zrzeszał przedsiębiorców i rzemieślników świadczących usługi w branży stolarskiej. Wśród członków klastra dominowały przedsiębiorstwa (17). Z klastrem współpracowała Katedra Meblarstwa, Wydziału Technologii Drewna Uniwersytetu przyrodniczego w Poznaniu – studio projektowe, które funkcjonowało w ramach klastra było miejscem pracy absolwentów uczelni.
5.	SynergIT Klaster Informatyczny (wcześniej ITelligence Technology)	2009, nowa nazwa od 2010	53	Zarząd Fundacji Edukacji, Innowacji i Wdrażania Nowoczesny	m. Poznań	Poznań	ICT,	Klaster zrzeszał firmy świadczące usługi w branży IT/ICT w tym między innymi z zakresu: projektowania i tworzenia platform mobilnych, aplikacji, portali i stron internetowych, gier komputerowych, systemów informatycznych; e-usług; marketingu mobilnego i internetowego i wielu innych usług i produktów związanych z technologią IT. Wśród członków klastra dominują przedsiębiorstwa (48). Klaster nie współpracuje z partnerami zagranicznymi.

				ch Technologii,				
6.	Zachodni Klaster Tworzyw Sztucznych Plastopolis	2009	18	Eureka Technologies Park Sp. z o. o.	m. Poznań	Poznań	Przemysł tworzyw sztucznych	Klaster zrzeszał firmy świadczące usługi z sektora przemysłu tworzyw sztucznych tzn. produkcji wyrobów z plastiku i gumy, elementów tablic rejestracyjnych, zabawek; handlu produktami z tworzyw sztucznych; projektowania ww. produktów. Klaster zajmował się także szkoleniami i warsztatami branżowymi, usługami doradczymi, organizacją konferencji, zarządzaniem projektami. Wśród członków klastra dominują przedsiębiorstwa (13).
7.	Klaster Archiwizacji Cyfrowej	2010	11	Narodowe Centrum Archiwizacji	m. Poznań	Poznań	Długotermino wa archiwizacja danych	Klaster został stworzony w celu opracowania usługi długoterminowej archiwizacji cyfrowej. Zrzeszeni członkowie zlokalizowani są w trzech województwach.
8.	Wielkopolski Klaster IT w Ubezpieczeniach sp. z o.o.	2015	4?	Prezes zarządu spółki	m. Poznań	Poznań	Brak informacji	Zrzeszone w klastrze podmioty świadczą usługi teleinformatyczne w sektorze ubezpieczeń. Klaster wskazywał elastyczne podejście do potrzeb klientów, know how zrzeszonych przedsiębiorców oraz współpracę z jednostkami badawczo-rozwojowymi jako czynniki umożliwiające inicjatywie klastrowej wyznaczanie trendów i innowacji w sektorze IT dla ubezpieczeń.
9.	Wielkopolski Biogaz	2011	14	Team Of Agra Sp. z o. o.	poznański	Cerek wica	Technologie biogazowe bioenergia	Klaster zrzesza firmy projektujące i budujące biogazownie, instalacje elektryczne oraz firmy doradcze, które służą mając utylizacji odpadów rolnych. W ramach inicjatywy wspierane i propagowane są działania (w tym także przedstawiane dobre praktyki) związane z biogazowniami rolniczymi. Produktem tych działań jest m.in. portal internetowy biogazownierolnicze.pl. Wśród członków przeważają mikro przedsiębiorstwa. Klaster współpracuje z partnerami zagranicznymi z Belgii.
10.	Wielkopolski Klaster Energii Odnawialnej	2009	24	Założyciel: Polska Izba Gospodarcza a Importerów, Eksporterów i Kooperacji, Lider: Wielkopolska Agencja Zarządzania Energia Sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Branża energii odnawialnej, ochrony środowiska,	Misją klastra było stworzenie platformy współpracy firm, IOB, instytucji naukowo-badawczych, finansowych oraz władz samorządowych działających na rzecz rozwoju energii odnawialnej, ale także współpraca z innymi podmiotami z sektorów pokrewnych na rzecz tworzenia lepszych warunków funkcjonowania podmiotów gospodarczych w regionie i osiągnięcia większych korzyści.
11.	Wielkopolski Klaster Firm Projektowo- wykonawczych Archiprojekt	2011	12	Wielkopolska Izba Przemysłowo- Handlowa	m. Poznań	Poznań	Budowlana	Klaster przyczynił się do zacieśnienia i formalizacji już istniejącej współpracy niezależnych firm z regionu, działających w branży projektowej i budowlanej. Członkowie klastra współpracują na zasadzie uzupełniania usług.
12.	Wielkopolski Klaster Innowacyjny Dom	2011	17	Pro desing sp. z o.o.	m. Poznań	Poznań	Budownictwo	Klaster zrzeszał firmy, które realizowały zlecenia projektowe i budowlane (domy, mieszkania i wnętrza).
13.	Wielkopolski Klaster Mebel Design	2011	10	Wielkopolska Izba Przemysłowo- Handlowa	m. Poznań	Poznań	Przemysł meblowy	Klaster zrzesza przedstawicieli firm z branży meblarskiej. Założeniem klastra było propagowanie produkcji mebli ekologicznych materiałów oraz a przy tym wykorzystanie oryginalnego designu, który nawiązywałby do wizerunku regionu. W zakresie produkcji mebli klaster opierał się m.in. na doświadczeniu Wydziału Technologii Drewna Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, a w zakresie designu Wydziału Architektury Politechniki Poznańskiej. Klaster współpracuje z partnerami zagranicznymi z Francji, Hiszpanii, Litwy i Niemiec.
14.	Wielkopolski Klaster Medyczny	2011	Ok. 30	Wielkopolski i Klub Kapitału	m. Poznań	Poznań	Branża medyczna	Klaster zrzesz przedstawicieli przedsiębiorstw instytucji naukowo-badawczych, uczelni wyższych, które we współpracy z władzami samorządowymi i regionalnymi stworzyć miały platformę współpracy i wymiany informacji w zakresie praktyk i nauk medycznych. Docelowo klaster miał przysłużyć się zrzeszonym podmiotom do odpowiedniego dostosowania oferty do potrzeb rynku oraz nawiązania/zacieśnienia współpracy z władzami samorządowymi i NFZ
15.	ECDF mKlaster	2011	44	ECDF Sp. Z o. o.	m. Poznań	Poznań	IT	Klaster zrzesza przedstawicieli branży IT. Założeniem klastra był rozwój technologii mobilnych, a w konsekwencji uczynienie regionu istotnym ośrodkiem technologii mobilnych na skalę światową. Wśród członków dominują przedsiębiorstwa (33). Klaster współpracował z zagranicznymi partnerami (Indonezja, Izrael, Japonia, Republika Południowej Afryki, Stany Zjednoczone, Austria, Niemcy, Norwegia, Szwecja i Wielka Brytania).
16.	Food4Good	2011	14	Centrum Wspierania Innowacji NOVOTEC sp. z o.o.	kaliski	Kalisz	Przemysł spożywczy	Klaster zrzesza firmy produkcyjne, handlowe, doradcze i technologiczne działające w branży produkcji żywności funkcjonalnej. Świadczy usługi badawcze i wdrożeniowe, projektowe, promocyjne, marketingowe, zarówno dla produktów żywnościowych tradycyjnych, jak i nowych. Założeniem klastra była także zacieśnienie współpracy z jednostkami naukowo-badawczymi działającymi w sektorze rolnictwa, zdrowia i gospodarki żywnościowej. Planowany był także rozwój partnerstw krajowych i zagranicznych (klaster współpracował z partnerami zagranicznymi z Danii).

								Food4Good uczestniczył w Food Cluster Initiative, największej europejskiej inicjatywie zrzeszającej projekty klastrowe w sektorze żywności Wśród członków dominują mikroprzedsiębiorstwa
17.	Wielkopolski Klaster Kolejowy	2012	26	Stowarzyszenie Wielkopolski i Klaster Kolejowy	m. Poznań	Poznań	Przemysł maszynowy	Celem klastra był zrównoważony rozwój polityki transportowej opierający się na przeciwdziałaniu negatywnym trendom oraz rozwoju nowych technologii, w tym włączeniu się do systemu nowoczesnych kolei Europy i świata. Założenie to realizowane miało być m.in. po przez właściwe wykorzystywanie środków pomocowych na modernizację kolei. Wśród członków przeważają mikro (10) i małe (6) przedsiębiorstwa.
18.	Zachodni Klaster Transportowo Logistyczny	2014	13	Marathon Technology Park Sp. z o. o.	m. Poznań	Poznań	Transport i logistyka	Wśród członków przeważają małe przedsiębiorstwa (5/10) Klaster współpracuje z partnerami zagranicznymi z Niemiec.
19.	Powiązanie Kooperacyjne Marketingu i Reklamy „Marka Jutra”	2011	15	Wielkopolski i Instytut Jakości Sp. z o. o.	m. Poznań	Poznań	Poligrafia, wydawnictwa, reklama	Klaster zrzesza firmy z branży marketingowej. Celem jest kompleksowa obsługa MŚP związanych z marketingiem i PR dzięki dedykowanej pod indywidualnego klienta ofercie, w oparciu o kompetencje zrzeszonych członków. Klaster zapewnia także dostęp do najnowszych informacji z branży oraz umożliwia współpracę na linii biznes-nauka. Wśród członków dominują mikro przedsiębiorstwa (13).
20.	Wielkopolski Klaster Wodny	2016	12	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Lesznie	leszczyński	Leszno	Wod-kan, ochrona środowiska	Celem klastra było stworzenie powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw, jednostek naukowo-badawczych, IOB i władz samorządowych, które prowadzić miały do rozwoju gospodarczego województwa i wzrostu konkurencyjności podmiotów z branży wodno-kanalizacyjnej (m.in. poprzez prowadzenie prac B+R). Potencjalne działania obejmować miały m.in. strategię rozwoju gmin w obszarze wod-kan, edukację proekologiczną mieszkańców, rozwój wodociągów i kanalizacji, wsparcie realizowanych projektów.
21.	Klaster Meblowy Południowej Wielkopolski (spółka akcyjna)	2014	Brak informacji	Zarząd spółki	kaliski	Kępno	Przemysł meblarski	Klaster zrzeszał podmioty z branży meblarskiej. Założeniem klastra był wzrost konkurencyjności i innowacyjności firm poprzez zacieśnienie współpracy pomiędzy zrzeszonymi członkami a także poprzez rozwój współpracy z instytucjami naukowo badawczymi, IOB i władzami samorządowymi. Jednym z celów klastra było także wprowadzenie innowacyjnego produktu na rynek przez kooperację i transfer technologii z jednostką naukową (projekt konkretnie nakreślony w założeniach klastra).
22.	Waste-Klaster	2014	81	Poznański Park Naukowo-Technologiczny	m. Poznań	Poznań	Gospodarka odpadami	Klaster funkcjonował w oparciu o powiązania nauki z biznesem w branży gospodarowania odpadami (dostęp do infrastruktury badawczej, transfer technologii, wsparcie w pozyskiwaniu środków UE). Miał na celu wzmocnienie potencjału oraz innowacyjności podmiotów, a w konsekwencji ich konkurencyjności na rynku. W skład klastra wchodziły w większości mikro przedsiębiorstwa. Klaster współpracuje z partnerami zagranicznymi z Francji i Niemiec.
23.	Centrum Innowacji Fotowoltaicznych (Dolina Fotowoltaiki)	Brak informacji	Brak informacji	Brak informacji	m. Poznań	Poznań	energetyka	Dolina Fotowoltaiki powstała w celu wzrostu innowacyjności zrzeszonych w klastrze członków, poprzez ich wzajemną współpracę, która opiera się na transferze wiedzy i technologii oraz wymianie doświadczeń. Klaster tworzył także sieci powiązań z IOB, jednostkami naukowymi i jednostkami B+R. Jednym z produktów klastra jest program (aplikacja) do projektowania instalacji fotowoltaicznych.

Źródło: Opracowanie własne

Położenie geograficzne klastrów

Biorąc pod uwagę liczbę wszystkich klastrów, które funkcjonowały w przedziale czasowym 2013-2019 największa ich liczba występowała w podregionie m. Poznań (20) a kolejno w podregionach kaliskim (6), poznańskim (5), leszczyńskim (5), konińskim (3) i pilskim (1). Oznacza to, że w każdym podregionie znajdował się przynajmniej 1 klaster. Jeśli jednak przeanalizujemy obecnie aktywne klastry sytuacja prezentuje się inaczej. Obszarami, w których występuje najwięcej aktywnych powiązań klastrowych jest podregion kaliski (4), leszczyński (4), m. Poznań (4), a kolejno podregion poznański (2), koniński (2) i pilski (1). Na 20 klastrów, które funkcjonowały w Poznaniu aktywne pozostały tylko cztery (Tabela 84).

Tabela 84. Liczba klastrów w podregionach województwa wielkopolskiego.

podregion	liczba	branże
m. Poznań	20 w tym 4 klastry aktywne (wszystkie zlokalizowane w Poznaniu)	5x IT/ICT, 3x budownictwo, 3 x transport (w tym raz transport i turystyka) i logistyka, 1x poligrafia, 1x przemysł meblowy, 1x przemysł medyczny, 1x przemysł tworzyw sztucznych, 3 x ochrona środowiska (OZE i gospodarka odpadami), 1x doradztwo dla klastrów, 1x przemysł metalowy

kaliski	6 w tym 4 aktywne (3 zlokalizowane w Kaliszu, 1 w Ostrowie Wielkopolskim, 1 w Kępnie, 1 w Pleszewie)	2x automatyka, 2x przemysł spożywczy, 1x przemysł meblarski, 1x transport i logistyka
koninowski	3 klastry w tym 2 aktywne (Konin, Turek)	1x budownictwo, 2x ochrona środowiska (energetyka)
leszczyński	5 klastrów w tym 4 aktywne (wszystkie zlokalizowane w Lesznie)	1x poligrafia, 1x przemysł spożywczy, 1xbudownictwo, 1xochrona środowiska (wod-kan), 1x IT/ICT
poznański	5 w tym 2 aktywne (Bytkowo, Suchy Las, Swarzędz, Cerekwica, Tarnowo Podgórne)	2x ochrona środowiska/zdrowia (biogaz, biosektor/nauki medyczne), 1x IT/ICT, 1x budownictwo, 1x przemysł meblarski
pilski	1 aktywny w Pile	1x turystyka

Źródło: Opracowanie własne.

Zasięg klastrów

Mając na uwadze stosunek liczby firm z podregionu do liczby firm z regionu i/lub spoza granic województwa oraz założone w celach poszczególnych klastrów zasięg i efekty oddziaływania **większość klastrów należy uznać za powiązania lokalne**. Wyjątek stanowią ogólnopolski Klaster Przetwórców Szkła Budowlanego (obecnie aktywny) i Polski Klaster Innowacyjnych Technologii Kuźniczych „HEFAJSTOS” (obecnie aktywny), ponadregionalny Klaster Archiwizacji Cyfrowej (obecnie nieaktywny) oraz regionalne Wielkopolskie Centrum Klasteringu (obecnie aktywne).

Jednakże na potrzeby niniejszego badania skala zasięgu została bardziej zróżnicowana ze względu na fakt, że w niektórych klastrach występują firmy tylko i wyłącznie z jednego powiatu, a w niektórych widoczny jest niewielki udział firm z innego podregionu/regionu.

- W przypadku, gdy udział tych podmiotów jest znaczący klaster został oznaczony jako ponadregionalny (z bardzo dużym udziałem firm z regionu) lub ponadlokalny (z bardzo dużym udziałem firm z podregionu) .
- W przypadku, gdy udział ten jest marginalny klaster oznaczony został jako lokalny z udziałem firm spoza regionu lub podregionu.

Mając na uwadze powyższe założenia na 23 klastry (niecałe 60% wszystkich klastrów), w których udało się zweryfikować sprzymierzonych członków 13 ma zasięg lokalny (w tym 11 aktywnych), 3 ponadlokalny (w tym dwa aktywne), 1 regionalny (aktywny), 4 ponadregionalny (w tym jeden aktywny) oraz 2 krajowy (aktywne) (Tabela 85). Jest to więc struktura dosyć zróżnicowana. Należy pamiętać, że powyższa analiza wskazuje poglądowo zasięg tworzonych sieci kooperacji i partnerstw, a nie zasięg oddziaływania klastra. Zdecydowana większość klastrów jak już wcześniej wspomniano ma zasięg oddziaływania lokalny, co też często podkreślane jest w ich misji jako „rozwój gospodarczy podregionu”.

Tabela 85. Zasięg klastrów*

Nazwa	Zasięg
Klaster Poligraficzno-Reklamowy w Lesznie	Lokalny (partnerzy spoza regionu)
Klaster Spożywczy Leszczyńskie Smaki	Lokalny (partnerzy spoza regionu)
Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski	Ponadlokalny (2 podregiony) - partnerzy także spoza regionu
Leszczyński Klaster Budowlany	Lokalny(pojedyncze przypadki spoza podregionu i spoza regionu)
Stowarzyszenie Klaster Kotlarski	Lokalny (partnerzy spoza regionu)
Wielkopolski Klaster Lotniczy	Lokalny (widoczny udział firm spoza podregionu (kaliskiego) i regionu)
E-Commerce connections	Lokalny (z widocznym udziałem firm spoza podregionu i regionu)
Klaster Przetwórców Szkła Budowlanego	Ogólnopolski (z dużym udziałem firm z regionu)
Klaster Turystyczny Północnej Wielkopolski „Dolina Noteci”	Ponadlokalny (4 powiaty)
Ostrowski Klaster Automatyki	Lokalny
Stowarzyszenie Wielkopolskie Centrum Klasteringu	Regionalny
Klaster IT Leszno	Lokalny
Turkowski Klaster Energii, Czysta Energia	Lokalny
Zielona Energia Konin	Lokalny

Wielkopolski Klaster Rzemny	Lokalny
Wielkopolska Izba Budownictwa - klaster budowlany	Ponadregionalny (Wielkopolska i regiony sąsiednie)
Polski Klaster Innowacyjnych Technologii Kuźniczych „HEFAJSTOS”	Ogólnopolski
Swarzędzki Klaster Producentów Mebli	Lokalny
Klaster Archiwizacji Cyfrowej	Ponadregionalny (3 województwa)
ECDF mKlaster	Lokalny
Food4Good	Ponadregionalny (przeważający udział firm z regionu, ale też widoczny spoza regionu oraz zagranicznych)
Wielkopolski Klaster Wodny	Ponadlokalny
Waste-Klaster	Ponadregionalny (z bardzo dużym udziałem członków z regionu)

* Pogrubioną czcionką oznaczono klastry aktywne

Źródło: Opracowanie własne

Branże

W latach 2013-2019 najwięcej klastrów funkcjonowało w branży IT/ICT (7) oraz w sektorze ochrony środowiska (7). Zlokalizowane były głównie w Poznaniu (choć nie wyłącznie). Obecnie funkcjonują tylko dwa aktywne klastry w każdej ze wspomnianych branż (IT/ICT w podregionie leszczyńskim i poznańskim oraz 2 klastry energetyczne w podregionie konińskim). Liczne powiązania zawiązały się także w branży budowlanej (aż w 4 podregionach). Obecnie funkcjonują 3 klastry w (Poznaniu, podregionie poznańskim i leszczyńskim) (Tabela 86). W analizowanym przedziale czasowym w regionie funkcjonowały także klastry odzwierciedlające regionalne inteligentne specjalizacje (prócz sektora IT/ICT) – transport i logistyka (4), przemysł spożywczy (3), przemysł meblarski (3), przemysł medyczny (2), automatyka przemysłowa (2), poligrafia (2) – zlokalizowane na obszarze kilku podregionów. Aktywne pozostały klastry z branży spożywczej (2), automatyki przemysłowej (2) poligrafii (1) oraz transportu i logistyki (2).

Tabela 86. Liczba klastrów wg branż

Wszystkie klastry (funkcjonujące w latach 2013-2019)	W tym aktywne
7x ICT 7x ochrona środowiska 6x budownictwo 4x transport i logistyka (w tym 1x transport i turystyka) 3x przemysł spożywczy 3x przemysł meblarski 1x turystyka 2x przemysł medyczny 2x automatyka 2x poligrafia i reklama 1x przemysł tworzyw sztucznych 1x doradztwo dla klastrów	3x budownictwo 2x branża spożywcza 2x automatyka 2x transport i logistyka (w tym 1x transport i turystyka) 2x ICT 2x ochrona środowiska (energetyka) 1x przemysł metalowy 1x turystyka 1x doradztwo dla klastrów 1x poligrafia

Źródło: Opracowanie własne.

Klastry w Wielkopolsce a potencjał regionu

Dodatkowo, przeprowadzona została analiza mająca na celu odpowiedź na pytanie o **zgodność branżową wyróżnionych klastrów ze specjalizacją województwa wielkopolskiego (Tabela 87):**

- z wyróżnionymi w Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2015-2020 RIS3 **inteligentnymi specjalizacjami regionu:** (1) biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów, (2) wnętrza przyszłości, (3) przemysł jutra, (4) rozwój oparty na ICT, (5) wyspecjalizowane procesy logistyczne oraz (6) nowoczesne technologie medyczne;

- z **dominującymi branżami** wyróżnionymi w ramach przeprowadzanego badania statystycznego;
- ze zidentyfikowanymi **specjalizacjami naukowymi województwa wielkopolskiego**. Podstawą odniesienia była w tym zakresie publikacja: Bondyra K., Becella P., Wojtkowiak M. 2018, *Analiza obszarów specjalizacji naukowej województwa wielkopolskiego pod kątem wyłonienie nowych i/lub potwierdzenia już zidentyfikowanych inteligentnych specjalizacji regionu*.

Klasy województwa wielkopolskiego (zarówno te aktywne jak i uśpione) wykazują pełną zgodność ze zidentyfikowanymi **specjalizacjami naukowymi regionu** (dla każdego klastra możliwe był przypisanie specjalizacji naukowej).

Pod względem zgodności branżowej klastrów z **regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami** przyjęto rozróżnienie – zgodność bezpośrednia i pośrednia. Wynika to z tego, że w niektórych przypadkach, choć dominująca działalność klastra nie wpisuje się w specjalizację, to jest z nią silnie spokrewniona (np. w przypadku klastrów branży budowlanej, które w pewnym zakresie są powiązane ze specjalizacją wnętrza przyszłości – nowe zastosowania technologii i materiałów). Większość klastrów wykazuje bezpośrednią zgodność z regionalnymi specjalizacjami. Te, które wpisują się w nie pośrednio, powiązane są najczęściej z sektorem budownictwa lub z sektorem ochrony środowiska. Tylko jeden klastrowy nie wykazał zgodności ze specjalizacjami (Klastrowy Turystyczny Północnej Wielkopolski), natomiast działalność Wielkopolskiego Centrum Klasteringu uznano za horyzontalną (pośrednio wpisuje się we wszystkie specjalizacje).

Zidentyfikowane w niniejszym badaniu **branże dominujące** wykazują zgodność z funkcjonującymi w regionie klastrami, choć nie pełną. Wynika to przede wszystkim z dużego udziału w regionie klastrów z sektora IT/ICT oraz ochrony środowiska (głównie OZE), które przynależą odpowiednio do sekcji J i sekcji E klasyfikacji PKD. Żadna z podanych sekcji nie została wyróżniona jako dominująca w regionie Wielkopolski.

Tabela 87. Klasy w Wielkopolsce a potencjał regionu

lp.	nazwa klastra	branża	zgodność z inteligentnymi specjalizacjami regionu (2015)	zgodność z dominującym i branżami (2019)	zgodność ze specjalizacjami naukowymi (2018)
1.	Klastrowy Poligraficzno-Reklamowy w Lesznie	Poligrafia, reklama, informatyka	Wnętrza przyszłości (Nowe zastosowania technologii i materiałów - Technologie przetwórstwa papieru i drewna, w tym produkcji opakowań)	Sekcja C, G, N	nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania) nauki społeczne (technologie informacyjne i telekomunikacyjne)
2.	Klastrowy Spożywczy Leszczyńskie Smaki	Przetwórstwo rolno-spożywcze	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	Sekcja C, G	nauki rolnicze i leśne (genetyka i uprawa roślin, optymalizacja procesów produkcji rolnej; genetyka i hodowla zwierząt, zaawansowane technologie agrochemikaliów)
3.	Klastrowy Spożywczy Południowej Wielkopolski	Przetwórstwo rolno-spożywcze,	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	Sekcja C, G	nauki rolnicze i leśne (genetyka i uprawa roślin, optymalizacja procesów produkcji rolnej; genetyka i hodowla zwierząt, zaawansowane technologie agrochemikaliów)
4.	Leszczyński Klastrowy Budowlany	Branża budowlana,	Wnętrza przyszłości (Nowe zastosowania technologii i materiałów)	Sekcja F, G	nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania, zaawansowane technologie materiałów i biomateriałów)
5.	Stowarzyszenie Klastrowy Kotlarski	Ciepłownictwo, automatyka i podzespoły elektroniczne (przemysł metalowy/przemysł elektroniczny)	Przemysł jutra (Wyspecjalizowane technologie, maszyny i ich komponenty dla przemysłu rolno-spożywczego, wyposażenia wnętrza i transportowego; Zautomatyzowane, zrównoważone i zoptymalizowane procesy produkcyjne oraz sterowania i monitorowania)	Sekcja C, G	nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania, zaawansowane technologie materiałów i biomateriałów)

6.	Wielkopolski Klaster Lotniczy	Przemysł lotniczy/lotnictw o	Przemysł jutra (Wyspecjalizowane technologie, maszyny, urządzenia i ich elementy dla przemysłu transportowego, EkoInnowacyjne środki transportu powietrznego)	Sekcja C, H	nauki techniczne (transport i techniki lotnicze, nowoczesne technologie wytwarzania, zrównoważony rozwój i bezpieczeństwo systemów technicznych)
7.	E-Commerce connections	Know how dla e-commerce – IT/ICT, inne usługi dla biznesu (prawne, finansowe, consulting logistyka, technologia, magazynowanie)	Rozwój oparty na ICT Wyspecjalizowane procesy logistyczne	Sekcja H, N	technologie informacyjne i telekomunikacyjne (charakter przekrojowy wpisuje się w wiele nauk)
8.	Klaster Przetwórców Szkła Budowlanego	Obróbka szkła, produkcja szyb, budownictwo i architektura	Przemysł jutra (Wyspecjalizowane technologie, maszyny i ich komponenty dla przemysłu rolnospożywczego, wyposażenia wnętrz i transportowego; Zautomatyzowane, zrównoważone i zoptymalizowane procesy produkcyjne oraz sterowania i monitorowania) Wnętrza przyszłości (Nowe zastosowania technologii i materiałów) Rozwój oparty na ICT	Sekcja C, F, G	nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania, zaawansowane technologie materiałów i biomateriałów)
9.	Klaster Turystyczny Północnej Wielkopolski „Dolina Noteci”	Turystyka	–	–	nauki społeczne/humanistyczne (pośrednio wpisuje się w wiele nauk)
10.	Ostrowski Klaster Automatyki	Automatyka przemysłowa / przemysł metalowy	Przemysł jutra (Wyspecjalizowane technologie, maszyny i ich komponenty dla przemysłu rolnospożywczego, wyposażenia wnętrz i transportowego; Zautomatyzowane, zrównoważone i zoptymalizowane procesy produkcyjne oraz sterowania i monitorowania)	Sekcja C, G	nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania, zaawansowane technologie materiałów i biomateriałów, robotyka)
11.	Stowarzyszeni e Wielkopolskie Centrum Klasteringu	Szkolenia, opracowywanie wniosków o dotacje, badania, technologie, informacje, Integrowanie przedstawicieli branż: spożywczej, meblarskiej, ICT, logistycznej i in.	Pośrednio wszystkie - Działalność WCK oparta jest na tworzeniu łańcuchów wartości w kontekście polityki RIS.	Pośrednio wszystkie sekcje	nauki społeczne (rozwój przedsiębiorczości i transfer technologii)
12.	Klaster IT Leszno	IT/ICT	Rozwój oparty na ICT	–	technologie informacyjne i telekomunikacyjne (charakter przekrojowy wpisuje się w wiele nauk)
13.	Turkowski Klaster Energii, Czysta Energia	Energetyka	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów (Zagospodarowanie odpadów produkcyjnych i upcykling, Gospodarka paliwowo-energetyczna oparta na agrobiomasie)	–	nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania) nauki przyrodnicze (gospodarka przestrzenna, zrównoważony rozwój systemów przyrodniczych)
14.	Zielona Energia Konin	Energetyka	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów (Zagospodarowanie odpadów produkcyjnych i upcykling, Gospodarka paliwowo-energetyczna oparta na agrobiomasie)	–	nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania) nauki przyrodnicze (gospodarka przestrzenna, zrównoważony rozwój systemów przyrodniczych)
15.	Wielkopolski Klaster Rzeczny	Transport/turystyka	Przemysł jutra (Wyspecjalizowane technologie, maszyny, urządzenia i ich elementy dla przemysłu transportowego)	Sekcja H	nauki techniczne (transport i techniki lotnicze, nowoczesne technologie wytwarzania, zrównoważony rozwój i bezpieczeństwo systemów technicznych) nauki społeczne/humanistyczne (pośrednio wpisuje się w wiele nauk) nauki przyrodnicze (gospodarka przestrzenna, zrównoważony rozwój systemów przyrodniczych)
16.	Wielkopolska Izba Budownictwa - klaster budowlany	Budownictwo	Wnętrza przyszłości (Nowe zastosowania technologii i materiałów)	Sekcja F	nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania, zaawansowane technologie materiałów i biomateriałów)
17..	Polski Klaster Innowacyjnych Technologii	Technologie kuźnicze, przemysł metalowy	Przemysł jutra (Zautomatyzowane, zrównoważone i zoptymalizowane procesy produkcyjne oraz sterowania i monitorowania - procesy specjalne – m.in.: obróbka cieplna, termomechaniczna,	Sekcja C, G	nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania, zaawansowane technologie materiałów i biomateriałów)

	Kuźniczych „HEFAJSTOS”		galwaniczna, spawalnictwo, obróbka plastyczna oraz metalurgia proszków)		
18.	Wielkopolski Klaster Teleinformatyczny	ICT	Rozwój oparty na ICT	–	technologie informacyjne i telekomunikacyjne (charakter przekrojowy wpisuje się w wiele nauk)
19.	Stowarzyszenie Bioregion Wielkopolska / BIOREGION Wielkopolska / Bio Region - Wielkopolska	Biotechnologia, medycyna, Life Science,	Nowoczesne technologie medyczne Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	–	nauki medyczne, farmaceutyczne i o zdrowiu (wszystkie specjalizacje)
20.	Euro-Centrum Klaster Technologii Niskoenergetycznych	Budownictwo termooszczędne, termomodernizacje, fotowoltanika	Wnętrza przyszłości (Nowe zastosowania technologii i materiałów)	Sekcja F	nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania, zaawansowane technologie materiałów i biomateriałów)
21.	Swarzędzki Klaster Producentów Mebli	Przemysł meblarski	Wnętrza przyszłości	Sekcja C, G	nauki rolnicze i leśne (nauki leśne) nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania, zaawansowane technologie materiałów i biomateriałów)
22..	SynergIT Klaster Informatyczny (wcześniej ITelligence Technology)	ICT,	Rozwój oparty na ICT	–	technologie informacyjne i telekomunikacyjne (charakter przekrojowy wpisuje się w wiele nauk)
23.	Zachodni Klaster Tworzyw Sztucznych Plastikopolis	Przemysł tworzyw sztucznych	Przemysł jutra (Wyspecjalizowane technologie, maszyny i ich komponenty dla przemysłu rolnospożywczego, wyposażenia wnętrz i transportowego; Zautomatyzowane, zrównoważone i zoptymalizowane procesy produkcyjne oraz sterowania i monitorowania)	Sekcja C, G	nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania, zaawansowane technologie materiałów i biomateriałów)
24.	Klaster Archiwizacji Cyfrowej	Długoterminowa archiwizacja danych	Rozwój oparty na ICT	Sekcja N	technologie informacyjne i telekomunikacyjne (charakter przekrojowy wpisuje się w wiele nauk)
25.	Wielkopolski Klaster IT w Ubezpieczeniach sp. z o.o.	Brak informacji	Rozwój oparty na ICT	Sekcja N	technologie informacyjne i telekomunikacyjne (charakter przekrojowy wpisuje się w wiele nauk)
26.	Wielkopolski Biogaz	Technologie biogazowe bioenergia	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów (Gospodarka paliwowo-energetyczna oparta na agrobiomasie)	Pośrednio powiązane z sekcją C	nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania) nauki przyrodnicze (gospodarka przestrzenna, zrównoważony rozwój systemów przyrodniczych)
27.	Wielkopolski Klaster Energii Odnawialnej	Branża energii odnawialnej, ochrony środowiska,	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów (Zagospodarowanie odpadów produkcyjnych i upcykling, Gospodarka paliwowo-energetyczna oparta na agrobiomasie)	–	nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania) nauki przyrodnicze (gospodarka przestrzenna, zrównoważony rozwój systemów przyrodniczych)
28.	Wielkopolski Klaster Firm Projektowo-wykonawczych Archiprojekt	Budowlana	Wnętrza przyszłości (Nowe zastosowania technologii i materiałów; Wzornictwo przemysłowe i innowacje oparte o design)	Sekcja F	nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania, zaawansowane technologie materiałów i biomateriałów)
29.	Wielkopolski Klaster Innowacyjny Dom	Budownictwo	Wnętrza przyszłości (Nowe zastosowania technologii i materiałów; Wzornictwo przemysłowe i innowacje oparte o design)	Sekcja F	nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania, zaawansowane technologie materiałów i biomateriałów)
30.	Wielkopolski Klaster Mebel Design	Przemysł meblowy	Wnętrza przyszłości	Sekcja C, G	nauki rolnicze i leśne (nauki leśne) nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania, zaawansowane technologie materiałów i biomateriałów)
31.	Wielkopolski Klaster Medyczny	Branża medyczna	Nowoczesne technologie medyczne	–	nauki medyczne, farmaceutyczne i o zdrowiu (wszystkie specjalizacje)
32.	ECDF mKlaster	IT	Rozwój oparty na ICT	–	technologie informacyjne i telekomunikacyjne (charakter przekrojowy wpisuje się w wiele nauk)
33.	Food4Good	Przemysł spożywczy	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów	Sekcja C	nauki rolnicze i leśne (genetyka i uprawa roślin, optymalizacja procesów produkcji rolnej; genetyka i hodowla zwierząt, zaawansowane technologie agrochemikaliów)

					nauki medyczne, farmaceutyczne i o zdrowiu (technologie leków, leków naturalnych i żywności prozdrowotnej)
34.	Wielkopolski Klaster Kolejowy	Przemysł maszynowy	Przemysł jutra (Wyspecjalizowane technologie, maszyny, urządzenia i ich elementy dla przemysłu transportowego)	Sekcja H	nauki techniczne (transport i techniki lotnicze, nowoczesne technologie wytwarzania, zrównoważony rozwój i bezpieczeństwo systemów technicznych)
35.	Zachodni Klaster Transportowo Logistyczny	Transport i logistyka	Przemysł jutra (Wyspecjalizowane technologie, maszyny, urządzenia i ich elementy dla przemysłu transportowego) Wyspecjalizowane procesy logistyczne	Sekcja H	nauki techniczne (transport i techniki lotnicze, nowoczesne technologie wytwarzania, zrównoważony rozwój i bezpieczeństwo systemów technicznych)
36.	Powiązanie Kooperacyjne Marketingu i Reklamy „Marka Jutra”	Poligrafia, wydawnictwa, reklama	ICT (Zaawansowane systemy dla biznesu)	–	nauki społeczne (technologie informacyjne i telekomunikacyjne)
37.	Wielkopolski Klaster Wodny	Wod-kan, ochrona środowiska	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów (Ekologiczna produkcja żywności i zagospodarowanie odpadów)	Sekcja E	nauki przyrodnicze (gospodarka wodna)
38.	Klaster Meblowy Południowej Wielkopolski (spółka akcyjna)	Przemysł meblarski	Wnętrza przyszłości	Sekcja C, G	nauki rolnicze i leśne (nauki leśne) nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania, zaawansowane technologie materiałów i biomateriałów)
39.	Waste-Klaster	Gospodarka odpadami	Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów (Zagospodarowanie odpadów produkcyjnych i upcykling,) Przemysł jutra (Materiały z recyklingu i odzysku) Wnętrza przyszłości (Recykling i upcykling w produkcji mebli i wyposażenia wnętrz)	Sekcja E	nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania) nauki przyrodnicze (gospodarka przestrzenna, zrównoważony rozwój systemów przyrodniczych)
40.	Centrum Innowacji Fotowoltaicznych (Dolina Fotowoltaiki)	energetyka	Rozwój oparty na ICT (aplikacje, usługi i systemy ICT służące poprawie jakości życia)	–	nauki techniczne (nowoczesne technologie wytwarzania) nauki przyrodnicze (gospodarka przestrzenna, zrównoważony rozwój systemów przyrodniczych) technologie informacyjne i telekomunikacyjne (charakter przekrojowy wpisuje się w wiele nauk)

Zgodność	Pośrednia zgodność	Brak zgodności

*pogrubioną czcionką oznaczono klastry aktywne

Źródło: Opracowanie własne.

7. Wnioski z badania oraz rekomendacje

Przeprowadzone badanie branż dominujących pozwala sformułować kilka kluczowych wniosków oraz powiązanych z nimi rekomendacji. Wnioski i rekomendacje zostały podzielone na trzy grupy tematyczne.

7.1. Metodyka badań branż dominujących

W tej części wniosków i rekomendacji skoncentrowano się na zagadnieniach metodycznych, które mogą być brane pod uwagę w przypadku projektowania kolejnych badań z obszaru specjalizacji regionu:

Wniosek 1. Przyjęty w analizie zestaw wskaźników jest wystarczającym w celu wyłonienia branż dominujących w skali województwa (udziały procentowe), potencjalnych specjalizacji (LQ) oraz zmian struktury gospodarczej (shift-share). Jednak problemem jest dostępność określonych danych na poziomie podregionów i powiatów.

Rekomendacja 1. Kontynuacja badań pogłębiających wiedzę o procesach gospodarczych na poziomie podregionów i powiatów, wzorem prowadzonych już analiz dla niektórych części województwa.

Wniosek 2. Wyjątkowo wąski zakres ogólnodostępnych statystyk branżowych na poziomie powiatów, ograniczony do liczby firm zarejestrowanych w systemie REGION w poszczególnych sekcjach, nie pozwala jednoznacznie ocenić specjalizacji w ujęciu zróżnicowania wewnątrzwojewódzkiego. W przyszłych badaniach służących rzetelnej analizie i wyłanianiu specjalizacji terytorialnych istotne będzie umiejętne łączenie specjalnie zamawianych danych zbieranych przez GUS na poziomie lokalnym z innymi źródłami wiedzy, w tym głównie w wynikami badań prowadzonych wśród przedsiębiorców.

Rekomendacja 2. Przygotowanie, we współpracy z Urzędem Statystycznym w Poznaniu, matrycy informacji (powiaty i zmienne charakteryzujące poszczególne działy PKD), które mogą być pozyskiwane przez Urząd Marszałkowski bez naruszenia tajemnicy statystycznej. Tego typu zestawienia powinny być zamawiane przez Urząd Marszałkowski co roku. Kluczowe dane powinny dotyczyć liczby pracujących, wartości sprzedaży, ponoszonych nakładów inwestycyjnych.

7.2. Branże dominujące i specjalizacje

Przeprowadzone badanie jest kontynuacją analizy branż dominujących wykonanej w 2013 roku, obejmującej okres 2003-2012. Zatem przyjęty w niniejszym badaniu zakres czasowy analizy 2013-2017 (2018) pozwala, w pewnym stopniu wnioskować na temat zmian w gospodarce województwa. W związku z tym sformułowano następujące wnioski i rekomendacje:

Wniosek 3. Przeprowadzone badanie pozwoliło wyróżnić branże dominujące na poziomie województwa oraz podregionów (w pewnych zagadnieniach na ogólnym poziomie także na szczeblu powiatowym). Porównanie tych branż z wynikami poprzedniego badania obejmującego lata 2003-2012 wskazuje na **stabilność gospodarki regionu**, analizowanej przy określonym zestawie wskaźników (choć w niniejszym badaniu ze względu na inne założenia metodologiczne wybór branż dominujących był bardziej zawężony).

Rekomendacja 3. Wskazane sekcje powinny być przedmiotem badań pogłębionych, wychodzących znacznie poza dane oficjalnie dostępne w statystyce publicznej.

Wniosek 4. Na poziomie całego województwa do grona sekcji, które wykazują wysoką koncentrację ($LQ > 1,25$) w skali całego kraju zaliczyć należy: Sekcję A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; Sekcję G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz Sekcję C. Przetwórstwo przemysłowe. Ponadto skala zmian wartości LQ w latach 2013-2017 pokazuje, że zachodzą pozytywne tendencje w sekcjach, które mają szansę stać się specjalizacjami w przyszłości i są to: Sekcja H. Transport i gospodarka magazynowa; Sekcja N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca; Sekcja E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją oraz Sekcja F. Budownictwo.

Rekomendacja 4. Wskazane sekcje powinny być przedmiotem badań pogłębionych, wychodzących znacznie poza dane oficjalnie dostępne w statystyce publicznej.

Wniosek 5. Niemal wszystkie podregiony województwa wielkopolskiego wykazują silną koncentrację wybranych sekcji w skali całego kraju ($LQ > 1,25$):

1. Podregion kaliski: Sekcja A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe; Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne;
2. Podregion koniński: Sekcja A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; Sekcja E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; Sekcja F. Budownictwo; Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne;
3. Podregion leszczyński: Sekcja A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; Sekcja B. Górnictwo i wydobywanie; Sekcja F. Budownictwo; Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne;
4. Podregion pilski: Sekcja A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne;
5. Podregion poznański – brak;
6. Miasto Poznań: Sekcja D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; Sekcja J. Informacja i komunikacja; Sekcja M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; Sekcja N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca.

Rekomendacja 5. Wskazane sekcje w podregionach powinny być przedmiotem badań pogłębionych, wychodzących znacznie poza dane oficjalnie dostępne w statystyce publicznej, wychodzących również znacznie poza analizy przygotowane już np. dla podregionu pilskiego, czy konińskiego.

Wniosek 6. Ujęcie gospodarki w podziale na pięć głównych sektorów pozwala stwierdzić znaczącą koncentrację w części podregionów województwa wielkopolskiego:

1. rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo: kaliski, koniński, leszczyński (pracujący) oraz kaliski, koniński, leszczyński i pilski (wartość dodana brutto);

2. przemysł i budownictwo: kaliski, leszczyński, poznański (pracujący), kaliski (wartość dodana brutto);
3. handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja: poznański i Poznań (pracujący);
4. działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości: Poznań (pracujący);
5. pozostałe usługi: Poznań (pracujący).

Rekomendacja 6. Podjęcie działań, we współpracy z Urzędem Statystycznym w Poznaniu, pozwalających ocenić sytuację w podregionach województwa wielkopolskiego (na tle innych podregionów w kraju) w zakresie danych wychodzących poza zestaw: podmioty gospodarcze, pracujący/zatrudnieni, wartość dodana brutto.

Wniosek 7. W niemal wszystkich sekcjach PKD znajdują się powiaty województwa wielkopolskiego, które charakteryzują się wysoką w skali kraju koncentracją podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym ($LQ > 1,25$):

1. Sekcja A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo: wolsztyński; kościański; leszczyński; kaliski; krotoszyński; gostyński; rawicki; złotowski; wągrowiecki; grodziski; międzychodzki; czarnkowsko-trzcianecki; ostrzeszowski; ostrowski; chodzieski; śremski; słupecki; szamotulski; obornicki; średzki; nowotomyski; pleszewski; koniński; kępiński; jarociński; wrzesiński; gnieźnieński; pilski;
2. Sekcja B. Górnictwo i wydobywanie: średzki; leszczyński; jarociński; turecki; czarnkowsko-trzcianecki; rawicki; kaliski; złotowski; nowotomyski; chodzieski; ostrzeszowski; m. Leszno; kępiński; koniński; wolsztyński;
3. Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe: kępiński; ostrzeszowski; pleszewski; obornicki; średzki; gostyński; nowotomyski; kaliski; ostrowski; czarnkowsko-trzcianecki; chodzieski; wrzesiński; szamotulski;
4. Sekcja D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych: koniński; ostrzeszowski; m. Poznań; kaliski; m. Konin;
5. Sekcja E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją: turecki; chodzieski; grodziski; kolski; nowotomyski; wrzesiński; międzychodzki; wągrowiecki; rawicki; szamotulski; słupecki; koniński; obornicki;
6. Sekcja F. Budownictwo: koniński; słupecki; obornicki; gostyński; ostrzeszowski; turecki; wągrowiecki; leszczyński; grodziski; jarociński; śremski; rawicki; nowotomyski; wrzesiński; czarnkowsko-trzcianecki; wolsztyński; gnieźnieński; szamotulski; krotoszyński; średzki; kościański;
7. Sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle: kolski;
8. Sekcja H. Transport i gospodarka magazynowa: grodziski; pilski; szamotulski; kaliski;
9. Sekcja J. Informacja i komunikacja: m. Poznań;
10. Sekcja K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa: m. Kalisz; m. Konin; m. Leszno;
11. Sekcja L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości: złotowski;
12. Sekcja M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna: m. Poznań;

13. Sekcja N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca: m. Poznań; m. Konin;
14. Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne: kaliski; kolski; turecki; koniński; ostrzeszowski; słupecki; międzychodzki; rawicki; gostyński; leszczyński; kępiński; krotoszyński; grodziski; pleszewski; jarociński; kościański; szamotulski; czarnkowsko-trzcianecki; wolsztyński; wągrowiecki; złotowski; ostrowski; nowotomyski; chodzieski;
15. Sekcja P. Edukacja: pilski; m. Leszno; m. Kalisz; średzki;
16. Sekcja Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna: m. Konin; złotowski; m. Kalisz; pilski; m. Leszno;
17. Sekcja R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją: m. Leszno; ostrowski;
18. Sekcje S (Pozostała działalność usługowa) i T (Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa świadczące usługi na własne potrzeby): pleszewski; jarociński;
19. Sekcja U. Organizacje i zespoły eksterytorialne: ostrzeszowski; kępiński; m. Leszno;

Rekomendacja 7. Kontynuacja badań pogłębiających wiedzę o procesach gospodarczych na poziomie powiatów. Współpraca z Urzędem Statystycznym w celu przygotowania bazy informacji o powiatach, wykraczających poza analizowany w niniejszym badaniu zakres danych.

Wniosek 8. Liderem wśród największych firm w regionie pod względem wysokości przychodów jest firma Jeronimo Martins Polska SA. Wartość jej przychodów jest ponad dwukrotnie większa w porównaniu z kolejną firmą w rankingu – Eurocash SA GK. Obie firmy należą do sektora handlu detalicznego i hurtowego, podobnie jak 9 innych spośród 20 o najwyższych przychodach i operują w skali globalnej. Spośród 109 największych firm w województwie 45% stanowią firmy z branży przetwórstwa przemysłowego, natomiast sektor handlu detalicznego i hurtowego stanowi 34%. 61% największych firm w Wielkopolsce zlokalizowana jest w dwóch podregionach: poznańskim i mieście Poznań.

Rekomendacja 8. Należy podjąć badania obrazujące regionalne zakorzenienie firm, ich łańcuchów dostaw. Tego typu badania jakościowe, skupione na kluczowych (największych) podmiotach działających w województwie powinny dać odpowiedź na pytania o udział zasobów pochodzących z terenu regionu w budowaniu pozycji konkurencyjnej firm (np. pracownicy, know-how, kapitał, rynki dostaw, rynki zbytu).

Wniosek 9. Największą rolę wśród firm z kapitałem zagranicznym odgrywa branża przetwórstwa przemysłowego – należy do niej aż 68% wszystkich przedsiębiorstw. Wśród nich znaczące są działy produkcji artykułów spożywczych (14%) oraz produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (13%). Wśród wszystkich firm z kapitałem zagranicznym drugą największą branżą jest handel hurtowy i detaliczny, jednak stanowi on jedynie 7,7%. Zdecydowana większość najważniejszych firm z kapitałem międzynarodowym zlokalizowana jest w podregionie m. Poznań (37%) i w podregionie poznańskim (30%). Po 9% firm znajduje się także w regionach leszczyńskim i kaliskim. Najwięcej firm posiada kapitał zagraniczny z Niemiec, na drugim miejscu znajduje się Holandia. Dużo firm ma także kapitał ze Szwecji, Francji i Danii.

Rekomendacja 9. Należy podjąć badanie jednostek lokalnych firm z udziałem zagranicznym, w celu oszacowania znaczenia i skali zjawiska podmiotów wielozakładowych w dwóch wymiarach: (A)

lokalizacja siedzib firm na terenie województwa i lokalizacja podmiotów (zakładów) z nimi powiązanych; (B) lokalizacja na terenie województwa wielkopolskiego podmiotów (zakładów) zależnych od firm, które mają swoją siedzibę poza województwie wielkopolskim.

Wniosek 10. Dostęp do wiarygodnych informacji o aktywnych inicjatywach klastrowych jest obecnie utrudniony. Przeprowadzona analiza pozwoliła jednak postawić ogólny wniosek, że zidentyfikowane w niniejszym badaniu branże wykazują zgodność z funkcjonującymi w regionie klastrami, choć nie pełną. Wynika to przede wszystkim z dużego udziału w regionie klastrów z sektora IT/ICT oraz ochrony środowiska (głównie OZE), które przynależą odpowiednio do sekcji J i sekcji E klasyfikacji PKD. Żadna z podanych sekcji nie została wyróżniona jako dominująca w regionie Wielkopolski.

Rekomendacja 10. Kontynuacja badań pogłębiających wiedzę o obszarach specjalizacji województwa w oparciu o szerszy zakres danych.

7.3. Branże dominujące a innowacyjność województwa

Wniosek 11. Przeprowadzone badanie nie pozwala sformułować twardych wniosków dotyczących ew. modyfikacji inteligentnych specjalizacji województwa wielkopolskiego. Specjalizacje (1) Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów; (2) Wnętrza przyszłości; (3) Przemysł jutra; (4) Wyspecjalizowane procesy logistyczne; (5) Jakość życia; (6) Nowoczesne technologie medyczne.

Rekomendacja 10. Przygotowanie, we współpracy z Urzędem Statystycznym w Poznaniu, matrycy informacji (powiaty i zmienne charakteryzujące poszczególne działy PKD), które mogą być pozyskiwane przez Urząd Marszałkowski bez naruszenia tajemnicy statystycznej. Tego typu zestawienia powinny być zamawiane przez Urząd Marszałkowski co roku. Kluczowe dane powinny dotyczyć liczby pracujących, wartości sprzedaży, ponoszonych nakładów inwestycyjnych.

Wniosek 12. Analiza najbardziej innowacyjnych firm w regionie wskazuje, że najwięcej firm reprezentuje sektor informacji i komunikacji (43%). Aż 5 z 6 firm zajmuje się działalnością związaną z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki. Pozostałe przedsiębiorstwa innowacyjne należą do przetwórstwa przemysłowego (29% - produkcja chemikaliów lub mebli, a także wyrobów z papieru) oraz działalności naukowej, profesjonalnej i technicznej (21% - głównie z działu reklam, badań rynku i opinii publicznej). Analiza geograficznego rozkładu najbardziej innowacyjnych firm w województwie po raz kolejny wskazuje na podregion m. Poznań – 10 z 14 firm znajduje się w stolicy Wielkopolski. Kolejne trzy przedsiębiorstwa znajdują się w podregionie poznańskim i jedna w konińskim.

Rekomendacja 11. Kontynuacja badań pogłębiających wiedzę o aktywności innowacyjnej w regionie w oparciu o znacznie szerszy zakres danych.

8. Spis źródeł

Analiza dotycząca możliwości tworzenia klastrów i innych powiązań przedsiębiorstw na terenie Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej 2014, opracowanie wykonane przez Konsorcjum firm Creative Tower Paweł Gałęcki ResPublic Sp. z o.o., Konin, http://powiat.konin.pl/userfiles/files/OFAK%20analiza%20klastrowa_Cz%C4%99%C5%9B%C4%871.pdf

Antonowicz P. 2014, *Zastosowanie współczynnika lokalizacji LQ i krzywej koncentracji w badaniach nad przestrzennych zróżnicowaniem upadłości przedsiębiorstw w gospodarce*, „Zarządzanie i Finansowe Journal of Management and Finance”, vol. 12, no. 3/1/2014, ss. 53-63, http://zif.wzr.pl/pim/2014_3_1_3.pdf

Bondyra K., Becella P., Wojtkowiak M. 2018, Analiza obszarów specjalizacji naukowej województwa wielkopolskiego pod kątem wyłonienie nowych i/lub potwierdzenia już zidentyfikowanych inteligentnych specjalizacji regionu, Poznań, http://iw.org.pl/wp-content/uploads/2018/04/Analiza-specjalizacji-naukowych-Wielkopolski_wersja-ostateczna.pdf

Bondyra K. 2019, *Raport końcowy z analizy specjalizacji subregionu leszczyńskiego*, Poznań, http://iw.org.pl/wp-content/uploads/2019/03/Raport_z_Analizy_Specjalizacji_Subregionu_Leszcz%C5%84skiego_2019.pdf

Bondyra K. 2019, *Raport końcowy z analizy specjalizacji subregionu pilskiego*, Poznań, http://iw.org.pl/wp-content/uploads/2019/03/Raport_z_Analizy_Specjalizacji_Subregionu_Pilskiego_2019.pdf

Buczyńska G., Frączek D., Kryjom P. 2016, *Raport z inwentaryzacji klastrów w Polsce 2015*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa, https://www.pi.gov.pl/PARPFFiles/media/_multimedia/C1E1B3DE727F45C0990A2F06D8102839/20160308_152251%20Raport_z_inwentaryzacji_klastrow_w_Polsce_2015.pdf

Dyba W. 2015, *Przestrzenne rozmieszczenie oraz cykl życia najaktywniejszych organizacji klastrowych w województwie wielkopolskim*, „Współczesne problemy i kierunki badawcze w geografii”, Kraków, ss. 29-43.

Kania A. 2017, *Rola klastrów innowacyjnych w budowaniu konkurencyjności regionu na przykładzie kraju związkowego Badenia-Wirtembergia oraz województwa wielkopolskiego*, rozprawa doktorska, Poznań, http://www.wbc.poznan.pl/Content/421921/Kania_Aleksandra-rozprawa_doktorska.pdf

Micek G. 2008, *Grona przedsiębiorczości jako przedmiot analizy oraz instrument rozwoju lokalnego i regionalnego w warunkach polskich*, „Przegląd Geograficzny”, tom 80, zeszyt 4, ss. 541-560, http://rcin.org.pl/Content/91/2008_tom_80_zeszyt_4.pdf

Orsa-Chomiak I., Terlecki M., Gutta K., Gutta T., Gozdek P. 2018, *Stan i perspektywy rozwoju inteligentnych specjalizacji w subregionie konińskim*, <https://www.umww.pl/attachments/article/57192/Stan%20i%20prespektywy%20rozwoju%20inteligentnych%20specjalizacji%20w%20subregionie%20koni%C5%84skim%20-raport%20ko%C5%84cowy.pdf>

Plawgo B. 2014, *Benchmarking klastrów w Polsce – edycja 2014. Raport z badania*, Warszawa, https://pi.gov.pl/PARPFFiles/media/_multimedia/3404BE5D87E6449B837F181E6D128350/20150108_152937%20Benchmarking_2014.pdf

Raport z badania branż dominujących w gospodarce regionu w ramach identyfikacji specjalizacji gospodarczej Wielkopolski 2013, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, raport wykonany przez firmę BBSG, Poznań.

Stryjakiewicz T., Dyba W. 2014, *Organizacja przestrzenna i funkcjonowanie klastrów w województwie wielkopolskim*, Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne, Poznań, <https://www.wrot.umww.pl/wp-content/uploads/2015/09/Organizacja-przestrzena-i-funkcjonowanie-klastr%C3%B3w-w-wojew%C3%B3dztwie-wielkopolskim.pdf>

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Departament Gospodarki 2018, *Informacja o stanie gospodarki województwa wielkopolskiego w 2017 roku*, Poznań, <https://www.umww.pl/attachments/article/23372/GOSPODARKA%20WLKP%202017%20pdf.pdf>

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Departament Gospodarki 2017, *Informacja o stanie gospodarki województwa wielkopolskiego w 2016 roku*, Poznań, <https://www.umww.pl/attachments/article/23372/GOSPODARKA%20WIELKOPOLSKA%202016.pdf>

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Departament Gospodarki 2016, *Informacja o stanie gospodarki województwa wielkopolskiego w 2015 roku*, Poznań, <https://www.umww.pl/attachments/article/23372/Gospodarka%20Wlkp%20%20w%202015%20roku.pdf>

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Departament Gospodarki 2015, *Informacja o stanie gospodarki województwa wielkopolskiego w 2014 roku*, Poznań, https://www.umww.pl/attachments/article/23372/Gospodarka%20Wlkp%20%20w%202014%20roku_adjusted.pdf

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Departament Gospodarki 2014, *Informacja o stanie gospodarki województwa wielkopolskiego w 2013 roku*, Poznań, <https://www.umww.pl/attachments/article/23372/Gospodarka%20Wlkp.%202013.pdf>

oraz dane:

Dane Wielkopolskiego Centrum Klasteringu

GUS

Eurostat

Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Mapa Klastrow w Polsce, <https://mapaklastrow.parp.gov.pl/Klastry2/index.html#cont=92&nokla=3&nowoj=6>)

Cluster Mapping Tool (jak będzie dostępne), http://ec.europa.eu/growth/smes/cluster/observatory/cluster-mapping-services/mapping-tool_en

European Cluster Collaboration Platform, https://www.clustercollaboration.eu/print/cluster-list?combine=&country_code=pl

Strony internetowe poszczególnych klastrów.

Roczniki statystyczne wszystkich województw z lat 2018 i 2014

Nauka i technika w 2016 r., 2018, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Warszawa, Szczecin.

Nauka i technika w 2017 r., 2019, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Warszawa, Szczecin.

9. Załączniki

9.1. Współczynnik lokalizacji

Tabela 88. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji A: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo na poziomie regionów

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji A			Przeciętne zatrudnienie w sekcji A			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji A			Wartość dodana brutto w sekcji A		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,81	0,75	-0,07	0,87	0,87	0,00	0,51	0,50	-0,01	0,47	0,52	0,10
Kujawsko-Pomorskie	1,20	1,28	0,06	1,53	1,50	-0,02	0,93	0,94	0,01	1,59	1,46	-0,08
Lubelskie	1,20	1,27	0,06	1,46	1,55	0,06	2,25	2,35	0,05	1,95	2,03	0,04
Lubuskie	1,53	1,72	0,12	2,17	2,36	0,09	0,67	0,69	0,03	1,25	1,30	0,04
Łódzkie	0,88	0,97	0,09	0,91	0,89	-0,02	1,13	1,15	0,01	1,22	1,27	0,04
Małopolskie	0,73	0,60	-0,18	0,46	0,43	-0,06	1,26	1,24	-0,02	0,47	0,50	0,07
Mazowieckie	0,72	0,63	-0,13	0,53	0,55	0,02	0,77	0,75	-0,04	0,98	0,93	-0,05
Opolskie	1,67	1,57	-0,06	1,56	1,49	-0,05	0,95	0,97	0,02	1,17	1,15	-0,02
Podkarpackie	0,96	1,09	0,13	0,86	0,86	0,00	1,91	1,96	0,02	0,60	0,59	-0,01
Podlaskie	1,75	1,55	-0,12	1,24	1,23	-0,01	1,85	1,89	0,02	2,77	2,51	-0,09
Pomorskie	0,87	0,86	-0,01	1,15	1,17	0,02	0,51	0,50	-0,03	0,78	0,82	0,06
Śląskie	0,52	0,63	0,22	0,36	0,39	0,07	0,36	0,38	0,04	0,26	0,28	0,07
Świętokrzyskie	0,79	0,91	0,14	1,02	1,04	0,02	1,93	2,00	0,04	1,41	1,54	0,09
Warmińsko-Mazurskie	2,00	2,00	0,00	2,64	2,72	0,03	0,98	1,00	0,03	2,09	2,19	0,05
Wielkopolskie	1,58	1,55	-0,02	1,69	1,53	-0,10	0,91	0,89	-0,02	1,41	1,42	0,01
Zachodniopomorskie	1,27	1,50	0,18	2,13	2,26	0,06	0,57	0,58	0,02	1,17	1,16	-0,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 89. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji B: Górnictwo i wydobywanie

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji B			Przeciętne zatrudnienie w sekcji B, D, E			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji B			Wartość dodana brutto w sekcji B		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	1,14	1,07	-0,06	1,11	1,21	0,09		2,12		2,11	2,35	0,11
Kujawsko-Pomorskie	1,02	0,89	-0,13	0,52	0,62	0,19		0,12		0,08	0,09	0,15
Lubelskie	1,26	1,36	0,07	1,44	1,67	0,16		0,95		1,33	1,38	0,04
Lubuskie	0,90	0,76	-0,15	0,48	0,58	0,21		0,48		2,11	2,39	0,13
Łódzkie	1,17	1,08	-0,08	1,21	1,22	0,00		0,62		0,86	1,11	0,28
Małopolskie	0,78	0,91	0,17	0,80	0,74	-0,08		0,56		0,50	0,46	-0,10
Mazowieckie	1,05	0,94	-0,11	0,60	0,66	0,10		0,08		0,05	0,04	-0,21
Opolskie	0,62	0,60	-0,03	0,61	0,70	0,15		0,20		0,23	0,23	0,00
Podkarpackie	1,44	1,35	-0,06	0,60	0,68	0,14		0,39		0,44	0,42	-0,04

Podlaskie	1,26	1,20	-0,05	0,56	0,64	0,13		0,22		0,15	0,28	0,86
Pomorskie	0,84	0,88	0,04	0,65	0,66	0,02		0,15		0,30	0,20	-0,33
Śląskie	0,98	1,13	0,15	2,71	2,48	-0,09		5,03		4,15	4,01	-0,03
Świętokrzyskie	1,30	1,42	0,09	0,79	0,93	0,18		0,58		0,66	0,73	0,09
Warmińsko-Mazurskie	1,04	1,10	0,05	0,62	0,76	0,23		0,15		0,12	0,11	-0,05
Wielkopolskie	0,93	1,04	0,12	0,72	0,63	-0,13		0,28		0,35	0,25	-0,29
Zachodniopomorskie	0,53	0,47	-0,12	0,56	0,66	0,17		0,18		0,08	0,09	0,12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 90. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji C: Przetwórstwo przemysłowe

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji C			Przeciętne zatrudnienie w sekcji C			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji C			Wartość dodana brutto w sekcji C		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,84	0,84	0,00	1,05	1,02	-0,03	1,15	1,12	-0,03	1,35	1,23	-0,09
Kujawsko-Pomorskie	1,01	1,03	0,01	1,22	1,22	0,00	1,20	1,20	0,00	1,20	1,18	-0,02
Lubelskie	0,89	0,90	0,02	0,80	0,82	0,03	0,61	0,61	0,01	0,77	0,77	0,00
Lubuskie	0,88	0,87	-0,01	1,29	1,31	0,02	1,33	1,31	-0,02	1,30	1,31	0,01
Łódzkie	1,32	1,29	-0,02	1,16	1,13	-0,03	1,14	1,14	0,00	1,07	1,06	-0,01
Małopolskie	1,08	1,08	0,00	0,91	0,93	0,02	0,82	0,84	0,02	0,91	0,88	-0,03
Mazowieckie	0,88	0,83	-0,06	0,62	0,61	-0,02	0,68	0,66	-0,03	0,64	0,65	0,01
Opolskie	0,99	1,05	0,06	1,20	1,21	0,00	1,22	1,20	-0,01	1,24	1,23	-0,01
Podkarpackie	1,08	1,12	0,03	1,22	1,23	0,01	1,00	1,03	0,03	1,25	1,26	0,01
Podlaskie	0,91	0,93	0,01	0,95	0,98	0,02	0,76	0,79	0,05	0,88	0,88	0,01
Pomorskie	1,19	1,17	-0,01	1,07	1,09	0,02	1,11	1,09	-0,02	1,09	1,12	0,02
Śląskie	1,05	1,09	0,04	1,14	1,18	0,04	1,17	1,21	0,03	1,11	1,17	0,05
Świętokrzyskie	1,02	1,06	0,04	1,08	1,10	0,02	0,84	0,84	0,00	0,95	0,94	-0,01
Warmińsko-Mazurskie	0,91	0,93	0,03	1,22	1,25	0,03	1,18	1,21	0,02	1,09	1,12	0,02
Wielkopolskie	1,06	1,06	0,01	1,26	1,23	-0,03	1,29	1,29	0,00	1,22	1,23	0,01
Zachodniopomorskie	0,88	0,92	0,05	1,07	1,08	0,01	1,00	1,00	0,01	0,81	0,84	0,04

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 91. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji D: Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji D			Przeciętne zatrudnienie w sekcji B, D, E			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji D			Wartość dodana brutto w sekcji D		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,81	0,97	0,20	1,11	1,21	0,09		1,05		0,92	0,88	-0,04
Kujawsko-Pomorskie	1,27	1,32	0,04	0,52	0,62	0,19		0,89		0,85	0,70	-0,17
Lubelskie	0,97	0,90	-0,08	1,44	1,67	0,16		0,89		0,68	0,70	0,03

Lubuskie	0,92	0,97	0,05	0,48	0,58	0,21		0,89		0,63	0,67	0,06
Łódzkie	0,96	0,84	-0,12	1,21	1,22	0,00		1,39		1,95	1,90	-0,03
Małopolskie	0,65	0,56	-0,14	0,80	0,74	-0,08		0,76		0,67	0,67	0,01
Mazowieckie	1,36	1,30	-0,04	0,60	0,66	0,10		0,94		1,21	1,25	0,03
Opolskie	0,66	0,73	0,11	0,61	0,70	0,15		1,47		1,39	1,45	0,04
Podkarpackie	0,63	1,31	1,09	0,60	0,68	0,14		0,98		0,79	0,80	0,01
Podlaskie	0,90	1,07	0,18	0,56	0,64	0,13		0,98		0,66	0,68	0,02
Pomorskie	1,38	1,08	-0,21	0,65	0,66	0,02		0,92		0,73	0,68	-0,06
Śląskie	0,57	0,60	0,05	2,71	2,48	-0,09		1,22		1,00	0,97	-0,02
Świętokrzyskie	0,68	0,97	0,43	0,79	0,93	0,18		1,10		1,21	1,54	0,27
Warmińsko-Mazurskie	1,08	1,19	0,10	0,62	0,76	0,23		1,01		0,67	0,64	-0,06
Wielkopolskie	0,99	0,90	-0,09	0,72	0,63	-0,13		0,75		0,82	0,79	-0,04
Zachodniopomorskie	1,54	1,37	-0,11	0,56	0,66	0,17		1,29		1,03	1,11	0,08

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 92. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji E: Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji E			Przeciętne zatrudnienie w grupie sekcji B, D, E			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji E			Wartość dodana brutto w sekcji E		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,88	0,87	-0,01	1,11	1,21	0,09	1,17	1,17	0,00	1,03	1,07	0,04
Kujawsko-Pomorskie	1,18	1,18	0,00	0,52	0,62	0,19	1,16	1,16	0,00	1,11	1,14	0,02
Lubelskie	0,86	0,88	0,03	1,44	1,67	0,16	0,75	0,83	0,10	0,99	1,01	0,02
Lubuskie	1,24	1,11	-0,10	0,48	0,58	0,21	1,30	1,34	0,03	1,19	1,19	0,00
Łódzkie	0,99	1,03	0,04	1,21	1,22	0,00	1,00	0,95	-0,05	1,02	0,98	-0,04
Małopolskie	0,93	0,87	-0,06	0,80	0,74	-0,08	0,91	0,88	-0,04	1,06	1,15	0,08
Mazowieckie	0,98	1,00	0,02	0,60	0,66	0,10	0,78	0,75	-0,04	0,70	0,69	-0,01
Opolskie	0,83	0,74	-0,11	0,61	0,70	0,15	1,14	1,17	0,02	1,22	1,19	-0,03
Podkarpackie	0,74	0,73	-0,01	0,60	0,68	0,14	0,80	0,83	0,04	1,18	1,17	0,00
Podlaskie	0,84	1,05	0,25	0,56	0,64	0,13	0,79	0,84	0,07	0,89	0,96	0,07
Pomorskie	0,89	0,78	-0,12	0,65	0,66	0,02	1,03	0,99	-0,05	1,03	0,98	-0,05
Śląskie	1,20	1,23	0,02	2,71	2,48	-0,09	1,28	1,29	0,01	1,21	1,15	-0,05
Świętokrzyskie	1,62	2,08	0,29	0,79	0,93	0,18	0,87	0,92	0,06	1,11	1,15	0,04
Warmińsko-Mazurskie	0,99	0,92	-0,07	0,62	0,76	0,23	1,25	1,38	0,11	1,32	1,32	0,00
Wielkopolskie	1,05	1,02	-0,02	0,72	0,63	-0,13	0,95	0,96	0,02	0,95	0,96	0,02
Zachodniopomorskie	0,86	0,83	-0,03	0,56	0,66	0,17	1,35	1,32	-0,02	1,19	1,22	0,03

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 93. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji F: Budownictwo

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji F			Przeciętne zatrudnienie w sekcji F			Liczba pracujących (faktyczne miejsca pracy) w sekcji F			Wartość dodana brutto w sekcji F		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	1,01	0,99	-0,02	0,89	0,88	-0,02	1,03	1,00	-0,03	0,94	0,95	0,01
Kujawsko-Pomorskie	1,00	1,03	0,03	1,09	1,06	-0,03	1,03	1,02	-0,01	1,03	1,02	0,00
Lubelskie	1,02	1,06	0,04	1,04	1,01	-0,03	0,73	0,76	0,03	0,95	0,94	-0,01
Lubuskie	1,06	1,17	0,10	0,80	0,88	0,09	0,90	0,97	0,08	0,87	0,85	-0,02
Łódzkie	0,87	0,87	-0,01	0,80	0,79	-0,02	0,80	0,76	-0,05	0,85	0,83	-0,02
Małopolskie	1,14	1,16	0,02	1,25	1,26	0,01	1,17	1,16	0,00	1,27	1,25	-0,02
Mazowieckie	0,83	0,77	-0,07	0,86	0,87	0,02	0,92	0,95	0,03	0,91	0,92	0,02
Opolskie	1,16	1,13	-0,02	1,30	1,43	0,10	1,24	1,34	0,08	1,02	1,07	0,06
Podkarpackie	1,07	1,12	0,05	1,06	1,04	-0,02	0,82	0,81	0,00	1,00	0,98	-0,03
Podlaskie	1,06	1,13	0,06	1,05	1,18	0,13	0,83	0,90	0,08	0,95	1,00	0,06
Pomorskie	1,06	1,07	0,02	1,19	1,28	0,08	1,24	1,27	0,03	1,08	1,10	0,01
Śląskie	0,97	0,93	-0,04	1,10	1,03	-0,06	1,12	1,03	-0,08	1,02	1,03	0,00
Świętokrzyskie	1,12	1,13	0,01	1,17	1,12	-0,04	0,92	0,90	-0,01	1,20	1,15	-0,04
Warmińsko-Mazurskie	0,99	1,05	0,05	1,00	0,99	0,00	0,97	0,97	0,00	0,98	0,98	-0,01
Wielkopolskie	1,08	1,11	0,03	0,94	0,93	-0,02	1,08	1,08	0,00	0,98	0,95	-0,03
Zachodniopomorskie	1,09	1,09	0,00	1,00	1,04	0,04	1,12	1,14	0,02	1,23	1,23	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 94. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji G: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji G			Przeciętne zatrudnienie w sekcji G			Liczba pracujących (faktyczne miejsca pracy) w sekcji G			Wartość dodana brutto w sekcji G		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,96	0,95	-0,01	0,91	0,86	-0,05	1,01	0,99	-0,02	0,85	0,86	0,00
Kujawsko-Pomorskie	1,02	1,03	0,00	0,98	0,97	-0,01	1,03	1,04	0,01	1,05	1,11	0,06
Lubelskie	1,10	1,09	-0,01	1,00	0,94	-0,06	0,76	0,77	0,02	1,02	1,06	0,04
Lubuskie	1,02	1,01	0,00	0,78	0,78	0,00	1,05	1,04	-0,01	0,88	0,89	0,02
Łódzkie	1,09	1,11	0,01	0,91	0,96	0,05	0,98	0,99	0,01	1,02	1,02	0,00
Małopolskie	0,96	0,95	-0,01	1,19	1,11	-0,07	0,98	0,98	0,00	1,05	1,03	-0,01
Mazowieckie	0,98	0,98	0,00	1,10	1,10	0,00	1,12	1,13	0,01	1,02	1,01	-0,01
Opolskie	0,96	1,01	0,05	0,75	0,73	-0,03	0,89	0,90	0,01	0,90	0,92	0,03
Podkarpackie	1,05	1,05	0,00	0,95	0,93	-0,03	0,78	0,80	0,02	1,01	1,02	0,01
Podlaskie	1,01	1,02	0,02	0,99	0,97	-0,02	0,86	0,88	0,02	1,05	1,10	0,05
Pomorskie	0,84	0,81	-0,04	0,84	0,82	-0,03	1,06	1,02	-0,04	0,93	0,90	-0,04
Śląskie	1,10	1,12	0,02	0,78	0,80	0,02	1,07	1,04	-0,02	0,99	0,98	-0,01
Świętokrzyskie	1,20	1,22	0,02	0,97	0,91	-0,07	0,81	0,84	0,04	1,04	1,09	0,04
Warmińsko-Mazurskie	0,87	0,86	-0,01	0,75	0,71	-0,05	0,92	0,91	-0,02	0,90	0,89	-0,01
Wielkopolskie	1,00	1,01	0,01	1,37	1,47	0,07	1,09	1,09	0,00	1,09	1,08	-0,01
Zachodniopomorskie	0,90	0,91	0,02	0,84	0,83	-0,01	1,07	1,03	-0,03	1,02	1,01	-0,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 95. Współczynnik lokalizacji LQ w sektorze H: Transportu i gospodarki magazynowej na poziomie regionów

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji H			Przeciętne zatrudnienie w sekcji H			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji H			Wartość dodana brutto w sekcji H		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,91	0,87	-0,05	0,55	0,56	0,02	0,97	0,99	0,02	0,78	0,81	0,04
Kujawsko-Pomorskie	1,05	1,08	0,03	0,66	0,77	0,18	0,95	0,94	-0,01	0,91	0,90	-0,01
Lubelskie	1,09	1,13	0,04	0,72	0,76	0,05	0,80	0,80	0,00	1,08	1,04	-0,04
Lubuskie	1,08	1,12	0,04	0,93	1,03	0,10	1,26	1,29	0,02	1,16	1,12	-0,04
Łódzkie	0,99	1,03	0,04	0,69	0,78	0,13	0,97	1,02	0,05	0,88	0,90	0,03
Małopolskie	1,02	1,01	-0,01	0,60	0,66	0,09	0,83	0,82	-0,01	0,98	0,96	-0,02
Mazowieckie	0,99	0,96	-0,03	2,06	1,79	-0,13	1,16	1,11	-0,04	1,10	1,13	0,02
Opolskie	0,81	0,84	0,04	0,68	0,79	0,16	0,95	0,95	0,00	0,93	0,87	-0,06
Podkarpackie	1,07	1,09	0,02	0,51	0,56	0,09	0,66	0,65	-0,02	0,89	0,85	-0,05
Podlaskie	1,15	1,17	0,02	0,63	0,66	0,05	0,81	0,78	-0,04	0,99	0,97	-0,02
Pomorskie	1,03	1,05	0,02	0,92	0,95	0,04	1,23	1,17	-0,05	1,28	1,25	-0,02
Śląskie	1,02	1,01	-0,01	0,71	0,76	0,07	1,09	1,09	0,00	0,92	0,94	0,01
Świętokrzyskie	1,04	1,06	0,02	0,63	0,64	0,02	0,79	0,77	-0,02	0,98	0,92	-0,06
Warmińsko-Mazurskie	0,94	0,94	0,00	0,49	0,50	0,03	0,86	0,78	-0,08	0,89	0,85	-0,05
Wielkopolskie	0,93	0,95	0,02	0,81	0,99	0,21	1,06	1,12	0,05	0,98	0,99	0,02
Zachodniopomorskie	1,03	1,03	0,01	0,85	0,91	0,08	1,25	1,35	0,07	1,19	1,16	-0,03

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 96. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji I: Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji I			Przeciętne zatrudnienie w sekcji I			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji I			Wartość dodana brutto w sekcji I		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,96	0,96	0,00	1,34	1,47	0,09	1,21	1,23	0,02	0,94	0,96	0,02
Kujawsko-Pomorskie	0,77	0,77	-0,01	0,73	0,80	0,09	0,79	0,82	0,04	0,88	0,92	0,05
Lubelskie	0,85	0,82	-0,03	0,69	0,69	0,00	0,58	0,59	0,01	0,94	0,95	0,01
Lubuskie	0,95	0,89	-0,07	0,82	0,79	-0,04	0,95	0,94	-0,01	0,87	0,85	-0,03
Łódzkie	0,79	0,78	-0,01	0,86	0,76	-0,12	0,77	0,72	-0,07	0,94	0,92	-0,02
Małopolskie	1,23	1,20	-0,02	1,42	1,33	-0,06	1,34	1,31	-0,02	1,31	1,29	-0,02
Mazowieckie	0,79	0,81	0,03	1,10	1,04	-0,05	1,08	1,07	-0,01	0,90	0,86	-0,05
Opolskie	0,96	0,94	-0,01	0,78	0,88	0,13	0,88	0,86	-0,02	0,85	0,88	0,03
Podkarpackie	0,91	0,87	-0,05	0,71	0,80	0,13	0,64	0,65	0,01	0,95	1,01	0,06
Podlaskie	0,71	0,78	0,10	0,88	0,89	0,01	0,72	0,71	0,00	0,95	1,00	0,05
Pomorskie	1,63	1,72	0,06	1,17	1,31	0,12	1,31	1,38	0,05	1,16	1,16	0,01
Śląskie	1,04	0,98	-0,06	0,81	0,82	0,00	1,00	0,97	-0,04	0,96	0,98	0,02
Świętokrzyskie	0,86	0,83	-0,03	0,88	0,87	0,00	0,68	0,68	0,00	1,03	1,10	0,07
Warmińsko-Mazurskie	0,92	0,97	0,05	0,99	0,98	-0,01	1,08	1,08	0,00	1,13	1,15	0,02
Wielkopolskie	0,74	0,76	0,02	0,66	0,62	-0,06	0,85	0,79	-0,07	0,89	0,87	-0,03
Zachodniopomorskie	1,89	1,91	0,01	1,70	1,79	0,06	1,78	1,95	0,10	1,67	1,75	0,05

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 97. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji J: Informacja i komunikacja

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji J			Przeciętne zatrudnienie w sekcji J			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji J			Wartość dodana brutto w sekcji J		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,97	1,08	0,11	0,77	0,97	0,26	1,22	1,47	0,20	0,73	0,85	0,17
Kujawsko-Pomorskie	0,74	0,67	-0,10	0,28	0,23	-0,20	0,60	0,65	0,08	0,36	0,46	0,29
Lubelskie	0,71	0,74	0,05	0,33	0,34	0,04	0,42	0,46	0,09	0,47	0,49	0,04
Lubuskie	0,62	0,52	-0,17	0,32	0,34	0,08	0,47	0,44	-0,07	0,43	0,37	-0,13
Łódzkie	0,84	0,80	-0,04	0,54	0,41	-0,23	0,74	0,65	-0,12	0,47	0,53	0,13
Małopolskie	1,01	1,07	0,06	1,11	1,37	0,24	1,17	1,33	0,14	0,95	1,17	0,24
Mazowieckie	1,72	1,71	-0,01	2,35	2,16	-0,08	2,07	1,84	-0,11	2,33	2,12	-0,09
Opolskie	0,66	0,58	-0,12	0,21	0,25	0,21	0,35	0,44	0,26	0,30	0,30	0,02
Podkarpackie	0,79	0,82	0,03	0,78	0,55	-0,30	0,49	0,45	-0,08	0,69	0,58	-0,17
Podlaskie	0,71	0,79	0,12	0,34	0,33	-0,04	0,46	0,47	0,03	0,40	0,43	0,05
Pomorskie	0,91	0,90	-0,01	1,00	1,06	0,07	1,23	1,17	-0,05	0,92	1,00	0,08
Śląskie	0,91	0,89	-0,03	0,55	0,63	0,14	0,88	0,91	0,04	0,59	0,60	0,02
Świętokrzyskie	0,65	0,57	-0,12	0,25	0,32	0,28	0,33	0,37	0,12	0,39	0,38	-0,01
Warmińsko-Mazurskie	0,59	0,52	-0,12	0,24	0,22	-0,06	0,40	0,45	0,12	0,43	0,39	-0,10
Wielkopolskie	0,93	0,91	-0,03	0,58	0,58	-	0,82	0,78	-0,06	0,70	0,75	0,06
Zachodniopomorskie	0,69	0,62	-0,09	0,66	0,56	-0,15	0,81	0,74	-0,08	0,54	0,58	0,07

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 98. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji K: Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji K			Przeciętne zatrudnienie w sekcji K			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji K			Wartość dodana brutto w sekcji K		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	1,04	1,04	0,00	1,15	1,31	0,13	1,11	1,17	0,05	0,88	0,87	-0,02
Kujawsko-Pomorskie	1,09	1,09	0,00	0,72	0,75	0,05	0,87	0,81	-0,07	0,58	0,59	0,02
Lubelskie	0,99	1,01	0,02	0,74	0,68	-0,07	0,67	0,68	0,01	0,81	0,73	-0,09
Lubuskie	0,91	0,90	-0,02	0,48	0,54	0,13	0,73	0,72	-0,01	0,47	0,45	-0,04
Łódzkie	0,98	0,97	-0,01	0,76	0,86	0,13	0,86	0,95	0,11	0,84	0,90	0,07
Małopolskie	0,90	0,86	-0,05	0,80	0,59	-0,27	0,83	0,86	0,04	0,69	0,70	0,01
Mazowieckie	1,04	1,09	0,05	1,95	2,08	0,07	1,85	1,90	0,03	2,03	2,06	0,02
Opolskie	1,03	1,06	0,03	0,51	0,48	-0,06	0,72	0,69	-0,05	0,48	0,44	-0,08
Podkarpackie	0,84	0,82	-0,02	0,44	0,44	0,00	0,48	0,46	-0,04	0,53	0,47	-0,11
Podlaskie	1,03	1,03	0,00	0,76	0,73	-0,03	0,70	0,70	0,01	0,66	0,56	-0,15
Pomorskie	1,02	1,00	-0,02	1,12	0,83	-0,26	1,21	1,05	-0,13	0,95	0,83	-0,13
Śląskie	1,12	1,09	-0,03	0,70	0,62	-0,11	0,92	0,86	-0,06	0,70	0,72	0,02
Świętokrzyskie	0,92	0,93	0,01	0,44	0,44	0,00	0,48	0,47	-0,01	0,42	0,40	-0,05
Warmińsko-Mazurskie	0,96	0,96	0,00	0,43	0,41	-0,06	0,77	0,68	-0,11	0,61	0,68	0,12
Wielkopolskie	0,94	0,95	0,02	0,55	0,47	-0,15	0,79	0,74	-0,07	0,72	0,73	0,01
Zachodniopomorskie	0,93	0,91	-0,02	0,63	0,59	-0,06	0,87	0,79	-0,08	0,56	0,53	-0,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 99. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji L: Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji L			Przeciętne zatrudnienie w sekcji L			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji L			Wartość dodana brutto w sekcji L		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	1,89	1,85	-0,02	1,07	1,03	-0,04	1,04	1,01	-0,03	0,92	0,94	0,02
Kujawsko-Pomorskie	0,85	0,88	0,04	0,90	0,91	0,01	1,25	1,24	-0,01	1,05	1,03	-0,02
Lubelskie	0,61	0,61	-0,01	0,95	0,99	0,04	0,63	0,63	0,01	1,33	1,32	-0,01
Lubuskie	1,71	1,62	-0,05	1,02	0,89	-0,13	0,90	0,83	-0,08	1,14	1,07	-0,07
Łódzkie	0,66	0,71	0,08	1,12	1,09	-0,02	0,85	0,88	0,04	1,02	1,01	-0,02
Małopolskie	0,80	0,81	0,02	0,78	0,81	0,03	0,76	0,78	0,02	1,10	1,06	-0,03
Mazowieckie	0,90	0,89	-0,02	1,01	1,09	0,07	1,47	1,48	0,01	0,81	0,87	0,08
Opolskie	1,49	1,43	-0,04	0,93	0,88	-0,05	0,74	0,70	-0,05	1,17	1,12	-0,04
Podkarpackie	0,50	0,50	0,00	0,81	0,80	-0,01	0,53	0,54	0,02	1,17	1,12	-0,05
Podlaskie	0,57	0,60	0,04	1,05	0,98	-0,06	0,67	0,65	-0,04	1,24	1,22	-0,01
Pomorskie	1,34	1,31	-0,02	1,29	1,19	-0,08	1,35	1,27	-0,06	1,10	1,07	-0,03
Śląskie	0,83	0,86	0,04	1,20	1,17	-0,02	1,13	1,10	-0,03	0,93	0,94	0,01
Świętokrzyskie	0,59	0,58	-0,01	0,87	0,91	0,06	0,57	0,59	0,05	1,20	1,14	-0,04
Warmińsko-Mazurskie	1,69	1,63	-0,03	0,95	0,92	-0,04	0,87	0,78	-0,10	1,21	1,18	-0,02
Wielkopolskie	0,75	0,80	0,06	0,76	0,76	0,00	0,85	0,88	0,04	0,91	0,89	-0,02
Zachodniopomorskie	1,26	1,26	0,00	1,17	1,19	0,02	1,12	1,11	-0,01	1,23	1,23	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 100. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji M: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji M			Przeciętne zatrudnienie w sekcji M			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji M			Wartość dodana brutto w sekcji M		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	1,02	1,00	-0,02	0,90	0,96	0,07	1,14	1,13	0,00	1,00	1,10	0,10
Kujawsko-Pomorskie	0,82	0,81	-0,01	0,64	0,65	0,02	0,71	0,69	-0,03	0,66	0,64	-0,04
Lubelskie	0,83	0,83	0,00	0,58	0,57	-0,03	0,51	0,50	-0,01	0,62	0,67	0,08
Lubuskie	0,74	0,71	-0,04	0,58	0,52	-0,10	0,69	0,65	-0,06	0,60	0,58	-0,04
Łódzkie	0,90	0,91	0,01	0,73	0,84	0,14	0,79	0,83	0,05	0,70	0,74	0,06
Małopolskie	0,99	0,98	-0,01	1,15	1,30	0,13	1,11	1,19	0,08	1,26	1,32	0,05
Mazowieckie	1,38	1,41	0,02	1,77	1,73	-0,02	1,80	1,75	-0,03	1,56	1,48	-0,05
Opolskie	0,88	0,82	-0,07	0,64	0,54	-0,16	0,69	0,64	-0,08	0,65	0,64	-0,02
Podkarpackie	0,87	0,86	-0,01	0,49	0,52	0,06	0,50	0,50	0,01	0,54	0,55	0,03
Podlaskie	0,88	0,86	-0,03	0,51	0,51	0,01	0,53	0,53	0,00	0,57	0,59	0,04
Pomorskie	0,98	0,97	-0,01	0,89	0,94	0,06	1,02	1,05	0,03	0,90	0,90	0,01
Śląskie	0,93	0,95	0,02	0,88	0,82	-0,07	0,99	0,96	-0,03	0,89	0,89	0,00
Świętokrzyskie	0,77	0,75	-0,02	0,56	0,48	-0,15	0,51	0,49	-0,04	0,63	0,60	-0,04
Warmińsko-Mazurskie	0,79	0,77	-0,03	0,54	0,50	-0,08	0,65	0,62	-0,05	0,68	0,69	0,02
Wielkopolskie	1,01	0,99	-0,01	0,78	0,71	-0,08	0,93	0,91	-0,02	0,88	0,87	-0,01
Zachodniopomorskie	0,84	0,80	-0,05	0,64	0,58	-0,09	0,86	0,80	-0,07	0,92	0,89	-0,03

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 101. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji N: Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji N			Przeciętne zatrudnienie w sekcji N			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji N			Wartość dodana brutto w sekcji N		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,96	1,02	0,06	2,02	1,91	-0,06	1,55	1,40	-0,09	1,35	1,35	0,00
Kujawsko-Pomorskie	1,01	0,95	-0,06	0,93	0,71	-0,23	0,98	0,94	-0,03	0,84	0,75	-0,11
Lubelskie	0,79	0,81	0,03	0,29	0,31	0,07	0,44	0,37	-0,14	0,55	0,53	-0,03
Lubuskie	0,88	0,88	0,00	1,49	0,96	-0,35	1,19	1,15	-0,04	0,65	0,66	0,02
Łódzkie	0,85	0,87	0,02	1,27	1,25	-0,02	1,10	1,11	0,00	1,11	1,21	0,09
Małopolskie	0,99	1,00	0,01	0,77	0,83	0,08	0,85	0,79	-0,07	0,86	0,90	0,05
Mazowieckie	1,27	1,27	0,00	1,28	1,41	0,10	1,07	1,22	0,14	1,31	1,31	0,00
Opolskie	0,93	0,98	0,06	0,69	0,56	-0,19	0,94	0,75	-0,21	1,18	1,07	-0,09
Podkarpackie	0,82	0,82	0,00	0,82	0,70	-0,15	0,70	0,73	0,03	0,64	0,72	0,13
Podlaskie	0,79	0,76	-0,04	0,45	0,38	-0,16	0,58	0,57	-0,02	0,54	0,51	-0,07
Pomorskie	0,92	0,94	0,02	0,84	0,79	-0,07	1,12	1,13	0,01	0,98	0,96	-0,02
Śląskie	0,95	0,93	-0,02	0,83	0,87	0,06	1,23	1,21	-0,01	0,93	0,89	-0,04
Świętokrzyskie	0,71	0,72	0,01	0,45	0,54	0,19	0,66	0,64	-0,03	0,65	0,57	-0,12
Warmińsko-Mazurskie	0,95	0,92	-0,04	0,67	0,67	-0,01	0,89	0,82	-0,07	0,66	0,61	-0,08
Wielkopolskie	1,03	1,03	0,00	0,70	0,75	0,06	0,95	0,99	0,05	0,95	0,99	0,04
Zachodniopomorskie	1,13	1,02	-0,10	0,69	0,55	-0,20	1,02	0,92	-0,10	0,81	0,76	-0,07

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 102. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji O: Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji O			Przeciętne zatrudnienie w sekcji O			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji O			Wartość dodana brutto w sekcji O		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,54	0,53	-0,01	0,93	0,91	-0,02	1,00	0,98	-0,02	0,90	0,89	-0,01
Kujawsko-Pomorskie	1,09	1,14	0,04	1,11	1,14	0,02	1,06	1,08	0,02	1,10	1,09	-0,01
Lubelskie	2,52	2,43	-0,04	1,31	1,39	0,06	0,95	1,01	0,06	1,35	1,39	0,03
Lubuskie	0,73	0,82	0,12	1,23	1,22	-0,01	1,23	1,20	-0,02	1,26	1,23	-0,02
Łódzkie	1,50	1,56	0,03	1,05	1,06	0,01	0,97	0,98	0,01	1,02	1,01	0,00
Małopolskie	0,97	0,94	-0,02	0,84	0,84	0,00	0,79	0,78	-0,02	1,03	1,01	-0,02
Mazowieckie	0,70	0,67	-0,04	0,96	0,95	-0,01	1,16	1,13	-0,03	0,82	0,85	0,03
Opolskie	1,40	1,47	0,05	1,30	1,31	0,01	1,20	1,23	0,03	1,22	1,22	0,01
Podkarpackie	1,99	1,95	-0,02	1,15	1,20	0,05	0,88	0,92	0,04	1,28	1,28	0,00
Podlaskie	1,64	1,70	0,04	1,48	1,50	0,01	1,15	1,18	0,02	1,40	1,44	0,03
Pomorskie	0,59	0,57	-0,03	1,03	0,99	-0,04	1,06	1,01	-0,05	1,02	1,01	-0,01
Śląskie	0,54	0,57	0,05	0,78	0,82	0,05	0,85	0,88	0,04	0,86	0,86	0,00
Świętokrzyskie	1,97	2,04	0,04	1,27	1,30	0,03	0,97	1,00	0,03	1,27	1,29	0,02
Warmińsko-Mazurskie	1,21	1,22	0,01	1,42	1,43	0,01	1,32	1,36	0,03	1,40	1,41	0,00
Wielkopolskie	1,16	1,13	-0,02	0,74	0,69	-0,07	0,80	0,78	-0,02	0,85	0,82	-0,04
Zachodniopomorskie	0,53	0,56	0,06	1,37	1,35	-0,01	1,36	1,33	-0,03	1,25	1,25	0,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 103. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji P: Edukacja

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji P			Przeciętne zatrudnienie w sekcji P			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji P			Wartość dodana brutto w sekcji P		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,99	0,98	-0,01	0,93	0,92	-0,01	1,00	0,99	-0,01	0,90	0,91	0,02
Kujawsko-Pomorskie	0,97	0,97	0,00	1,15	1,14	-0,01	1,05	1,03	-0,02	1,11	1,08	-0,03
Lubelskie	0,99	0,96	-0,03	1,49	1,50	0,01	1,04	1,05	0,01	1,45	1,49	0,03
Lubuskie	0,77	0,77	0,00	1,08	1,08	0,00	1,03	1,01	-0,02	0,97	0,96	-0,01
Łódzkie	1,00	1,00	0,00	1,09	1,08	-0,01	0,95	0,94	-0,01	1,02	1,01	-0,01
Małopolskie	0,98	0,97	-0,01	1,14	1,14	0,01	1,03	1,03	0,00	1,26	1,25	-0,01
Mazowieckie	1,15	1,17	0,02	0,69	0,71	0,03	0,94	0,96	0,02	0,78	0,81	0,03
Opolskie	0,85	0,85	0,00	1,25	1,24	-0,01	1,08	1,08	0,00	1,08	1,08	0,00
Podkarpackie	0,94	0,93	-0,02	1,22	1,23	0,01	0,91	0,92	0,01	1,25	1,22	-0,02
Podlaskie	0,89	0,86	-0,03	1,46	1,42	-0,03	1,07	1,05	-0,02	1,29	1,32	0,03
Pomorskie	1,01	1,02	0,01	1,13	1,11	-0,02	1,13	1,11	-0,02	1,07	1,06	-0,01
Śląskie	1,01	1,03	0,02	0,91	0,96	0,05	0,97	1,00	0,03	0,85	0,86	0,01
Świętokrzyskie	0,90	0,88	-0,02	1,21	1,20	-0,01	0,89	0,89	0,00	1,12	1,11	-0,01
Warmińsko-Mazurskie	1,04	1,02	-0,02	1,31	1,30	-0,01	1,18	1,17	-0,01	1,26	1,23	-0,03
Wielkopolskie	0,97	0,97	-0,01	0,90	0,86	-0,05	0,94	0,93	-0,01	0,95	0,94	-0,01
Zachodniopomorskie	0,91	0,86	-0,06	1,18	1,18	0,00	1,16	1,14	-0,02	1,14	1,11	-0,03

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 104. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji Q: Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji Q			Przeciętne zatrudnienie w sekcji Q			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji Q			Wartość dodana brutto w sekcji Q		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,95	0,96	0,01	1,08	1,06	-0,01	1,12	1,09	-0,03	0,97	0,97	0,00
Kujawsko-Pomorskie	1,29	1,31	0,02	1,09	1,11	0,02	1,08	1,07	0,00	1,10	1,13	0,03
Lubelskie	1,13	1,15	0,02	1,46	1,56	0,07	1,01	1,08	0,07	1,32	1,37	0,04
Lubuskie	1,00	0,98	-0,01	0,99	0,97	-0,02	1,00	0,98	-0,02	0,97	1,00	0,02
Łódzkie	1,00	1,07	0,06	1,13	1,08	-0,05	1,03	0,97	-0,06	1,07	1,02	-0,05
Małopolskie	1,00	0,97	-0,03	1,16	1,14	-0,01	0,99	0,99	0,00	1,12	1,09	-0,02
Mazowieckie	0,84	0,83	0,00	0,67	0,67	0,00	0,89	0,87	-0,02	0,75	0,76	0,01
Opolskie	0,84	0,87	0,04	1,24	1,27	0,02	1,10	1,11	0,01	1,14	1,15	0,01
Podkarpackie	1,06	1,04	-0,02	1,36	1,40	0,03	1,00	1,03	0,03	1,18	1,21	0,03
Podlaskie	1,23	1,22	0,00	1,36	1,39	0,03	1,02	1,06	0,04	1,20	1,25	0,04
Pomorskie	0,97	0,99	0,02	0,98	0,94	-0,04	1,00	0,99	0,00	0,98	0,97	0,00
Śląskie	0,97	0,99	0,02	1,01	1,07	0,06	1,06	1,10	0,04	1,02	1,01	-0,01
Świętokrzyskie	0,89	0,87	-0,02	1,52	1,63	0,07	1,09	1,14	0,05	1,33	1,39	0,05
Warmińsko-Mazurskie	1,29	1,27	-0,02	1,19	1,21	0,02	1,13	1,14	0,00	1,16	1,19	0,02
Wielkopolskie	1,00	0,98	-0,02	0,75	0,71	-0,06	0,82	0,80	-0,01	0,89	0,88	-0,01
Zachodniopomorskie	1,21	1,16	-0,04	1,09	1,09	0,00	1,15	1,14	-0,01	1,29	1,28	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 105. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji R: Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji R			Przeciętne zatrudnienie w sekcji R			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji R			Wartość dodana brutto w sekcji R		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	1,03	1,02	-0,01	1,01	1,01	0,00	1,10	1,09	-0,01	0,93	1,00	0,08
Kujawsko-Pomorskie	1,08	1,13	0,05	0,86	0,88	0,03	0,88	0,88	0,00	0,99	1,00	0,00
Lubelskie	1,04	1,03	-0,01	1,04	1,14	0,09	0,75	0,82	0,09	1,00	1,07	0,07
Lubuskie	0,98	0,99	0,01	0,97	1,01	0,04	0,99	0,96	-0,03	1,01	1,02	0,01
Łódzkie	0,97	0,96	0,00	0,88	0,93	0,06	0,87	0,89	0,03	0,96	0,91	-0,06
Małopolskie	1,10	1,09	-0,01	1,14	1,15	0,01	1,07	1,10	0,02	1,25	1,20	-0,03
Mazowieckie	0,90	0,93	0,04	1,00	0,96	-0,04	1,18	1,14	-0,03	0,93	0,92	-0,01
Opolskie	1,12	1,14	0,02	1,15	1,11	-0,03	1,01	1,02	0,01	1,15	1,12	-0,02
Podkarpackie	1,24	1,17	-0,06	1,09	1,06	-0,02	0,83	0,81	-0,02	1,08	1,06	-0,02
Podlaskie	0,97	0,96	-0,01	1,27	1,27	0,00	0,91	0,92	0,01	1,20	1,24	0,03
Pomorskie	0,95	0,92	-0,04	1,00	1,02	0,02	1,08	1,07	-0,01	0,99	0,99	0,00
Śląskie	1,04	1,03	-0,01	1,06	1,07	0,02	1,11	1,10	-0,01	0,95	0,98	0,03
Świętokrzyskie	0,84	0,91	0,07	1,17	1,22	0,05	0,87	0,89	0,02	1,09	1,13	0,03
Warmińsko-Mazurskie	1,10	1,09	-0,01	1,12	1,19	0,07	1,05	1,07	0,01	1,16	1,14	-0,02
Wielkopolskie	0,92	0,92	0,00	0,71	0,67	-0,05	0,77	0,79	0,02	0,87	0,83	-0,05
Zachodniopomorskie	1,01	0,98	-0,03	1,08	1,12	0,03	1,16	1,12	-0,03	1,19	1,25	0,05

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 106. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji S: Pozostała działalność usługowa

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji S i T			Przeciętne zatrudnienie w sekcji S			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji S, T i U			Wartość dodana brutto w sekcji S		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,99	0,96	-0,03	0,87	0,90	0,03	1,00	0,99	-0,01	0,94	0,91	-0,03
Kujawsko-Pomorskie	1,05	1,04	-0,01	1,01	0,98	-0,04	0,95	0,93	-0,03	1,12	1,20	0,08
Lubelskie	1,14	1,18	0,03	0,93	0,92	-0,01	0,76	0,77	0,01	1,04	1,11	0,07
Lubuskie	1,02	1,09	0,06	0,94	0,86	-0,08	1,06	1,03	-0,03	1,04	0,99	-0,05
Łódzkie	1,04	1,07	0,03	0,83	0,81	-0,03	0,83	0,83	0,01	0,93	0,91	-0,03
Małopolskie	0,95	0,99	0,04	1,16	1,15	0,00	1,07	1,03	-0,04	1,07	1,03	-0,04
Mazowieckie	0,94	0,93	-0,01	1,13	1,07	-0,05	1,21	1,11	-0,08	0,96	0,94	-0,02
Opolskie	1,02	1,00	-0,02	1,04	1,00	-0,04	1,02	1,00	-0,02	1,02	1,01	0,00
Podkarpackie	1,16	1,15	-0,01	0,92	0,97	0,05	0,79	0,80	0,01	0,95	0,98	0,03
Podlaskie	1,22	1,15	-0,06	1,19	1,20	0,01	0,93	0,92	-0,01	1,08	1,09	0,01
Pomorskie	0,92	0,88	-0,05	1,14	1,45	0,27	1,11	1,53	0,38	1,05	1,02	-0,03
Śląskie	0,96	0,95	-0,02	0,83	0,82	-0,01	0,97	0,96	-0,01	0,92	0,93	0,01
Świętokrzyskie	1,03	1,10	0,07	1,20	1,24	0,03	0,87	0,91	0,04	0,98	0,99	0,01
Warmińsko-Mazurskie	1,21	1,26	0,04	1,19	1,21	0,02	1,08	1,14	0,05	1,14	1,19	0,04
Wielkopolskie	0,98	0,97	-0,01	0,82	0,78	-0,05	0,92	0,88	-0,04	0,98	0,98	0,01
Zachodniopomorskie	0,94	0,95	0,02	1,05	1,11	0,05	1,18	1,15	-0,03	1,28	1,37	0,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 107. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji T: Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji S i T			Przeciętne zatrudnienie w sekcji T			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji S, T i U			Wartość dodana brutto w sekcji T		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,99	0,96	-0,03				1,00	0,99	-0,01	0,89	0,90	0,01
Kujawsko-Pomorskie	1,05	1,04	-0,01				0,95	0,93	-0,03	1,22	1,23	0,00
Lubelskie	1,14	1,18	0,03				0,76	0,77	0,01	1,41	1,45	0,03
Lubuskie	1,02	1,09	0,06				1,06	1,03	-0,03	1,21	1,20	-0,01
Łódzkie	1,04	1,07	0,03				0,83	0,83	0,01	1,07	1,07	0,00
Małopolskie	0,95	0,99	0,04				1,07	1,03	-0,04	1,13	1,10	-0,02
Mazowieckie	0,94	0,93	-0,01				1,21	1,11	-0,08	0,62	0,63	0,00
Opolskie	1,02	1,00	-0,02				1,02	1,00	-0,02	1,25	1,25	0,00
Podkarpackie	1,16	1,15	-0,01				0,79	0,80	0,01	1,41	1,42	0,01
Podlaskie	1,22	1,15	-0,06				0,93	0,92	-0,01	1,38	1,41	0,02
Pomorskie	0,92	0,88	-0,05				1,11	1,53	0,38	1,04	1,03	0,00
Śląskie	0,96	0,95	-0,02				0,97	0,96	-0,01	0,96	0,96	0,00
Świętokrzyskie	1,03	1,10	0,07				0,87	0,91	0,04	1,37	1,40	0,02
Warmińsko-Mazurskie	1,21	1,26	0,04				1,08	1,14	0,05	1,40	1,41	0,01
Wielkopolskie	0,98	0,97	-0,01				0,92	0,88	-0,04	0,93	0,92	-0,02
Zachodniopomorskie	0,94	0,95	0,02				1,18	1,15	-0,03	1,20	1,19	-0,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 108. Współczynnik lokalizacji LQ w sekcji U: Organizacje i zespoły eksterytorialne

Wyróżnienie	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym w sekcji U			Przeciętne zatrudnienie w sekcji U			Liczba pracujących (faktyczne miejsce pracy) w sekcji S, T i U			Wartość dodana brutto w sekcji U		
	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
Dolnośląskie	0,33	0,51	0,52				1,00	0,99	-0,01			
Kujawsko-Pomorskie	0,20	0,19	-0,05				0,95	0,93	-0,03			
Lubelskie	0,45	0,52	0,15				0,76	0,77	0,01			
Lubuskie	0,35	0,17	-0,52				1,06	1,03	-0,03			
Łódzkie	0,08	0,15	0,87				0,83	0,83	0,01			
Małopolskie	0,70	0,71	0,01				1,07	1,03	-0,04			
Mazowieckie	3,70	3,41	-0,08				1,21	1,11	-0,08			
Opolskie	0,39	0,56	0,46				1,02	1,00	-0,02			
Podkarpackie	0,24	0,43	0,78				0,79	0,80	0,01			
Podlaskie	0,60	0,54	-0,09				0,93	0,92	-0,01			
Pomorskie	1,05	1,07	0,02				1,11	1,53	0,38			
Śląskie	0,25	0,28	0,12				0,97	0,96	-0,01			
Świętokrzyskie	0,35	0,49	0,41				0,87	0,91	0,04			
Warmińsko-Mazurskie	0,00	0,00	0,00				1,08	1,14	0,05			
Wielkopolskie	0,38	0,39	0,03				0,92	0,88	-0,04			
Zachodniopomorskie	0,44	0,34	-0,23				1,18	1,15	-0,03			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 109. Współczynnik LQ (liczba podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym wpisanych do rejestru REGON) na poziomie podregionów (sekcje A-E)

Wyróżnienie	Sekcja A			Sekcja B			Sekcja C			Sekcja D			Sekcja E		
podregion	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ
krakowski	0,99	0,71	-0,29	0,69	0,82	0,19	1,21	1,20	-0,01	0,42	0,27	-0,37	0,94	0,92	-0,02
m. Kraków	0,13	0,13	0,01	0,80	0,73	-0,09	0,80	0,74	-0,08	0,91	0,93	0,03	0,69	0,62	-0,11
nowosądecki	1,55	1,08	-0,30	0,44	0,36	-0,17	0,96	1,03	0,07	0,60	0,42	-0,30	1,12	1,02	-0,09
oświęcimski	0,68	0,73	0,07	0,75	1,83	1,45	1,47	1,54	0,05	0,42	0,26	-0,39	1,06	1,10	0,04
tarnowski	1,23	1,27	0,03	1,53	1,47	-0,04	1,11	1,18	0,06	0,62	0,43	-0,30	1,07	0,96	-0,10
nowotarski	1,06	0,69	-0,35	0,58	0,49	-0,16	1,40	1,40	0,00	0,64	0,58	-0,10	1,30	1,16	-0,11
bielski	0,79	0,97	0,22	0,51	0,55	0,08	1,22	1,25	0,03	0,63	0,49	-0,22	1,13	1,15	0,02
bytomski	0,61	0,70	0,15	1,28	1,72	0,34	1,04	1,09	0,05	0,52	0,61	0,17	1,13	1,18	0,04
częstochowski	1,11	1,27	0,14	1,07	1,02	-0,05	1,68	1,69	0,01	0,67	0,71	0,05	1,26	1,28	0,02
gliwicki	0,28	0,29	0,07	0,94	0,79	-0,16	0,86	0,90	0,05	0,77	0,74	-0,03	1,07	1,08	0,01
katowicki	0,12	0,15	0,27	1,25	1,42	0,14	0,78	0,81	0,04	0,62	0,75	0,22	1,21	1,26	0,03
rybnicki	0,53	0,78	0,46	1,43	1,37	-0,04	0,96	1,03	0,07	0,44	0,42	-0,04	1,00	0,98	-0,02
sosnowiecki	0,31	0,39	0,26	0,71	1,16	0,64	0,89	0,97	0,08	0,37	0,58	0,54	1,39	1,45	0,04
tyski	0,60	0,70	0,16	0,83	1,18	0,43	1,09	1,14	0,05	0,61	0,49	-0,19	1,39	1,43	0,03
gorzowski	1,71	1,92	0,13	0,83	0,61	-0,26	0,85	0,87	0,02	1,10	0,89	-0,19	1,48	1,09	-0,26
zielonogórski	1,41	1,58	0,12	0,95	0,86	-0,09	0,90	0,87	-0,03	0,81	1,02	0,27	1,07	1,13	0,05
kaliski	2,07	2,07	0,00	1,08	1,07	-0,01	1,27	1,36	0,07	0,83	0,76	-0,08	0,85	0,76	-0,10
koniński	1,97	1,26	-0,36	1,05	1,15	0,09	0,98	1,03	0,05	0,71	0,82	0,16	1,31	1,45	0,11
leszczyński	3,83	4,05	0,06	1,09	1,44	0,32	1,11	1,14	0,02	0,68	0,53	-0,21	1,20	1,20	0,00
piłski	1,82	2,11	0,16	0,84	1,20	0,44	1,04	1,06	0,02	0,96	0,92	-0,03	1,24	1,17	-0,06
poznański	1,04	1,06	0,02	1,02	1,15	0,12	1,24	1,22	-0,02	0,53	0,56	0,07	1,17	1,10	-0,06
m. Poznań	0,23	0,26	0,15	0,67	0,61	-0,09	0,81	0,73	-0,10	1,78	1,51	-0,15	0,79	0,74	-0,07
koszaliński	1,30	1,59	0,22	0,54	0,36	-0,34	0,76	0,79	0,03	1,48	1,08	-0,27	0,84	0,76	-0,10
szczecinecko-pyrzycki	2,47	2,97	0,20	0,66	0,59	-0,10	0,98	1,03	0,05	1,21	1,09	-0,10	0,90	0,96	0,07
m. Szczecin	0,29	0,33	0,15	0,53	0,47	-0,11	0,89	0,92	0,03	2,40	2,35	-0,02	0,79	0,77	-0,02
szczeciński	1,52	1,72	0,13	0,46	0,48	0,04	0,90	0,96	0,07	0,87	0,74	-0,15	0,92	0,86	-0,06
jeleniogórski	1,03	0,90	-0,12	1,31	1,19	-0,09	0,80	0,83	0,04	0,90	1,49	0,65	0,74	0,71	-0,03
legnicko-głogowski	0,93	1,12	0,20	1,23	1,03	-0,16	0,75	0,74	-0,02	0,79	0,68	-0,14	0,78	0,80	0,02
wałbrzyski	1,06	0,94	-0,11	1,44	1,31	-0,09	0,97	1,01	0,04	0,55	0,52	-0,05	0,77	0,86	0,12
wrocławski	1,34	1,14	-0,15	1,32	1,16	-0,12	1,03	1,05	0,01	0,62	0,71	0,14	1,27	1,21	-0,04
m. Wrocław	0,17	0,19	0,08	0,71	0,83	0,18	0,71	0,68	-0,05	1,04	1,22	0,17	0,86	0,80	-0,07
nyski	1,92	1,84	-0,04	0,39	0,41	0,04	0,95	1,01	0,06	0,64	0,54	-0,15	0,83	0,69	-0,17
opolski	1,54	1,42	-0,07	0,74	0,71	-0,05	1,01	1,07	0,06	0,68	0,85	0,25	0,83	0,76	-0,07
bydgosko-toruński	0,51	0,50	-0,03	0,79	0,69	-0,13	1,00	0,98	-0,02	1,12	1,33	0,19	1,01	1,03	0,01
grudziądzki	1,94	1,95	0,01	1,21	0,79	-0,35	0,98	1,02	0,04	1,40	1,25	-0,11	1,26	1,33	0,06
włocławski	1,25	1,46	0,17	1,08	0,92	-0,15	0,96	0,98	0,02	1,71	1,84	0,08	1,06	0,94	-0,12
inowrocławski	1,98	2,24	0,13	1,54	1,57	0,02	1,05	1,10	0,05	0,86	0,87	0,02	1,77	1,67	-0,06
świecki	2,54	2,57	0,01	0,96	1,02	0,06	1,23	1,29	0,05	1,84	1,21	-0,34	1,15	1,34	0,17
gdański	1,08	0,97	-0,10	1,16	1,25	0,08	1,41	1,44	0,02	0,80	0,75	-0,06	1,03	0,90	-0,12
ślupski	1,86	2,12	0,14	0,75	0,86	0,15	1,04	1,08	0,04	2,31	1,97	-0,15	1,23	1,09	-0,11
starogardzki	1,15	1,08	-0,06	0,85	0,63	-0,26	1,17	1,19	0,02	1,02	0,84	-0,17	0,91	0,81	-0,11
trójmiejski	0,16	0,16	-0,02	0,71	0,72	0,01	1,12	1,03	-0,08	1,58	1,13	-0,28	0,70	0,60	-0,14

chojnicki	2,01	1,97	-0,02	0,79	1,00	0,26	1,25	1,22	-0,03	0,98	0,87	-0,11	0,91	0,80	-0,13
elbląski	2,29	2,31	0,01	1,25	1,38	0,10	1,08	1,14	0,05	0,73	0,65	-0,10	0,81	0,79	-0,03
elcki	2,41	2,40	0,00	1,19	1,30	0,09	0,84	0,85	0,02	0,76	1,08	0,41	1,12	1,01	-0,10
olsztyński	1,63	1,61	-0,01	0,84	0,81	-0,04	0,81	0,82	0,01	1,45	1,62	0,11	1,06	0,98	-0,08
łódzki	1,11	1,12	0,01	1,43	1,40	-0,02	1,71	1,65	-0,04	1,00	0,78	-0,22	1,17	1,32	0,13
m. Łódź	0,17	0,17	0,04	0,38	0,41	0,08	1,25	1,16	-0,07	0,87	0,72	-0,17	0,74	0,67	-0,09
piotrkowski	1,17	1,38	0,18	2,03	1,72	-0,15	1,35	1,36	0,01	1,10	1,05	-0,05	1,27	1,38	0,09
sieradzki	1,41	1,45	0,03	1,82	1,53	-0,16	1,36	1,39	0,02	1,14	1,09	-0,04	0,98	1,06	0,08
skierniewicki	1,80	2,01	0,11	1,23	1,20	-0,03	0,93	0,94	0,01	0,74	0,66	-0,10	1,15	1,15	0,00
kielecki	0,52	0,62	0,20	1,30	1,45	0,12	1,02	1,05	0,03	0,53	0,62	0,17	1,88	2,59	0,38
sandomiersko-jędrzejowski	1,42	1,53	0,08	1,31	1,37	0,04	1,02	1,09	0,07	1,02	1,76	0,72	1,00	0,96	-0,04
bialski	2,06	2,28	0,10	1,63	1,99	0,22	0,80	0,82	0,03	1,47	1,23	-0,16	0,70	0,69	-0,02
chełmsko-zamojski	1,68	1,77	0,05	0,96	1,02	0,05	0,89	0,89	0,00	0,94	0,93	-0,01	0,92	0,94	0,02
lubelski	0,58	0,62	0,07	1,25	1,25	0,00	0,87	0,85	-0,02	1,02	0,94	-0,08	0,83	0,88	0,06
puławski	1,28	1,31	0,02	1,47	1,63	0,11	0,98	1,08	0,10	0,62	0,56	-0,09	0,96	0,95	-0,01
krośnieński	1,81	2,02	0,11	1,58	1,76	0,12	1,11	1,17	0,05	0,50	1,56	2,14	0,68	0,73	0,06
przemyski	1,08	1,24	0,15	1,33	1,48	0,11	0,88	0,92	0,04	0,49	1,59	2,23	0,85	0,70	-0,18
rzeszowski	0,55	0,59	0,07	1,30	1,01	-0,23	1,08	1,06	-0,01	0,89	1,64	0,83	0,52	0,53	0,02
tarnobrzeski	0,69	0,87	0,26	1,54	1,39	-0,10	1,18	1,26	0,07	0,49	0,53	0,07	0,98	1,01	0,03
białostocki	0,84	0,81	-0,03	0,78	0,82	0,04	0,85	0,86	0,01	0,76	0,97	0,29	0,94	1,05	0,11
łomżyński	2,86	2,32	-0,19	1,34	1,21	-0,09	1,03	1,07	0,04	0,80	0,70	-0,12	0,78	0,84	0,08
suwalski	2,48	2,39	-0,03	2,38	2,19	-0,08	0,92	0,90	-0,01	1,44	1,85	0,29	0,65	1,35	1,07
m. Warszawa	0,15	0,17	0,12	0,97	0,82	-0,16	0,71	0,63	-0,11	2,01	1,96	-0,02	0,72	0,69	-0,04
warszawski wschodni	0,48	0,45	-0,06	1,06	0,91	-0,14	1,14	1,09	-0,04	0,50	0,37	-0,26	1,48	1,48	0,00
warszawski zachodni	0,40	0,35	-0,12	0,75	0,53	-0,29	1,03	0,95	-0,08	0,73	0,59	-0,20	1,23	1,08	-0,13
ciechanowski	3,14	2,80	-0,11	1,48	1,70	0,14	0,95	0,96	0,01	0,66	0,81	0,21	1,32	1,36	0,03
ostrolęcki	2,87	2,24	-0,22	1,21	1,29	0,06	0,95	1,00	0,06	0,63	0,62	-0,02	0,92	0,83	-0,11
radomski	1,31	1,08	-0,17	1,32	1,40	0,06	1,28	1,29	0,01	0,62	0,51	-0,18	1,69	2,50	0,48
płocki	1,79	1,81	0,01	2,04	1,75	-0,14	0,96	1,00	0,04	1,61	1,23	-0,24	1,07	1,00	-0,06
siedlecki	2,85	2,68	-0,06	1,24	1,44	0,16	1,06	1,10	0,03	0,41	0,31	-0,24	0,75	0,83	0,10
żyrardowski	1,22	0,88	-0,28	0,95	0,84	-0,11	0,85	0,86	0,00	0,42	0,54	0,27	1,04	1,16	0,11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 110. Współczynnik LQ (liczba podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym wpisanych do rejestru REGON) na poziomie podregionów (sekcje F-J)

Wyróżnienie	Sekcja F			Sekcja G			Sekcja H			Sekcja I			Sekcja J		
podregion	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ
krakowski	1,31	1,31	0,00	1,06	1,06	0,00	1,13	1,15	0,01	0,92	0,90	-0,02	0,75	0,83	0,10
m. Kraków	0,74	0,68	-0,08	0,88	0,84	-0,05	1,01	0,98	-0,02	1,10	1,13	0,04	1,68	1,85	0,11
nowosądecki	1,94	2,03	0,05	0,85	0,87	0,02	0,86	0,86	0,00	0,95	0,86	-0,09	0,62	0,58	-0,06
oświęcimski	1,08	1,07	0,00	1,15	1,19	0,03	1,01	0,99	-0,02	0,95	0,87	-0,08	0,65	0,59	-0,10
tarnowski	1,44	1,54	0,07	0,96	0,96	0,00	1,00	0,98	-0,03	0,65	0,59	-0,09	0,70	0,64	-0,09
nowotarski	1,12	1,33	0,18	0,92	0,91	-0,01	1,09	1,07	-0,02	3,74	3,67	-0,02	0,36	0,35	-0,05
bielski	1,13	1,09	-0,03	1,01	1,04	0,03	0,95	0,94	0,00	1,40	1,32	-0,05	0,85	0,81	-0,05
bytomski	1,01	1,02	0,00	1,08	1,09	0,01	1,02	1,00	-0,02	1,03	0,94	-0,09	0,81	0,80	-0,02
częstochowski	0,88	0,87	-0,02	1,13	1,17	0,03	0,94	1,00	0,07	0,73	0,70	-0,03	0,60	0,58	-0,04

gliwicki	0,88	0,82	-0,06	1,03	1,03	0,00	1,00	0,96	-0,05	0,83	0,84	0,01	1,17	1,18	0,01
katowicki	0,82	0,77	-0,06	1,07	1,07	0,00	1,04	1,00	-0,04	0,99	0,95	-0,04	1,27	1,23	-0,03
rybnicki	1,08	1,05	-0,03	1,13	1,14	0,02	0,97	0,93	-0,04	1,20	1,09	-0,10	0,80	0,75	-0,06
sosnowiecki	0,92	0,87	-0,06	1,26	1,29	0,03	1,19	1,20	0,00	1,00	0,96	-0,04	0,80	0,76	-0,05
tyski	1,07	1,03	-0,04	1,06	1,08	0,02	1,07	1,02	-0,05	1,02	0,90	-0,11	0,83	0,88	0,06
gorzowski	1,06	1,10	0,03	1,01	1,02	0,02	1,21	1,26	0,04	1,03	0,96	-0,06	0,54	0,43	-0,20
zielonogórski	1,06	1,21	0,15	1,02	1,00	-0,02	0,99	1,03	0,04	0,90	0,84	-0,07	0,68	0,58	-0,15
kaliski	1,10	1,15	0,04	1,07	1,11	0,04	0,83	0,90	0,09	0,68	0,66	-0,03	0,60	0,50	-0,17
koniński	1,27	1,45	0,14	1,07	1,08	0,01	0,96	1,03	0,08	0,73	0,73	0,01	0,54	0,46	-0,15
leszczyński	1,26	1,35	0,07	0,97	1,01	0,04	0,86	0,95	0,11	0,75	0,76	0,00	0,51	0,43	-0,16
pilski	1,15	1,15	0,00	1,00	1,00	0,00	1,02	1,14	0,11	0,81	0,78	-0,03	0,54	0,52	-0,04
poznański	1,17	1,14	-0,03	0,99	1,00	0,01	1,07	1,02	-0,05	0,71	0,70	-0,02	0,90	0,89	-0,01
m. Poznań	0,76	0,71	-0,07	0,95	0,92	-0,03	0,88	0,80	-0,09	0,78	0,87	0,11	1,71	1,80	0,06
koszaliński	0,97	0,98	0,01	0,90	0,92	0,03	0,91	0,95	0,04	3,51	3,54	0,01	0,57	0,46	-0,20
szczecinecko-pyrzycki	1,18	1,24	0,05	0,97	0,99	0,02	0,92	0,97	0,05	0,91	0,84	-0,07	0,39	0,32	-0,18
m. Szczecin	0,99	0,94	-0,05	0,87	0,87	0,01	1,18	1,15	-0,02	0,93	0,94	0,02	1,10	1,09	-0,01
szczeciński	1,24	1,25	0,01	0,89	0,90	0,01	1,02	1,01	0,00	2,33	2,37	0,02	0,52	0,44	-0,15
jeleniogórski	1,12	1,22	0,09	1,04	1,03	-0,01	0,81	0,78	-0,03	1,34	1,31	-0,02	0,50	0,43	-0,15
legnicko-głogowski	1,07	1,06	0,00	1,03	1,05	0,02	1,11	1,06	-0,05	0,86	0,81	-0,06	0,55	0,47	-0,15
wałbrzyski	0,94	0,93	-0,01	0,99	1,03	0,03	0,96	0,93	-0,03	1,07	1,08	0,02	0,49	0,44	-0,10
wrocławski	1,25	1,18	-0,05	0,99	0,98	-0,01	0,95	0,95	0,00	0,75	0,75	0,00	0,85	0,95	0,12
m. Wrocław	0,85	0,76	-0,10	0,86	0,82	-0,05	0,83	0,77	-0,08	0,83	0,88	0,06	1,80	2,11	0,18
nyski	1,21	1,21	0,00	1,03	1,09	0,06	0,73	0,80	0,09	0,91	0,88	-0,03	0,49	0,45	-0,07
opolski	1,13	1,09	-0,03	0,93	0,96	0,04	0,85	0,86	0,01	0,98	0,98	0,00	0,76	0,66	-0,13
bydgosko-toruński	0,89	0,85	-0,04	0,96	0,95	-0,01	1,02	1,02	0,00	0,75	0,75	0,01	1,04	0,96	-0,08
grudziądzki	1,11	1,16	0,05	1,06	1,08	0,02	0,94	0,99	0,05	0,63	0,61	-0,02	0,47	0,39	-0,16
włocławski	1,08	1,19	0,10	1,22	1,23	0,01	0,99	1,04	0,05	0,92	0,90	-0,02	0,50	0,42	-0,15
inowrocławski	1,02	1,11	0,09	1,03	1,04	0,01	1,33	1,38	0,04	0,78	0,78	-0,01	0,49	0,44	-0,09
świecki	1,22	1,31	0,07	0,92	0,94	0,02	1,06	1,14	0,08	0,91	0,89	-0,01	0,41	0,37	-0,08
gdański	1,38	1,38	0,00	0,81	0,77	-0,05	0,97	0,99	0,02	3,10	3,11	0,00	0,62	0,62	0,00
śląski	1,02	1,10	0,08	0,91	0,90	0,00	0,95	0,95	0,00	2,45	2,58	0,05	0,54	0,45	-0,18
starogardzki	1,23	1,32	0,07	0,98	0,99	0,01	1,15	1,18	0,03	0,79	0,77	-0,03	0,52	0,43	-0,17
trójmiejski	0,79	0,73	-0,07	0,78	0,73	-0,07	1,05	1,07	0,02	0,98	1,11	0,13	1,36	1,43	0,05
chojnicki	1,36	1,52	0,12	0,91	0,92	0,02	0,97	1,07	0,10	0,96	0,90	-0,05	0,47	0,39	-0,18
elbląski	1,01	1,07	0,07	0,89	0,88	-0,02	0,94	0,95	0,01	0,79	0,80	0,02	0,48	0,43	-0,11
elcki	1,09	1,18	0,08	0,86	0,83	-0,03	0,92	0,93	0,01	1,26	1,30	0,04	0,47	0,43	-0,08
olsztyński	0,94	0,97	0,03	0,86	0,86	-0,01	0,96	0,94	-0,02	0,88	0,95	0,08	0,71	0,62	-0,12
łódzki	0,89	0,87	-0,02	1,13	1,16	0,03	0,94	0,96	0,02	0,72	0,76	0,05	0,64	0,65	0,01
m. Łódź	0,70	0,64	-0,09	1,00	1,00	-0,01	1,01	0,98	-0,03	0,82	0,85	0,04	1,20	1,16	-0,03
piotrkowski	0,99	1,01	0,01	1,14	1,15	0,01	0,94	1,06	0,12	0,80	0,75	-0,06	0,59	0,55	-0,06
sieradzki	1,08	1,20	0,11	1,18	1,19	0,01	0,93	1,05	0,12	0,76	0,70	-0,07	0,53	0,47	-0,11
skierniewicki	0,97	0,94	-0,03	1,18	1,21	0,03	1,12	1,20	0,07	0,77	0,71	-0,08	0,69	0,68	-0,01
kielecki	1,08	1,07	-0,01	1,19	1,22	0,02	1,03	1,05	0,02	0,82	0,82	0,00	0,72	0,62	-0,13
sandomiersko-jędrzejowski	1,20	1,27	0,05	1,22	1,24	0,02	1,06	1,09	0,03	0,95	0,87	-0,09	0,48	0,44	-0,09
białski	1,14	1,16	0,01	1,07	1,07	0,00	1,30	1,40	0,08	0,77	0,78	0,02	0,59	0,60	0,02
chełmsko-zamojski	1,04	1,14	0,10	1,18	1,19	0,01	1,03	1,15	0,12	0,91	0,87	-0,03	0,50	0,51	0,03
lubelski	0,91	0,92	0,01	1,03	0,98	-0,05	1,06	1,03	-0,03	0,78	0,75	-0,04	0,98	1,06	0,08
puławski	1,13	1,19	0,06	1,17	1,18	0,01	1,12	1,18	0,05	0,96	0,90	-0,06	0,49	0,49	-0,01
krośnieński	1,07	1,11	0,03	1,01	1,03	0,02	1,02	1,02	-0,01	1,26	1,32	0,05	0,65	0,64	-0,02

przemyski	1,04	1,17	0,12	1,16	1,16	0,00	1,00	1,12	0,12	0,89	0,76	-0,14	0,57	0,57	0,00
rzeszowski	1,04	1,06	0,02	0,98	0,95	-0,03	1,15	1,11	-0,03	0,70	0,69	-0,02	1,13	1,22	0,08
tarnobrzeski	1,14	1,18	0,04	1,11	1,12	0,01	1,07	1,10	0,03	0,89	0,79	-0,11	0,62	0,59	-0,05
białostocki	0,97	0,99	0,03	1,01	1,02	0,01	1,19	1,14	-0,05	0,62	0,67	0,09	0,92	1,06	0,15
łomżyński	1,26	1,40	0,11	1,00	1,03	0,03	0,99	1,05	0,05	0,68	0,80	0,17	0,45	0,48	0,06
suwalski	1,02	1,10	0,08	1,01	1,02	0,01	1,27	1,43	0,13	0,99	1,04	0,05	0,54	0,53	-0,02
m. Warszawa	0,65	0,57	-0,13	0,86	0,84	-0,02	0,89	0,80	-0,10	0,82	0,86	0,05	2,45	2,40	-0,02
warszawski wschodni	1,06	1,02	-0,03	1,06	1,06	0,00	1,06	1,04	-0,02	0,81	0,81	0,00	1,21	1,21	-0,01
warszawski zachodni	0,84	0,77	-0,09	1,11	1,13	0,02	0,99	0,98	-0,01	0,81	0,83	0,03	1,46	1,43	-0,02
ciechanowski	1,08	1,16	0,07	1,08	1,12	0,04	0,96	1,14	0,19	0,71	0,66	-0,08	0,51	0,48	-0,07
ostrołęcki	1,22	1,28	0,04	1,04	1,06	0,02	1,33	1,46	0,10	0,76	0,74	-0,03	0,51	0,47	-0,08
radomski	1,06	1,11	0,06	1,23	1,28	0,04	1,03	1,07	0,04	0,71	0,68	-0,04	0,61	0,57	-0,06
płocki	1,08	1,09	0,01	1,02	1,04	0,02	1,13	1,19	0,05	0,77	0,79	0,03	0,68	0,58	-0,15
siedlecki	1,08	1,09	0,01	1,02	1,05	0,03	1,08	1,24	0,15	0,57	0,55	-0,03	0,57	0,58	0,01
żyrardowski	0,95	0,91	-0,04	1,28	1,33	0,04	1,49	1,51	0,01	0,90	0,91	0,01	0,71	0,77	0,08

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 111. Współczynnik LQ (liczba podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym wpisanych do rejestru REGON) na poziomie podregionów (sekcje K-O)

Wyróżnienie	Sekcja K			Sekcja L			Sekcja M			Sekcja N			Sekcja O		
podregion	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ
krakowski	0,80	0,76	-0,05	0,44	0,47	0,07	0,81	0,84	0,04	0,86	0,92	0,06	1,91	1,78	-0,07
m. Kraków	1,12	1,06	-0,05	1,36	1,41	0,04	1,44	1,41	-0,02	1,27	1,26	-0,01	0,04	0,04	0,13
nowosądecki	0,74	0,69	-0,07	0,44	0,40	-0,09	0,73	0,70	-0,04	0,74	0,76	0,03	1,34	1,31	-0,03
oświęcimski	0,87	0,86	-0,01	0,57	0,56	-0,02	0,74	0,74	0,00	0,90	0,90	0,00	0,90	0,94	0,04
tarnowski	0,87	0,81	-0,07	0,49	0,47	-0,04	0,80	0,78	-0,02	0,70	0,79	0,13	1,92	1,83	-0,04
nowotarski	0,55	0,52	-0,07	0,47	0,47	0,00	0,54	0,56	0,05	0,88	0,85	-0,03	1,33	1,31	-0,01
bielski	1,00	1,00	0,00	0,55	0,58	0,04	0,86	0,88	0,02	1,01	0,97	-0,03	0,66	0,68	0,04
bytomski	1,12	1,09	-0,02	1,18	1,20	0,02	0,85	0,86	0,01	0,89	0,88	-0,01	0,53	0,57	0,06
częstochowski	1,04	0,99	-0,05	0,56	0,57	0,01	0,80	0,81	0,02	0,73	0,73	0,00	1,27	1,34	0,06
gliwicki	1,13	1,04	-0,08	1,65	1,70	0,03	1,04	1,04	0,00	0,88	0,84	-0,05	0,27	0,27	0,01
katowicki	1,26	1,28	0,02	0,91	0,97	0,07	1,14	1,16	0,02	1,18	1,14	-0,03	0,07	0,06	-0,03
rybnicki	1,05	1,00	-0,05	0,58	0,60	0,04	0,84	0,87	0,04	0,86	0,84	-0,02	0,74	0,79	0,07
sosnowiecki	1,16	1,13	-0,03	0,74	0,81	0,11	0,87	0,88	0,01	0,92	0,91	-0,02	0,58	0,62	0,07
tyski	1,16	1,06	-0,08	0,63	0,64	0,02	0,98	1,01	0,03	0,95	0,94	-0,01	0,38	0,40	0,07
gorzowski	0,97	0,99	0,02	1,44	1,40	-0,03	0,72	0,69	-0,04	0,98	0,99	0,01	0,82	0,87	0,06
zielonogórski	0,88	0,84	-0,05	1,89	1,77	-0,06	0,75	0,72	-0,04	0,81	0,81	0,00	0,67	0,79	0,18
kaliski	0,84	0,86	0,02	0,52	0,55	0,05	0,79	0,76	-0,05	0,83	0,82	-0,01	2,06	2,05	-0,01
koniński	0,94	0,95	0,00	0,63	0,62	0,00	0,68	0,67	-0,02	0,97	0,99	0,02	1,95	1,89	-0,03
leszczyński	0,70	0,74	0,05	0,69	0,72	0,04	0,69	0,68	-0,02	0,77	0,78	0,01	1,98	1,94	-0,02
piłski	0,98	0,96	-0,02	0,94	0,92	-0,02	0,72	0,71	-0,02	0,79	0,82	0,04	1,44	1,44	0,01
poznański	0,86	0,90	0,04	0,69	0,75	0,09	1,02	1,05	0,03	1,09	1,12	0,02	0,67	0,62	-0,08
m. Poznań	1,16	1,18	0,01	0,99	1,11	0,13	1,56	1,54	-0,02	1,34	1,30	-0,03	0,02	0,02	0,05
koszaliński	0,96	0,92	-0,04	1,25	1,28	0,02	0,73	0,70	-0,04	0,99	0,88	-0,11	0,58	0,58	0,01
szczecinecko- pyrzycki	0,89	0,90	0,01	1,46	1,46	0,00	0,58	0,55	-0,06	0,87	0,74	-0,15	1,09	1,17	0,08
m. Szczecin	1,04	1,04	0,00	1,25	1,22	-0,02	1,21	1,14	-0,05	1,40	1,28	-0,08	0,04	0,05	0,36
szczeciński	0,81	0,78	-0,03	1,14	1,16	0,01	0,69	0,66	-0,04	1,14	1,02	-0,11	0,64	0,68	0,06

jeleniogórski	0,78	0,77	-0,01	2,30	2,29	-0,01	0,66	0,60	-0,09	0,89	1,04	0,16	0,85	0,89	0,05
legnicko-głogowski	1,15	1,21	0,05	1,36	1,50	0,10	0,94	0,87	-0,08	1,05	1,03	-0,02	0,72	0,67	-0,07
wałbrzyski	0,88	0,89	0,00	2,93	2,86	-0,03	0,65	0,62	-0,03	0,72	0,77	0,08	0,67	0,71	0,06
wrocławski	0,94	0,93	-0,01	1,24	1,17	-0,06	0,90	0,96	0,07	0,88	0,98	0,11	0,88	0,81	-0,08
m. Wrocław	1,30	1,28	-0,02	1,54	1,52	-0,01	1,56	1,51	-0,03	1,18	1,19	0,01	0,03	0,03	0,25
nyski	0,97	1,00	0,03	1,74	1,69	-0,03	0,73	0,66	-0,10	0,76	0,80	0,05	1,66	1,70	0,03
opolski	1,07	1,10	0,03	1,34	1,29	-0,04	0,97	0,92	-0,05	1,02	1,08	0,06	1,25	1,34	0,08
bydgosko-toruński	1,28	1,27	-0,01	0,93	0,98	0,06	1,06	1,04	-0,01	1,20	1,17	-0,03	0,27	0,28	0,04
grudziądzki	1,00	1,03	0,02	0,82	0,89	0,09	0,59	0,60	0,02	0,82	0,77	-0,06	1,95	2,01	0,03
włocławski	0,89	0,92	0,02	0,60	0,59	0,00	0,63	0,61	-0,04	0,71	0,68	-0,05	1,67	1,85	0,10
inowrocławski	0,87	0,88	0,01	0,85	0,84	-0,01	0,61	0,60	-0,01	1,07	0,85	-0,20	1,34	1,39	0,03
świecki	0,84	0,80	-0,05	0,95	0,88	-0,08	0,55	0,53	-0,03	0,69	0,72	0,05	2,90	2,78	-0,04
gdański	0,79	0,75	-0,05	0,69	0,75	0,09	0,70	0,73	0,04	0,87	0,89	0,03	0,69	0,67	-0,03
śląski	0,84	0,84	-0,01	1,33	1,26	-0,05	0,69	0,65	-0,06	0,82	0,77	-0,06	1,15	0,97	-0,16
starogardzki	0,98	0,97	-0,01	1,28	1,22	-0,05	0,67	0,66	-0,02	0,76	0,82	0,08	1,02	1,13	0,10
trójmiejski	1,26	1,25	-0,01	1,77	1,75	-0,01	1,37	1,37	0,00	1,05	1,08	0,03	0,04	0,08	0,69
chojnicki	0,74	0,71	-0,04	0,98	0,92	-0,06	0,65	0,61	-0,06	0,85	0,81	-0,04	1,67	1,39	-0,17
elbląski	0,95	0,91	-0,04	1,68	1,68	0,00	0,68	0,67	-0,01	0,82	0,82	0,01	1,68	1,68	0,00
etcki	0,77	0,80	0,04	1,75	1,67	-0,05	0,68	0,64	-0,06	1,09	0,99	-0,08	1,16	1,17	0,01
olsztyński	1,05	1,07	0,02	1,67	1,59	-0,05	0,91	0,89	-0,03	0,99	0,96	-0,04	0,90	0,91	0,01
łódzki	0,87	0,86	-0,01	0,53	0,56	0,05	0,73	0,80	0,09	0,86	0,87	0,01	1,20	1,17	-0,03
m. Łódź	1,18	1,19	0,01	0,94	1,06	0,13	1,16	1,17	0,01	1,02	1,09	0,07	0,05	0,06	0,32
piotrkowski	0,88	0,86	-0,02	0,57	0,57	0,00	0,73	0,73	0,00	0,71	0,71	-0,01	2,30	2,36	0,03
sieradzki	0,76	0,74	-0,03	0,32	0,36	0,12	0,69	0,68	-0,01	0,65	0,61	-0,05	3,40	3,44	0,01
skierniewicki	0,93	0,92	-0,02	0,49	0,50	0,02	0,78	0,79	0,02	0,77	0,75	-0,02	3,00	3,17	0,06
kielecki	0,97	0,98	0,01	0,66	0,67	0,02	0,87	0,84	-0,03	0,78	0,79	0,01	0,84	0,87	0,04
sandomiersko-jędrzejowski	0,82	0,83	0,01	0,42	0,39	-0,08	0,56	0,56	0,00	0,56	0,57	0,02	4,55	4,62	0,02
bialski	0,87	0,89	0,03	0,56	0,56	0,00	0,65	0,65	0,00	0,77	0,83	0,08	3,72	3,11	-0,16
chełmsko-zamojski	0,90	0,93	0,03	0,57	0,54	-0,05	0,66	0,64	-0,02	0,70	0,78	0,11	3,59	3,56	-0,01
lubelski	1,15	1,16	0,01	0,68	0,70	0,03	1,07	1,08	0,01	0,91	0,90	-0,01	1,25	1,22	-0,02
puławski	0,85	0,86	0,01	0,55	0,52	-0,06	0,65	0,66	0,01	0,68	0,67	-0,02	2,97	2,98	0,00
krośnieński	0,77	0,72	-0,06	0,39	0,37	-0,03	0,78	0,74	-0,05	0,71	0,72	0,02	2,48	2,54	0,02
przemyski	0,86	0,84	-0,02	0,65	0,63	-0,03	0,70	0,66	-0,06	0,68	0,71	0,05	2,61	2,43	-0,07
rzyszowski	0,88	0,88	0,00	0,54	0,58	0,07	1,07	1,08	0,00	1,11	1,08	-0,03	1,48	1,39	-0,06
tarnobrzeski	0,84	0,82	-0,02	0,44	0,41	-0,06	0,80	0,79	-0,02	0,64	0,62	-0,02	1,85	1,91	0,03
białostocki	1,10	1,06	-0,03	0,70	0,71	0,02	1,06	1,03	-0,03	0,81	0,76	-0,06	0,85	0,81	-0,05
łomżyński	0,90	0,93	0,02	0,40	0,43	0,06	0,67	0,65	-0,03	0,77	0,74	-0,04	3,48	3,06	-0,12
suwalski	1,02	1,07	0,05	0,51	0,53	0,04	0,74	0,71	-0,05	0,76	0,76	-0,01	0,96	2,12	1,20
m. Warszawa	1,21	1,28	0,06	1,18	1,13	-0,04	1,83	1,82	0,00	1,45	1,45	0,00	0,03	0,04	0,31
warszawski wschodni	0,94	0,93	0,00	0,65	0,66	0,02	0,98	1,04	0,06	1,38	1,33	-0,03	0,66	0,66	-0,01
warszawski zachodni	0,85	0,86	0,01	0,76	0,78	0,03	1,25	1,30	0,04	1,22	1,28	0,05	0,28	0,29	0,02
ciechanowski	0,74	0,83	0,12	0,55	0,56	0,01	0,68	0,69	0,02	1,15	1,03	-0,10	2,81	2,56	-0,09
ostrolęcki	0,73	0,76	0,04	0,42	0,40	-0,04	0,64	0,67	0,05	0,92	0,88	-0,03	2,53	2,54	0,00
radomski	0,92	0,91	-0,01	0,56	0,55	-0,02	0,68	0,69	0,01	0,66	0,69	0,04	1,54	1,57	0,02
płocki	0,93	0,96	0,04	0,61	0,59	-0,03	0,86	0,86	0,00	0,91	0,86	-0,05	2,16	2,26	0,05
siedlecki	0,87	0,93	0,06	0,50	0,50	0,01	0,75	0,74	-0,01	0,91	0,89	-0,02	3,40	3,21	-0,06
żyrardowski	0,82	0,88	0,08	0,53	0,56	0,04	0,64	0,71	0,10	0,93	0,95	0,03	1,42	1,45	0,02

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 112. Współczynnik LQ (liczba podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym wpisanych do rejestru REGON) na poziomie podregionów (sekcje P-U)

Wyróżnienie	Sekcja P			Sekcja Q			Sekcja R			Sekcja S i T			Sekcja U		
podregion	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2018	Δ LQ
krakowski	0,81	0,86	0,06	0,82	0,83	0,01	0,98	1,04	0,06	0,91	1,01	0,12	0,00	0,00	-
m. Kraków	1,21	1,19	-0,01	1,26	1,20	-0,05	1,09	1,04	-0,05	0,93	0,92	-0,02	1,81	1,73	-0,04
nowosądecki	1,00	0,95	-0,05	0,92	0,90	-0,02	1,20	1,16	-0,03	1,08	1,13	0,05	0,00	0,00	-
oświęcimski	0,80	0,81	0,02	0,70	0,73	0,05	1,04	1,04	0,01	0,96	1,03	0,08	0,00	0,00	-
tarnowski	0,92	0,84	-0,09	1,09	1,00	-0,08	1,24	1,22	-0,02	1,09	1,13	0,04	0,60	1,04	0,73
nowotarski	0,78	0,73	-0,07	0,87	0,81	-0,07	1,22	1,27	0,04	0,82	0,88	0,08	0,00	0,00	-
bielski	1,04	1,09	0,05	0,91	0,92	0,01	1,13	1,07	-0,05	0,97	0,93	-0,04	0,25	0,24	-0,06
bytomski	0,85	0,91	0,07	0,91	0,90	-0,02	1,11	1,09	-0,02	1,00	0,97	-0,03	0,00	0,00	-
częstochowski	0,79	0,84	0,07	0,86	0,91	0,05	0,88	0,88	0,00	0,92	0,96	0,04	0,37	0,35	-0,04
gliwicki	1,18	1,15	-0,02	1,07	1,07	0,00	1,04	1,02	-0,02	0,94	0,94	0,00	0,00	0,00	-
katowicki	1,10	1,10	0,00	1,15	1,20	0,05	1,07	1,02	-0,05	1,02	0,93	-0,08	0,46	0,66	0,44
rybnicki	1,03	1,06	0,03	0,98	0,95	-0,03	1,33	1,37	0,03	1,08	1,11	0,03	0,39	0,37	-0,04
sosnowiecki	1,02	0,96	-0,06	0,87	0,92	0,05	0,83	0,84	0,01	0,85	0,86	0,02	0,27	0,26	-0,01
tyski	1,03	1,10	0,07	0,93	0,96	0,03	0,95	0,99	0,05	0,94	0,94	0,00	0,00	0,00	-
gorzowski	0,74	0,73	-0,01	1,03	1,04	0,01	0,97	0,97	-0,01	1,00	1,08	0,09	0,43	0,42	-0,03
zielonogórski	0,79	0,79	0,00	0,97	0,94	-0,03	0,99	1,01	0,02	1,04	1,09	0,04	0,30	0,00	-1,00
kaliski	0,95	0,90	-0,05	0,94	0,89	-0,05	0,99	1,01	0,03	1,04	1,08	0,04	0,61	0,56	-0,09
koniński	0,90	0,85	-0,05	1,00	0,99	-0,01	0,94	0,93	0,00	1,02	1,02	0,00	0,00	0,00	-
leszczyński	0,82	0,77	-0,06	0,87	0,81	-0,07	1,08	1,06	-0,02	0,96	1,00	0,03	0,34	0,31	-0,08
piłski	1,12	1,07	-0,04	1,14	1,11	-0,03	0,93	0,92	0,00	1,02	1,09	0,07	0,00	0,00	-
poznański	0,92	0,98	0,07	0,87	0,88	0,02	0,79	0,79	0,01	0,91	0,91	0,00	0,24	0,21	-0,13
m. Poznań	1,11	1,13	0,02	1,16	1,16	-0,01	0,89	0,90	0,01	0,96	0,88	-0,09	0,72	0,84	0,18
koszaliński	0,84	0,79	-0,06	1,18	1,14	-0,03	1,14	1,07	-0,06	0,92	0,92	0,00	0,00	0,00	-
szczecinecko-pyrzycki	0,81	0,72	-0,11	1,21	1,10	-0,09	1,12	1,10	-0,02	1,01	1,10	0,09	0,00	0,00	-
m. Szczecin	1,12	1,09	-0,03	1,28	1,29	0,01	0,91	0,89	-0,02	0,92	0,87	-0,05	1,42	1,09	-0,23
szczeciński	0,80	0,75	-0,06	1,16	1,09	-0,06	0,95	0,94	-0,01	0,92	0,97	0,05	0,00	0,00	-
jeleniogórski	0,78	0,72	-0,07	0,91	0,93	0,01	1,15	1,10	-0,04	1,06	1,05	-0,01	0,00	0,00	-
legnicko-głogowski	0,93	0,98	0,05	0,92	0,94	0,01	1,17	1,20	0,02	1,11	1,14	0,03	0,44	0,00	-1,00
wałbrzyski	0,87	0,84	-0,04	0,84	0,84	-0,01	0,98	0,99	0,01	0,98	1,01	0,03	0,00	0,00	-
wrocławski	0,87	0,95	0,09	0,76	0,81	0,06	1,04	1,11	0,06	0,96	0,97	0,01	0,00	0,00	-
m. Wrocław	1,26	1,21	-0,04	1,15	1,14	-0,01	0,93	0,87	-0,07	0,93	0,82	-0,12	0,88	1,56	0,77
nyski	0,77	0,76	-0,01	0,80	0,80	-0,01	1,09	1,09	0,01	1,00	0,99	-0,01	0,00	0,00	-
opolski	0,90	0,90	0,00	0,86	0,91	0,06	1,14	1,17	0,03	1,02	1,00	-0,02	0,61	0,88	0,45
bydgosko-toruński	1,14	1,17	0,02	1,38	1,46	0,06	1,14	1,20	0,05	1,01	0,97	-0,04	0,42	0,40	-0,05
grudziądzki	0,76	0,79	0,05	1,63	1,55	-0,05	0,99	1,01	0,02	1,01	1,04	0,03	0,00	0,00	-
włocławski	0,90	0,81	-0,10	0,89	0,96	0,07	1,11	1,15	0,04	1,19	1,19	0,00	0,00	0,00	-
inowrocławski	0,82	0,82	0,00	1,14	1,07	-0,06	1,04	1,08	0,05	1,04	1,09	0,05	0,00	0,00	-
świecki	0,80	0,70	-0,12	1,14	1,09	-0,05	0,90	0,98	0,10	1,07	1,10	0,03	0,00	0,00	-
gdański	0,81	0,87	0,07	0,70	0,71	0,01	0,81	0,83	0,03	0,85	0,86	0,01	0,00	0,00	-
ślupski	1,02	0,97	-0,04	0,86	0,87	0,01	1,17	1,12	-0,04	0,93	0,96	0,03	0,00	0,00	-
starogardzki	0,75	0,75	-0,01	1,02	1,01	-0,01	0,92	0,92	0,01	1,06	1,03	-0,03	0,00	0,00	-
trójmiejski	1,20	1,22	0,01	1,13	1,20	0,06	0,97	0,91	-0,07	0,89	0,79	-0,11	2,45	2,54	0,04

chojnicki	0,97	0,94	-0,02	0,96	0,93	-0,03	0,98	0,94	-0,05	1,03	1,05	0,02	0,00	0,00	-
elbląski	0,91	0,85	-0,06	1,29	1,27	-0,01	1,07	1,05	-0,02	1,14	1,18	0,03	0,00	0,00	-
elcki	0,92	1,00	0,09	1,21	1,20	-0,01	1,13	1,08	-0,05	1,22	1,29	0,06	0,00	0,00	-
olsztyński	1,18	1,15	-0,03	1,32	1,29	-0,02	1,12	1,13	0,01	1,26	1,30	0,03	0,00	0,00	-
łódzki	0,81	0,86	0,06	0,95	1,01	0,07	0,84	0,86	0,03	0,94	1,02	0,08	0,00	0,00	-
m. łódź	1,17	1,17	0,00	1,19	1,31	0,10	0,94	0,89	-0,05	1,05	1,02	-0,02	0,00	0,20	-
piotrkowski	1,03	1,00	-0,02	0,90	0,90	0,01	1,03	1,13	0,10	1,04	1,13	0,08	0,00	0,00	-
sieradzki	0,77	0,78	0,01	0,83	0,86	0,03	1,03	0,97	-0,06	1,08	1,11	0,02	0,00	0,00	-
skierniewicki	0,91	0,92	0,02	0,84	0,90	0,07	1,04	1,07	0,03	1,08	1,18	0,09	0,68	0,65	-0,04
kielecki	0,94	0,93	-0,02	0,94	0,93	-0,01	0,84	0,89	0,07	1,01	1,05	0,04	0,50	0,72	0,43
sandomiersko-jędrzejowski	0,79	0,76	-0,03	0,79	0,75	-0,05	0,86	0,93	0,09	1,07	1,20	0,13	0,00	0,00	-
bialski	0,80	0,80	0,00	1,05	1,00	-0,05	1,01	1,03	0,02	1,17	1,26	0,07	0,92	0,84	-0,08
chełmsko-zamojski	0,91	0,81	-0,10	1,01	0,99	-0,02	1,09	1,02	-0,06	1,14	1,19	0,04	0,00	0,40	-
lubelski	1,20	1,22	0,02	1,33	1,42	0,07	0,99	0,98	-0,01	1,15	1,16	0,01	0,83	0,76	-0,08
puławski	0,82	0,74	-0,09	0,93	0,89	-0,05	1,09	1,14	0,05	1,11	1,17	0,05	0,00	0,00	-
krośnieński	0,85	0,81	-0,04	1,06	1,07	0,01	1,39	1,31	-0,06	1,21	1,22	0,01	0,00	0,00	-
przemyski	0,94	0,83	-0,12	1,12	1,04	-0,08	1,34	1,21	-0,10	1,30	1,30	0,00	0,00	0,00	-
rzyszowski	1,00	1,04	0,05	1,08	1,08	0,00	1,11	1,07	-0,03	1,12	1,04	-0,07	0,73	0,93	0,28
tarnobrzeski	0,96	0,93	-0,03	1,00	0,97	-0,03	1,23	1,17	-0,05	1,10	1,14	0,04	0,00	0,40	-
białostocki	0,99	0,97	-0,01	1,41	1,40	-0,01	0,92	0,96	0,04	1,21	1,11	-0,09	0,78	0,70	-0,11
łomżyński	0,69	0,65	-0,06	1,05	1,06	0,01	1,03	0,98	-0,05	1,20	1,20	0,00	0,00	0,00	-
suwalski	0,92	0,85	-0,07	1,01	1,00	-0,01	0,99	0,93	-0,05	1,28	1,20	-0,06	0,99	0,93	-0,06
m. Warszawa	1,24	1,27	0,03	0,82	0,82	0,00	0,95	0,97	0,02	0,96	0,88	-0,08	7,12	6,38	-0,10
warszawski wschodni	1,12	1,20	0,07	0,79	0,80	0,02	0,77	0,84	0,08	0,91	0,95	0,05	0,00	0,00	-
warszawski zachodni	1,22	1,30	0,07	0,81	0,81	-0,01	0,84	0,87	0,03	0,82	0,85	0,03	0,00	0,00	-
ciechanowski	1,13	0,99	-0,13	0,83	0,87	0,05	1,00	1,03	0,04	1,06	1,12	0,06	0,00	0,00	-
ostrolęcki	0,91	0,93	0,02	0,95	0,96	0,01	0,80	0,86	0,08	0,98	1,08	0,11	0,00	0,58	-
radomski	0,82	0,76	-0,07	0,79	0,81	0,02	0,73	0,78	0,07	0,90	0,97	0,08	0,37	0,69	0,88
płocki	1,02	0,93	-0,08	1,02	1,02	0,00	1,03	1,08	0,05	1,08	1,18	0,09	0,00	0,00	-
siedlecki	0,97	0,97	0,00	1,00	0,98	-0,02	0,98	0,97	-0,01	1,04	1,13	0,08	0,00	0,00	-
żyrardowski	0,93	0,90	-0,04	0,80	0,82	0,01	0,77	0,91	0,17	0,95	1,02	0,07	0,00	0,00	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 113. Współczynnik LQ (liczba pracujących) na poziomie podregionów (sekcje A, B, C, D, E i F, G, H, I i J, K i L, M, N, O, P, Q, R, S)

Wyróżnienie	Sekcja A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo)			Sekcja B, C, D, E i F (przemysł i budownictwo)			Sekcja G, H, I, J (handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja)			Sekcja K i L (działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości)			Sekcja M, N, O, P, Q, R, S (pozostałe usługi)		
	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ
podregion															
krakowski	1,87	1,76	-0,06	0,86	0,95	0,10	0,84	0,94	0,12	0,25	0,25	0,03	0,69	0,66	-0,04
m. Kraków	0,07	0,06	-0,06	0,76	0,69	-0,08	1,50	1,46	-0,02	1,66	1,70	0,02	1,50	1,52	0,01
nowosądecki	2,11	2,13	0,01	0,73	0,77	0,05	0,71	0,75	0,06	0,35	0,36	0,04	0,71	0,69	-0,03
oświęcimski	0,99	1,01	0,02	1,38	1,37	0,00	0,81	0,81	0,00	0,65	0,64	-0,02	0,82	0,82	0,00
tarnowski	1,97	2,07	0,05	0,77	0,77	0,00	0,71	0,70	-0,02	0,34	0,36	0,07	0,77	0,76	-0,02

nowotarski	2,12	2,14	0,01	0,61	0,65	0,07	0,79	0,77	-0,02	0,30	0,33	0,09	0,77	0,78	0,01
bielski	0,65	0,63	-0,03	1,44	1,48	0,03	1,02	0,94	-0,08	0,49	0,52	0,04	0,91	0,91	0,01
bytomski	0,32	0,34	0,06	1,30	1,18	-0,10	1,16	1,18	0,01	0,77	0,75	-0,02	1,14	1,19	0,04
częstochowski	0,90	0,90	0,00	1,27	1,31	0,03	0,90	0,92	0,02	0,59	0,51	-0,14	0,94	0,90	-0,05
gliwicki	0,18	0,19	0,04	1,49	1,41	-0,05	1,09	1,11	0,02	0,85	0,83	-0,02	1,11	1,12	0,00
katowicki	0,03	0,03	0,13	1,15	1,06	-0,08	1,25	1,23	-0,02	1,91	1,85	-0,03	1,29	1,35	0,04
rybnicki	0,40	0,43	0,07	1,69	1,61	-0,05	0,93	0,90	-0,03	0,72	0,75	0,04	0,88	0,92	0,04
sosnowiecki	0,36	0,36	0,01	1,43	1,43	0,00	1,11	1,12	0,00	0,90	0,82	-0,08	1,02	0,98	-0,04
tyski	0,27	0,29	0,07	2,05	1,88	-0,08	0,79	0,84	0,07	0,90	0,84	-0,07	0,71	0,80	0,13
gorzowski	0,70	0,73	0,04	1,26	1,25	-0,01	0,94	0,98	0,04	0,78	0,76	-0,03	1,05	1,00	-0,05
zielonogórski	0,65	0,66	0,03	1,22	1,25	0,03	1,05	1,00	-0,05	0,72	0,68	-0,06	1,06	1,04	-0,02
kaliski	1,36	1,34	-0,02	1,31	1,38	0,06	0,77	0,75	-0,02	0,36	0,33	-0,11	0,68	0,67	-0,02
koniński	1,42	1,44	0,01	1,17	1,20	0,02	0,78	0,78	-0,01	0,46	0,45	-0,02	0,74	0,74	-0,01
leszczyński	1,31	1,28	-0,02	1,27	1,31	0,03	0,83	0,83	0,00	0,70	0,71	0,02	0,67	0,66	0,00
pilski	1,17	1,13	-0,04	1,21	1,23	0,01	0,90	1,02	0,13	0,56	0,46	-0,17	0,81	0,76	-0,06
poznański	0,65	0,59	-0,08	1,53	1,49	-0,02	1,36	1,48	0,09	0,45	0,38	-0,17	0,61	0,57	-0,06
m. Poznań	0,04	0,04	0,02	0,79	0,74	-0,07	1,49	1,37	-0,08	1,81	1,74	-0,04	1,48	1,56	0,05
koszaliński	0,60	0,60	0,01	1,04	1,08	0,04	1,21	1,19	-0,02	0,76	0,70	-0,08	1,16	1,10	-0,05
szczecinecko-pyrzycki	1,07	1,15	0,07	1,21	1,22	0,01	0,70	0,68	-0,03	0,59	0,58	-0,02	0,99	0,96	-0,04
m. Szczecin	0,06	0,06	-0,06	0,72	0,72	0,00	1,59	1,54	-0,03	1,53	1,31	-0,15	1,50	1,49	-0,01
szczeciński	0,80	0,77	-0,04	1,23	1,20	-0,02	0,98	1,15	0,18	0,60	0,64	0,05	1,00	0,91	-0,09
jeleniogórski	0,78	0,81	0,05	1,26	1,30	0,03	0,84	0,85	0,02	0,70	0,63	-0,10	1,07	1,00	-0,07
legnicko-głogowski	0,52	0,55	0,06	1,52	1,55	0,02	0,90	0,90	0,00	0,67	0,71	0,06	0,98	0,91	-0,08
wałbrzyski	0,62	0,64	0,04	1,34	1,38	0,03	0,83	0,80	-0,04	0,70	0,62	-0,11	1,12	1,07	-0,04
wrocławski	0,94	0,89	-0,05	1,53	1,44	-0,06	0,83	1,02	0,23	0,34	0,33	-0,03	0,75	0,74	-0,02
m. Wrocław	0,04	0,03	-0,07	0,74	0,68	-0,08	1,48	1,47	-0,01	2,14	2,19	0,02	1,49	1,48	0,00
nyski	1,25	1,29	0,03	1,05	1,05	0,01	0,67	0,71	0,05	0,61	0,57	-0,07	1,03	1,01	-0,03
opolski	0,79	0,81	0,02	1,24	1,28	0,03	0,90	0,90	0,00	0,70	0,64	-0,09	1,04	0,99	-0,05
bydgosko-toruński	0,27	0,27	0,02	1,15	1,11	-0,04	1,23	1,25	0,01	1,46	1,38	-0,05	1,19	1,18	-0,01
grudziądzki	1,37	1,36	0,00	1,20	1,30	0,08	0,75	0,72	-0,04	0,56	0,55	-0,02	0,76	0,72	-0,05
włocławski	1,53	1,57	0,03	0,91	0,94	0,03	0,68	0,69	0,01	0,61	0,61	0,00	0,95	0,93	-0,02
inowrocławski	1,26	1,26	0,00	1,06	1,10	0,04	0,83	0,87	0,05	0,94	0,95	0,01	0,88	0,83	-0,06
świecki	1,38	1,36	-0,02	1,23	1,28	0,05	0,65	0,69	0,06	0,71	0,75	0,06	0,77	0,73	-0,04
gdański	0,92	0,89	-0,04	1,15	1,19	0,04	1,15	1,13	-0,02	0,48	0,45	-0,06	0,89	0,88	-0,02
ślupski	0,68	0,70	0,03	1,31	1,40	0,07	0,80	0,76	-0,06	1,10	1,03	-0,06	1,06	0,99	-0,06
starogardzki	0,78	0,74	-0,06	1,43	1,56	0,09	0,78	0,72	-0,07	0,64	0,56	-0,13	0,96	0,91	-0,05
trójmiejski	0,04	0,04	-0,03	0,82	0,73	-0,11	1,62	1,52	-0,06	2,23	1,91	-0,14	1,32	1,44	0,09
chojnicki	1,21	1,24	0,02	1,14	1,19	0,05	0,82	0,84	0,03	0,58	0,53	-0,08	0,89	0,83	-0,07
elbląski	1,00	1,02	0,02	1,27	1,34	0,06	0,76	0,68	-0,10	0,53	0,51	-0,03	0,97	0,94	-0,02
etcki	1,26	1,29	0,03	1,01	1,07	0,06	0,74	0,72	-0,03	0,55	0,54	-0,01	1,03	0,98	-0,05
olsztyński	0,80	0,82	0,03	0,99	1,01	0,02	0,94	0,93	-0,01	0,99	0,77	-0,22	1,20	1,19	-0,01
łódzki	0,96	0,96	0,01	1,31	1,28	-0,02	0,98	1,02	0,04	0,81	0,67	-0,17	0,78	0,79	0,02
m. Łódź	0,04	0,04	-0,01	0,95	0,92	-0,03	1,31	1,28	-0,02	1,65	1,96	0,19	1,47	1,42	-0,03
piotrkowski	1,38	1,37	0,00	1,15	1,16	0,00	0,79	0,80	0,02	0,45	0,45	0,01	0,79	0,80	0,02
sieradzki	2,02	2,11	0,04	0,97	0,97	0,00	0,54	0,57	0,06	0,38	0,37	-0,03	0,65	0,64	-0,02
skierniewicki	2,06	2,11	0,02	0,81	0,87	0,07	0,64	0,60	-0,05	0,44	0,42	-0,05	0,70	0,71	0,01
kielecki	1,14	1,16	0,02	0,99	0,99	0,00	0,86	0,85	-0,01	0,62	0,61	0,00	1,05	1,05	0,00
sandomiersko-jędrzejowski	2,71	2,86	0,06	0,55	0,54	-0,01	0,42	0,44	0,05	0,28	0,28	0,00	0,63	0,62	-0,02
białski	2,30	2,43	0,06	0,52	0,51	-0,03	0,70	0,67	-0,05	0,43	0,41	-0,04	0,75	0,77	0,03

chełmsko-zamojski	2,67	2,84	0,06	0,46	0,47	0,02	0,47	0,45	-0,06	0,40	0,38	-0,06	0,69	0,68	-0,01
lubelski	1,25	1,27	0,02	0,73	0,76	0,03	0,91	0,92	0,01	1,09	1,08	-0,01	1,11	1,08	-0,03
puławski	2,56	2,66	0,04	0,64	0,65	0,02	0,45	0,47	0,03	0,32	0,33	0,01	0,63	0,63	0,00
krośnieński	1,93	2,03	0,05	0,89	0,95	0,06	0,60	0,52	-0,12	0,34	0,33	-0,04	0,77	0,76	-0,01
przemyski	2,23	2,36	0,06	0,59	0,62	0,05	0,59	0,56	-0,04	0,42	0,44	0,06	0,82	0,79	-0,03
rzyszowski	1,52	1,50	-0,01	0,82	0,82	0,00	0,87	0,87	0,00	0,63	0,58	-0,07	0,92	0,97	0,05
tarnobrzeski	1,63	1,67	0,02	1,18	1,22	0,04	0,61	0,60	-0,02	0,36	0,35	-0,02	0,71	0,69	-0,02
białostocki	1,02	1,03	0,01	0,73	0,77	0,05	1,09	1,06	-0,03	0,88	0,90	0,03	1,19	1,17	-0,02
łomżyński	2,35	2,41	0,03	0,68	0,74	0,09	0,54	0,54	0,00	0,42	0,42	0,01	0,68	0,66	-0,03
suwalski	2,13	2,16	0,01	0,71	0,78	0,10	0,61	0,58	-0,05	0,56	0,49	-0,13	0,75	0,77	0,02
m. Warszawa	0,03	0,03	-0,05	0,47	0,48	0,02	1,67	1,57	-0,06	3,38	3,41	0,01	1,46	1,46	0,00
warszawski wschodni	0,79	0,77	-0,03	1,07	1,06	-0,01	1,17	1,16	-0,01	0,85	0,78	-0,09	0,99	1,02	0,02
warszawski zachodni	0,45	0,43	-0,06	1,04	1,03	-0,01	1,80	1,74	-0,03	0,83	0,75	-0,09	0,87	0,89	0,02
ciechanowski	1,98	2,05	0,03	0,84	0,83	-0,02	0,58	0,64	0,10	0,50	0,45	-0,11	0,76	0,76	0,00
ostrołęcki	2,14	2,19	0,02	0,71	0,74	0,03	0,69	0,71	0,03	0,38	0,44	0,14	0,71	0,70	-0,01
radomski	1,85	1,86	0,00	0,78	0,82	0,05	0,66	0,67	0,01	0,42	0,44	0,04	0,88	0,88	0,00
płocki	1,23	1,29	0,05	1,01	0,98	-0,03	0,87	0,85	-0,02	0,62	0,60	-0,03	0,95	0,97	0,01
siedlecki	2,04	2,09	0,02	0,78	0,81	0,04	0,72	0,70	-0,03	0,32	0,35	0,09	0,71	0,72	0,01
żyrardowski	1,75	1,82	0,04	0,83	0,82	-0,01	0,97	0,95	-0,03	0,50	0,53	0,06	0,69	0,70	0,02

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 114. Współczynnik LQ (wartość dodana brutto) na poziomie podregionów (sekcje A - J)

Wyróżnienie	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A)			Przemysł (sekcje B,C,D,E)			Przetwórstwo przemysłowe (sekcja C)			Budownictwo (sekcja F)			Handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja (sekcje G, H, I, J)		
	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
podregion															
krakowski	0,88	0,90	0,02	1,11	1,12	0,01	1,35	1,30	-0,04	1,16	1,16	0,00	1,02	1,08	0,06
m. Kraków	0,01	0,01	0,09	0,58	0,58	0,00	0,56	0,55	-0,02	1,27	1,19	-0,07	1,16	1,15	-0,01
nowosądecki	0,83	0,92	0,10	0,76	0,78	0,02	0,86	0,85	-0,01	1,86	1,80	-0,03	0,91	0,94	0,04
oświęcimski	0,41	0,45	0,10	1,45	1,40	-0,03	1,40	1,37	-0,02	0,92	1,00	0,09	0,83	0,85	0,02
tarnowski	0,90	1,03	0,15	0,94	0,91	-0,02	1,03	0,96	-0,07	1,42	1,40	-0,01	0,90	0,91	0,01
nowotarski	1,03	1,11	0,08	0,66	0,69	0,04	0,77	0,77	0,00	1,09	1,22	0,11	1,14	1,13	-0,01
bielski	0,29	0,29	-0,02	1,32	1,40	0,06	1,58	1,60	0,01	0,98	0,96	-0,02	0,95	0,91	-0,04
bytomski	0,36	0,40	0,10	1,00	0,97	-0,03	0,89	0,90	0,01	1,10	1,19	0,08	1,00	0,99	-0,02
częstochowski	0,84	0,88	0,05	1,18	1,18	0,00	1,37	1,31	-0,04	1,08	1,13	0,05	0,91	0,92	0,01
gliwicki	0,16	0,16	0,03	1,44	1,50	0,04	1,21	1,28	0,05	1,05	0,90	-0,14	0,86	0,83	-0,03
katowicki	0,02	0,02	0,09	0,92	0,82	-0,10	0,57	0,66	0,15	1,09	1,07	-0,02	1,09	1,09	0,00
rybnicki	0,26	0,30	0,12	1,67	1,53	-0,08	0,92	0,99	0,08	0,99	0,93	-0,06	0,75	0,81	0,07
sosnowiecki	0,30	0,31	0,04	1,29	1,34	0,05	1,20	1,33	0,11	1,02	1,14	0,12	0,99	0,93	-0,06
tyski	0,18	0,20	0,10	1,94	1,77	-0,09	1,55	1,43	-0,07	0,86	0,92	0,07	0,73	0,76	0,04
gorzowski	1,41	1,46	0,04	1,15	1,19	0,04	1,30	1,31	0,01	0,91	0,88	-0,04	0,90	0,92	0,03
zielonogórski	1,15	1,21	0,05	1,34	1,36	0,02	1,30	1,31	0,01	0,85	0,84	-0,01	0,86	0,84	-0,03
kaliski	1,92	1,87	-0,03	1,28	1,38	0,08	1,51	1,58	0,05	1,03	1,00	-0,02	0,82	0,81	-0,02
koniński	2,54	2,63	0,04	1,14	1,16	0,02	1,03	1,15	0,12	1,02	1,11	0,08	0,83	0,82	-0,01

leszczyński	2,12	2,16	0,02	1,18	1,23	0,04	1,43	1,41	-0,01	1,17	1,20	0,02	0,93	0,92	-0,01
pilski	2,97	3,04	0,02	1,17	1,22	0,04	1,34	1,34	0,00	0,81	0,81	-0,01	0,77	0,77	0,00
poznański	1,18	1,11	-0,06	1,31	1,32	0,00	1,63	1,56	-0,04	0,98	0,92	-0,06	1,15	1,18	0,03
m. Poznań	0,02	0,02	0,06	0,79	0,75	-0,04	0,76	0,72	-0,06	0,89	0,81	-0,10	1,21	1,19	-0,02
koszaliński	1,16	1,16	0,00	0,73	0,79	0,08	0,72	0,76	0,05	1,37	1,29	-0,06	1,05	1,05	0,01
szczecinecko-pyrzycki	2,77	2,76	0,00	0,96	1,03	0,07	1,09	1,13	0,04	1,05	1,09	0,04	0,77	0,76	-0,01
m. Szczecin	0,01	0,02	0,08	0,57	0,58	0,02	0,50	0,52	0,02	1,26	1,35	0,07	1,21	1,19	-0,02
szczeciński	1,52	1,48	-0,03	1,03	1,10	0,06	1,05	1,11	0,05	1,20	1,13	-0,06	0,93	0,94	0,01
jeleniogórski	0,75	0,86	0,16	1,32	1,27	-0,04	0,90	0,95	0,06	0,97	1,05	0,09	0,82	0,84	0,02
legnicko-głogowski	0,40	0,49	0,24	2,26	2,02	-0,10	2,12	1,78	-0,16	0,82	0,94	0,15	0,47	0,52	0,10
wałbrzyski	0,68	0,73	0,07	1,25	1,35	0,08	1,41	1,47	0,04	0,80	0,85	0,06	0,82	0,75	-0,08
wrocławski	0,98	0,99	0,01	1,62	1,55	-0,04	2,00	1,82	-0,09	0,90	1,00	0,11	0,82	0,87	0,05
m. Wrocław	0,01	0,01	0,04	0,59	0,57	-0,04	0,64	0,59	-0,08	1,09	0,93	-0,15	1,09	1,08	0,00
nyski	2,04	2,04	0,00	1,08	1,09	0,00	1,19	1,15	-0,03	0,88	0,91	0,03	0,79	0,81	0,03
opolski	0,81	0,79	-0,03	1,23	1,24	0,01	1,26	1,26	0,00	1,07	1,14	0,06	0,85	0,83	-0,02
bydgosko-toruński	0,41	0,38	-0,09	0,96	0,93	-0,04	1,06	0,99	-0,07	1,02	1,01	-0,01	1,08	1,13	0,05
grudziądzki	2,62	2,39	-0,09	1,12	1,19	0,07	1,27	1,32	0,04	1,02	0,97	-0,05	0,84	0,85	0,01
włocławski	2,39	2,27	-0,05	1,11	1,17	0,06	1,10	1,30	0,18	1,17	1,06	-0,09	0,77	0,77	0,00
inowrocławski	2,73	2,54	-0,07	1,08	1,05	-0,03	1,23	1,14	-0,08	1,04	1,13	0,09	0,87	0,95	0,09
świecki	2,95	2,68	-0,09	1,54	1,54	0,00	1,93	1,82	-0,06	0,80	0,97	0,21	0,66	0,68	0,04
gdański	1,14	1,17	0,03	0,95	0,98	0,03	1,08	1,08	0,00	1,53	1,59	0,04	1,05	1,02	-0,03
śląski	1,73	1,92	0,11	1,13	1,16	0,03	1,31	1,29	-0,01	0,92	0,97	0,05	0,81	0,80	-0,01
starogardzki	1,44	1,53	0,06	1,50	1,54	0,03	1,82	1,80	-0,01	0,86	0,88	0,02	0,74	0,67	-0,09
trójmiejski	0,02	0,02	0,06	0,82	0,85	0,04	0,82	0,88	0,08	1,04	0,99	-0,05	1,15	1,15	0,01
chojnicki	2,19	2,28	0,04	0,94	0,98	0,04	1,08	1,11	0,02	0,96	1,28	0,34	0,83	0,85	0,02
elbląski	2,07	2,12	0,03	1,10	1,19	0,08	1,24	1,31	0,06	1,00	0,93	-0,07	0,82	0,78	-0,05
elcki	3,08	3,21	0,04	0,83	0,93	0,12	0,87	0,97	0,12	1,04	1,01	-0,03	0,80	0,79	-0,01
olsztyński	1,78	1,90	0,07	0,95	0,94	-0,01	1,07	1,02	-0,04	0,95	1,00	0,05	0,88	0,86	-0,02
łódzki	1,07	1,06	-0,01	1,28	1,29	0,01	1,57	1,51	-0,04	0,87	0,82	-0,06	1,01	1,03	0,02
m. Łódź	0,03	0,03	0,07	0,85	0,82	-0,03	0,90	0,82	-0,08	0,77	0,72	-0,05	1,11	1,06	-0,04
piotrkowski	1,47	1,53	0,04	1,71	1,62	-0,05	0,88	1,00	0,13	0,92	0,95	0,03	0,67	0,69	0,03
sieradzki	2,94	2,99	0,02	1,06	1,12	0,05	1,28	1,29	0,01	0,81	0,82	0,01	0,85	0,87	0,02
skierniewicki	2,82	2,95	0,04	1,01	1,03	0,01	1,24	1,16	-0,07	1,00	0,97	-0,03	0,84	0,92	0,10
kielecki	0,71	0,78	0,09	0,92	0,96	0,04	0,92	0,97	0,05	1,35	1,26	-0,07	1,03	1,02	0,00
sandomiersko-jędrzejowski	2,81	3,07	0,09	1,07	1,08	0,00	1,01	0,87	-0,13	0,89	0,93	0,04	0,80	0,82	0,03
białski	3,48	3,62	0,04	0,58	0,59	0,02	0,61	0,60	-0,02	0,83	0,82	-0,02	1,04	1,08	0,04
chełmsko-zamojski	3,16	3,34	0,05	0,69	0,68	-0,02	0,74	0,70	-0,05	0,72	0,78	0,08	0,91	0,94	0,03
lubelski	0,82	0,85	0,03	0,85	0,83	-0,02	0,66	0,68	0,04	1,06	1,03	-0,03	0,99	1,00	0,01
puławski	2,11	2,17	0,03	0,97	1,02	0,05	1,13	1,14	0,00	1,03	1,00	-0,03	0,91	0,90	-0,02
krośnieński	0,73	0,75	0,02	1,09	1,08	0,00	1,08	1,07	-0,01	0,95	0,98	0,03	0,84	0,84	-0,01
przemyski	1,12	1,12	0,00	0,75	0,83	0,10	0,82	0,88	0,07	0,88	0,93	0,05	0,96	0,94	-0,03
rzeszowski	0,40	0,39	-0,03	0,95	1,01	0,06	1,04	1,08	0,04	1,16	1,08	-0,06	1,11	1,07	-0,04
tarnobrzeski	0,51	0,50	-0,02	1,55	1,58	0,02	1,81	1,78	-0,01	0,90	0,86	-0,05	0,81	0,80	-0,02
białostocki	1,36	1,22	-0,10	0,70	0,71	0,01	0,73	0,72	-0,01	1,02	1,04	0,02	1,10	1,13	0,03
łomżyński	4,29	3,90	-0,09	0,87	0,94	0,08	0,98	1,01	0,03	0,95	1,04	0,10	0,81	0,84	0,04
suwalski	3,97	3,66	-0,08	0,93	0,99	0,06	1,09	1,10	0,02	0,75	0,84	0,11	0,80	0,79	-0,01
m. Warszawa	0,01	0,01	0,03	0,38	0,35	-0,10	0,25	0,24	-0,04	0,84	0,86	0,02	1,41	1,35	-0,04
warszawski wschodni	-	1,60	-	-	0,96	-	-	1,05	-	-	1,12	-	-	0,88	-

warszawski zachodni	-	0,76	-	-	0,99	-	-	0,93	-	-	1,05	-	-	1,23	-
ciechanowski	5,07	5,02	-0,01	0,98	1,04	0,06	1,19	1,17	-0,02	0,78	0,98	0,27	0,65	0,76	0,16
ostrołęcki	4,86	4,68	-0,04	0,81	0,93	0,15	0,90	1,04	0,16	1,12	1,11	-0,01	0,77	0,91	0,18
radomski	2,94	2,83	-0,04	0,89	1,01	0,13	0,82	0,87	0,07	1,07	1,14	0,06	0,76	0,85	0,11
płocki	1,72	1,47	-0,14	1,87	2,11	0,12	2,32	2,51	0,08	0,86	0,80	-0,06	0,59	0,57	-0,04
siedlecki	-	4,12	-	-	1,05	-	-	1,14	-	-	1,08	-	-	0,84	-
żyrardowski	-	2,61	-	-	1,10	-	-	1,32	-	-	0,78	-	-	1,17	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 115. Współczynnik LQ (wartość dodana brutto) na poziomie podregionów (sekcje G - T)

Wyróżnienie	Handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja; działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości; pozostałe usługi (sekcje G-T)			Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości (sekcje K,L)			pozostałe usługi (sekcje M,N,O,P,Q,R,S,T)		
	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2016	Δ LQ
podregion									
krakowski	0,94	0,93	-0,01	0,94	0,93	-0,01	0,89	0,84	-0,06
m. Kraków	1,19	1,20	0,01	1,19	1,20	0,01	1,31	1,35	0,03
nowosądecki	1,00	1,01	0,00	1,00	1,01	0,00	1,15	1,13	-0,02
oświęcimski	0,85	0,85	-0,01	0,85	0,85	-0,01	0,89	0,87	-0,02
tarnowski	0,98	0,99	0,01	0,98	0,99	0,01	1,12	1,13	0,01
nowotarski	1,12	1,10	-0,02	1,12	1,10	-0,02	1,14	1,12	-0,02
bielski	0,91	0,86	-0,05	0,91	0,86	-0,05	0,90	0,85	-0,06
bytomski	1,02	1,02	0,00	1,02	1,02	0,00	1,09	1,08	-0,01
częstochowski	0,93	0,91	-0,02	0,93	0,91	-0,02	0,97	0,93	-0,04
gliwicki	0,86	0,83	-0,03	0,86	0,83	-0,03	0,94	0,89	-0,05
katowicki	1,07	1,11	0,04	1,07	1,11	0,04	1,05	1,12	0,07
rybnicki	0,76	0,81	0,06	0,76	0,81	0,06	0,80	0,83	0,03
sosnowiecki	0,91	0,86	-0,06	0,91	0,86	-0,06	0,87	0,81	-0,06
tyski	0,67	0,71	0,05	0,67	0,71	0,05	0,59	0,64	0,08
gorzowski	0,93	0,91	-0,02	0,93	0,91	-0,02	0,99	0,94	-0,05
zielonogórski	0,87	0,85	-0,02	0,87	0,85	-0,02	0,91	0,91	0,00
kaliski	0,84	0,80	-0,05	0,84	0,80	-0,05	0,87	0,82	-0,07
koniński	0,86	0,85	-0,02	0,86	0,85	-0,02	0,91	0,89	-0,02
leszczyński	0,85	0,83	-0,02	0,85	0,83	-0,02	0,80	0,78	-0,03
piłski	0,86	0,84	-0,02	0,86	0,84	-0,02	0,95	0,93	-0,03
poznański	0,87	0,87	0,00	0,87	0,87	0,00	0,60	0,59	-0,02
m. Poznań	1,15	1,17	0,02	1,15	1,17	0,02	1,14	1,19	0,05
koszaliński	1,06	1,05	-0,01	1,06	1,05	-0,01	1,14	1,13	-0,02
szczecinecko-pyrzycki	0,92	0,90	-0,02	0,92	0,90	-0,02	1,09	1,06	-0,03
m. Szczecin	1,20	1,18	-0,01	1,20	1,18	-0,01	1,28	1,27	0,00
szczeciński	0,94	0,92	-0,01	0,94	0,92	-0,01	0,96	0,93	-0,02

jeleniogórski	0,88	0,88	0,00	0,88	0,88	0,00	0,98	0,96	-0,02
legnicko-głogowski	0,54	0,58	0,09	0,54	0,58	0,09	0,62	0,66	0,06
wałbrzyski	0,94	0,88	-0,06	0,94	0,88	-0,06	1,09	1,04	-0,05
wrocławski	0,76	0,76	0,00	0,76	0,76	0,00	0,72	0,69	-0,04
m. Wrocław	1,21	1,24	0,03	1,21	1,24	0,03	1,30	1,38	0,06
nyski	0,93	0,93	0,00	0,93	0,93	0,00	1,08	1,07	-0,01
opolski	0,91	0,89	-0,02	0,91	0,89	-0,02	1,02	1,01	-0,02
bydgosko-toruński	1,04	1,06	0,01	1,04	1,06	0,01	1,06	1,04	-0,02
grudziądzki	0,87	0,86	-0,01	0,87	0,86	-0,01	0,91	0,89	-0,02
włocławski	0,87	0,86	0,00	0,87	0,86	0,00	1,01	1,00	-0,01
inowrocławski	0,88	0,90	0,03	0,88	0,90	0,03	0,93	0,91	-0,03
świecki	0,71	0,70	-0,01	0,71	0,70	-0,01	0,76	0,73	-0,04
gdański	0,95	0,93	-0,02	0,95	0,93	-0,02	0,86	0,88	0,02
śląski	0,92	0,90	-0,03	0,92	0,90	-0,03	1,10	1,06	-0,04
starogardzki	0,79	0,76	-0,04	0,79	0,76	-0,04	0,86	0,86	0,01
trójmiejski	1,12	1,11	-0,01	1,12	1,11	-0,01	1,04	1,04	0,00
chojnicki	0,97	0,92	-0,05	0,97	0,92	-0,05	1,17	1,06	-0,10
elbląski	0,91	0,88	-0,03	0,91	0,88	-0,03	1,01	0,98	-0,03
etcki	0,96	0,94	-0,02	0,96	0,94	-0,02	1,15	1,09	-0,05
olsztyński	0,99	0,99	0,00	0,99	0,99	0,00	1,13	1,15	0,01
łódzki	0,90	0,89	-0,01	0,90	0,89	-0,01	0,75	0,74	-0,01
m. Łódź	1,14	1,15	0,01	1,14	1,15	0,01	1,19	1,23	0,03
piotrkowski	0,70	0,71	0,02	0,70	0,71	0,02	0,73	0,75	0,02
sieradzki	0,90	0,89	-0,02	0,90	0,89	-0,02	0,94	0,91	-0,04
skierniewicki	0,90	0,91	0,01	0,90	0,91	0,01	0,98	0,91	-0,07
kielecki	1,01	1,00	-0,01	1,01	1,00	-0,01	1,06	1,06	0,00
sandomiersko-jędrzejowski	0,89	0,89	0,00	0,89	0,89	0,00	1,00	0,98	-0,02
bialski	1,07	1,09	0,02	1,07	1,09	0,02	1,11	1,14	0,03
chełmsko-zamojski	1,05	1,07	0,02	1,05	1,07	0,02	1,18	1,21	0,03
lubelski	1,06	1,08	0,01	1,06	1,08	0,01	1,14	1,17	0,02
puławski	0,95	0,94	-0,01	0,95	0,94	-0,01	0,99	1,00	0,02
krośnieński	0,98	0,98	-0,01	0,98	0,98	-0,01	1,16	1,16	0,00
przemyski	1,11	1,08	-0,03	1,11	1,08	-0,03	1,30	1,28	-0,02
rzyszowski	1,03	1,01	-0,02	1,03	1,01	-0,02	1,01	1,04	0,03
tarnobrzeczki	0,81	0,79	-0,03	0,81	0,79	-0,03	0,82	0,81	-0,02
białostocki	1,10	1,11	0,01	1,10	1,11	0,01	1,16	1,17	0,01
łomżyński	0,90	0,90	0,00	0,90	0,90	0,00	0,97	0,97	0,00
suwalski	0,91	0,91	0,00	0,91	0,91	0,00	1,00	1,04	0,04
m. Warszawa	1,32	1,34	0,02	1,32	1,34	0,02	1,07	1,13	0,05
warszawski wschodni	-	0,98	-	-	0,98	-	-	1,08	-
warszawski zachodni	-	1,01	-	-	1,01	-	-	0,83	-
ciechanowski	0,83	0,82	-0,02	0,83	0,82	-0,02	0,97	0,89	-0,09
ostrołęcki	0,87	0,87	-0,01	0,87	0,87	-0,01	0,96	0,84	-0,13
radomski	0,94	0,90	-0,04	0,94	0,90	-0,04	1,11	1,00	-0,10
płocki	0,62	0,52	-0,16	0,62	0,52	-0,16	0,68	0,51	-0,25
siedlecki	-	0,84	-	-	0,84	-	-	0,86	-
żyrardowski	-	0,91	-	-	0,91	-	-	0,71	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 116. Współczynnik LQ (nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na środki trwałe) na poziomie podregionów (sekcje A, B, C, D, E i F, G, H, I, J, K, L, pozostałe usługi)

Wyróżnienie	Seksja A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo)			Seksja B, C, D, E i F (przemysł i budownictwo)			Seksja G, H, I, J (handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja)			Seksja K i L (działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości)			Pozostałe usługi		
podregion	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ
krakowski	0,43	0,19	-0,56	0,43	0,19	-0,56	1,09	0,85	-0,22	0,08	0,19	1,27	0,58	0,33	-0,42
m. Kraków	0,01	0,05	7,38	0,01	0,05	7,38	1,28	1,28	0,00	2,12	1,66	-0,22	2,26	1,58	-0,30
nowosądecki	2,67	1,04	-0,61	2,67	1,04	-0,61	1,08	1,19	0,11	1,17	0,43	-0,63	0,89	0,88	-0,01
oświęcimski	0,26	0,37	0,45	0,26	0,37	0,45	0,56	0,60	0,06	0,11	0,07	-0,37	0,67	1,57	1,35
tarnowski	0,73	0,56	-0,23	0,73	0,56	-0,23	0,95	1,29	0,36	0,08	0,14	0,73	1,01	0,66	-0,35
nowotarski	1,66	1,11	-0,33	1,66	1,11	-0,33	0,90	0,73	-0,20	0,58	0,34	-0,41	1,73	1,94	0,12
bielski	0,73	0,31	-0,58	0,73	0,31	-0,58	0,42	0,55	0,30	0,26	0,24	-0,05	0,71	0,45	-0,38
bytomski	0,76	0,88	0,15	0,76	0,88	0,15	1,35	0,87	-0,36	0,28	0,39	0,39	0,94	0,76	-0,19
częstochowski	0,32	0,45	0,41	0,32	0,45	0,41	0,97	1,09	0,13	0,24	0,20	-0,17	0,35	0,33	-0,08
gliwicki	0,09	0,16	0,74	0,09	0,16	0,74	0,69	0,71	0,04	0,56	0,30	-0,46	0,70	0,89	0,28
katowicki	0,05	0,02	-0,63	0,05	0,02	-0,63	1,24	0,91	-0,27	1,63	0,60	-0,63	1,60	1,20	-0,25
rybnicki	0,24	0,64	1,70	0,24	0,64	1,70	0,37	0,66	0,78	0,28	0,15	-0,46	0,34	0,25	-0,28
sosnowiecki	0,20	0,10	-0,51	0,20	0,10	-0,51	0,56	1,14	1,03	0,39	0,35	-0,10	0,63	0,28	-0,56
tyski	0,20	0,35	0,80	0,20	0,35	0,80	0,34	0,49	0,47	0,37	0,24	-0,36	0,21	0,10	-0,52
gorzowski	1,91	2,34	0,22	1,91	2,34	0,22	0,66	0,80	0,23	0,80	0,36	-0,55	0,23	0,79	2,37
zielonogórski	2,84	2,78	-0,02	2,84	2,78	-0,02	0,76	0,68	-0,11	0,48	0,64	0,34	0,49	0,49	0,01
kaliski	2,08	1,78	-0,15	2,08	1,78	-0,15	0,94	1,19	0,27	0,31	0,21	-0,31	0,71	0,63	-0,12
koniński	1,61	1,94	0,20	1,61	1,94	0,20	0,60	1,07	0,78	0,80	0,09	-0,89	0,60	0,28	-0,54
leszczyński	3,41	4,14	0,21	3,41	4,14	0,21	0,58	1,11	0,90	0,33	0,16	-0,53	0,48	0,49	0,02
pilski	7,63	9,53	0,25	7,63	9,53	0,25	0,49	0,53	0,09	0,24	0,22	-0,05	0,33	0,30	-0,10
poznański	1,42	1,45	0,02	1,42	1,45	0,02	1,10	1,42	0,29	0,33	0,13	-0,61	0,34	0,46	0,33
m. Poznań	0,46	0,29	-0,36	0,46	0,29	-0,36	1,08	1,58	0,46	0,84	1,34	0,59	2,20	1,18	-0,47
koszaliński	2,69	3,98	0,48	2,69	3,98	0,48	1,08	1,19	0,11	0,31	0,77	1,46	0,74	0,90	0,21
szczecinecko-pyrzycki	5,03	5,24	0,04	5,03	5,24	0,04	0,37	0,52	0,40	0,37	0,41	0,11	0,41	0,29	-0,29
m. Szczecin	0,16	0,08	-0,50	0,16	0,08	-0,50	1,21	1,15	-0,05	1,26	1,02	-0,19	1,49	1,70	0,14
szczeciński	2,80	3,00	0,07	2,80	3,00	0,07	0,66	1,64	1,48	0,22	0,54	1,42	0,30	0,16	-0,45
jeleniogórski	2,30	1,50	-0,35	2,30	1,50	-0,35	0,53	0,24	-0,55	0,16	0,18	0,12	0,50	0,62	0,22
legnicko-głogowski	0,43	0,28	-0,36	0,43	0,28	-0,36	0,24	0,79	2,34	0,07	0,18	1,43	0,28	0,26	-0,07
wałbrzyski	2,04	2,09	0,03	2,04	2,09	0,03	0,45	0,44	-0,02	0,52	0,40	-0,22	0,73	0,40	-0,45
wrocławski	2,15	1,96	-0,09	2,15	1,96	-0,09	1,10	0,83	-0,25	0,15	0,23	0,52	0,14	0,23	0,63
m. Wrocław	0,03	0,08	1,29	0,03	0,08	1,29	0,85	0,77	-0,10	2,87	6,57	1,29	2,51	1,57	-0,38
nyski	6,61	5,56	-0,16	6,61	5,56	-0,16	0,37	0,96	1,64	0,35	0,37	0,06	0,86	0,64	-0,25
opolski	1,30	0,89	-0,32	1,30	0,89	-0,32	0,89	0,30	-0,66	0,12	0,10	-0,17	0,78	0,32	-0,58
bydgosko-toruński	2,01	0,74	-0,63	2,01	0,74	-0,63	0,99	0,86	-0,12	1,31	1,72	0,31	1,09	0,78	-0,29
grudziądzki	1,42	2,58	0,81	1,42	2,58	0,81	0,84	1,21	0,44	0,38	0,56	0,46	1,33	0,26	-0,80
włocławski	1,22	0,87	-0,28	1,22	0,87	-0,28	0,77	0,98	0,27	0,12	0,18	0,46	0,70	0,42	-0,40
inowrocławski	2,37	4,09	0,72	2,37	4,09	0,72	0,84	0,53	-0,37	0,42	0,12	-0,71	0,64	0,33	-0,49

świecki	5,05	3,12	-0,38	5,05	3,12	-0,38	0,33	0,26	-0,20	0,90	0,29	-0,67	0,23	0,33	0,42
gdański	0,71	2,31	2,24	0,71	2,31	2,24	1,18	1,39	0,18	0,43	0,20	-0,53	0,24	0,36	0,47
ślupski	3,39	4,87	0,44	3,39	4,87	0,44	0,82	0,72	-0,12	0,73	0,27	-0,63	0,64	0,61	-0,04
starogardzki	1,80	1,65	-0,08	1,80	1,65	-0,08	1,22	0,55	-0,55	0,43	0,47	0,12	0,27	0,32	0,16
trójmiejski	0,05	0,04	-0,32	0,05	0,04	-0,32	1,36	0,82	-0,40	2,17	1,19	-0,45	1,94	1,37	-0,29
chojnicki	4,12	11,59	1,81	4,12	11,59	1,81	0,70	0,89	0,27	0,83	0,40	-0,52	0,43	0,28	-0,35
elbląski	1,30	1,88	0,45	1,30	1,88	0,45	1,41	0,61	-0,57	0,24	0,29	0,19	0,69	0,39	-0,44
etcki	8,21	4,93	-0,40	8,21	4,93	-0,40	0,27	0,53	0,92	0,57	0,69	0,21	0,68	0,39	-0,43
olsztyński	3,53	3,10	-0,12	3,53	3,10	-0,12	0,88	0,55	-0,38	0,75	0,28	-0,62	1,78	1,30	-0,27
łódzki	0,44	0,61	0,36	0,44	0,61	0,36	1,16	1,10	-0,05	1,56	1,40	-0,11	0,43	0,48	0,11
m. Łódź	0,01	0,03	1,57	0,01	0,03	1,57	1,20	0,87	-0,27	1,13	1,29	0,14	1,47	2,26	0,53
piotrkowski	0,41	0,69	0,66	0,41	0,69	0,66	0,33	0,56	0,69	0,21	0,15	-0,30	0,09	0,10	0,18
sieradzki	1,34	1,43	0,07	1,34	1,43	0,07	0,89	0,69	-0,23	0,48	0,59	0,22	0,21	0,31	0,44
skierniewicki	4,80	0,95	-0,80	4,80	0,95	-0,80	0,61	1,04	0,71	0,45	0,55	0,22	0,42	0,39	-0,07
kielecki	1,08	1,24	0,15	1,08	1,24	0,15	0,82	0,82	0,01	1,09	0,35	-0,68	1,61	0,77	-0,52
sandomiersko-jędrzejowski	0,72	0,86	0,19	0,72	0,86	0,19	0,59	0,69	0,17	0,10	0,19	0,84	0,39	0,54	0,37
bialski	2,52	8,68	2,44	2,52	8,68	2,44	0,90	1,52	0,69	0,67	0,41	-0,39	1,96	0,73	-0,63
chełmsko-zamojski	2,52	3,23	0,28	2,52	3,23	0,28	0,74	1,03	0,39	0,70	0,24	-0,66	0,74	0,39	-0,47
lubelski	0,25	1,30	4,12	0,25	1,30	4,12	0,69	1,07	0,54	1,28	0,69	-0,46	1,43	0,89	-0,38
puławski	0,59	1,02	0,74	0,59	1,02	0,74	0,80	0,66	-0,18	0,38	0,27	-0,30	0,39	0,35	-0,10
krośnieński	3,67	2,29	-0,38	3,67	2,29	-0,38	0,84	0,83	0,00	0,48	0,29	-0,40	0,79	0,74	-0,06
przemyski	4,32	1,99	-0,54	4,32	1,99	-0,54	0,73	0,80	0,10	0,22	0,42	0,93	0,86	0,58	-0,32
rzyszowski	0,37	0,25	-0,32	0,37	0,25	-0,32	1,28	0,82	-0,36	1,20	0,67	-0,44	0,75	0,82	0,09
tarnobrzeski	0,48	0,38	-0,20	0,48	0,38	-0,20	0,47	0,67	0,42	0,25	0,15	-0,42	0,27	0,45	0,63
białostocki	1,04	0,59	-0,43	1,04	0,59	-0,43	0,96	1,24	0,28	0,89	0,80	-0,10	2,59	1,06	-0,59
łomżyński	1,21	1,77	0,46	1,21	1,77	0,46	0,58	1,28	1,20	0,74	0,46	-0,38	0,56	0,54	-0,02
suwalski	1,62	0,96	-0,41	1,62	0,96	-0,41	0,78	0,31	-0,59	1,22	0,75	-0,39	0,66	0,58	-0,12
m. Warszawa	0,01	0,02	0,16	0,01	0,02	0,16	2,09	1,60	-0,23	2,52	2,26	-0,10	1,69	2,51	0,49
warszawski wschodni	0,20	0,12	-0,39	0,20	0,12	-0,39	0,87	1,10	0,26	0,65	0,33	-0,50	1,15	1,06	-0,08
warszawski zachodni	0,29	0,64	1,24	0,29	0,64	1,24	1,13	1,64	0,46	1,93	0,77	-0,60	0,76	0,82	0,09
ciechanowski	0,75	5,05	5,69	0,75	5,05	5,69	1,22	0,44	-0,63	0,21	0,18	-0,14	0,54	0,59	0,09
ostrolęcki	0,72	0,42	-0,42	0,72	0,42	-0,42	0,55	0,69	0,26	0,13	0,44	2,29	0,15	0,23	0,56
radomski	0,44	0,32	-0,28	0,44	0,32	-0,28	0,30	0,49	0,64	0,34	0,24	-0,31	0,49	0,37	-0,24
płocki	0,52	0,17	-0,68	0,52	0,17	-0,68	0,66	0,48	-0,28	0,92	0,25	-0,73	0,26	0,30	0,14
siedlecki	0,47	0,59	0,24	0,47	0,59	0,24	0,85	1,17	0,38	0,43	0,13	-0,71	0,77	0,68	-0,11
żyrardowski	2,33	0,28	-0,88	2,33	0,28	-0,88	1,05	0,95	-0,10	0,36	0,06	-0,85	0,38	0,18	-0,53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 117. Współczynnik LQ (wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach) na poziomie podregionów (sekcje A, B, C, D, E i F, G, H, I, J, K, L, pozostałe usługi)

Wyróżnienie	Sekcja A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo)			Sekcja B, C, D, E i F (przemysł i budownictwo)			Sekcja G, H, I, J (handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja)			Sekcja K i L (działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości)			Pozostałe usługi		
podregion	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ	LQ 2013	LQ 2017	Δ LQ
krakowski	0,60	0,48	-0,19	1,24	1,24	0,00	0,81	0,81	0,00	0,28	0,30	0,10	0,82	0,66	-0,19
m. Kraków	0,10	0,14	0,35	0,73	0,74	0,01	1,50	1,45	-0,03	0,97	0,91	-0,07	1,59	1,67	0,05
nowosądecki	1,41	1,61	0,14	1,00	1,02	0,02	0,98	0,93	-0,04	0,74	0,81	0,10	1,30	1,12	-0,14
oświęcimski	0,46	0,55	0,19	1,40	1,39	-0,01	0,47	0,42	-0,12	0,41	0,37	-0,09	0,63	0,76	0,22
tarnowski	0,42	0,46	0,09	1,19	1,20	0,01	0,90	0,84	-0,06	0,41	0,41	-0,01	0,75	0,74	-0,02
nowotarski	0,60	0,78	0,30	0,78	0,88	0,13	1,17	0,85	-0,27	0,62	0,85	0,37	2,61	2,42	-0,07
bielski	0,69	0,79	0,15	1,32	1,33	0,00	0,39	0,38	-0,03	0,62	0,63	0,00	1,11	0,98	-0,11
bytomski	0,67	0,82	0,23	1,06	0,95	-0,11	0,77	0,92	0,20	1,24	1,48	0,19	1,07	1,19	0,11
częstochowski	0,29	0,38	0,30	1,31	1,27	-0,03	0,42	0,49	0,17	0,94	0,95	0,00	0,80	0,82	0,02
gliwicki	0,21	0,19	-0,07	1,42	1,37	-0,03	0,41	0,40	-0,01	0,44	0,53	0,20	0,71	0,79	0,11
katowicki	0,02	0,02	0,17	0,94	0,83	-0,12	0,91	1,11	0,22	1,61	1,77	0,10	1,17	1,27	0,09
rybnicki	0,37	0,51	0,39	1,41	1,38	-0,02	0,40	0,40	0,00	0,60	0,66	0,09	0,57	0,56	-0,03
sosnowiecki	0,15	0,17	0,10	1,44	1,42	-0,02	0,32	0,37	0,13	0,65	0,61	-0,06	0,55	0,53	-0,04
tyski	0,81	0,98	0,21	1,55	1,51	-0,03	0,26	0,26	0,02	0,36	0,43	0,20	0,22	0,27	0,24
gorzowski	3,03	2,00	-0,34	1,23	1,29	0,04	0,53	0,48	-0,09	0,64	0,62	-0,04	0,82	0,77	-0,06
zielonogórski	1,22	1,60	0,32	1,11	1,39	0,25	1,08	0,41	-0,62	0,55	0,55	0,01	0,44	0,39	-0,11
kaliski	1,75	1,92	0,10	1,20	1,26	0,05	0,73	0,62	-0,15	0,62	0,56	-0,09	0,70	0,62	-0,12
koniński	1,04	0,97	-0,07	1,40	1,49	0,06	0,37	0,26	-0,29	0,63	0,42	-0,34	0,55	0,41	-0,26
leszczyński	7,63	5,52	-0,28	1,14	1,25	0,10	0,60	0,53	-0,12	0,44	0,40	-0,08	0,53	0,53	0,00
pilski	4,13	6,20	0,50	1,08	1,12	0,04	0,88	0,74	-0,15	0,57	0,52	-0,09	0,63	0,53	-0,16
poznański	1,86	1,54	-0,17	0,94	0,80	-0,15	1,46	1,78	0,22	0,43	0,32	-0,25	0,47	0,63	0,34
m. Poznań	1,64	0,49	-0,70	0,69	0,70	0,01	1,42	1,55	0,09	1,17	1,08	-0,08	1,55	1,44	-0,07
koszaliński	2,42	2,38	-0,02	1,03	1,12	0,09	0,83	0,73	-0,12	0,92	0,80	-0,13	1,16	0,95	-0,18
szczecinecko-pyrzycki	4,37	5,54	0,27	1,39	1,35	-0,03	0,23	0,22	-0,05	0,56	0,65	0,16	0,46	0,53	0,14
m. Szczecin	2,16	0,06	-0,97	0,64	0,65	0,02	1,28	1,35	0,06	1,99	2,08	0,05	1,28	1,46	0,14
szczeciński	3,09	3,17	0,03	1,18	1,19	0,01	0,76	0,75	-0,02	0,61	0,52	-0,15	0,49	0,52	0,08
jeleniogórski	1,35	1,82	0,35	1,37	1,36	-0,01	0,47	0,44	-0,06	0,40	0,41	0,01	0,69	0,63	-0,08
legnicko-głogowski	0,54	0,47	-0,14	1,47	1,46	-0,01	0,34	0,32	-0,06	0,40	0,48	0,20	0,49	0,43	-0,11
wałbrzyski	1,84	2,15	0,17	1,30	1,37	0,05	0,36	0,22	-0,38	0,59	0,56	-0,04	1,16	1,03	-0,11
wrocławski	2,07	2,52	0,21	1,41	1,34	-0,05	0,50	0,54	0,07	0,23	0,27	0,18	0,30	0,47	0,58
m. Wrocław	0,79	0,04	-0,95	0,69	0,66	-0,03	1,30	1,25	-0,03	1,77	2,01	0,13	1,44	1,74	0,21
nyski	5,84	7,29	0,25	1,10	0,99	-0,10	0,79	0,97	0,22	0,46	0,52	0,13	0,57	0,61	0,07
opolski	1,22	1,00	-0,18	1,42	1,40	-0,01	0,35	0,37	0,07	0,42	0,45	0,06	0,72	0,65	-0,09
bydgosko-toruński	1,09	0,58	-0,47	0,93	0,84	-0,09	1,04	1,23	0,17	1,15	1,29	0,12	1,18	1,21	0,03
grudziądzki	2,28	2,41	0,06	1,17	1,19	0,02	0,51	0,51	0,00	0,92	0,89	-0,03	1,21	1,03	-0,14
włocławski	1,16	1,28	0,10	1,28	1,31	0,02	0,51	0,42	-0,17	0,60	0,58	-0,03	0,96	0,96	0,00
inowrocławski	1,81	2,51	0,39	1,26	1,31	0,04	0,73	0,57	-0,22	0,42	0,42	-0,01	0,50	0,43	-0,14

świecki	2,30	2,53	0,10	1,48	1,48	0,00	0,31	0,30	-0,03	0,38	0,32	-0,15	0,24	0,20	-0,18
gdański	1,07	2,81	1,62	1,10	1,16	0,06	0,84	0,80	-0,05	1,08	0,70	-0,35	0,70	0,50	-0,28
śląski	3,22	3,80	0,18	1,08	1,18	0,09	0,50	0,48	-0,04	0,84	0,72	-0,15	1,73	1,17	-0,32
starogardzki	1,53	1,79	0,16	1,43	1,43	0,00	0,33	0,28	-0,15	0,56	0,62	0,12	0,42	0,43	0,04
trójmiejski	0,23	0,05	-0,80	0,75	0,69	-0,09	1,23	1,38	0,12	1,85	1,82	-0,01	1,18	1,40	0,18
chojnicki	9,52	10,52	0,10	0,99	1,00	0,01	0,53	0,60	0,13	0,49	0,45	-0,09	1,41	1,20	-0,14
elbląski	2,15	2,20	0,02	1,21	1,27	0,05	0,49	0,43	-0,12	0,78	0,64	-0,17	1,10	0,96	-0,13
etcki	4,64	5,84	0,26	1,22	1,24	0,02	0,41	0,38	-0,07	0,85	0,82	-0,03	0,72	0,59	-0,17
olsztyński	4,26	3,71	-0,13	0,98	1,01	0,03	0,77	0,79	0,02	1,07	1,03	-0,04	1,07	1,11	0,04
łódzki	0,40	0,47	0,19	1,18	1,18	0,00	0,61	0,60	-0,02	1,59	1,60	0,00	0,37	0,47	0,26
m. Łódź	0,00	0,00	0,00	0,79	0,77	-0,03	1,06	1,05	-0,01	1,97	2,25	0,14	1,34	1,40	0,04
piotrkowski	0,60	0,40	-0,34	1,56	1,58	0,01	0,26	0,21	-0,21	0,29	0,29	0,02	0,20	0,12	-0,38
sieradzki	1,14	1,50	0,32	1,18	1,03	-0,13	0,86	1,21	0,42	0,69	0,60	-0,13	0,47	0,44	-0,06
skierniewicki	1,69	2,17	0,28	1,21	1,26	0,04	0,68	0,58	-0,16	0,81	0,81	0,00	0,56	0,46	-0,17
kielecki	0,67	0,95	0,42	1,17	1,17	0,00	0,57	0,52	-0,10	0,77	0,94	0,22	1,45	1,35	-0,07
sandomiersko-jędrzejowski	0,74	0,91	0,22	1,48	1,34	-0,10	0,32	0,53	0,68	0,30	0,34	0,12	0,57	0,70	0,23
bialski	2,99	3,59	0,20	0,88	0,91	0,03	1,12	1,04	-0,07	1,01	0,99	-0,02	1,02	1,08	0,06
chełmsko-zamojski	1,71	2,27	0,33	1,12	1,13	0,01	0,78	0,74	-0,05	0,67	0,63	-0,06	1,08	1,05	-0,03
lubelski	0,30	0,39	0,31	1,07	1,09	0,01	0,59	0,56	-0,05	1,46	1,45	-0,01	1,38	1,39	0,01
puławski	0,74	1,22	0,66	1,08	1,07	-0,01	0,96	0,95	-0,01	0,60	0,58	-0,03	1,13	1,07	-0,06
krośnieński	1,77	2,31	0,30	1,32	1,34	0,02	0,32	0,34	0,05	0,53	0,56	0,05	1,26	0,82	-0,35
przemyski	3,83	4,76	0,24	1,04	1,05	0,01	0,48	0,57	0,19	0,72	0,74	0,02	2,13	1,63	-0,23
rzyszowski	1,14	0,64	-0,44	0,99	1,01	0,02	0,92	0,76	-0,17	1,00	1,48	0,48	1,28	1,25	-0,02
tarnobrzeski	0,51	0,63	0,24	1,31	1,33	0,01	0,61	0,62	0,01	0,55	0,39	-0,28	0,66	0,53	-0,20
białostocki	0,69	0,83	0,20	0,87	0,87	0,00	0,91	0,94	0,04	1,65	1,58	-0,05	1,49	1,53	0,03
łomżyński	1,17	1,28	0,10	1,10	1,13	0,03	0,85	0,80	-0,05	0,94	0,93	-0,01	0,79	0,70	-0,11
suwalski	1,57	1,65	0,05	1,30	1,26	-0,03	0,39	0,42	0,07	0,95	1,01	0,07	0,68	0,84	0,24
m. Warszawa	0,03	0,06	1,25	0,30	0,31	0,05	2,23	2,22	-0,01	1,77	1,77	0,00	1,44	1,51	0,04
warszawski wschodni	0,39	0,41	0,05	1,09	1,09	0,00	0,87	0,84	-0,03	0,88	0,68	-0,24	1,06	1,27	0,20
warszawski zachodni	0,36	0,31	-0,13	1,12	1,08	-0,04	0,97	1,08	0,12	0,52	0,45	-0,13	0,97	0,85	-0,12
ciechanowski	2,27	4,99	1,20	1,21	1,22	0,01	0,46	0,49	0,05	0,91	0,59	-0,35	1,02	0,75	-0,26
ostrołęcki	0,73	0,85	0,17	1,35	1,35	0,00	0,38	0,40	0,05	0,55	0,60	0,08	1,02	0,80	-0,22
radomski	0,54	0,52	-0,04	1,30	1,44	0,11	0,44	0,26	-0,41	0,79	0,62	-0,21	0,98	0,65	-0,34
płocki	0,19	0,20	0,07	1,44	1,40	-0,02	0,44	0,45	0,01	0,53	0,60	0,12	0,34	0,39	0,14
siedlecki	1,03	2,03	0,98	1,23	1,11	-0,10	0,71	0,77	0,09	0,50	0,58	0,15	0,84	1,18	0,41
żyrardowski	1,44	0,48	-0,67	1,23	1,32	0,08	0,81	0,69	-0,16	0,47	0,38	-0,19	0,51	0,39	-0,23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

9.2. Współczynnik Giniego

Tabela 118. Współczynnik Giniego dla liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w sektorze prywatnym wg sekcji PKD 2007

Sekcje PKD 2007	Wielkopolska				Podregiony (rozkład powiatowy)									
	rozkład podregionalny		rozkład powiatowy		kaliski		koniński		leszczyński		pilski		poznański	
	2013	2018	2013	2018	2013	2018	2013	2018	2013	2018	2013	2018	2013	2018
OGÓŁEM	0,18	0,18	0,46	0,46	0,22	0,20	0,19	0,19	0,15	0,14	0,22	0,21	0,50	0,51
Sekcja A	0,32	0,32	0,31	0,35	0,30	0,33	0,23	0,27	0,34	0,37	0,13	0,11	0,30	0,32
Sekcja B	0,13	0,14	0,47	0,44	0,29	0,29	0,27	0,26	0,25	0,28	0,30	0,28	0,56	0,54
Sekcja C	0,17	0,16	0,42	0,40	0,18	0,18	0,21	0,19	0,17	0,17	0,16	0,16	0,49	0,50
Sekcja D	0,35	0,31	0,66	0,66	0,27	0,27	0,35	0,38	0,35	0,39	0,38	0,31	0,54	0,64
Sekcja E	0,14	0,16	0,43	0,44	0,28	0,31	0,15	0,20	0,20	0,19	0,16	0,16	0,49	0,50
Sekcja F	0,12	0,12	0,38	0,37	0,19	0,19	0,20	0,22	0,14	0,14	0,17	0,16	0,44	0,44
Sekcja G	0,17	0,16	0,46	0,44	0,23	0,21	0,20	0,19	0,15	0,13	0,22	0,21	0,51	0,52
Sekcja H	0,18	0,15	0,49	0,46	0,28	0,26	0,22	0,21	0,15	0,16	0,27	0,25	0,52	0,52
Sekcja I	0,18	0,20	0,49	0,50	0,25	0,25	0,26	0,26	0,15	0,12	0,24	0,23	0,51	0,52
Sekcja J	0,43	0,46	0,70	0,72	0,36	0,33	0,24	0,21	0,26	0,25	0,35	0,35	0,61	0,63
Sekcja K	0,24	0,24	0,56	0,55	0,36	0,34	0,21	0,19	0,25	0,25	0,28	0,28	0,53	0,53
Sekcja L	0,24	0,26	0,56	0,57	0,30	0,30	0,36	0,34	0,25	0,21	0,25	0,24	0,44	0,46
Sekcja M	0,35	0,35	0,63	0,63	0,32	0,29	0,23	0,21	0,26	0,24	0,28	0,28	0,59	0,60
Sekcja N	0,29	0,28	0,58	0,56	0,27	0,26	0,29	0,29	0,21	0,14	0,25	0,21	0,54	0,57
Sekcja O	0,32	0,32	0,30	0,31	0,27	0,27	0,33	0,34	0,22	0,21	0,15	0,16	0,21	0,23
Sekcja P	0,21	0,23	0,53	0,54	0,31	0,29	0,22	0,17	0,25	0,24	0,29	0,28	0,50	0,53
Sekcja Q	0,20	0,21	0,53	0,53	0,30	0,27	0,18	0,18	0,27	0,26	0,26	0,26	0,53	0,56
Sekcja R	0,15	0,16	0,47	0,46	0,29	0,27	0,25	0,24	0,21	0,20	0,28	0,27	0,46	0,47
Sekcja S	0,17	0,14	0,45	0,42	0,22	0,18	0,19	0,18	0,15	0,13	0,23	0,21	0,48	0,49
Sekcja T														
Sekcja U	0,54	0,57	0,90	0,91	0,75	0,75	bd.	bd.	0,89	0,89	bd.	bd.	0,80	0,80
Gini ≥ 0,45, Gini ≤ 0,15														

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 119. Współczynnik Giniego dla liczby pracujących wg grup sekcji PKD 2007

Sekcje PKD 2007	Wielkopolska				Podregiony (rozkład powiatowy)									
	rozkład podregionalny		rozkład powiatowy		kaliski		koniński		leszczyński		pilski		poznański	
	2013	2017	2013	2017	2013	2017	2013	2017	2013	2017	2013	2017	2013	2017
OGÓŁEM	0,12	0,12	0,39	0,39	0,14	0,14	0,18	0,17	0,39	0,41	0,13	0,12	0,53	0,52
Sekcja A	0,31	0,31	0,29	0,29	0,25	0,25	0,29	0,29	0,16	0,17	0,19	0,19	0,43	0,43
Sekcje B, C, D, E, F	0,14	0,15	0,38	0,38	0,18	0,21	0,19	0,20	0,46	0,47	0,17	0,16	0,47	0,44
Sekcja G, H, I, J	0,24	0,22	0,58	0,57	0,27	0,25	0,20	0,20	0,59	0,62	0,13	0,16	0,55	0,52
Sekcja K, L	0,39	0,40	0,66	0,66	0,29	0,26	0,31	0,34	0,43	0,40	0,22	0,23	0,66	0,66
Sekcja M, N, O, P, Q, R, S	0,25	0,27	0,53	0,54	0,23	0,23	0,16	0,17	0,34	0,37	0,06	0,07	0,61	0,61
Gini ≥ 0,45, Gini ≤ 0,15														

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 120. Współczynnik Giniego dla wartości dodanej brutto

Sekcje PKD 2007	Wielkopolska	
	rozkład podregionalny	
	2013	2016
OGÓŁEM	0,21	0,21
Sekcja A	0,23	0,23
Sekcje B, C, D, E, F	0,17	0,16
Sekcja G, H, I, J	0,30	0,30
Sekcja K, L	0,24	0,26
Sekcja M, N, O, P, Q, R, S	0,25	0,26
Gini ≥ 0,45, Gini ≤ 0,15		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 121. Współczynnik Giniego dla nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach wg grup sekcji PKD 2007

Sekcje PKD 2007	Wielkopolska				Podregiony (rozkład powiatowy)									
	rozkład podregionalny		rozkład powiatowy		kaliski		koniński		leszczyński		pilski		poznański	
	2013	2017	2013	2017	2013	2017	2013	2017	2013	2017	2013	2017	2013	2017
OGÓŁEM	0,27	0,21	0,58	0,56	0,21	0,23	0,17	0,28	0,60	0,57	0,16	0,14	0,67	0,65
Sekcja A	0,22	0,33	0,53	0,57	0,54	0,48	0,36	0,42	0,46	0,56	0,31	0,37	0,66	0,53
Sekcje B, C, D, E, F	0,18	0,13	0,53	0,50	0,24	0,24	0,20	0,21	0,55	0,52	0,20	0,18	0,64	0,61
Sekcja G, H, I, J	0,39	0,33	0,72	0,71	0,34	0,39	0,34	0,43	0,75	0,72	0,20	0,24	0,72	0,70
Sekcja K, L	0,45	0,63	0,81	0,87	0,70	0,51	0,58	0,61	0,63	0,56	0,26	0,63	0,70	0,76
Sekcja M, N, O, P, Q, R, S	0,57	0,44	0,83	0,77	0,50	0,56	0,53	0,43	0,60	0,52	0,38	0,44	0,74	0,65
Gini ≥ 0,45, Gini ≤ 0,15														

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 122. Współczynnik Giniego dla środków trwałych w przedsiębiorstwach wg grup sekcji PKD 2007

Sekcje PKD 2007	Wielkopolska				Podregiony (rozkład powiatowy)									
	rozkład podregionalny		rozkład powiatowy		kaliski		koniński		leszczyński		pilski		poznański	
	2013	2017	2013	2017	2013	2017	2013	2017	2013	2017	2013	2017	2013	2017
OGÓŁEM	0,29	0,27	0,62	0,61	0,20	0,18	0,22	0,19	0,60	0,64	0,22	0,18	0,64	0,62
Sekcja A	0,30	0,26	0,59	0,49	0,25	0,27	0,41	0,42	0,52	0,52	0,47	0,31	0,74	0,61
Sekcje B, C, D, E, F	0,19	0,19	0,55	0,53	0,21	0,21	0,30	0,20	0,53	0,53	0,33	0,30	0,56	0,54
Sekcja G, H, I, J	0,47	0,49	0,80	0,81	0,27	0,32	0,40	0,40	0,79	0,81	0,12	0,22	0,75	0,75
Sekcja K, L	0,44	0,42	0,75	0,74	0,40	0,39	0,46	0,44	0,58	0,58	0,20	0,26	0,68	0,67
Sekcja M, N, O, P, Q, R, S	0,48	0,46	0,77	0,77	0,36	0,36	0,26	0,29	0,56	0,67	0,25	0,26	0,68	0,68
Gini ≥ 0,45, Gini ≤ 0,15														

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.